
SVEN VESTING
Vraja milioanelor
VOL 4

160. Descoperirea unei ticăloşii

Când comisarul poporului, însoţit de Urez, se ivi iarăşi în fortăreaţa Petru şi Pavel, se produse vâlvă. Gornovici voia să-l vadă imediat pe comandant şi dacă se va stabili că lucrurile stăteau într-adevăr aşa cum spusese agitatorul, atunci ticălosul va simţi asprimea legii.

— Dumneata şi cu mine, Urez, am putea lucra împreună, zise comisarul poporului. Noi nu vom face niciun rău acelora care sunt oameni de treabă. Din nefericire, însă, sunt unii indivizi care se folosesc de situaţia lor înaltă pentru a trage foloase pe spinarea altora. Revoluţia a fost necesară la noi, ea trebuia să vină, dar acum trebuie să veghem ca să nu ne scape frâiele din mână, ca să nu se încuibeze elemente care urmăresc să-şi facă doar interesele lor şi care vor să guste viaţa din plin fără să se sinchisească de drepturile altora.

Urez încuviinţă în tăcere. Trebuia să dea dreptate acestui om. Se simţea amărât de moarte, căci soarta tristă a lui Vasilieff îl atinsese nespus de mult. Se socotea vinovat în mare parte de moartea moşierului şi-şi făcea imputări aspre că nu fusese cu mai multă băgare de seamă.

De asemenea îşi făcea imputări şi pentru Irina. Nu se îndoia o clipă acum că frumoasa fată căzuse victimă unui ticălos.

Ajunşi în faţa uşii comandantului, comisarul deschise şi amândoi intrară înăuntru. Chipul lui Gornovici se schimonosi de furie. În faţa lui stătea pe un scaun gardianul Bugilov, cu capul aplecat sforăind ca un elefant. Între degete ţinea ţigara stinsă. Picioarele şi le ţinea întinse pe un scaun pe care şi-l apropiase.

— Frumoasă privelişte! zise comisarul, privindu-l pe agitator.

Apoi, cu glas tare:

— Ei, omule, scoală-te!

Bugilov tresări speriat şi se holbă nedumerit la cei doi bărbaţi. Dar îşi reveni repede căci sări în sus şi începu să facă plecăciuni.

Gornovici surâse batjocoritor.

— Cine doarme nu păcătuieşte, pare să fie parola dumitale, zise el. Unde e şeful dumitale, tovarăşul Vossilaski?

— Nu... nu ştiu! bâlbâi Bugilov, încurcat.

Îi dădu în gând deodată unde se afla comandantul său. Dacă acest comisar fioros stăruia să vorbească cu Vossilaski, atunci trebuia să-l aducă neapărat, de unde o fi.

— Nu ştii unde este comandantul? întrebă Gornovici. Dar cred că te-o fi însărcinat pe dumneata să-i ţii locul cât va lipsi, aşa că trebuie să ştii unde s-a dus.

— Eu... eu nu ştiu, zău aşa!

Comisarul se încruntă şi ochii-i scăpărau scântei.

— Cutezi să-mi spui mie asta? strigă el. Stai aici şi dormi fără grijă şi habar n-ai unde s-a dus şeful dumitale, ai?

— Spunea... ca vrea să facă nişte cumpărături...

— Să mi-l aduci imediat aici! porunci Gornovici, şi arătă spre uşă. Şi dacă nu-l găseşti, atunci să te întorci imediat! Ai înţeles?

Ajuns afară Bugilov se scărpină după ureche. Avea presimţiri rele. De ce veniseră aceşti doi bărbaţi? Ce voia comisarul iarăşi aici?

Ticălosul nu se simţea prea liniştit, căci era amestecat în chestia Vasilieff. Schimbarea actelor o făcuse mai întâi dânsul.

Bugilov privi speriat în jurul său, apoi dispăru pe gangul unde era uşa secretă care ducea spre pivniţă.

Încercă s-o deschidă însă nu izbuti. Îşi încordă toate puterile şi sudoarea începu să-i curgă de pe frunte.

— Dumnezeule, ce să-nsemne asta? murmură el.

Începu să bată cu pumnii, dar nici de data aceasta nu obţinu vreun rezultat.

— S-a închis înăuntru, îşi zise el şi făcu o mutră disperată. Sau poate că n-a mânuit bine mecanismul şi s-o fi stricat ceva... Şi eu l-am instruit doar atât de bine! Cine m-a pus să mă vâr în afacerea asta?

Auzi paşi şi alergă repede înapoi. La capătul gangului se lovi faţă-n faţă cu comisarul poporului şi însoţitorul acestuia.

— Nu l-ai găsit încă pe şeful dumitale? se răsti la el

Gornovici.

— Nu… nu ştiu unde e.

Comisarul puse pe picioare toată închisoarea. Chemă pe toţi gardienii, întrebă pe fiecare în parte, cercetă funcţionarii, dar fără niciun rezultat.

Atunci Gornovici se puse în legătură cu departamentul său şi numi îndată un comandant propriu. Apoi adună pe toţi şefii diferitelor secţiuni.

Începu să cerceteze cu energie cum fusese cu putinţă înlocuirea aceea tragică în cazul Vasilieff–Iunistin. Munca fu grea, dar în curând ieşi la iveală că comandantul păstrase până la urmă actele condamnaţilor Vasilieff şi Iunistin, deşi n-avusese niciun motiv să facă asta.

De ce o făcuse, totuşi?

— Tovarăşul Bugilov trebuie s-o ştie, zise un gardian. El mi-a predat mie pe prizonieri sub numele lor false şi eu i-am predat mai departe tot aşa.

Gornovici îl fulgeră cu privirea pe Bugilov.

— Ce ai de zis la asta? întrebă el, ameninţător.

— Nu e adevărat… nu ştiu nimic… minte… bâlbâi gardianul.

— Ba e adevărat, am încă în biroul meu lista cu numele, zise celălalt. Bugilov singur a scris-o. Fiecărui arestat i-a dat un număr anumit, cum se obişnuieşte aici. Îmi aduc chiar bine aminte de bărbatul despre care e vorba, era un om distins, cu ochi albaştri şi fruntea înaltă.

Urez confirmă şi şopti comisarului:

— El e, Vasilieff.

— Adu lista pe care spui c-a scris-o gardianul Bugilov! porunci comisarul poporului.

Omul dispăru. Pe Bugilov îl treceau năduşelile. Chestia putea avea urmări proaste pentru el.

După câtva timp gardianul se întoarse cu lista cerută. Gornovici şi Urez o cercetară în grabă. Agitatorul ştia că pe acte se afla fotografia lui Vasilieff, dar pe listă nu era trecut aceasta.

Comisarul poporului învălui într-o privire aspră pe Bugilov şi răcni la el:

— Tot mai vrei să negi, ai?

— Nu ştiu… poate să fie o greşeală.

— Ce fel de greşeală?

— Schimbarea pe listă.

— Hahaha! râse Gornovici. Cum se poate proceda cu atâta uşurinţă când e vorba de o viaţa omenească?

Deodată tresări, duse lista în faţa ochilor, o întoarse pe amândouă părţile, apoi o aşeză în dreptul luminii.

— Ticălosule! tună el. Cine te-a pus la cale să ştergi numele cu guma şi să scrii altele în locul lor?

Bugilov se făcu alb ca varul. Începu să tremure şi lăsă privirea în pământ.

— N-am făcut-o… de bunăvoia mea… îngână el. Am fost îndemnat s-o fac.

— De cine?

— De comandant.

— Aha! făcu Gornovici şi chipul său căpătă o expresie fioroasă. Şi tot nu ştii unde se află comandantul Vossilaski?

Ticălosul era cât pe ce să trădeze secretul, dar i se păru că o mână îl apasă pe gură.

— Nu ştiu unde e, răspunse cu glas înăbuşit. Comandantul mi-a spus să rămân în biroul său până se va înapoia.

La ordinul comisarului poporului oamenii porniră iarăşi în căutarea lui Vossilaski, dar se întoarseră cu toţii înapoi, fără niciun rezultat.

În vremea asta sosi comandantul provizoriu, pe care Gornovici îl chemase telefonic. Era un bărbat mai în vârstă, cu înfăţişarea inteligentă.

— Vei lua în primire slujba de comandant, porunci comisarul poporului. Dacă se iveşte Vossilaski, va fi arestat şi vârât într-o celulă, şi mă anunţaţi fără întârziere pe mine. De asemenea Bugilov va fi arestat pe dată şi se vor încheia actele pentru darea lui în judecată. Te rog să porţi de grijă ca cei doi să nu poată comunica între ei.

Gardianul fu scos imediat din slujbă şi închis într-o celulă. După aceea Gornovici şi Urez părăsiră închisoarea şi se îndreptară spre o alta, unde Vasilieff şi Iunistin fuseseră

trimişi şi unde cel condamnat la moarte fusese executat.

Cercetară actele găsite aici şi se dovedi că de pe documentul lui Vasilieff fusese scoasă fotografia. De asemenea, semnalmentele lui fuseseră tăiate cu dibăcie şi lipite pe actul lui Iunistin şi viceversa.

Comisarul poporului rămase încredinţat de-a binelea de vina comandantului Vossilaski şi a complicelui său Bugilov.

— Cred că tot Vossilaski poartă vina dispariţiei tinerei fete, zise Urez.

— Vom face noi lumină şi în chestia asta, tovarăşe, răspunse Gornovici. Să dăm noi numai de ticălosul ăsta, că-l fac eu să mărturisească.

Urez îşi simţea inima grea. Pe el nu-l interesa sentinţa răzbunătoare – căci asta nu-i folosea nimic. Vasilieff era mort, căzuse victimă a doi ticăloşi.

Grija agitatorului se îndrepta acum spre fata blondă a cărei dispariţie îl întristase atât de mult şi considera ca o datorie să ia locul aceluia care îşi dăduse viaţa ca un martir şi să devină ocrotitorul nefericitei tinere.

După ce se despărţi de comisarul poporului, Urez se duse acasă, unde ajunse rupt de oboseală. De câtva timp stătea într-o cămăruţă sărăcăcioasă, căci socotea nedrept să-şi îngăduie luxul unei locuinţe omeneşti, atunci când atâţia alţi nenorociţi n-aveau nici măcar unde să-şi pună capul.

Se culcă şi când se trezi la amiază se simţi foarte rău. Avea friguri. Dădu de veste la tribunal şi ceru să fie înlocuit de altcineva în slujba de Preşedinte.

I se trimise un medic. Acesta îl examină pe omul care nu era decât un pachet de oase şi scrise un bilet de intrare în spital.

Din pricina slăbiciunii sale, Urez zăcu multă vreme şi medicii crezură că nu-l vor mai vedea pe picioare. Săptămâni de zile stătu întins în patul de spital, şi când îşi mai reveni, aproape că-şi pierduse memoria. Numai două fapte mai stăruiau cu putere în amintirea sa: dispariţia frumoasei Irina şi tragicul sfârşit al lui Vasilieff.

Pe măsuţa de lângă patul său văzu flori proaspete şi un surâs trist îi încolţi pe buze. Erau vestitori ai primăverii. Afară înmugureau copacii şi iarba zâmbea spre cerul limpede, cu verdele ei adânc.

Urez auzi paşi uşori apropiindu-se, văzu o făptură albă şi simţi o mână moale sub cap, potrivindu-i perna. Ochii săi mari urmăriră această mână şi se opriră pe un obraz frumos de fată, cu trăsături serioase. Tresări o clipă, apoi un zâmbet de bucurie îi lumină chipul.

— Mă cunoşti? întrebă sora, cu un surâs blând.

— Nu eşti sora lui Iesta Ulkitzki?

— Da.

Urez căzu pe gânduri. Îi reveneau acum în minte şi alte persoane, care îi fuseseră dragi.

— Cum îi merge fratelui dumitale? întrebă el.

— A căpătat o slujbă în magistratură, răspunse Vera. I s-a făgăduit un post de ministru în străinătate, îndată ce se va ivi o funcţie vacantă.

— Ce s-a mai întâmplat între timp?

— Multe, dar nimic bun. Pretutindeni situaţia e proastă.

— Sa încheiat pacea cu nemţii?

— Până acum nu. Germanii ne-au pus arma în piept. Vor să cucerească Polonia şi provinciile apusene. Asta nu pot îngădui ai noştri.

— Şi ce se va întâmpla acum?

— Nu se ştie. Guvernul rusesc se bizuie pe muncitorimea din lumea întreagă. Nădăjduieşte că bolşevismul va învinge pretutindeni şi atunci va deveni şi Rusia o ţară liberă.

— O ţară liberă – un popor liber! oftă Urez. Dar ia spune, ai mai auzit ceva de Boris Verodin?

— N-am mai auzit nimic de el, răspunse fata cu tristeţe. Cred… că vor să-i facă un proces. Se spune că şi-ar fi însuşit o sumă mare de bani, aparţinând statului.

Urez se ridică în capul oaselor, dar recăzu pe perne fără putere.

— Boris Verodin să fi făcut asta? zise el, deschizând ochii mari. E o nebunie să te gândeşti la aşa ceva.

Urez nu văzu lucirea din ochii ei şi nici nu auzi suspinul de uşurare care-i scăpă de pe buze.

— Trebuie să rămâi liniştit şi să nu te enervezi, tovarăşe Urez, zise Vera, cu blândeţe.

Agitatorul rămase tăcut şi gândurile i se îndreptară spre contesă. Îşi aduse aminte deodată că ea pornise la drum ca să-l găsească pe fostul luntraş şi să-l îngrijească.

— Dar cu Irina Verodin ce s-a mai întâmplat? întrebă el apoi.

— Nu ştiu, nimic, răspunse Vera şi-şi şterse o lacrimă. Fratele meu şi-a dat toată osteneala să dea de ea, dar n-a izbutit. Părinţii mei au căpătat paşaport şi au plecat în Franţa. A fost greu, dar Iesta s-a îngrijit de asta.

Agitatorul nu mai putu vorbi. Ochii i se închiseră şi adormi. Sora îl învălui într-o privire îngrijorată, apoi se depărtă încetişor de patul lui.

161. Ucigaşă fără voie

Când gardianul Bugilov se văzu închis în celulă începu să urle ca din gură de şarpe. Crezuse că-şi va găsi norocul alături de tovarăşul Vossilaski, – şi acum vedea că se-ntâmplase tocmai împotrivă.

Când se mai linişti, începu să chibzuiască în ce fel ar putea să înlăture vina ce apăsa asupra lui. Dar cu cât mai mult se gândea, cu atât mai grea i se arăta situaţia.

Împotriva comandantului Vossilaski se lansase un mandat de arestare. Când se va fi înapoiat din celula din pivniţă – după ce-şi va fi potolit poftele – va fi arestat pe dată.

El, Bugilov, nu-l putea trăda, căci ar fi însemnat să-şi sape propria groapă. El fusese doar acela care o ademenise pe fată din casă, o adusese apoi în celulă şi mai târziu în pivniţa tăinuită, la cererea comandantului. În felul acesta se făcuse tot atât de vinovat ca însuşi Vossilaski.

A doua zi dimineaţă i se aduse mâncare, la fel ca celorlalţi arestaţi. Gardianul, unul din acei care mai avea puţină inimă, îl privi cu milă.

— Tovarăşe Gringinov, întrebă Bugilov, n-ai putea să-mi spui în care celulă se află comandantul?

— În niciuna, răspunse celălalt, zâmbind. Cred că ştii bine asta.

— Ce vrei să spui?

— Hm... Voiam să spun că vei fi ştiind că tovarăşul comandant a părăsit închisoarea şi că a fost prevenit.

Bugilov murmură câteva cuvinte de neînţeles şi rămase nedumerit.

Gardianul se îndepărtă. Arestatul deveni din ce în ce mai nervos. Mâncă puţin şi aşteptă neliniştit să treacă ziua, ca un condamnat la moarte ce-şi aşteaptă execuţia.

A doua zi dimineaţă, când gardianul veni din nou cu mâncarea, prima grijă a lui Bugilov fu să întrebe de comandant.

— Ce ai cu el? întrebă Gringinov, zâmbind. N-a venit şi se va păzi să mai calce pe aici. Poţi fi mulţumit dacă nu se va mai arăta, căci în felul acesta poţi arunca toată vina asupra lui.

— Ai dreptate, murmură Bugilov.

Şi iar se scurse o zi şi o noapte. Dimineaţa când veni gardianul, nu-i aduse nicio noutate.

— Minţi! răcni atunci Bugilov. Nu vrei să-mi spui că tovarăşul comandant a fost arestat. Nici n-a părăsit fortăreaţa; trebuie să fie închis pe undeva.

— Vorbeşti aiurea, dragul meu, răspunse celălalt. Ţi-am spus şi-ţi repet că Vossilaski nu s-a mai ivit. Fii bucuros că sunt sincer faţă da tine, deşi îmi faci milă. Ţi-o spun numai pentru că n-a fost un superior bun. Tu ai dus-o bine cu el, dar nouă ne făcea zile amare. Acum te rog să mă slăbeşti cu întrebările!

Bugilov, însă, se apropie de el, îl apucă de braţ şi-l privi cu groază în ochi.

— Spui adevărul, tovarăşe Gringinov? întrebă dânsul. E drept că n-a apărut comandantul?

— Pe Dumnezeul meu că nu e aici.

Atunci Bugilov lăsă în jos capul şi se întoarse la locul său.

Celălalt închise uşa cu zgomot.

În fiecare dimineaţă Bugilov întreba dacă nu se ivise comandantul şi mereu căpăta acelaşi răspuns. Ticălosul începu să slăbească şi pe zi ce trecea, chipul său devenea mai sălbătăcit, încât gardianul Gringinov se temea de el când intra dimineaţa în celulă.

În felul acesta se scurseră vreo treizeci de zile. Gringinov nu mai lua în gură aproape nimic. Devenise uscat ca o scândură şi mintea i se întuneca din ce în ce. Într-o dimineaţă, când se ivi Gringinov, strigă:

— Eu vă voi spune unde este comandantul.

Gardianul – care vestise deja pe medicul închisorii de starea arestatului – se dădu înapoi spre uşă.

— Unde e comandantul? întrebă totuşi, ca să-l întărâte pe arestat.

Acesta izbucni într-un râs fioros şi răspunse:

— În pivniţa fortăreţei Petru şi Pavel. Daţi-mi drumul de aici şi vă voi arăta intrarea.

— O cunoaştem demult, răspunse Gringinov, calm, ca să nu-l întărâte şi mai mult.

Bugilov tresări speriat, întinse mâinile şi chipul său luă o expresie înfiorătoare.

— Atunci m-ai minţit, murmură, cu glas stins.

— Nu… nu ştim… zise de data aceasta Gringinov.

În clipa următoare celălalt se năpusti asupra lui şi încordându-şi ultimele puteri, începu să-l strângă de gât şi să-l lovească cu picioarele în chip sălbatic.

Gardianul izbuti să scoată un răcnet şi imediat dădură buzna alţi paznici care îl smulseră din mâinile nebunului.

— Şi-a pierdut minţile! gâfâi Gringinov, când se văzu scăpat.

Uşa celulei fu închisă, dar îndărătul ei urla nenorocitul. Strică tot ce-i căzu sub mână, răcnea şi izbea cu pumnii în pereţi, până ce, sfârşit de puteri, se zvârli pe culcuşul său.

Peste un ceas şase gardieni intrară în celulă şi Bugilov se ridică de pe pat, aplecându-şi trupul înainte. În ochii lui sclipea nebunia şi, revenindu-i furia, vru să se năpustească

asupra oamenilor. Dar aceştia izbutiră să-l lege în aşa fel încât nu mai putu nici să se mişte.

— Vreţi să mă închideţi şi pe mine în pivniţă? strigă el, făcând spume la gură. Hahaha! Asta, n-o să vă meargă, căci nu cunoaşteţi intrarea. Numai eu o cunosc.

Fu dus apoi înaintea medicului, care-l examină, apoi îl trimise la balamuc. Acolo nu mai avu nicio clipă de limpezime a minţii şi susţinea mereu că Vossilaski se afla în pivniţa fortăreţei. Dar nimeni nu dădu vreo atenţie vorbelor sale. Toate sforţările pentru a-i reda sănătatea dădură greş.

În cele din urmă deveni copilăros şi nevinovat. Plângea şi râdea fără să mai aibă accese de furie. Şi rămase acolo între zidurile casei de nebuni, cu mintea întunecată pentru totdeauna.

Irina se resemnă în soarta ei. Se aşeză pe scara ce ducea sus şi dormi câteva ceasuri.

Când se trezi se simţi ceva mai întărită, dar ştia că e pierdută, că nu va putea scăpa. Încercă să găsească ieşirea, dar sforţările ei rămaseră zadarnice.

Ridicându-se de jos se apropie de uşa celulei şi privi prin gaură. El nu mai zăcea pe podea, ci se târâse pe pat, iar lămpiţa de petrol ardea încă. Biata fată începu să chibzuiască şi cu cât îşi forţa mintea mai mult, cu atât îşi dădea seama că era pierdută. Deodată îşi aduse aminte însă de omul care o adusese cu forţa aici şi o rază de speranţă se aprinse în sufletul ei: el va veni să se intereseze de superiorul său şi atunci va căuta să iasă afară, furişându-se pe lângă el.

Dar şi această speranţă se irosi după ce mai trecu o zi şi nimeni nu se arătă.

Prin gaura de la uşă ea se încredinţa că lămpiţa ardea încă, deşi foarte slab, căci petrolul era pe sfârşite.

Abia acum îi sări în ochi faptul că omul de pe pat era în aceeaşi poziţie ca atunci când îl văzuse ultima oară şi tot acum văzu că mâna lui, care atârna în jos, devenise vânătă.

Irina se îngrozi şi fu nevoită să se sprijine de perete ca să nu cadă. Murise oare omul acela?

Rămase mult timp cu gândurile în neorânduială şi tremurând din tot trupul.

— Mort!… ucis de mine!… murmură ea în cele urmă.

Dar nu, ea nu-l omorâse, se apărase numai. Şi dacă el îşi dăduse viaţa căutând s-o necinstească pe dânsa, era singur vinovat.

Spunându-şi aceasta deveni oarecum mai liniştită şi hotărî să se adapteze împrejurărilor.

Foamea începu s-o chinuie, deoarece se afla de două zile aici şi nu pusese nimic în gură. Va muri oare de foame?

Singură în această tainiţă a marii închisori îşi va sfârşi zilele, neştiută de nimeni… Şi în celulă pe pat, zăcea mortul…

Irina îşi zise că trebuia să înlăture cadavrul; oboseala ameninţa s-o doboare, căci două nopţi de-a rândul dormise ghemuită pe scară. De ce să stea mortul în pat, iar ea să nu-şi poată pune capul undeva?

Deschise celula şi, păşind înăuntru, privi cu spaimă la chipul mortului. Trebuia să fi murit în ajun, căci faţa îi era cenuşie-vânătă. Ochii îi erau holbaţi, şi dacă Irina s-ar fi simţit vinovată, n-ar fi putut îndura privirea acestor ochi.

Îşi întoarse faţa şi, acoperindu-şi-o cu mâinile, începu să plângă sfâşietor.

Se reculese însă repede, spunându-şi că nu trebuia să piardă vremea, căci în curând lămpiţa se va stinge şi un întuneric adânc o va învălui. Trebuia să-şi învingă groaza şi să scoată afară cadavrul.

Fără să mai stea la gânduri îl apucă de picioare, şi adunându-şi toate puterile izbuti să-l tragă de pe pat. După aceea făcu o mică pauză şi fără să ştie cum, îi veni gândul să scotocească prin buzunarele mortului. Poate găsea vreun obiect pe care l-ar fi putut folosi?

Aplecându-se asupra cadavrului, vârî mâna într-unul din buzunare şi găsi un creion, un carneţel şi un portofel cu bani. Aruncă însă totul cu dispreţ. În schimb luă o brichetă şi o cutie de chibrituri, căci acestea îi puteau fi trebuincioase. Acum venea partea a doua a muncii sale: mortul trebuia scos afară din celulă.

Irina îl apucă iar de picioare, încleştă dinţii şi astfel izbuti să-l scoată pe uşă, ducându-l într-un alt gang, unde prezenţa lui n-o mai putea îngrozi.

După ce rosti o rugăciune pentru odihna sufletului său, Irina se înapoie în celulă. Până acum n-o cercetase încă bine pe aceasta. Într-un colţ zări ceva întunecat şi, privind mai de aproape văzu că e o sticlă. Era mărişoară şi plină. Destupând-o şi mirosind, constată cu bucurie că e petrol.

Din felul oarecum locuibil cum era aranjată celula reieşea că Vossilaski socotise s-o ţină mai multă vreme aici. Patul era bun, deşi primitiv, şi urâţenia nu lăsa de dorit.

Cu un zâmbet trist fata încuie celula pe dinăuntru, cum făcea acasă, când se culca în odăiţa ei.

Două zile se scurseră astfel şi foamea cumplită îi sfârteca măruntaiele. Nenorocita îşi aştepta sfârşitul cu resemnare, aşteptând moartea ca pe o prietenă izbăvitoare.

Sub masă găsi câteva cărţi. Probabil că acela care o închisese aici nu voia s-o lase să se plictisească şi-i pregătise această distracţie. Ea îi mulţumi în gând, deşi el fusese cel mai înverşunat duşman al ei.

Astfel îşi mai omorî puţin timpul, îndulcindu-şi chinurile cu lectura câtorva scriitori ruşi.

Şase zile se scurseră în chipul acesta. Capul îi vâjâia ca un stup de albine. Îşi încercă glasul şi atunci avu impresia că sunetele veneau de la mare depărtare.

Era atât de sfârşită de puteri încât nici să se ridice nu putea. Sughiţa şi gândurile i se încâlceau în minte.

Niciodată nu şi-ar fi închipuit că foamea poate fi atât de chinuitoare. Ah, o bucăţică de pâine, o singură felioară şi s-ar fi simţit fericită, mai fericită poate chiar dacă ar fi câştigat dragostea bărbatului iubit.

Apa pe care o găsise în celulă şi-o împărţise cu economie şi mai avea o jumătate de cană, astfel că împotriva setei era oarecum asigurată.

Dar foamea… foamea o înnebunea cu desăvârşire. Ochii începură să-i joace în cap, vedea fantome fioroase, oameni cu

două capete şi braţe multe care voiau s-o înşface.

Apoi, era fantomă sau realitate? lângă patul ei se ivi o făptură înfiorătoare, care o privea stăruitor, şi al cărei chip sălbăticit era încadrat de o barbă încâlcită.

— Piei de aici... monstrule! Piei... drace! strigă ea şi îşi acoperi faţa cu mâinile. Apoi îşi pierdu cunoştinţa.

162. Sfârşitul unui regim

În cartierul general din Gatcina se ţinea o mare consfătuire. Kerenski izbutise în cele din urmă să-l hotărască pe generalul Krasnoff să retragă de pe front o trupă mai numeroasă, pe care să i-o pună la dispoziţie. În vremea asta agenţii şi comisarii lui Kerenski lucrau pe frontul polonez, ca să atragă de partea lor încă vreo câţiva generali.

Krasnoff însuşi se mai afla pe front. Comanda trupelor de cazaci o predase unui colonel, dar îi dăduse instrucţiuni să fie cu băgare de seamă.

Krasnoff era o vulpe şireată. Nu voia să se strice de tot cu bolşevicii, căci aflase că poziţia acestora se întărea din zi în zi mai mult.

Întocmai ca prinţul Potcikev, îşi făcuse şi el socoteala că noii stăpânitori vor avea nevoie, mai târziu de generali vrednici. Forma regimului era, mai la urma urmei lucru secundar pentru el şi alţii de teapa lui.

Krasnoff venise o zi de pe front. Kerenski se încartiruise într-un palat şi aici în Gatcina, unde formase un soi de guvern, împreună cu câţiva din miniştrii săi. Curierii săi plecau şi veneau necontenit şi comisarii pe care îi trimisese în toată ţara îi dădeau raportul la înapoiere.

Situaţia nu prea era bună pentru el. Pretutindeni lumea cerea încetarea războiului, căci prea cursese mult sânge până atunci.

Kerenski citi manifestul lui şi oftă din adânc. Acum, când făcuse totul anapoda, îşi dădu seama ca fusese orb. Aproape un an ţinuse cuvântări pompoase, mângâind poporul cu făgăduieli, până ce bolşevismul devenise o hidră.

Rapoartele comisarilor săi erau disperate. Doar puţini ofiţeri de pe front raportau că se puteau bizui pe soldaţii lor, – ceilalţi considerau partida cu desăvârşire pierdută.

Cu toate acestea fu cu putinţă să se concentreze la Gatcina o trupă disciplinată din treizeci de mii de oameni.

Prinţul Potcikev, Kerenski, câţiva miniştri de-ai săi şi generalul Krasnoff ţineau sfat de război.

Kerenski era de părere să se pornească în marş asupra Petrogradului, ocupând capitala dintr-odată şi distrugând bandele bolşevice.

Potcikev era de aceeaşi părere. Prinţul mai era încă de partea fostului regim şi credea că printr-un act de violenţă, bolşevismul va putea fi nimicit. Regimul trecut îi garanta cel puţin bogăţiile şi nu-i răpea moşia mare pe care o avea, pe câtă vreme ceilalţi nu se putea şti ce vor face.

Krasnoff, însă, era împotriva năvălirii armatei spre Petrograd şi avea motivul său pentru aceasta. Trupele pe care le trimisese erau şi ele obosite de război şi pe de altă parte nu prea erau dispuse să lupte împotriva camarazilor de până atunci.

Numai Potcikev era ferm hotărât să se pună cu totul la dispoziţia lui Kerenski.

În toiul discuţiilor sosi un curier, venind direct din Petrograd şi care aduse vestea că Trotzki chemase sub arme o armată de optzeci de mii de oameni. Aceasta venea în marş din toate părţile.

Toţi cei de faţă păliră. Kerenski avu un surâs schimonosit şi clătină capul neîncrezător.

— De unde să ia Trotzki atâţia oameni? întrebă el.

— Cazărmile sunt pline de soldaţi, răspunse curierul. Trotzki a chemat numai voluntari şi lucrătorii tuturor fabricilor mari au venit sub arme. Asta înseamnă că se formează o mare armată roşie. Eu însumi am văzut cum făceau exerciţii în curţile fabricilor, având şi mitraliere şi chiar tunuri.

— N-am avut eu dreptate îndemnându-vă să fiţi cu băgare de seamă? făcu Krasnoff. Trebuie să ne economisim materialul.

Kerenski îşi împreună mâinile şi zise:

— Aşadar vrei să dai Rusia pe mâinile acestor hoarde?

— Ce vorbă e asta, Excelenţă? răspunse Krasnoff, încruntând fruntea. Sunt soldat destul de bătrân ca să ştiu ce fac.

Kerenski privi la Potcikev. Acesta înălţă din umeri, neştiind ce să spună.

— Cel puţin de-am avea tezaurul Statului! zise fostul prim-ministru, oftând, şi aruncând o privire plină de imputare asupra prinţului.

Acesta tresări. Uitase de chestie în ultimul timp.

— Aveţi dreptate, Excelenţă, zise el. Trebuie să găsim banii. Bănuiesc că sunt în mănăstirea aceea. Voi încerca să înaintez într-acolo cu câteva mii de oameni.

Kerenski îi întinse mâna.

— Dacă ne faci rost de bani, suntem salvaţi, prinţe, zise el. Sporirea soldelor va însufleţi din nou pe soldaţi, astfel că ne vom putea recuceri poziţiile.

Cei de faţă se despărţiră fără să fi luat o hotărâre.

Prinţul Potcikev se duse la aghiotantul său, căpitanul Semelov, cu care se înţelegea din ce în ce mai bine, şi faţă de care aproape că nu mai avea nicio taină. Ba, uneori Tiranul uita respectul cuvenit superiorului său şi nu i se mai adresa cu titlul pe care îl avea acesta. Potcikev, însă, nu băga de seamă – sau se făcea că nu bagă de seamă intimitatea pe care şi-o îngăduia Semelov.

— Ei, Excelenţă, cum a decurs conferinţa? întrebă căpitanul.

— Cred că Rusia e la marginea prăpăstiei, răspunse Potcikev întunecat. Krasnoff ăsta e şiret ca o vulpe. După cât se pare, gândeşte şi el ca şi mine – nu vrea s-o rupă de tot cu revoluţionarii; de aceea n-a trimis încoace decât o mică parte din trupele sale de cazaci şi nici măcar ăştia n-au de gând încă să pornească.

— Da, mi-am închipuit eu, încuviinţă Semelov. Tare mă tem că generalul se poartă cu ideea să întemeieze o republică nouă, bizuindu-se pe cazacii săi.

— Poate că ai dreptate, căpitane, zise Potcikev.

— Şi acum ce aveţi de gând, Excelenţă?

— Kerenski mi-a amintit astăzi de transportul pe care ticăloşii ăia au izbutit să ni-l răpească, deşi eram de cinci ori mai numeroşi ca ei. Dacă am izbuti să punem mâna pe lăzile cu bani, poate că am fi în stare să înjghebăm o armată de vreo treizeci, patruzeci de mii de oameni cu ajutorul căreia să înăbuşim răscoala. Dacă soldaţii de pe front vor afla că soarta lor e în mâna unui guvern sprijinit de armată, atunci fireşte că îşi vor recăpăta vechea lor disciplină.

— Hm, planul nu e rău, murmură Semelov.

— De aceea, trebuie să ajungem cu orice preţ la mănăstirea unde se adăpostiseră revoluţionarii şi să curăţim locurile dimprejur.

— Bănuiţi că lăzile cu bani se află sub ruinele sfântului lăcaş?

— Da, sunt sigur de asta.

— În cazul acesta face să ne riscăm pielea, Excelenţă… Dar dacă nu izbutim? adăugă Semelov, aţintind o privire iscoditoare asupra comandantului său.

— Atunci, nu ne mai rămâne decât două căi… Sau mă pun în slujba revoluţionarilor şi, în acest caz, fireşte că voi găsi o slujbă şi pentru dumneata, căci nu vreau să ne despărţim. Sau – glasul prinţului deveni mai grav – vom încerca, pe contul nostru, să intrăm în stăpânirea lăzilor cu bani… atunci, nu vom mai avea nevoie nici de revoluţionari, nici de Kerenski, căci numai a zecea parte din suma aceea ar face din noi oameni putrezi de bogaţi.

Semelov rânji mulţumit. Calea a doua i se părea cea mai bună de urmat.

Între timp, se ţinu la Petrograd o consfătuire, în urma căreia marinarul Debenko luă comanda trupelor care porniră spre Gatcina, spre a alunga armata rămasă credincioasă guvernului.

Încăierarea avu loc în curând şi o parte din soldaţii albi trecură în rândurile revoluţionarilor, iar cealaltă parte o luă la

fugă în dezordine. Kerenski se văzu nevoit să spele putina în grabă, spre a nu cădea în mâinile vrăjmaşilor săi. Această fugă însemnă dispariţia lui din viaţa politică a Rusiei.

Chiar în acea zi, Debenko intră în palatul din Gatcina, pe care Kerenski îl părăsise doar cu câteva ceasuri înainte.

Potcikev şi Semelov rămaseră, însă, în oraş, îmbrăcaţi în haine civile, astfel că nimeni nu-i recunoscu.

Abia după câteva săptămâni plecară şi ei din Gatcina, îndreptându-se spre capitală. După alte câteva săptămâni ajunseră la ţintă şi se amestecară printre locuitorii marelui oraş, căutând să afle simţămintele acestora.

Când îşi dădură seamă că vechiul regim n-avea să mai revină niciodată, luară hotărârea să se pună în slujba noului guvern şi, ca urmare, Potcikev înaintă o cerere Sfatului comisarilor poporului. Peste o săptămână primi răspuns să se prezinte, într-o anumită zi, la Palatul de Iarnă.

Inima prinţului zvâcnea cu putere. Fusese unul din duşmanii cei mai înverşunaţi ai republicii roşii şi acum voia să se pună în slujba ei. Cum va primită oferta aceasta?

Potcikev mai ştia că se şopteau multe lucruri rele despre el şi aflase că era bănuit de uciderea celor patru revoluţionari.

Totuşi, cuteză să-şi urmeze calea mai departe, chiar dacă aceasta avea să însemne sfârşitul său.

În cele din urmă se înfăţişă înaintea Sfatului comisarilor poporului.

— Înainte de a discuta oferta dumitale, trebuie să punem la punct anumite chestiuni – începu unul din fruntaşii revoluţionari. E vorba, în primul rând, de transportul de bani, care fusese menit să prelungească, cu câteva săptămâni, guvernarea lui Kerenski. Nu mai e azi o taină pentru nimeni faptul că o trupă de revoluţionari primise ordinul să pună mâna pe preţioasele lăzi, care trebuiau să slujească scopurilor noastre. De atunci niciunul din tovarăşii noştri n-a mai dat vreun semn de viaţă. În schimb, am aflat că o femeie, deputată din ţinutul Volgăi, ţi-a destăinuit planurile noastre. E adevărat?

Pe chipul lui Potcikev nu se zări nici urmă de tulburare.

Gândurile se încrucişau, cu iuţeala fulgerului, prin mintea sa.

— Da, aşa este, răspunse el, în cele din urmă.

— Trădătoarea e o anume Sonia Petrovici?

Prinţul dădu din cap în semn de confirmare.

— Şi ce s-a întâmplat în acea noapte?

Cel întrebat îşi drese glasul, apoi istorisi tot ce se petrecuse în noaptea când se transportaseră lăzile cu bani.

— Aşadar, susţii că Boris Verodin a izbutit să pună mâna pe lăzi? întrebă unul din fruntaşii revoluţionari.

— Ţinând seama de împrejurări, aşa trebuie să fie, încuviinţă prinţul, care trecuse sub tăcere atacul asupra mănăstirii.

Potcikev era sigur că tânărul luntraş pierise în flăcări, astfel că nu se temea să arunce totul în sarcina duşmanului său de moarte – ba, mai mult, simţea o adevărată plăcere, ponegrind pe acela care îi răpise soţia.

— Şi încotro s-a îndreptat Boris Verodin? întrebă unul din fruntaşi.

— Asta n-o ştiu nici eu, răspunse Potcikev. Poate că a pornit, cu o parte din bani, spre ţărmul mării şi a izbutit să ajungă în Suedia sau Anglia.

După cât se părea, sământa aruncată de Potcikev căzuse pe pământ prielnic, căci fruntaşii începură să-şi şoptească cu înfrigurare, unii susţinând vinovăţia, iar alţii nevinovăţia lui Boris Verodin. Mai ales Ilino îl apără cu căldură.

În cele din urmă, se luă hotărârea ca prinţul să aştepte până ce i se va da de veste dacă oferta lui e primită sau nu.

Potcikev rămase foarte dezamăgit, totuşi nu-şi pierdu cumpătul şi zise:

— Între timp, voi încerca să descopăr ascunzătoarea comorii, căci dacă Verodin a fugit, n-a putut lua cu el decât o mică parte din bani.

Ceilalţi primiră această propunere şi făgăduiră prinţului tot sprijinul lor, în cazul când va izbuti să dea de urma lăzilor cu aur.

Un zâmbet batjocoritor se ivi pe buzele lui Potcikev, când păşi în stradă.

— Ehei, dacă mi-o fi dat să descopăr comoara, n-o să fiu atât de prost ca să v-o aduc plocon, ci am să mi-o reţin ca despăgubire pentru pierderile suferite de pe urma revoluţiei, murmură el. Şi nădăjduiesc că străduinţele mele vor fi încununate de succes. Unde s-or fi găsind lăzile, dacă nu printre ruinele mănăstirii?

Prinţul porni mai departe, cu paşi grăbiţi. Nimeni nu bănuia că sub aceste haine simple se ascunde temutul prinţ Potcikev, fostul comandant al trupelor albe.

La un colţ de stradă, se lovi de un bărbat, care avea faţa bandajată în aşa fel, încât nu putea fi cunoscut.

Potcikev scoase o înjurătură, apoi îşi urmă calea. Necunoscutul, însă, rămase locului, privind năucit în direcţia în care pornise prinţul. Apoi se ţinu după el, până ce dispăru într-o casă.

Un ceas mai târzia, Potcikev ţinea în mână o scrisoare, care purta adresa lui.

Cine ştia, oare, că el se afla în oraş? Cine îi scrisese?

După ce se uită cu luare-aminte la plic, îl deschise şi scoase la iveală o foaie de hârtie, pe care e aflau doar câteva rânduri:

„Prinţe Potcikev!

Să nu-ţi închipui că răzbunătorul doarme. Moartea Elenei Halbah cere răzbunare. Ceasul tău va suna mai curând decât de aştepţi.

Răzbunătorul.”

Potcikev rămase cu privirile aţintite în gol. Cine era oare, misteriosul trimiţător al scrisorii? Acesta, îl mai prevenise o dată. Cine descoperise taina morţii Elenei?

Dar zadarnic îşi frământă nuntea. În cele din urmă, o înjurătură grosolană alungă toate gândurile care îi aminteau de noaptea când o ucisese pe biata femeie ce-i stătuse în cale.

163. Salvat din ghearele morţii

Călugăriţa şi însoţitoarea ei aveau de străbătut un drum foarte anevoios. Cu trenul ar fi ajuns la ţintă doar în câteva ceasuri, dar cu trăsura, cele două femei înaintau încet pe o potecă părăsită ce ducea prin pădure.

Din când în când, santinelele trupelor roşii, care ocupaseră pădurea, le opreau din drum, însă rasa cenuşie a sorei Veronica impunea respect tuturor, astfel că nu erau reţinute multă vreme.

În sfârşit, după trei zile, ajunseră pe o colină de unde se vedea coliba cărbunarului şi mănăstirea aşezată îndărătul acesteia. Zidurile arse ale sfântului lăcaş se înălţau triste. Ciorile şi corbii erau acum singurele vieţuitoare din încăperile înnegrite de fum. Departe, în vale, era locul unde se mai dădeau încă lupte între albi şi roşii.

Cele două femei se despărţiră, privindu-se adânc în ochi.

— Nu ştiu cine eşti şi nici nu vreau să ştiu, zise Sonia. Nu încape însă nicio îndoială că te tragi dintr-o familie nobilă şi că eşti o fire aleasă. De aceea te-am rugat să-l îngrijeşti pe Boris Verodin. Dacă se face bine, salută-l din partea mea şi spune-i că-i doresc numai binele. N-o să ne mai revedem niciodată, căci în viitor căile noastre sunt despărţite…

Aplecându-se spre urechea sorei Veronica, ea adăugă, cu glas răguşit:

— Înaintea dumitale se află o condamnată la moarte. Autorităţile sunt în căutarea mea şi, dacă izbutesc să mă prindă, s-a sfârşit cu mine.

Călugăriţa o privi, îngrozită.

— Dar ce crimă ai făptuit? întrebă ea.

— Sunt o trădătoare, doamnă contesă… mai mult nu vreau să-ţi spun… merit moartea…

— Groaznic! murmură sora Veronica. Nu cumva aş putea să-ţi vin în ajutor?

Sonia clătină capul şi răspunse, cu un zâmbet trist:

— Nu, doamnă, nimeni nu-mi poate veni în ajutor… Am păcătuit şi trebuie să ispăşesc greşelile.

Toate străduinţele călugăriţei rămaseră zadarnice, căci Sonia se împotrivi, refuzând orice ajutor.

— Singurul meu ţel în viaţă va fi să îndrept răul pe care l-am făcut, zise ea. Din pricina mea mulţi oameni au avut de suferit trupeşte şi sufleteşte… Rămâi cu bine, doamnă contesă… Şi, dacă vrei să împlineşti o rugăminte, predă acest pacheţel lui Boris Verodin, când se va însănătoşi.

Zicând aceasta, ridică marginea rochiei şi scoase din buzunarul fustei de dedesubt un pacheţel de formă pătrată, pe care îl întinse călugăriţei.

— Ştiu că pot avea încredere în dumneata, se rugă dânsa, şi nădăjduiesc că rugămintea îmi va fi împlinită…

Sora Veronica luă pacheţelul şi-l vârî în valiză.

— Nu vrei să rămâi în colibă măcar o noapte? întrebă ea, apoi.

Cealaltă dădu din cap, cu hotărâre:

— Te rog încă o dată să nu mai stărui, căci nu voi face decât ceea ce mi-am propus. Rămâi cu bine! Mă înapoiez la Petrograd.

Cele două femei îşi strânseră mâinile şi, înainte sora Veronica s-o poată împiedeca, Sonia se aplecase şi-i sărutase mâna. Apoi, nenorocita porni degrabă spre locul unde o aştepta trăsura, cu care vrea să se înapoieze în capitală.

Călugăriţa o urmări câtva timp cu privirile, după care se îndreptă spre coliba cărbunarului.

Între timp, starea lui Boris Verodin se înrăutăţise şi mai mult, căci nenorocitul căpătase o dublă pneumonie. Obrajii îi ardeau ca focul, era scăldat în năduşeală, iar răsuflarea îi era greoaie.

Pavlovna stătea îngândurată la căpătâiul său, copleşită de milă pentru acest om care nu putea nici să moară, nici să trăiască. Într-adevăr, de săptămâni întregi, bolnavul se afla în aceeaşi stare.

Deodată, uşa se deschise şi, spre uimirea ei, Pavlovna văzu în prag o călugăriţă, ţinând în mână o valiză care părea foarte grea.

Sora Veronica îi zâmbi cu blândeţe, apoi se apropie de patul bolnavului, pe care îl privi lung, în vreme ce inima îi era sfâşiată de durere. Ce mai rămăsese din chipeşul luntraş de altădată!

Fără voie, Pavlovna se dăduse câţiva paşi înapoi şi se uita sfioasă spre necunoscută, pe obrajii căreia alunecau lacrimi.

— Cum îi merge? întrebă apoi sora Veronica, adresându-se tinerei ţărănci.

— Foarte rău, răspunse aceasta. Înainte cu câteva săptămâni am chemat un doctor, care a spus că trebuie să ne bizuim numai pe trupul vânjos al bolnavului.

Călugăriţa dădu din cap, apoi deschise valiza şi scoase nişte instrumente medicale şi diferite sticluţe, pe care le aşeză pe măsuţa de lângă pat.

Pavlovna o privea în tăcere, în timp ce sora Veronica vârî în gura bolnavului vârful unui instrument pe care i-l apăsă între buze şi-l scoase când nenorocitul începu să tuşească. După aceea îi luă pulsul şi temperatura şi se purtă în aşa fel, ca şi cum bolnavul s-ar fi aflat demult în îngrijirea ei.

Ţăranca îşi dădu seama că devenise de prisos acolo, astfel că ieşi afară şi se aşeză înaintea colibei, unde aşteptă ivirea lui Osip.

În acest timp, chipul misterioasei femei se posomora tot mai mult. Seara, ea pregăti un ceai, pe care bolnavul îl sorbi cu lăcomie.

Cărbunarul şi fiul său se înapoiară acasă şi Pavlovna le spuse despre vizita necunoscutei. Apoi, păşind în vârful picioarelor, intrară cu toţii în colibă, unde sora Veronica îi întâmpină cu un zâmbet blajin.

În tot timpul nopţii, ea nu se depărtă nicio clipă de patul bolnavului. Abia a doua zi dimineaţă îşi îngădui câteva ceasuri de odihnă, în vreme ce Pavlovna urma să-i ia locul.

Astfel trecură câteva zile, fără să se ivească vreo îmbunătăţire în starea bolnavului. Sora Vajnica veghea neobosită, la căpătâiul lui şi-l îngrijea cu dragoste de mamă. La fiecare jumătate de ceas, îi vâra între buze ciudatul instrument, pe are Pavlovna nu-l mai văzuse niciodată până

atunci.

În sfârşit, cam după vreo şase zile, bolnavul păru să-şi mai revină. Răsuflarea-i deveni mai regulată, iar frigurile îl slăbiră niţel. Acestea erau are semne ale însănătoşirii sau ale sfârşitului care e apropia? Dacă te uitai la chipul supt al luntraşului, atunci rămâneai încredinţat că zilele îi sunt numărate.

Ochii-i erau înfundaţi în orbite şi în jurul lor se iviră cearcăne vinete. Degetele îi tremurau, iar venele groase se vedeau lămurit prin piele. Trupul acesta bărbătesc, vânjos altădată, părea acum lipsit de orice putere.

Sora Veronica se ruga întruna şi Pavlovna, care nu ştia ce să facă, împreuna şi ea mâinile, privind cu milă spre bolnav.

În acea noapte, călugăriţa nu dormi deloc. A doua zi dimineaţă, copleşită de oboseală, aţipi pe scaun. Pavlovna o trezi, atingând-o uşor pe umăr, apoi zise, arătând spre încăperea alăturată:

— Culcă-te fără grijă, soră! Bolnavul a stat cu ochii deschişi şi pare foarte liniştit.

— Îţi mulţumesc, copila mea, răspunse sora Veronica, aruncând o privire spre patul lui Boris.

Da, după cât se părea, luntraşul trecuse criza. Dumnezeu făcuse o minune.

În sfârşit, veni o zi când Boris Verodin aţinti o privire mirată asupra îngrijitoarei sale.

— Unde mă aflu? întrebă el, neliniştit.

— În casa unor oameni de treabă, răspunse călugăriţa, îmbujorându-se de bucurie.

— În casa unor… oameni… de treabă, repetă el, ca în vis.

Apoi închise ochii şi căzu într-un somn adânc, odihnitor, care ţinu până a doua zi, dimineaţă. Când se trezi, ceru de mâncare. Sora Veronica îi pregătise o supă întăritoare, pe care Boris o sorbi cu lăcomie.

De aici înainte însănătoşirea lui merse repede.

Într-o zi, încercă să se dea jos din pat, dar nu izbuti să se ţină pe picioare. Încercarea o făcuse fără ştirea călugăriţei, care intră în odaie, tocmai când el mergea, împleticindu-se,

spre patul său.

— Nu trebuia să faci asta, zise ea, mustrător, căci s-ar putea ca boala să se întoarcă.

Luntraşul se aşeză în pat, ascultător, şi-şi roti ochii prin mica încăpere. Afară se aşternuse un strat gros de zăpadă; lemnele trosneau în sobă.

— Unde sunt? întrebă el, deodată, după ce stătuse câtva timp pe gânduri.

După cât se părea, nu izbutea să-şi amintească ceea ce se petrecuse mai înainte.

— Într-o colibă din mijlocul pădurii, răspunse călugăriţa, care aflase de la fiul cărbunarului împrejurarea tristă în care fuseseră găsiţi cei doi nenorociţi.

— Într-o colibă? murmură el. Nu înţeleg… cum am ajuns aici?

— Asta o vei afla mai târziu, căută ea să curme discuţia, temându-se că destăinuirea adevărului ar putea avea o înrâurire primejdioasă asupra stării bolnavului.

Sora Veronica se hotărî să plece chiar în acea zi la Petrograd, pentru a face rost de merinde. Acum putea să meargă cu trenul şi nădăjduia să se înapoieze în dimineaţa următoare.

— Într-adevăr, porni la drum, după ce destăinuise celorlalţi hotărârea luată.

În timpul lipsei sale, Pavlovna se îngriji de bolnav, care începu să bănuiască adevărul. Deodată, aţinti privirile sale asupra tinerei fete, întrebând:

— Spune-mi, te rog, mănăstirea a fost distrusă de flăcări până în temelii?

Pavlovna tresări, amintindu-şi de porunca surorii Veronica.

— Care mănăstire? întrebă ea, după câteva clipe de şovăială.

— Aceea unde a avut loc lupta cu soldaţii, răspunse Boris. Nu încerca să mă amăgeşti… ştiu că mă aflam în mănăstire şi mai ştiu că era şi o femeie cu mine… Unde este dânsa?

— A plecat… şi nu se mai înapoiază niciodată.

— S-a făcut bine? întrebă Boris după un răstimp.

— Da, s-a însănătoşit, răspunse ţăranca. Mi-a zis să-ţi transmit salutări, căci nu ştie dacă o să te mai revadă cândva.

— Aşa a spus?

Pavlovna clătină capul în semn de confirmare.

— Atunci, sunt mulţumit.

Revoluţionarul se întinse iarăşi în pat şi rămase pe gânduri, căutând să-şi amintească ce se petrecuse în mănăstire. Un fior îi străbătu trupul, gândindu-se la grozăvia prin care trecuse alături de Sonia Petrovici. Totuşi, nu putea să uite nici acum de comoara pe care o răpise din mâinile lui Potcikev.

— Ce se mai aude prin capitală? întrebă el.

— Nu ştiu nici eu, căci n-am mai fost demult pe acolo.

Revoluţionarul rămase tăcut câtva timp, apoi ceru creion şi hârtie. Fruntea i se încreţise şi, după cât se părea, era preocupat de un lucru foarte însemnat.

„La ce s-o fi gândind cu atâta înfrigurare?” se întrebă Pavlovna, privindu-l pe furiş.

Boris puse hârtia pe măsuţa de lângă pat şi începu s-o linieze.

Ţăranca înălţă capul de câteva ori, plină de seriozitate, însă nu izbuti să desluşească nimic.

— Vino încoace! zise luntraşul, deodată.

Pavlovna se apropia de pat.

— Ai fost vreodată în mănăstire? o întrebă el.

— Înainte de război mă duceam adesea pe acolo, căci făceam cumpărături pentru călugări, răspunse ţăranca.

— Atunci trebuie să cunoşti clădirea.

— Nu tocmai bine.

— Ai fost în capela de la capătul gangului?

— Da, foarte adesea, căci aveam voie să luăm parte la slujbă, răspunse Pavlovna, mirată de această întrebare.

— Acolo se află un altar…

Ea dădu din cap în semn de încuviinţare.

— Ai fost şi prin încăperile din pivniţa mănăstirii? urmă Boris.

— O singură dată, într-o vară, când călugării cumpăraseră mai multe fructe ca de obicei.

— Ştii cumva că jumătate din pivniţă a fost zidită?

— Da, îmi amintesc de asta, domnule.

Boris Verodin se lăsă iarăşi în perne. Acum ştia că mintea îi era limpede şi mai ştia că misiunea lui nu fusese împlinită decât pe jumătate. Trebuia să salveze lăzile cu aur, trebuia să poarte de grijă ca ele să ajungă la Petrograd, căci noul regim avea mare nevoie de bani.

Gândul acesta îl însufleţi deodată. Scoase iarăşi foaia de hârtie şi se uită la ea.

Pavlovna, însă, bănui că o taină însemnată se ascundea îndărătul acesteia şi se duse să se sfătuiască cu Osip.

— Ce ne pasă nouă de asta? zise el, după ce ascultă spusele fetei. Lasă-l în pace şi bucură-te că s-a făcut iarăşi sănătos. În curând vom putea pleca de aici, iar el va porni spre Petrograd. Da, vreau să plec în străinătate, unde vom putea trăi în linişte, căci avem bani destui. N-am deloc chef să împart cu ceilalţi. De asemenea, cred că nici tu n-ai vrea să dăm din banii pe care i-am primit de la nenorocita femeie.

— Fireşte, că doar n-oi fi atât de proastă! zâmbi Pavlovna, sărutându-l.

În sinea ei, însă, nu era deloc mulţumită, căci se gândea mereu la desenul pe care-l zugrăvise Boris pe hârtie şi la ciudatele sale întrebări.

Ţăranca aşteptă până ce bolnavul adormi, apoi se furişă spre patul lui şi-l privi în tăcere. Era un bărbat frumos – aceasta o observa abia acum, când începuse să-şi revină în puteri. Cu toate că avea chipul tras, trăsăturile-i rămăseseră fine.

Dedesubtul pernei ieşea un colţ din hârtia cu pricina. Pavlovna întinse braţul, vrând s-o tragă afară, dar în clipa următoare tresări speriată, căci bolnavul se mişcase. Dar el se întoarse cu faţa la perete, părând că nu băgase de seamă nimic. După câteva clipe, vorbe întretăiate ieşiră de pe buzele sale:

— Nu… prinţe… nu vei ridica comoara… n-o vei găsi… ah, flăcările… scoateţi-mă din iad… Jură-mi… jură-mi, părinte… că nu vei destăinui nimănui ascunzătoarea… ah, trebuie să

murim cu toţii… zidul… deschiderea… totul s-a sfârşit…

Bolnavul aiură câtva timp, apoi se linişti. Pavlovna, care ascultase cu răsuflarea întretăiată, întinse din nou braţul spre hârtie, o scoase afară şi alergă cu ea în camera alăturată, unde o cercetă cu luare-aminte. Totuşi, nu se putu dumiri din amestecătura de litere şi linii. În cele din urmă îşi făcu rost de o foaie de hârtie subţire cu ajutorul căreia copie desenul. Treaba nu dură decât zece minute şi, după ce sfârşi, se furişă iarăşi în odaia bolnavului, unde strecură sub perne foaia de hârtie. În tulburarea ei ţăranca nu auzi că uşa se deschise şi sora Veronica intrase în încăpere.

Când dădu cu ochii de dânsa, Pavlovna scoase o exclamaţie de uimire.

— Voiam… mi se părea că pernele nu sunt la locul lor, se scuză ea, încurcată.

Călugăriţa dădu din cap, cu bunăvoinţă. Deşi zărise că ţăranca strecurase hârtia sub perne, nu dăduse, totuşi, nicio însemnătate acestui fapt.

Pavlovna se înapoie în odaia de alături, împături copia desenului şi o ascunse în sân; abia acum răsuflă uşurată.

În acest timp, sora Veronica desfăcu valiza şi scoase bunătăţile şi merindele aduse. Aruncă o privire duioasă spre cel adormit, apoi se plecă asupră-i şi-şi lipi buzele de fruntea lui.

Boris Verodin continua să doarmă liniştit.

Seara, când se trezi, sora Veronica stătea tot lângă el. Cu o mişcare nesigură, bolnavul întinse braţul, îi cuprinse mâna şi o duse la buze.

— Îţi mulţumesc! şopti el, eşti un înger salvator… mă voi gândi întotdeauna la dumneata…

Misterioasa femeie scoase un suspin de fericire, însă nu răspunse nimic.

164. Vraja milioanelor!

Pavlovna stătea pe colina de pe care se veneau locurile din jurul colibei cărbunarului. Un vânt îngheţat sufla cu putere.

Dar ţăranca era bine îmbrăcată şi, afară de asta, din pricina tulburării de care era cuprinsă, faţa îi ardea ca focul.

După ce aruncă o privire în jur, ca şi cum s-ar fi temut că e spionată, îşi desfăcu scurteica şi scoase din sân copia desenului, pe care începu s-o cerceteze cu luare-aminte. Degetele îi îngheţară, aproape că nu le mai putea mişca. Totuşi trebuia să găsească dezlegarea. Deodată, se bătu cu palma peste frunte.

— Unde dracu mi-au fost minţile? murmură ea. Asta e pivniţa mănăstirii, acum îmi dau seama. Scara porneşte de la mijlocul coridorului... şi, aici, linia asta groasă arată zidul cel nou, pe care l-au înălţat călugării... Ah, crucea asta înseamnă deschiderea, care a fost făcută încă înainte de război. Hm, bolnavul vorbea despre o comoară, care ar fi ascunsă în pivniţă...

Ţăranca dădu din cap, apoi se îndreptă spre ruinele mănăstirii. Nu trecură nici zece minute şi se afla înaintea zidurilor înnegrite de fum.

Pavlovna făcu o mutră deznădăjduită. Orice încercare de a pătrunde în beci, ar fi fost zadarnică, deoarece totul era prăbuşit.

În cele din urmă, după ce făcu un ocol în jurul ruinelor, încredinţându-se că e cu neputinţă să înlăture dărâmăturile, porni înapoi spre casă.

Boris Verodin mai dormea încă. Buna călugăriţă îi cuprinsese mâna şi stătea nemişcată, spre a nu-l trezi.

Ceva mai târziu se ivi şi cărbunarul cu fiul său, care se înclinară cu respect înaintea surorii Veronica.

Noaptea, tânăra ţărancă nu-şi găsi linişte. Gândul la pivniţa mănăstirii şi aiureala bolnavului o preocupau fără încetare. Da, trebuia cu orice preţ să descopere taina, astfel că se hotărî să-şi tacă rost de un târnăcop, cu care să-şi croiască un drum spre intrarea pivniţei.

Aşteaptă cu nerăbdare ivirea zorilor, când Oblanoff şi fiul său părăsiră coliba, apoi lămuri călugăriţei că trebuie să se ducă în sat şi porni spre ruinele mănăstirii.

Dar, ca şi în ajun, rămase nehotărâtă înaintea mormanelor de dărâmături, neştiind de unde să înceapă.

Căută încoace şi încolo până ce, în sfârşit, alese un loc unde i se păru că peretele şi molozul pot fi înlăturate mai lesne.

După două ceasuri de muncă încordată, îşi dădu seama că mai avea mult de lucru, spre a-şi atinge ţinta. Totuşi, nu deznădăjdui şi, la asfinţitul soarelui, croise o deschidere destul de adâncă, urmând ca în ziua următoare să elibereze intrarea în pivniţă.

Înainte de a se întuneca, se înapoie în coliba lui Oblanoff, căci atât acesta cât şi fiul său nu trebuiau să bănuiască nimic din ceea ce urmărea dânsa.

A doua zi, reveni la ruine şi începu să lucreze cu încordare, iar până la amiază înlăturase dărâmăturile care acopereau intrarea în beci. Cu o lovitură de târnăcop sfărâmă uşa şi o deschidere neagră se căscă dedesubtul ei. Mare fu însă dezamăgirea Pavlovnei când îşi dădu seamă că scara se prăbuşise.

Aşadar trebuia neapărat să-şi facă rost de o funie, cu ajutorul căreia să coboare în pivniţă.

Se înapoie repede în colibă, luă o frânghie destul de trainică pentru a-i susţine greutatea trupului, apoi porni în fugă îndărăt, tremurând de nerăbdare.

După ce găsi ceva potrivit de care legă funia, Pavlovna coborî în adâncime. Avusese prevederea să ia cu dânsa o lumânare, aşa încât putu să cerceteze locul. Pivniţa n-avusese prea mult de suferit de pe urma focului, doar pereţii se înegriseră.

Porni înainte şi dădu de hârdăul în care se stinsese varul. Se uită la desen, dar rămas dezamăgită. Nu cumva se înşelase în presupunerile ei?

Nu, era cu neputinţă – crucea trebuia să însemne un loc care fusese zidit de curând.

Pavlovna începu să izbească cu târnăcopul în zid, dar lespezile rămaseră neclintite.

După o scurtă chibzuială, se hotărî să se înapoieze acasă,

urmând să revină a doua zi, cu o daltă şi un ciocan.

Misterioasa călugăriţă era foarte mirată de plecarea zilnică a tinerei ţărănci, dar nu spuse nimic.

Boris Verodin prindea mereu puteri noi. Înainte cu o zi părăsise patul şi stătuse câteva ceasuri în fotoliul de paie care se afla în colibă.

Tovărăşia frumoasei călugăriţe îi devenea tot mai plăcută. Unde o mai văzuse, oare? Trebuie să fi trecut multă vreme de atunci.

Luntraşul coborî iarăşi din pat şi se aşeză în fotoliu.

— De unde ne cunoaştem, soră? întrebă el, de-a dreptul, după ce o privise câtva timp în ochi.

Sora Veronica se îmbujoră, dar îşi reveni repede.

— Nu cred să ne mai fi întâlnit vreodată în viaţă, răspunse ea, zâmbind.

— Ciudat, eu cu cât te privesc mai mult, cu atât mi se întăreşte convingerea că ne-am cunoscut de aproape… O fi oare adevărat că oamenii trăiesc două vieţi şi în cea de a doua înfăptuiesc tot ce n-au putut înfăptui în cea dintâi?

Călugăriţa clătină capul, zâmbind.

— Mie nu prea îmi vine să cred asta, Boris Verodin, zise ea.

— Dar de unde îmi ştii numele? exclamă tânărul surprins.

— Cum, n-ai aflat încă? Atunci, pe semne nu ştii că am fost trimisă încoace de o oarecare Sonia Petrovici?

— Ah. O cunoşti…

— Foarte puţin. Ne-am întâlnit la Petrograd, în casa medicului pe care voia să-l cheme la căpătâiul dumitale. Acesta însă, nu putu să părăsească oraşul, astfel că m-a trimis pe mine.

— Atunci, dumitale îţi datorez viaţa? făcu Boris, mişcat.

— Nu, în primul rând o datorezi acestor oameni cumsecade, care te-au salvat pe dumneata şi pe nenorocita femeie, din mijlocul flăcărilor.

Boris Verodin privi întunecat înaintea lui, căci grozavele întâmplări din acea noapte se perindară, iarăşi prin mintea lui.

— N-ai vrea să-mi povesteşti şi mie prin ce aţi trecut şi cum aţi ajuns în mănăstirea cuprinsă de flăcări? întrebă sora Veronica, deşi aflase din gura Sonici tot ce se petrecuse.

Revoluţionarul clătină capul.

— Nu, te rog să nu te superi dacă refuz să-ţi împlinesc această dorinţă.

Apoi o rugă să-i povestească ce se petrecea în capitală. Călugăriţa îi făcu pe voie şi el ascultă cu interes spusele misterioasei femei.

— Crezi că pacea se va încheia în curând? întrebă Boris, în cele din urmă.

— Ruşii nu mai pot lupta, căci aproape că nu mai au soldaţi pe front, răspunse sora Veronica.

— Nu cumva cunoşti pe comandantul trupelor albe, prinţul Potcikev? reluă el, după câtva timp.

Călugăriţa tresări uşor, însă tânărul era atât de preocupat de gândurile sale, încât nici nu băgă de seamă.

— De ce mă întrebi? zise ea, în loc să răspundă.

— Fiindcă mă interesez de soarta lui.

— Cred că… nu e tocmai cumsecade.

Boris Verodin izbucni într-un râs amar.

— Da, ai dreptate, soră, încuviinţă el. Sunt puţini oameni atât de haini ca el. Cu toate astea, are noroc. Tare aş vrea să ştiu dacă a avut îndrăzneala să ofere noului guvern serviciile sale!

— N-am mai auzit nimic despre el, după fuga lui Kerenski.

— Când crezi că aş putea părăsi casa? întrebă revoluţionarul, apoi.

— Înainte de toate, trebuie să-ţi revii în puteri răspunse ea. În orice caz, ai să mai aştepţi o săptămână până ce o să te întremezi de-a binelea, căci altminteri boala s-ar putea întoarce… Dar ce ai de gând să faci după ce vei fi de-a binelea sănătos?

— Până acum nu ştiu nici eu, răspunse Boris Verodin.

Deodată se gândi la scumpa lui Nataşa şi teama puse stăpânire pe inima lui. Unde se afla, oare, dânsa?

În ceasurile care urmară, revoluţionarul se arătă mai

neliniştit ca de obicei. Icoana iubitei îi plutea pe dinaintea ochilor. În cele din urmă, îşi zise însă că n-avea niciun rost să-şi facă griji din pricina ei, căci Iesta îi făgăduise s-o ocrotească şi, afară de asta, Saşa se afla lângă ea.

Gândindu-se la bătrâna cameristă, luntraşul se mai înveseli puţin, căci ştia prea bine că, cu toată vârsta ei, Saşa era un paznic în care te puteai încrede şi care ştia să-şi arate colţii atunci când era nevoie.

Între timp, Pavlovna muncea de zor. Lespezile erau tari ca fierul, însă tânăra ţărancă era foarte voinică şi sfărâma mereu bucăţi mari din zid, cu ajutorul uneltelor aduse.

Totuşi, nu izbutise să-şi croiască o deschidere şi soarele se lăsase iarăşi la asfinţit. Se văzu deci nevoită să-şi întrerupă din nou lucrul. Când ajunse acasă, abia avu timp să se spele şi cei doi bărbaţi se şi iviră în colibă.

A doua zi, porni pe furiş spre ruine. Înainte de a se depărta de colibă, aruncă o privire îndărătul ei şi tresări văzând la fereastră un chip palid.

Cine o urmărise, oare? Boris Verodin sau ciudata călugăriţă?

Neliniştea puse stăpânire pe inima tinerei fete. Totuşi, dorinţa de a descoperi taina o îndemnă să pornească mai departe.

După ce coborî în pivniţa mănăstirii, se puse iarăşi pe lucru şi, deodată, scoase o exclamaţie de bucurie, căci dalta ieşise de partea cealaltă a zidului.

Peste câteva ceasuri, Pavlovna îşi croise o deschidere prin care se putea strecura dincolo. Fără să mai stea la gânduri, pătrunse în încăperea cufundată în beznă şi aprinse lumânarea. Ochii i se holbară când văzu un mare număr de lăzi grele, aşezate una lângă alta. Ce însemna, oare, asta? Ce cuprindeau lăzile?

Deodată, izbucni într-un hohot de râs, amintindu-şi că văzuse lăzile la gară.

Apropiindu-se de una din lăzi, se încredinţă că era vorba de muniţii.

— Aşadar, pentru asta m-am frământat atâta? murmură ea, cu amărăciune.

Dar poate că izbutea, totuşi, să tragă vreun folos din descoperirea ei. Muniţiile erau foarte preţioase în acea vreme, căci soldaţii aveau nevoie de ele.

Pavlovna luă dalta şi încercă să deschidă una din lăzi. O bănuială se trezi în mintea ei, când băgă de seamă că lada era plumbuită. Izbuti să deschidă capacul şi îndepărtă hârtia care se afla deasupra. Apoi luă unul din fişicurile din ladă şi-l privi cu luare-aminte.

Dumnezeule! acestea nu erau muniţii, ci…

O tulburare grozavă o cuprinse. Degetele-i tremurătoare pipăiră fişicurile şi deodată, câteva monezi strălucitoare îi căzură din mână, rostogolindu-se pe lespezile din care era formată podeaua pivniţei.

Pavlovna începu să râdă ca o nebună, iar ochii i se aţintiră asupra monezilor. Încă nu-i venea să creadă că fişicul conţinea aur – aur curat.

Şi, totuşi, nu mai încăpea nicio îndoială, lada era plină cu monezi.

Ţăranca nu se mai putu ţine pe picioare şi se ghemui pe lespezi, cu privirile holbate spre comoara nesecată, pe care o descoperise.

Deodată sări în sus, se căţără pe una din lăzile aşezate deasupra celorlalte şi vârî dalta sub capacul acesteia.

Scândurile trosniră, apoi se ivi hârtia care acoperea fişicurile cu monezi.

— Aur… numai aur, murmură ea cu ochii mari, deschişi. Suntem bogaţi… nemăsurat de bogaţi… ah, cine şi-ar fi închipuit vreodată…

Mai deschise încă două lăzi, apoi adună monezile răspândite pe jos şi le ascunse în ciorapi.

Abia mai avu putere să se caţere pe frânghie pentru a ieşi la lumina zilei, atât de mult o tulburase descoperirea făcută.

— Haha, căutătorii de aur sapă săptămâni întregi până ce dau de câteva firişoare din metalul preţios, iar eu am aici cât poftesc, murmură, pornind spre casă.

Dar va izbuti, oare, să-şi ascundă tulburarea?

Sora Veronica citea o carte. Când Pavlovna intră în colibă, călugăriţa îi zâmbi prietenos, apoi îşi urmă lectura.

Boris Verodin dormea liniştit, fără să bănuiască deloc că taina sa fusese descoperită.

Cărbunarul şi fiul său se înapoiară acasă mai curând ca de obicei. Osip privi ţintă în ochii logodnicei sale, care tremura.

— Ce-i cu tine, Pavlovna? întrebă el, neliniştit.

Ţăranca îl luă de mână şi îl duse afară, unde scoase monezile din ciorap şi i le arătă.

— De unde ai banii ăştia? întrebă el, uimit.

— Suntem bogaţi... nespus de bogaţi! şopti tânăra, trăgându-l după dânsa.

În timp ce păşeau spre mănăstire, ea îi destăinui taina lăzilor cu bani şi-i spuse cum izbutise să descopere comoara, care avea să facă din ei cei mai fericiţi oameni de pe pământ.

Ajunşi la mănăstire, Pavlovna o luă pe drumul ce ducea spre comoară şi cu ajutorul frânghiei coborî în pivniţă, urmată fiind îndeaproape de tânărul Osip.

165. La Tobolsk

Cititorul nostru îşi aminteşte că Nataşa pornise la drum spre Tobolsk însoţită de patru bărbaţi. Unul dintre ei era Soloviev, ginerele lui Rasputin, care era şi şeful grupului, un altul, fost ofiţer ţarist se numea Gregor Şovaloff şi trecea drept „soţul” Nataşei, iar ceilalţi doi erau şi ei foşti ofiţeri.

Ne mai amintim, de asemenea, că undeva, într-o staţie pustie, care se afla cam cu vreo două zile înainte ca trenul să ajungă la Tjumenj, trenul oprise, iar la punerea sa în mişcare, în tren se mai afla lângă Nataşa doar „soţul” ei, Gregor Şovaloff. Ceilalţi trei bărbaţi nu mai apucaseră să urce în tren şi Şovaloff îi explicase că au plecat undeva unde nici el nu ştia şi vor fi nevoiţi să urce în trenul următor.

Despre cum fusese salvată Nataşa după ce fugise de Gregor Şovaloff care încercase să abuzeze de ea – ştim deja şi mai ştim că, din fericire, ea ajunsese într-un grup se

susţinători ai ţarului, cu ajutorul cărora ajunse la Tobolsk.

Dar ce se va fi întâmplat oare cu ceilalţi trei bărbaţi?

Ei reveniseră în gară şi fuseseră nevoiţi să aştepte următorul tren, dar pentru că aveau asupra lor un bilet de „liberă trecere”, nimeni nu-i mai reţinu pe drum, astfel că ei ajunseră în Tobolsk înaintea Nataşei.

Despre „soţul” Nataşei, ofiţerul Gregor Şovaloff, nici noi nu ştim încă ce se va fi întâmplat cu el.

După ce Nataşa ajunse în Tobolsk, la primele ore ale dimineţii următoare, avu loc întâlnire între ea şi cei trei bărbaţi.

Soloviev, îi spuse pe scurt Nataşei cum pierduseră ei plecarea trenului în acea gară pustie şi cum făcuseră mai apoi drumul spre Tobolsk.

Apoi, veni acea întrebare la care Nataşa se aştepta şi de care se temea atâta.

— Dar unde a rămas Gregor Şovaloff? întrebă Soloviev. V-aţi despărţit pe drum?

Tânăra se stăpâni.

— Da, ne-am despărţit într-un sat, răspunse ea. Nu ştiu ce s-a întâmplat cu el.

Deoarece glasul îi tremura puţin, Soloviev o privi cu îndoială, dar nu spuse nimic.

— Astăzi urmează să te întâlneşti cu familia imperială, urmă el. Episcopul a hotărât să se facă o slujbă pentru a implora ocrotirea Cerului asupra familiei imperiale. Toată populaţia credincioasă a oraşului, va veni la biserică. Nădăjduim că, în curând, vom izbuti să-i eliberăm pe prizonieri. Am împrăştiat manifeste printre locuitori, urmă Soloviev. Acum trebuie să ne punem pe lucru. Cea mai mare parte din gardă e alcătuită din foşti subofiţeri, decoraţi cu crucea Sf. Gheorghe, care au slujit şi în garda imperială din Petrograd. Momentul e atât de prielnic, cum n-o să mai fie niciodată. Organizaţia soldaţilor înapoiaţi de pe front, care s-a înfiinţat în Tobolsk, e şi ea cu noi şi nu aşteaptă decât un semn din partea noastră. Astăzi Ţarul şi familia sa se vor

încredinţa că n-au fost părăsiţi de supuşii lor credincioşi.

— Va trebui să vorbesc cu Ţarina în catedrală? întrebă Nataşa cu glas tremurat.

Soloviev încuviinţă din cap.

— Episcopul Germogen îţi va da instrucţiuni cu privire la asta… Ah, ascultaţi dangătul clopotelor… manifestaţia de azi va dezarma pe duşmanii noştri şi-i va hotărî să se ascundă iarăşi în văgăunile din care s-au ivit.

Cei trei bărbaţi se depărtară şi părăsiră casa, însă pe rând, ca să nu trezească bănuieli.

După câtva timp episcopul Germogen intră în odaia prinţesei, aducând cu el un rând de veşminte cum purtau fetele din Siberia.

— Trebuie să te duci la biserică, îmbrăcată în portul nostru, zise el, zâmbind. Ce-i drept, situaţia ne e prielnică, totuşi nu vor îngădui să fii deocamdată în suită. De aceea m-am gândit la altceva… Astăzi am nevoie de două fete din ţinut, care să ofere daruri membrilor familiei imperiale. Cred că înţelegi despre ce e vorba… va trebui să te apropii de Maiestăţile Lor, folosindu-te de această travestire. Primeşti?

— Mă mai întrebi, atunci când e vorba de soarta Împăratului şi a familiei sale? răspunse Nataşa.

Episcopul îi cuprinse mâna şi i-o strânse cu căldură, apoi părăsi încăperea.

Tânăra începu să se îmbrace. Jos, în stradă, un convoi de călugăriţe ducea o icoană a Sfintei Fecioare. Nenumăraţi oameni le urmau, îndreptându-se spre catedrala oraşului. Toţi cei care mai ţineau cu Ţarul, li se alăturară, formând un cortegiu impunător. Ici-colo, se auziră strigăte de protest, însă monarhiştii nu se sinchisiră de asta, ci îşi urmară drumul.

Icoana făcătoare de minuni a Sfintei Fecioare fu dusă în catedrală, care era înţesată de lume.

Nataşa veni însoţită de o bătrână servitoare, are era de multă vreme în slujba episcopului Germogen. Ea auzi acordurile melodioase ale orgii, auzi ruga fierbinte a credincioşilor, care chemau binecuvântarea Domnului asupra familiei imperiale, văzu chipuri pioase şi ochi scânteietori şi se

simţi însufleţită.

Apoi, părintele Alexei îşi începu predica. Familia imperială, împreună cu suita ei, se retrăsese într-o strană a catedralei. Marile ducese îngenuncheaseră lângă Ţarină şi se rugau fierbinte. Împăratul privea cu încredere spre predicator.

Deodată uşa sfântului lăcaş se deschise cu putere şi câteva făpturi ameninţătoare se arătară în prag, dar se retraseră imediat, neîncumetându-se să tulbure slujba.

Apoi se intonă imnul închinat familiei imperiale.

Uşa se deschise iarăşi şi un glas sălbatic răcni:

— Moarte tiranului!

Se stârni vâlvă şi câţiva oameni mai inimoşi se repeziră spre uşă. Însă, cei care tulburaseră liniştea dispăruseră din nou.

Ţarul pălise încleştându-şi mâna de braţul soţiei sale, a cărei faţă era scăldată în lacrimi.

Nataşa se afla în imediata apropiere a familiei imperiale, în jurul căreia se alcătuise un cerc da credincioşi, gata să-şi jertfească viaţa.

Deodată, prinţesa se simţi cuprinsă de braţ şi, întorcându-se, văzu înaintea ei o femeie distinsă, care i se părea cunoscută.

— Vino, prinţesă, Ţarina ştie că eşti aici, zise aceasta, păşind cu tânăra prin mulţime.

Inima Nataşei zvâcnea cu putere, când îngenunche lângă Ţarină şi privi spre dânsa. Marile ducese ridicară şi ele capetele.

— Fii binevenită, prinţesă! şopti Ţarina, întinzându-i mâna, pe care Nataşa o sărută cu respect.

— Sunt fericită, văzându-mă înaintea Maiestăţii Voastre, murmură prinţesa, adânc mişcată.

— Cum te simţi, draga mea? întrebă împărăteasa, mai departe.

— Ah, Maiestate, cât despre mine!... răspunse Nataşa. Trebuie să suferim cu toţii, dar aş răbda bucuroasă orice, dacă aş putea îndulci câtuşi de puţin soarta Maiestăţii Voastre.

— Dar cum o duce buna şi iubita mea Virubova? cercetă Ţarina.

— Doamna Virubova mi-a predat o scrisoare pentru Maiestatea Voastră... o am ascunsă în căptuşeala rochiei.

— Strecoar-o fiicei mele, Olga, zise Alexandra Feodorovna, arătând cu un gest spre copila ei.

Prinţesa scoase pe furiş scrisoarea şi o strecură marii ducese Olga, fără ca cineva să bage de seamă. De asemenea, nimeni nu observare convorbirea dintre Ţarină şi Nataşa, căci cele două femei plecaseră capetele, ca şi cum ar fi fost adâncite în rugăciune.

— Din păcate, nu te pot avea întotdeauna lângă mine, reluă împărăteasa. Am vorbit cu Kobilinski, comandantul gărzii, care îmi este foarte credincios şi nu ne vrea decât binele. Dânsul mi-a spus că nu ni s-ar îngădui să te luăm alături de noi. El personal n-ar avea nimic împotrivă, dar elementele revoluţionare din gardă se împotrivesc cu străşnicie să fie sporit numărul persoanelor din preajma noastră.

Ţarina oftă dureros, apoi urmă:

— De aceea a fost nevoie să te travesteşti ca să te poţi apropia de noi. Cu toate acestea, ne poţi fi de mare folos, prinţesă. Episcopul îţi va spune ce ai de făcut. Părintele Alexei mi-a adus la cunoştinţă că vor să te strecoare în palat, în calitate de cameristă. Astfel vei fi în apropierea mea şi vom putea sta de vorbă oricând.

Nataşa încuviinţă cu însufleţire.

— Sunt gata să fac orice, Maiestate, răspunse ea, cu supunere. Nu urmăresc decât un singur ţel: să fiu de folos suveranilor mei.

— Într-o bună zi, vom putea să-ţi arătăm toată recunoştinţa noastră, răspunse Ţarina, adânc mişcată.

O scurtă strângere de mână şi convorbirea luă sfârşit. Acordurile melodioase ale orgii mai răsunau încă în catedrală, iar credincioşii se rugau cu smerenie.

Când slujba religioasă se sfârşi, partizanii devotaţi familiei imperiale se înghesuiră spre strana acesteia, unde îngenunchează, sărutând mâinile suveranilor.

Afară aştepta o trăsură, dar Ţarul se hotărî să străbată drumul pe jos, urmat de o bună parte a devotaţilor săi.

Cu cât se apropiau de palat, cu atât huiduielile se înmulţiră, devenind tot mai ameninţătoare.

— La închisoare cu ei!

— Jos cu Ţarul călău!

Împăratul îşi urma drumul, alături de soţia lui, care păşea tristă, la braţul său. Marile ducese plângeau încet.

Când ajunseră acasă răsuflării uşuraţi.

A doua zi, se ridicară proteste violente în şedinţa Sovietului. Între timp, un mare număr de muncitori din Ural veniseră în oraş, căci se răspândise zvonul că trimisul din Petrograd, însărcinat cu paza familiei imperiale, pusese în libertate pe prizonieri.

Sovietul luă hotărârea de a se interzice Ţarului să se ducă la catedrală, slujba religioasă urmând să aibă loc chiar în palatul unde fusese găzduit.

Până atunci prizonierii putuseră să se folosească după voie de sumele depuse la băncile din ţară sau străinătate, dar acum le fu îngrădită această libertate, hotărându-se că fiecare membru al familiei imperiale are dreptul să cheltuiască doar şase sute de ruble pe lună.

Agitaţia deveni şi mai mare, când în portul oraşului sosi un transport destinat familiei imperiale; conform declaraţiilor, lăzile conţineau lucruri de îmbrăcăminte şi alte obiecte trebuincioase.

Soldaţii din gardă, care primiseră o mare sumă de bani ca să descarce lăzile, scăpară la pământ una din ele şi, astfel, se constată că aceasta cuprindea sticle cu vin şi alte băuturi alcoolice. Furia revoluţionarilor nu mai cunoscu margini. Celelalte lăzi fură deschise şi ele, constatându-se că toate au acelaşi conţinut.

O delegaţie de muncitori se prezentă la trimisul guvernului, cerând să-i vorbească. Acesta, un anume Paukratov, îi primi. El căpătase ordinul din partea guvernului să vegheze asupra soartei Ţarului şi familiei sale, însă ţinând seama de împrejurările din ultimul timp aproape că nu mai putea să

garanteze viaţa prizonierilor.

Paukratov îşi luă o înfăţişare demnă şi întrebă pe cel din fruntea delegaţiei care este dorinţa lor. Revoluţionarul răspunse că, în numele muncitorilor din Tobolsk, Tjumenj, Krasnik şi Ecaterinburg, cere ca paza familiei imperiale să fie făcută cu mai multă străşnicie, sporindu-se numărul santinelelor postate în coridoarele palatului şi întărindu-se paza din jurul acestuia.

Paukratov încuviinţă, neavând încotro. Apoi, şeful delegaţiei mai ceru ca Împăratul să îndepărteze galoanele de pe umăr, căci nimeni nu mai avea voie să poarte aceste semne de distincţie.

Trimisul guvernului se duse la palat, cerând să fie primit de Ţar.

Când auzi dorinţele muncitorilor, împăratul se făcu palid şi strigă, cu ochii scânteietori:

— Nu, niciodată nu mă voi supune acestei porunci!

— Îmi dau prea bine seamă ce înjosire înseamnă pentru dumneavoastră împlinirea dorinţei mele, răspunse Paukratov, cu glas tremurat. Vă rog însă, din suflet, să nu-mi faceţi greutăţi…

Ţarul începu să măsoare încăperea cu paşi mari, privind întunecat înaintea lui. Împărăteasa veni şi ea în odaie şi fu pusă la curent cu dorinţele revoluţionarilor. Buna şi răbdătoarea femeie se alătură protestului soţului ei.

— Dacă nu răspundeţi, mă voi vedea silit să-mi dau demisia din postul meu şi să mă înapoiez în capitală, răspunse Paukratov.

Ţarul se apropie de el şi, îmbrăţişându-l, îl rugă cu lacrimi în ochi să renunţe la această hotărâre.

— Mă supun, zise suveranul, cu inima sfâşiată. Mă supun pentru a nu fi nevoit să mă despart de dumneata.

Paukratov răsuflă uşurat. După ce mulţumi, făcu o plecăciune adâncă înaintea celor doi suverani, apoi părăsi clădirea, bucuros să poată aduce la cunoştinţa delegaţilor că Ţarul a luat hotărârea să împlinească dorinţele lor.

166. Soarta familiei imperiale

A doua zi, Nataşa intră pentru prima dată în casa în care locuia familia imperială. Ea era întovărăşită de o fată din ţinutul acela, îmbrăcată la fel ca dânsa. Episcopul Germogen îi făcuse rost de actele trebuincioase.

Deşi tremura, tânăra femeie se simţea stăpână pe sine; ştia ce o aşteaptă dacă înşelătoria ieşea la iveală.

Dar santinelele o lăsară să treacă, astfel că presupusele slujnice ajunseră nevătămate în odăile locuite de prizonieri.

Nenia – aşa se numea tovarăşa prinţesei – fu trimisă la bucătărie, iar Nataşa rămase alături de Ţarină şi copiii acesteia, care nu mai conteneau cu întrebările.

Prinţesa era o fire prea cinstită pentru a încerca să ascundă adevărul. De aceea, povesti tot ce ştia cu privire la ultimele întâmplări petrecute în capitală.

— Totuşi, mai există şi oameni care au rămas credincioşi împăratului lor, zise tânăra femeie, pentru a arunca o rază de lumină în sufletul întristatei împărătese. În curând va suna ceasul eliberării Maiestăţii Voastre.

Ţarina ridică privirile spre icoana care atârna deasupra biroului, mulţumi Nataşei pentru cuvintele ei mângâietoare şi o îmbrăţişă cu dragoste.

Trecură câteva săptămâni. Nenia se întâlnea în fiecare zi cu presupusa ei tovarăşă şi, braţ la braţ, porneau împreună spre casa unde era ţinută prizonieră familia imperială.

Chiar din primele zile, Nenia bănuise că nu era lucru curat cu cealaltă slujnică. Ea se miră peste măsură că această fată, cu chipul atât de fin, nu făcea nicio treabă – şi pizma se încuibă în sufletul ţărăncii. Dacă făcea parte dintr-o familie de seamă – ceea ce părea neîndoielnic – de ce nu se folosea de adevăratul ei nume?

Nenia avea doi fraţi. Unul din ei intrase în rândurile armatei roşii, iar celălalt se afla în Tobolsk, unde ocupa o slujbă în Sovietul oraşului. Şi acesta din urmă era revoluţionar şi îl ura cu înverşunare pe Tar.

Într-o zi, în casa lor, veni vorba despre Nataşa.

— Cine e fata asta? întrebă Paul, unul din fraţii Neniei.

— N-o cunosc şi nici n-am mai văzut-o în Tobolsk, răspunse sora lui. Pare să se tragă dintr-o familie nobilă.

Paul ciuli urechile.

— Ia te uită! făcu el. Eşti împreună cu dânsa în serviciul familiei imperiale şi nu ştii nici măcar din cine se trage... Nu vorbeşti cu ea?

— Nu prea stăm de vorbă, căci ne întâlnim pe stradă când ne ducem la slujbă şi ne despărţim seara într-un loc anumit, fiecare văzându-şi de drum. De altfel, n-am văzut-o niciodată muncind. Când intrăm în casă, ea se duce în odaia Ţarinei şi a marilor ducese, unde rămâne până seara la plecare... şi în timpul ăsta, eu mă spetesc la bucătărie. Într-o zi, deschizându-se din întâmplare uşa de la camera marilor ducese, am văzut-o pe Nataşa în mijlocul lor, stând de vorbă cu ele.

Paul rămase pe gânduri.

— Hm! Taina asta trebuie lămurită, Nenia, zise el. Vrei să mă ajuţi?... Ştii că umblă zvonul pretutindeni că se pregăteşte eliberarea Ţarului şi a familiei sale... Noi, însă, trebuie să băgăm de seamă ca prizonierii să nu ne scape.

Nenia nu prea se sinchisea de ideile şi ţinta urmărită de fratele ei. Ba, se simţea chiar măgulită că tocmai dânsa fusese aleasă pentru a sluji pe împărăteasă şi familia acesteia. Apoi, era bine plătită. Totuşi, favoarea de care se bucura Nataşa o rodea pe inimă.

— Ce vrei să ştii? întrebă ea.

— Am să mă informez în Soviet, răspunse Paul, după o scurtă chibzuire. După aceea vom lua măsurile trebuincioase.

Nenia dădu din cap, cu nepăsare.

În acea zi, se întâlni, ca de obicei, cu Nataşa, şi porniră amândouă spre locuinţa familiei imperiale.

Pe coridoare se aflau mai multe santinele. În timp ce Nenia schimbă cu acestea câteva cuvinte prietenoase, Nataşa se furişă ca de obicei, spre camera Ţarine:

Seara, tânăra slujnică flecări iarăşi cu fratele ei. Înainte de

toate era vorba să se afle unde locuia Nataşa şi familia din care se trăgea.

Între timp prinţesa, urmărise cu îngrijorare desfăşurarea ultimelor întâmplări. În fiecare zi, împărăteasa voia să afle ceva hotărât, dar nu putea să-i aducă nicio ştire liniştitoare. Ba, dimpotrivă, ea îşi dăduse repede seama că mai toţi aceia care făceau caz de dragostea lor pentru familia imperială nu erau decât nişte oameni mici la suflet. O întâmplare o încredinţase de acest lucru.

Soloviev o vizita aproape la fiecare două zile. La început se adresa întâi episcopului: apoi, însă, venea direct la dânsa, pentru a se informa asupra celor ce se petreceau în sânul familiei imperiale.

În acea zi, Soloviev veni la Nataşa, ca de obicei. Tânăra băgase de seamă că în ultimul timp el părea obosit şi se purta altfel decât atunci când făcuseră cunoştinţă. De asemenea, o mirase faptul că acum avea inele preţioase şi un ac de cravată, cum posedau numai oamenii bogaţi.

— Ţarina se plânge că nu există nicio legătură între organizaţiile noastre, zise Nataşa, cu tristeţe. Pe de altă parte, garda devine tot mai duşmănoasă. Unii se încumetă să pătrundă în camerele Maiestăţilor Lor, fără să bată măcar la uşă.

Soloviev făcu un gest nepăsător şi căscă, spre marea uimire a Nataşei.

— Totul se va întoarce în bine, zise el, dus pe gânduri. Mâine sosesc în oraş o sută de soldaţi din armata roşie. Spune Ţarinei că aceştia sunt ofiţeri travestiţi, care îşi vor face datoria, când va fi nevoie de ei.

— Împărăteasa se bizuie mai ales pe dumneata şi pe doamna Virubova, urmă prinţesa.

Soloviev tresări. Tonul cu care fuseseră rostite aceste cuvinte, îl puse pe gânduri.

— Da, aşa şi trebuie, zise el, cu însufleţire. Sunt gata oricând să-mi jertfesc viaţa pentru Ţar şi ai săi.

Prinţesa se lăsă amăgită de aceste vorbe.

Soloviev se depărtă căci, după cum spunea el, mai avea de

pus ceva la cale cu episcopul Germogen şi părintele Alexei, pe care Nataşa îl zărise trecând pe dinaintea ferestrei.

Prinţesa nu izbuti să se liniştească; gândurile i se-ndreptau mereu spre aceia care urmăreau eliberarea prizonierilor. Trecuseră aproape trei luni de când plecase din Petrograd şi era de mai multe săptămâni în Tobolsk. Dar, în vremea asta nu se făcuse nimic pentru atingerea ţelului lor. Şi revoluţia se întindea tot mai mult...

Din capitală şi Moscova veneau ştiri din ce în ce mai rele. Chiar în Tobolsk, revoluţionarii deveneau din ce în ce mai numeroşi, iar în ultimul timp alcătuiseră, în ascuns, o gardă, care urma să înlocuiască, mai curând sau mai târziu, pe aceea a familiei imperiale.

Prizonierii nu ştiau nimic din toate astea, nu bănuiau ce se petrecea în ţară, căci trăiau izolaţi cu desăvârşire.

Nataşa mai avea ceva de vorbit cu Soloviev – aceasta, din ordinul Ţarinei. De aceea, părăsi încăperea şi străbătu coridorul, până ce ajunse în anticamera episcopului, unde se aşeză pe un scaun.

După cât se părea, nimeni n-o auzise, căci convorbirea din biroul lui Germogen devenea tot mai aprinsă.

La un moment dat, prinţesa tresări. Ce fusese asta? Se ridică de pe scaun şi privi cu ochi holbaţi spre camera în care avea loc convorbirea. Acesta era, oare, glasul blând, melodios, al bătrânului preot? De unde tonul aspru, batjocoritor?

Soloviev răcnea aşa? El, bărbatul care întruchipa politeţea şi ştia să se stăpânească în orice prilej? Iar glasul acela răguşit era al venerabilului episcop?

Nataşei nu-i venea să creadă, totuşi aşa era. Rămase năucită, auzind cele ce se discutau.

Oare aceştia erau oamenii care îşi dăduseră mâna spre a reda libertatea prizonierilor şi a le croi o soartă mai bună, jertfindu-şi viaţa pentru acest nobil scop?

— Cine trebuie să hotărască, eu sau dumneata? strigă episcopul. Până acum eu am încasat întotdeauna sumele adunate, căci trebuia să acopăr cheltuielile. Cer să achiţi cele

şaizeci de mii de ruble pe care le-ai primit dumneata, Soloviev. N-ai niciun drept să-ţi opreşti banii, care îmi aparţin mie, putând face cu ei orice vreau.

— Eşti un prost, Sfinţia ta! răcni celălalt. Nu uita că dacă ai ajuns acolo unde eşti, aceasta o datorezi numai lui Rasputin. Mai înainte nu erai nimic. Să-ţi fie ruşine dacă pe lângă câştigurile dumitale, mai ai pretenţia şi la alţi bani. Suma încasată am folosit-o pentru mine… aveam şi eu dreptul la asta, căci în ultimul timp am cheltuit mulţi bani din buzunar pentru scopurile partidului.

— Cine a pierdut ieri la club cincizeci de mii de ruble? scrâşni părintele Alexei. Da, ăştia erau banii încasaţi… Frumos mai lupţi şi dumneata pentru eliberarea Ţarului!

— Cum de te încumeţi să vorbeşti astfel, părinte Alexei? Tocmai dumneata, pe adresa căruia au fost trimise cele o sută de mii de ruble dăruite de fabricantul O… din Moscova? Unde sunt banii?

— Eu n-am nimic… episcopul i-a primit.

Germogen izbucni într-un hohot de râs, apoi răspunse:

— N-am primit nimic… nici măcar o copeică. De acum înainte, însă, toate sumele îmi vor fi înmânate mie. Prinţesa a fost găzduită în casa mea şi am să-i aduc la cunoştinţă că zilele trecute i-a sosit o sumă mare de bani, care au intrat tot în buzunarele dumitale, Soloviev. Da, ştiu că vă convine… eu suport cheltuielile, iar voi puneţi mâna pe bani…

Nataşa auzise destul. Clătinându-se pe picioare, ieşi din anticameră. Glasurile prefăcuţilor oameni o urmăriră până în odaia ei, unde se prăbuşi pe pat, copleşită de mâhnire.

Aşadar, cei trei bărbaţi, dintre care doi aparţineau bisericii, nu erau decât nişte înşelători, care, trăiau pe spinarea acelora ce rămăseseră credincioşi Ţarului şi dăruiseră sume însemnate pentru liberarea prizonierilor.

Tânăra femeie plânse în tăcere. Acum îşi dorea să fie departe de acest oraş, unde ajunsese, după atâtea greutăţi. N-ar fi fost oare mai bine să se înapoieze în capitală şi să arate Virubovei cum stăteau lucrurile?

Nu, aceasta era cu neputinţă – trebuia să rămână în

Tobolsk. Avea să-i vină greu, fireşte, să zâmbească Ţarinei şi copiilor acesteia, în timp, ce inima-i sângera de durere – totuşi nu-i era îngăduit să se depărteze de ei.

Nenia îşi aştepta tovarăşa, ca de obicei. Aruncând o privire iscoditoare asupra Nataşei, începu să-i pară rău că făcuse fratelui ei acele destăinuiri.

— Ai plâns? întrebă ţăranca, uitându-se la ea.

Prinţesa zâmbi îndurerată.

— Nu, n-am plâns, Nenia, răspunse ea. Dar ce te face să bănuieşti asta?

— Nimic, aşa mi s-a părut.

Deodată, slujnica privi în jurul ei, căci zărise un tânăr care le urmărea. Apucând de braţ pe Nataşa, mai făcu vreo câţiva paşi, apoi se opri înaintea unei vitrine.

— Spune-mi, îl cunoşti pe bărbatul ăsta? şopti Nenia, arătând spre geamul vitrinei. Fii cu luare-aminte, în curând o să treacă pe aici, nu te întoarce…

Nataşa tresări şi, o clipă, fu nevoită să se sprijine de însoţitoarei ei. Apoi o trase după dânsa, urmându-şi drumul cu paşi grăbiţi şi nu se linişti decât atunci când ajunseră la ţintă.

Ca de obicei, cele două femei se despărţiră pe coridor şi Nataşa dispăru în odaia Ţarinei.

167. Trădătorul

Tânărul de care se speriase prinţesa, zâmbi batjocoritor când o zări. Pe frunte avea o cicatrice roşie, care trebuie să fi fost pricinuită de o rană gravă.

Omul acesta era Gregor Şovaloff, care zăcuse multă vreme în pat şi sosise în Tobolsk abia înainte cu o zi. Gândurile sale fuseseră îndreptate mereu spre frumoasa prinţesă. Deşi se trăgea dintr-o familie nobilă şi fusese ofiţer în război, Şovaloff nu se putea împăca cu gândul că Nataşa se aflase în legitimă apărare, atunci când îl rănise.

Cu toate cele întâmplate, patima fostului ofiţer crescuse şi mai mult şi ar fi dat orice să-şi poată ajunge ţelul.

O întâmplare făcuse ca Nataşa să treacă drept soţia lui. La urma urmei, de ce să nu fie într-adevăr aşa? De ce să nu guste clipe de fericire în braţele fermecătoarei femei?

Avea de gând s-o silească prin ameninţări şi dacă nu izbutea să-şi ajungă scopul, atunci avea s-o facă să simtă răzbunarea lui.

Gregor Şovaloff porni spre locuinţa lui Soloviev, despre care ştia că se află în Tobolsk. Acesta era lacom de bani, ca şi ceilalţi membrii din comitetele organizaţiilor pentru eliberarea prizonierilor.

Soloviev făcu o mutră foarte puţin binevoitoare, când fostul ofiţer se ivi în locuinţa lui.

— Ah! Ia te uită, ce musafir! făcu el, căscând.

În aceeaşi clipă, se gândi că omul acesta venise să-i ceară cele zece mii de ruble, care i se cuveneau drept partea lui. Şi el care n-avea în casă nici măcar o copeică?

— Ce mai faci? urmă dânsul, cu un zâmbet dulce-acru. Credeam că te-ai înapoiat în capitală.

— Cum de ţi-ai închipuit una ca asta? Ştii doar că trebuie să duc la îndeplinire porunca Virubovei.

— Da, aşa este. Însă mai ştii că, odată ajuns aici, trebuie să te supui ordinelor mele. Şi eu nu mai am nevoie de dumneata.

— Fireşte, după ce mi-am făcut datoria, nu mai ai nevoie de mine, zise Gregor Şovaloff, zâmbind batjocoritor.

— Ba nu ţi-ai făcut deloc datoria, replică celălalt.

Fostul ofiţer păli. Nu cumva prinţesa destăinuise ce se petrecuse în colibă? Asta n-ar fi fost defel plăcut pentru dânsul, căci Soloviev avea atunci cel mai bun motiv ca să-i refuze orice ajutor şi, mai ales, plata celor zece mii de ruble.

— Ce ai făcut prinţesei? întrebă Soloviev, iscodindu-l cu privirea.

— Eu… nu… i-am făcut nimic.

— Minţi!

— Ce înseamnă tonul acesta? se răsti fostul ofiţer, care juca totul pe o carte. Te rog să-ţi măsori cuvintele! Dă-mi banii, apoi n-ai decât să renunţi la serviciile mele!

— Mai întâi trebuie să vorbesc cu prinţesa, replică Soloviev, calm. M-ai înţeles, nu e aşa? Vino mâine după răspuns.

Gregor Şovaloff abia putu să-şi stăpânească enervarea.

— Aşadar mă alungi ca pe un câine? strigă el. Te încumeţi să vorbeşti astfel unui ofiţer rus, din garda imperială? Ah, când Ţarul va ajunge iarăşi pe tron, o să-ţi arăt eu cum trebuia să te porţi cu asemenea oameni.

Soloviev începu să se joace cu lanţul ceasornicului său.

— Tare mă tem că asta n-o să se întâmple niciodată, făcu el.

Gregor Şovaloff îl străfulgeră cu privirea.

— Mi-am închipuit eu numaidecât că nu prea îţi iei în serios misiunea, zise el.

Celălalt se ridică şi întinse mâna spre uşă.

— Pleacă, nu ne mai leagă nimic unul de altul! se răsti el. Şi îţi dau un sfat: şterge-o cât mai repede cu putinţă, căci nu mai avem nevoie de dumneata. Dacă ai de gând să pui ceva la cale împotriva noastră, nu uita că suntem în stare să ne apărăm!

Gregor Şovaloff părăsi încăperea, spumegând de furie. Aşadar, fusese alungat, şi acum se afla în Tobolsk, fără o rublă în buzunar. Cum să se înapoieze în capitală? Ce să facă în acest oraş?

Situaţia lui era deznădăjduită, totuşi dorul de răzbunare îi dădu puteri noi.

În vremea asta Nataşa părăsise casa familiei imperiale, însoţită de Nenia. Cele două femei păşeau alături, fără să scoabă o vorbă.

— Dar unde locuieşti dumneata? întrebă Nenia, după un răstimp.

Nataşa tresări. Ce însemna, oare, această întrebare neaşteptată? Privirile i se îndreptară cercetătoare asupra ţărăncii, care făcu o mutră nepăsătoare.

— Locuiesc în partea de miazăzi, la o mătuşă de a mea, care m-a chemat aici, răspunse prinţesa, în cele din urmă.

— Şi cum ai ajuns în slujba familiei imperiale?

— Întocmai ca şi dumneata… am fost angajată, imediat ce m-am prezentat.

Nenia nu mai stărui, ca să nu dea naştere la bănuieli.

Când se despărţiră, prinţesa se uită cu băgare de seamă în jurul ei. Dar îngrijorarea ce pusese stăpânire pe dânsa, se dovedi fără temei. Nimeni n-o urmărea. Sau nu cumva individul acela, care se afla pe celălalt trotuar, era pe urmele ei?

În timpul drumului, prinţesa întoarse capul mereu, aţintindu-şi privirile asupra necunoscutului, dar acesta părea că nici nu se sinchiseşte de ea. La un moment dat, dispăru. Nataşa răsuflă uşurată şi se lăsă în voia gândurilor. Întâlnirea cu omul acela respingător, care încercase s-o necinstească, îi reveni iarăşi în minte. Ce-i drept, îşi închipuise că, odată şi odată, se va întâlni cu el în Tobolsk, dar acum, când se vedea înaintea faptului împlinit, o cuprinse groaza.

Intrând în casa episcopului, aruncă din nou o privire în jurul ei, dar nimeni nu se arăta pe-aproape.

Şi, totuşi, se înşelase.

Individul care i se păruse suspect, dispăruse repede în gangul unei case, când băgă de seamă că era descoperit. Cu toate acestea, izbutise s-o urmărească până la locuinţa lui Germogen.

— Hm, bănuiam eu demult, zise el zâmbind. N-ar fi rău să-i facem o perchiziţie. Te pomeneşti că aici se află sediul conspiratorilor!?

Dar încă cineva observase că Nataşa intrase în locuinţa episcopului. Acesta era Gregor Şovaloff, care voia să facă o vizită lui Germogen, pentru a dobândi de la el, ceea ce îi refuzase Soloviev.

Câteva minute după aceea, fostul ofiţer se afla înaintea episcopului, căruia îi întinse actele sale. Germogen le cercetă cu luare-aminte, apoi se uită întrebător la vizitatorul său.

— Am fost trimis de doamna Virubova, zise Şovaloff. Pe drum am suferit un accident, din care pricină am sosit aici mai târziu. Soloviev a primit ordinul să-mi plătească zece mii de ruble, însă nici nu vrea să audă de asta. Acum am rămas

fără nicio copeică. Ce să fac?

Episcopul se posomorî.

— Soloviev s-a certat şi cu mine, răspunse el. Cheltuieşte banii în chefuri şi nici nu se sinchiseşte de cauza noastră... Ştii ceva, am să-ţi achit eu suma aceea, dar cu o condiţie: te vei înapoia în capitală şi vei spune doamnei Virubova că o rog să nu mai trimită bani pe adresa lui sau a părintelui Alexei Vasilieff. Orice sumă îmi va fi adresată mie.

— Primesc propunerea, Sfinţia Ta, răspunse celălalt. Când vrei să pornesc la drum?

— Chiar mâine.

— Bun. Dar înainte de toate, aş mai avea o rugăminte. Îmi îngădui să vorbesc cu prinţesa Gogineff, care a fost găzduită aici? Am călătorit împreună, căci trecea drept soţia mea.

Germogen încuviinţă şi, după ce îi plăti banii, chemă un servitor, căruia îi porunci să-l conducă pe vizitator în camera Nataşei.

Gregor Şovaloff era un om atât de josnic, încât avu îndrăzneala să zâmbească prinţesei şi să-i întindă mâna prietenos, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat între ei.

— În sfârşit, ne vedem iarăşi, zise dânsul. Nici nu-ţi închipui ce dor îmi era de dumneata. Când te-am zărit pe stradă, n-am vrut să mă apropii, ca să nu dau de bănuit persoanei care te însoţea.

Între timp, Nataşa îşi reveni în fire şi, retrăgându-se cu câţiva paşi, privi cu dezgust la ticălos. Acesta, însă, se făcu a nu băga de seamă nimic şi după cât se părea, nu era supărat că prinţesa nu-i întinse şi ea mâna.

— Ce cauţi aici? întrebă ea.

— Cum, mă mai întrebi? făcu Şovaloff. Când un om are o soţie atât de frumoasă, nu-i de mirare, că, mai curând sau mai târziu, i se face dor de ea.

Nataşa fu cuprinsă de scârbă. Câteva clipe nu fu în stare să scoată măcar o vorbă. Apoi însă, răspunse cu demnitate:

— Cred că ţi-e destul să te lămuresc că nu vreau să am nimic de-a face cu dumneata.

— Mereu acelaşi ton, se răsti fostul ofiţer. Bagă de seamă

ce faci!

— Pleacă! izbucni prinţesa.

— Bine, plec, dar să nu-ţi închipui că te voi lăsa în pace. Am să-ţi arăt eu cum trebuie să te porţi cu mine.

— Eşti un ticălos! strigă Nataşa, ieşindu-şi din fire. Când mă voi înapoia în capitală, voi povesti totul doamnei Virubova.

— Când te vei înapoia în capitală? făcu Şovaloff, cu o privire vicleană. Bine, la revedere!

Fostul ofiţer trânti uşa după el şi Nataşa îl auzi depărtându-se grăbit. Această întâmplare o întristase atât de mult încât ar fi fost bucuroasă să poată pleca din Tobolsk.

Dar îi era îngăduit aceasta? N-avea, oare, datoria, să stea lângă suveranii ei?

Nu, trebuia să rămână, trebuia să-şi împlinească misiunea, oricât de greu îi venea, ţinând seamă de împrejurări.

Sărmana femeie nici nu bănuia, măcar, că în timp ce era frământată de aceste gânduri, se hotăra soarta ei.

În acea seară, Nenia avu iarăşi o convorbire cu fratele ei, care părea foarte vesel.

— Ce-i cu tine, de eşti atât de bine dispus? întrebă ea.

— Nădăjduiesc că voi pune mâna pe o pradă minunată, răspunse tânărul.

Nenia tresări; începuse să-i pară rău de ceea ce făcuse.

— Ai aflat ceva, Paul? cercetă ea, cu teamă.

— Da, femeia locuieşte în casa episcopului, care, după cum se zvoneşte, se află în fruntea conspiraţiei, urmărind eliberarea familiei imperiale. Nataşa asta trebuie să fie vreo femeie de viţă nobilă, care a primit sarcina să dea de ştire prizonierilor de ceea ce se pune la cale în afară.

— Şi ce ai de gând să faci? întrebă Nenia, care înţelesese, doar, că Nataşa se afla în mare primejdie.

— Nimic alta decât să cer arestarea ei.

— Asta n-ai s-o faci, zise fata, încleştându-l de braţ.

— Să n-o fac? exclamă tânărul, nedumerit.

— Nu, n-ai să porneşti nimic împotriva ei.

Revoluţionarul izbucni într-un hohot de râs.

— Ştii că ai haz? făcu el. Mă cunoşti doar destul de bine şi ştii că îi urăsc pe nobili… Sau nu cumva ai uitat fărădelegile săvârşite de zbirii Ţarului?

— Nu, n-am uitat şi, cu toate astea, te rog s-o cruţi! răspunse Nenia.

— Cu neputinţă… de altminteri, nu vreau să-i fac niciun rău. Va trebui, doar, să arate cine este, şi după aceea, sau o punem în libertate, sau o ţinem arestată câtva timp. Aşadar, n-ai de ce să fii îngrijorată.

Nenia încercă să-l abată de la hotărârea lui, însă tânărul nu se lăsă înduplecat de rugăminţile ei.

— Nu, şi iar nu! strigă el, în cele din urmă, izbind cu pumnul în masă.

Fata îşi dădu seama că n-avea niciun rost să mai stăruie, astfel că rămase tăcută.

De altfel, nici n-ar fi putut s-o salveze pe Nataşa, căci locuinţa episcopului Germogen fusese pusă sub supraveghere, imediat după ce Paul adusese la cunoştinţa Sovietului ceea ce ştia.

Comitetul revoluţionar hotărî arestarea Nataşei.

Aceasta nu bănuia nimic din cele ce se puseseră la cale împotriva ei. Ca de obicei, ea se înapoiase acasă, după ce părăsise locuinţa familiei imperiale.

În acest timp, episcopul Germogen primi vizita unui bărbat, cu care avu o lungă consfătuire. Când ieşi în stradă, omul fu luat în primire de câţiva soldaţi revoluţionari, care se travestiseră în muncitori. Toate împotrivirile sale rămaseră zadarnice. Pumnalul, cele două revolvere şi actele îi fură confiscate de revoluţionari, apoi patru din aceştia pătrunseră în casa episcopului, în timp ce ceilalţi doi rămaseră jos, cu arestatul.

Când dădu cu ochii de nepoftiţii vizitatori, Germogen păli şi abia mai avu timpul să mototolească o scrisoare, pe care o aruncă în coşul de hârtii.

— Ce căutaţi aici? întrebă el. Cum de v-aţi încumetat să intraţi neanunţaţi?

— Am primit ordin de la soviet, răspunse unul din

revoluţionari. Trebuie să percheziţionăm casa, fiindcă sunteţi bănuit că ţineţi cu monarhiştii… ba chiar că aţi fi conducătorul lor.

Episcopul izbucni într-un hohot de râs. Totuşi, făcu mari sforţări spre a-şi ascunde spaima care îl cuprinse. Ştia că era oarecum în siguranţă, căci poporul, în cea mai mare parte, se afla de partea lui şi nimeni nu s-ar fi încumetat să se atingă de un reprezentant al bisericii. Dar situaţia se putea schimba dintr-odată, mai ales dacă se descoperea planul de eliberare al familiei imperiale. În acest caz, prizonierii ar fi fost duşi într-o închisoare, de unde nimeni nu i-ar mai fi putut salva.

— Ce-a căutat aici omul acela? întrebă conducătorul celor patru revoluţionari.

— A venit să-mi aducă o scrisoare din partea episcopului Nestor din Kamciatka, răspunse Germogen.

— Şi unde e scrisoarea?

— Cum, îndrăzniţi să-mi cereţi una ca asta? strigă celălalt. Vreţi să vă arăt scrisorile mele? Am să mă plâng Sfântului Sinod!

— După cât se pare, nu ştii ce s-a petrecut între timp la Moscova şi Petrograd, zise conducătorul. Altminteri n-ai vorbi în felul acesta.

Unul din revoluţionari se plecase şi, înainte ca episcopul să-l fi putut împiedeca, luă din coş scrisoarea mototolită.

Germogen sări spre el, vrând să-i smulgă hârtia, dar nu fu destul de rapid.

În timp ce revoluţionarii se postară înaintea episcopului, conducătorul lor citi scrisoarea. O sclipire de triumf luci în ochii săi.

— Am sosit tocmai la timp, strigă el rotind hârtia deasupra capului. Nu cumva vrei să tăgăduieşti că această scrisoare a fost scrisă de Ţarina-mamă?

Episcopul îşi muşcă buzele şi nu răspunse nimic, căci n-avea niciun rost să tăgăduiască.

Era, într-adevăr, o scrisoare a împărătesei văduve, care implora pe episcop să ia conducerea acţiunii de liberare a prizonierilor şi să lupte pentru restabilirea monarhiei.

Această scrisoare era un document însemnat, astfel că fu împăturită cu grijă.

— Cine se mai află în casă? întrebă, apoi, conducătorul revoluţionarilor.

— Nimeni, afară de personalul de serviciu.

— Aveţi aici o tânără femeie, care se duce în fiecare zi la casa unde este adăpostită familia imperială.

— Spioni, scrâşni Germogen, nemaiputându-se stăpâni.

— Nu vrei să ne spui unde se află doamna? stărui conducătorul. Altminteri, vom fi siliţi să cercetăm casa până în cele mai mici colţuri.

Episcopul deschise uşa şi arătă spre încăperea Nataşei.

Revoluţionarii bătură la uşă, apoi o deschiseră. Prinţesa scoase un ţipăt şi se făcu palidă.

— În numele legii, eşti arestată! strigă comandantul patrulei.

Biata Nataşa fu luată în mijlocul soldaţilor şi părăsi casa împreună cu ei.

Chiar în aceeaşi zi, ea fu supusă unui interogatoriu. Pe vremea aceea, în Tobolsk lucrurile nu ajunseseră încă atât de departe ca la Petrograd sau în celelalte oraşe din apusul tării. Singura învinuire care se putea aduce prinţesei era că se strecurase în casa familiei imperiale, folosindu-se de o travestire – căci, nu mai încăpea îndoială că nu era aceea drept care se dădea.

Dar prinţesa refuză cu încăpăţânare să dea vreo lămurire asupra persoanei sale. Toate ameninţările rămaseră zadarnice.

În rele din urmă, trimisul guvernului primi însărcinarea să afle de la Ţarină cine era arestata. Alexandra Feodorovna simţi o milă adâncă pentru credincioasa prinţesă şi n-o trădă.

Porţia de mâncare a Nataşei fu înjumătăţită. Acum nu i se mai dădea decât apă şi pâine. Totuşi, ea rămase tăcută, ca şi mai înainte.

A treia zi, îşi făcu apariţia un bărbat care susţinea că poate da lămuriri asupra arestatei.

Judecătorul de instrucţie, care ocupa această slujbă abia de

şase zile şi o îndeplinea aşa cum îl ducea capul, se uită cu luare-aminte la necunoscut, străfulgerându-l cu privirea.

— Cine e tânăra şi frumoasa femeie? întrebă el, învârtind tocul în mână.

— E o prinţesă, răspunse celălalt.

— Ah, prinţesă! Nici nu mi-ar fi trecut prin minte aşa ceva. Dar cum o cheamă?

— Nataşa de Gogineff şi face parte dintr-una din cele mai de seamă familii ale Rusiei. Tatăl ei a fost ucis de revoluţionari.

Judele instructor aruncă o privire vicleană asupra vizitatorului său, când acesta tăcu.

— Ea a fost doamnă de onoare la Curte, urmă Gregor Şovaloff, căci el era.

— Doamnă de onoare? făcu magistratul, notându-şi cele ce auzea. Nu cumva ştii ce a căutat la Ţarină? De ce s-a strecurat acolo folosindu-se de un nume fals?

— Asta nu-i greu de ghicit.

— A făcut legătura între conspiratori şi familia imperială?

— Da, aşa cred.

— Hm, toate încercările lor vor rămâne zadarnice, căci noi stăm de veghe, zise judecătorul de instrucţie. Mai ai ceva de spus?

— Da, în oraş se află un oarecare Soloviev, care s-a folosit de alt nume şi a venit din Petrograd pentru a conduce acţiunea de eliberare a familiei imperiale. Locuieşte nu departe de aici şi are foarte multe relaţii. După câte ştiu, Soloviev se poartă cu gândul să împânzească oraşul cu oameni devotaţi Ţarului.

Judele instructor sări în sus şi dădu ordin ca o trupă de revoluţionari să se pregătească de drum. Ceva mai târziu, porni, împreună cu trădătorul, spre locuinţa lui Soloviev.

Casa fu împresurată, Şovaloff se rugă, tremurând, să i se îngăduie să nu fie de faţă la arestare.

— Nu, răspunse judecătorul de instrucţie, cu dumneata mai am ceva de vorbit.

Fostul ofiţer se văzu silit să se supună şi fu păzit cu

străşnicie.

Soloviev, însă, nu era nicăieri. După cât se părea fusese prevenit, căci casa era goală şi nu se găsi niciun amănunt pe baza căruia să i se poată aduce vreo învinuire.

Fireşte că se mai afla în oraş, dar la adăpost sigur, unde nimeni nu putea să dea de el.

Şovaloff fu adus iarăşi înaintea judelui instructor.

— Şi acum, spune-mi cine eşti! porunci acesta.

— Sunt… sunt… mă numesc Şovaloff… Gregor Şovaloff, bâigui trădătorul.

— Din ce oraş?

— Din Moscova.

— Bine, de cât timp eşti aici?

— De câteva săptămâni.

— Cu ce scop ai venit?

Ochii judecătorului erau îndreptaţi ameninţător asupra fostului ofiţer din garda imperială.

— Cu ce scop ai venit? repetă el întrebarea, văzând că Şovaloff tace.

— Voiam să… mă văd cu un camarad de arme, răspunse celălalt.

— Pe vremurile astea îţi arde să faci vizite atât de îndepărtate? Hm, ciudat! Ce meserie ai în viaţa civilă?

— Niciuna.

Magistratul agită clopoţelul şi, după câteva clipe, un agent al Cekei intră în birou.

— Goleşte buzunarele! porunci judecătorul prestatului.

Poliţistul scoase, foarte liniştit, revolverul de la brâu şi începu să se joace cu el.

Gregor Şovaloff nu aşteptă să i se spună a doua oară, ci împlini porunca.

— Asta e totul? întrebă magistratul.

— Da.

— Percheziţionează-l! se adresă judecătorul, agentului Cekei.

Şovaloff n-avu încotro şi fu nevoit să stea liniştit, în timp ce poliţistul îi scoase, dintr-un buzunar ascuns, câteva hârtii,

precum şi cele zece mii de ruble pe care le primise de la episcopul Germogen.

Magistratul luă hârtiile, le frunzări câtva timp, apoi clătină capul, mulţumit.

— Bună poamă mai eşti! zise el. Ţi-ai trădat tovarăşii… Ia-l de aici!

Abia acum îşi dădu seama Gregor Şovaloff că îşi săpase propria lui groapă. Se aşteptase la răsplată şi recunoştinţă, dar şi aici era ca peste tot în lume: trădătorii erau bineveniţi, însă toţi îi dispreţuiau.

Hârtiile care fuseseră găsite în buzunarul său, constituiau o dovadă neîndoielnică despre activitatea sa în rândurile monarhiştilor, care urmăreau eliberarea Romanovilor.

Soarta fostului ofiţer era pecetluită. Asemenea arestaţi erau ţinuţi câtăva vreme în închisoare, până se lua o hotărâre asupra lor.

Judele instructor ştia mai dinainte care va fi sentinţa, şi nu simţea nicio părere de rău, căci omul acesta îşi meritase soarta.

Într-una din zile, Şovaloff îşi isprăvise pregătirile pentru fuga lui din temniţă. Izbutise să cumpere pe unul din paznici, care se prefăcuse că primeşte, dar raportase totul judecătorului de instrucţie.

Între timp, acesta rostise multe sentinţe de condamnare la moarte, căci era în acelaşi timp şi preşedintele tribunalului – ceea ce nu trebuie să ne mire, ţinând seama de împrejurările de pe atunci.

Noaptea, Şovaloff legă de gratiile ferestrei sale funia, pe care coborî, după ce tăiase zăbrelele cu ajutorul unui ferestrău de care îi făcuse rost binevoitorul paznic.

Când se văzu jos, fostul ofiţer răsuflă uşurat, însă abia făcu vreo câţiva paşi, că o detunătură puternică sfâşie tăcerea nopţii. Trădătorul se prăbuşi la pământ, dar se ridică şi, apăsându-şi mâna pe inimă, încercă să pornească mai departe.

În acea clipă, o făptură se ivi înaintea sa şi-i lipi revolverul

de frunte. A doua detunătură puse capăt vieţii sale aventuroase.

Astfel muri trădătorul Gregor Şovaloff.

168. Învie morţii!

Pavlovna şi Osip se aflau în pivniţa mănăstirii, în faţa lăzilor cu un conţinut atât de preţios. Tânărul privea cu ochii holbaţi la bogăţiile acelea şi-şi trecea mereu mâna prin păr.

Deodată îşi scoase haina căptuşită cu blană şi îşi şterse broboanele de sudoare care îi şiroiau pe faţă.

— Pavlovna, simt că-mi pierd minţile, murmură el. Îţi dai seama ce vasăzică să fii stăpânul acestor bogăţii nemăsurate? Mi-e teamă că păcătuim faţă de tovarăşii noştri, dacă ne însuşim comoara.

Pavlovna îşi puse mâinile în şolduri şi-l fulgeră cu privirea.

— Eşti un caraghios! se răsti ea, furioasă. După ce m-am chinuit să descopăr aurul, să-mi faci morală? Nu, comoara ne aparţine, nimeni nu ne-o poate lua… Vom fi nespus de bogaţi… mai puternici ca regii…

Osip plecase capul, ca un om care îşi dădea seama de vinovăţia lui.

— Şi dacă vin adevăraţii stăpâni ai banilor? întrebă el. Dacă…

— Nu vorbi prostii! îl întrerupse ţăranca.

— Adevăraţii stăpâni sunt aceia care ridică comoara. Cine are vreun drept la banii ăştia? Nimeni. A! acum înţeleg cum stau lucrurile… Bolnavul şi nenorocita femeie au dus lăzile în mânăstire ca nu cumva trupele guvernului să pună mâna pe ele. Noi am salvat vieţile celor doi oameni. Dacă tu şi tatăl tău nu v-aţi dus la mănăstire, amândoi şi-ar fi dat sufletul. Banii urmau să intre îi mâinile revoluţionarilor. Dar cine sunt aceştia? Nişte hoţi, care îşi însuşesc ceea ce nu le aparţine. Poporul n-ar fi primit mai nimic din aceste bogăţii – doar fruntaşii revoluţionari s-ar fi bucurat de ele…

Osip clătină capul.

— Nu, te înşeli, Pavlovna, zise el. Au nevoie de bani pentru

a putea reclădi tot ce s-a distrus până acum.

— Da, şi în timpul ăsta noi să ne ducem zilele de azi pe mâine?

— Pavlovna, nu păcătui! zise Osip, cu glas rugător. Avem o sumă de bani, cu care putem pleca în străinătate, unde să ne facem un rost.

— Dar vreau să fiu bogată... putred de bogată, strigă ea. Vreau să facem călătorii, să ne clădim palate, să străbatem lumea, să vedem tot ceea ce cunoaştem din poveşti. Ah, vom fi atât de fericiţi!... vom avea raiul pe pământ.

Încetul cu încetul, fiul cărbunarului se lăsă ispitit.

— Dar ce-o să spună tata? întrebă el şovăind. O să te dispreţuiască, nici n-o să vrea să te mai vadă în ochi.

Pavlovna rămase pe gânduri. Logodnicul ei avea dreptate, căci bătrânul cărbunar era un om cinstit.

În cele din urmă, se hotărî să vorbească cu el – şi chiar în acea zi.

Osip porni spre casă, urmând ca tânăra ţărancă să iasă în întâmpinarea cărbunarului şi să-i destăinuie totul.

— Bagă de seamă să nu trezeşti bănuieli, îi zise Pavlovna la despărţire. Frumoasa călugăriţă pare foarte ageră... Şi ai grijă ca nici bolnavul să nu observe ceva...

Osip clătină capul în semn de încuviinţare.

După câtva timp, Pavlovna se întâlni cu bătrânul cărbunar, aproape de linia ferată.

— Ce cauţi aici? făcu el, mirat. S-a întâmplat ceva?

— Da, tată, dar ceva foarte plăcut, care o să te bucure.

Bătrânul o privi cu coada ochiului, în timp ce păşeau alături pe poteca luminată de ultimele raze ale soarelui.

Deodată, Pavlovna scoase la iveală un pumn de monezi, pe care i le arătă, zâmbind.

Cărbunarul rămase locului, cu privirile pironite asupra fetei.

— Ce-i asta? întrebă el. De unde ai banii?

— Sunt ai mei... am descoperit o comoară... Da, tată, suntem foarte bogaţi... n-avem nevoie decât să coborâm într-o pivniţă, pentru a ne lua bogăţiile. Însă, asta trebuie să se întâmple repede şi fără ca revoluţionarii să bage de seamă

ceva, altminteri pierdem comoara.

— Ce tot vorbeşti acolo? făcu bătrânul. Nu înţeleg nimic… fii mai lămurită.

Pavlovna îi povesti, cu însufleţire, tot ceea ce se întâmplase.

— Gândeşte-te, tată, încheie ea, toată viaţa ta ai muncit din răsputeri colo, în pădure şi, cu toate astea, abia ai cu ce să-ţi duci zilele de azi pe mâine… Acum, însă, poţi deveni bogat dintr-odată, poţi să te iei la întrecere cu regii şi împăraţii, care te vor saluta chiar cu respect…

Bătrânul simţi că totul se învârteşte în jurul lui. Ce tot vorbea fata asta? Să primească propunerea ei? Nu cumva bolnavul din coliba sa, era stăpânul acestor bogăţii, până când le va fi predat guvernului?

Oblanoff rămase locului, răsuflând din greu.

— Copilă, mă înspăimânţi pe mine, om bătrân! zise el. Nu, e cu neputinţă…

— Ba e cu putinţă! replică ea, hotărâtă. Ai să vezi că am dreptate.

— Nu… nu… cum vrei să transportăm bogăţiile astea?

— Am aranjat totul, răspunse Pavlovna.

Se aplecă spre urechea bătrânului şi, în freamătul copacilor acoperiţi de zăpadă, îi expuse planul ei.

Oblanoff ascultă năucit; după aceea clătină capul, zicând:

— Nu, nu se poate… fii cuminte… nu vrea să mai aud nimic despre asta.

Totuşi, Pavlovna nu se lăsă, ci îşi urmări ţinta cu încăpăţânare. În cele din urmă, cărbunarul păru încredinţat de spusele ei, căci zise, oftând:

— Bine, dacă vrei tu, fie şi aşa. Ştii, însă, bolnavul va părăsi patul în curând?

Tânăra se încruntă. Ce gânduri se treziseră, oare, în mintea ei?

— O s-o scoatem noi la capăt! încheie ea. Banii vor fi duşi la loc sigur, iar deschiderea va fi zidită la loc. În două-trei zile trebuie să fim gata, astfel că veţi fi nevoiţi să munciţi zi şi noapte. În timpul ăsta eu am să port de grijă ca bolnavul să

nu vă stingherească…

De astă dată, cărbunarul nu mai avea nimic de spus, astfel că încuviinţă.

Peste jumătate de ceas, cei doi intrară în colibă. Bolnavul dormea, în timp ce călugăriţa stătea lângă pat, citind o carte, care părea foarte interesantă, căci nu-şi dezlipea privirile de pe dânsa.

Cărbunarul şi fiul său se uitară cu înţeles unul la altul, apoi se duseră în curte, unde îşi făcură de lucru.

— Unde e logodnicul dumitale şi tatăl lui? întrebă deodată sora Veronica, adresându-se tinerei fete, care rămăsese în colibă.

— Au de făcut un drum lung, până la Peterhof, astfel că s-au dus să-şi pregătească sania, răspunse Pavlovna.

Călugăriţa se declară mulţumită cu acest răspuns.

A doua zi, Boris Verodin se simţi foarte bine şi era hotărât să părăsească odaia într-una din zilele următoare. Sora Veronica, însă, se împotrivi din răsputeri.

— Nu, nu se poate, zise ea. Întâi trebuie să-ţi revii în puteri. Aşa cum eşti acum, un vânt mai tare te răstoarnă.

— Nu ţii seamă de puterea mea de voinţă, răspunse luntraşul, zâmbind. Mă simt atât de înzdrăvenit, încât aş fi în stare să dobor un taur.

— Aşadar, eşti bucuros că poţi pleca de aici? întrebă ea, părând adânc dezamăgită.

— Bucuros? repetă Boris, privind-o îngândurat. Nu, însă am de îndeplinit o datorie, de care atârnă, poate mult… Altminteri aş rămâne aici, lângă dumneata… Zi şi noapte mă gândesc numai la dumneata şi am impresia că eşti îngerul meu ocrotitor, că ne-am mai văzut adeseori, înainte de a fi adus aici. Ţi-am mai pus o dată întrebarea dacă omul are două vieţi… aproape că-mi vine să cred că aşa este. În mintea mea licăreşte o amintire slabă… nu-mi pot da seama cum s-a născut… dar mi se pare că văd o femeie încântătoare şi fericită, care seamănă mult cu dumneata.

Tânărul îi cuprinse mâinile şi le duse la buze. Sora Veronica simţi recunoştinţa ce-l însufleţea şi zâmbi fericită.

— Unde locuieşti de obicei, soră? reluă Boris, după un răstimp.

— În Moscova, răspunse călugăriţa, după o clipă de şovăire.

— Toate călugăriţele din ordinul vostru sunt tot atât de bune ca dumneata?

— Da, poate şi mai bune, zise femeia, zâmbind cu blândeţe. Dacă treci vreodată prin Moscova, vino la mănăstirea noastră şi anunţă-te stareţei.

— Da, am să vin, căci ţin neapărat să te revăd.

Călugăriţa părăsi încăperea. Atât păru că aşteptase Pavlovna, căci privind cu teamă în jurul ei, scoase din sân o sticluţă şi se apropie în vârful picioarelor de patul bolnavului, care închisese ochii.

Deodată ţăranca tresări speriată. Boris Verodin privea spre dânsa cu ochi holbaţi. De frică, Pavlovna scăpă din mână sticluţa, al cărei conţinut tocmai îl turnase în paharul cu lapte.

— Unde e sora? întrebă el, în timp, ce fata se pleca spre podea…

— A… a… vine numaidecât, murmură Pavlovna, privind cu teamă spre luntraş.

Dar acesta nu băgase de seamă nimic şi se uita spre uşă, nepăsător.

Tânăra fată răsuflă uşurată, căci se aşteptase la ceva neplăcut.

În cele din urmă se ivi şi călugăriţa, care dădu de mâncare bolnavului. Pavlovna îşi făcu de lucru prin odaie, aruncând mereu câte o privire spre Boris Verodin. Un zâmbet triumfător se ivi pe buzele ei, când zări pe acesta, dând pe gât paharul cu lapte. Aşadar, prima parte a planului izbutise. Acum trebuia să izbutească şi cealaltă.

Atât bătrânul cărbunar, cât şi fiul său nu se arătară toată noaptea, însă călugăriţa nu prea era mirată, căci lămuririle Pavlovnei o liniştiseră.

Cei doi nu se iviră nici a doua zi dimineaţă. Şi, lucru ciudat, Boris Verodin dormi mult mai adânc ca de obicei.

Sora Veronica încercă să-l trezească, pentru a lua dejunul, însă luntraşul dormea buştean, astfel că renunţă la hotărârea

ei.

Mai trecură vreo două ceasuri, în timpul cărora bolnavul continuase să doarmă, răsuflând din greu. Sora Veronica deveni tot mai neliniştită.

Când se făcu seară şi bolnavul încă nu se trezise, călugăriţa cuprinsă de îngrijorare, îl zgâlţâi cu atâta putere, încât Boris deschise ochii.

— Trebuie să mănânci, altminteri n-ai să te înzdrăveneşti, zise ea.

Revoluţionarul dădu din cap, cască, apoi se ridică în capul oaselor, aşteptând să i se dea mâncarea în gură. Dar, pesemne că şi aceste mişcări îl obosiseră, căci căzu iarăşi în perne şi adormi numaidecât.

Sora Veronica clătină capul, nedumerită.

— Somnul e foarte bun, căci întăreşte trupul, dar dacă nu mănâncă bine, nu foloseşte la nimic, îşi zise dânsa.

Boris Verodin mai dormi o zi şi o noapte. Abia a treia zi, după prânz, se trezi. De astă dată, însă, nu mai răbdă să stea în pat.

Într-adevăr, păşi prin mica încăpere, tot vorbind cu sora Veronica. Ba, încercă să facă vreo câteva exerciţii de gimnastică şi izbuti.

Încetul cu încetul, simţi puterile revenindu-i în trup. Dacă femeia i-ar fi îngăduit, ar fi făcut o plimbare în jurul colibei. Însă călugăriţa nici nu voi să audă de aşa ceva, făgăduindu-i în schimb, că peste două zile, va putea să-şi împlinească dorinţa.

În acea seară, Pavlovna trebuia să-i dea iar băutura adormitoare. După multă aşteptare, ea se folosi de un prilej şi turnă lichidul în lapte.

Întâmplarea se repetă.

Zadarnic încercă sora Veronica să-şi lămurească de ce dormea bolnavul atât de mult. Nici nu-i trecea prin minte că, afară, în ger, doi oameni munceau zi şi noapte, transportând cu ajutorul săniuţei, lăzile grele, pline cu aur.

Oblanoff şi fiul său îşi îngăduiau foarte puţină odihnă; când erau istoviţi, se culcau pe lăzi, acoperindu-se cu sumanele lor

şi câteva pături.

— Când se înapoiază Osip şi tatăl lui? întrebă, mirată, călugăriţa, a patra zi de la plecarea lor.

— Azi sau mâine, răspunse Pavlovna.

Noaptea trecută, ţăranca fusese la mănăstire şi aflase că cei doi oameni mai aveau de dus încă câteva lăzi. Apoi, mai trebuiau să zidească deschiderea.

Boris Verodin dormise iarăşi două nopţi şi două zile, iar sora Veronica începuse să intre la bănuieli.

Trezindu-se, bolnavul se ridicase în capul oaselor şi, pe când mânca, zise gânditor:

— Nu ştiu ce am, dar îmi simt mădularele grele… parcă ar fi de plumb… Am, am dormit mult, nu-i aşa? Care o fi pricina?

Călugăriţa nu era nici ea în stare să-i dea vreo lămurire. Atunci, Pavlovna se amestecă în vorbă.

— Şi lui Osip i s-a întâmplat o dată ceva asemănător, zise dânsa. A dormit aproape o săptămână, cu mici întreruperi. Poate că o fi din cauza vântului, care şi-a schimbat direcţia…

Cu toate că această explicaţie era foarte şubredă, Boris şi sora Veronica se declarară mulţumiţi cu ea şi schimbară vorba.

Deodată, Pavlovna sări în sus şi strigă, cu bucurie:

— Ah, iată că tata şi Osip se înapoiază acasă! Desigur că mi-au adus ceva din Peterhof.

Cei doi bărbaţi intrară în colibă, cu feţele înroşite de ger. Tânărul întinse logodnicei sale un pachet, pe care aceasta îl deschise cu înfrigurare. O exclamaţie de bucurie scăpă de pe buzele fetei când văzu broboada care se afla înăuntru.

— Ce copilăroasă e fata asta! îşi ziseră Boris şi călugăriţa, în acelaşi timp. Iată ce bucurii i-a produs un lucru atât de neînsemnat.

Niciunul din ei un bănuia, însă, că totul nu era decât o comedie, şi că broboada se afla de multă vreme în colibă şi se folosiseră de ea pentru a le risipi orice bănuială.

Şi, într-adevăr, izbutiseră. Atât Boris cât şi sora Veronica erau încredinţaţi că Oblanoff şi fiul său fuseseră la Peterhof.

A doua zi, cărbunarul şi Osip îşi reluară treburile lor, ca şi

cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

În ziua următoare, Boris Verodin îşi împlini dorinţa şi părăsi coliba. Aerul rece îi împrospăta plămânii. Tânărul desfăcu braţele şi trase cu nesaţ aerul în piept.

Gândurile i se duseră la Nataşa. În ultimul timp icoana soţiei sale îi revenise mereu în minte. Nu cumva i se întâmplase ceva? Nu, aceasta era cu neputinţă, căci Iesta şi bătrâna Saşa vegheau asupra ei.

Tânărul nădăjduia că peste cel mult o săptămână se va înapoia la Petrograd. Dar înainte de toate, trebuia să se încredinţeze dacă lăzile se mai aflau la locul lor, după care avea să pornească spre capitală, pentru a destăinui celor în drept ascunzătoarea banilor.

După două zile, Boris Verodin se afla înaintea ruinelor mănăstirii, căutând un loc pe unde se poată pătrunde în pivniţă. Nici nu bănuia măcar că, abia noaptea trecută, lespezile fuseseră puse la loc.

După multă chibzuială, ajunse la hotărârea să intre în beci prin locul unde se aflau cosciugele călugărilor pedepsiţi. Intrarea în boltă era liberă, căci altarul se prăbuşise, ceea ce îi îngăduise să scape împreună cu Sonia, din mănăstirea cuprinsă de flăcări.

Luntraşul înlătură câteva lespezi, se târî pe o moviliţă de moloz şi, curând după aceea, deschiderea se căsca dedesubtul lui. Scara mai rămăsese în bună parte, dar n-avea niciun rost să coboare în boltă, căci nu-şi adusese uneltele trebuincioase. Aşadar se hotărî să se înapoieze altădată, pentru a-şi începe lucrul.

Sora Veronica simţea că devenise de prisos. A doua zi, coborî din pat dis-de-dimineaţă, hotărâtă să pornească la drum. Inima-i era plină de mâhnire, căci acum se gândea iarăşi la soarta tragică a lui Vasilieff.

Ieşind afară din colibă, călugăriţă îşi roti privirile în jur, ca şi cum ar fi vrut să-şi ia rămas bun de la aceste locuri. Tocmai dădea să intre în casă când zări un bărbat, apropiindu-se pe poteca ce pornea de la linia ferată. Sora Veronica rămase

locului, cu ochii ţintă spre străin. Acesta şovăi, se opri, mai făcu vreo câţiva paşi, apoi se opri din nou.

Pe chipul grav al călugăriţei se ivi un zâmbet ciudat.

— Morţii au înviat! bâigui necunoscutul, ducând mâna la spate, ca şi cum ar fi căutat un sprijin.

— Da, au înviat, prinţe Potcikev, se auzi glasul tăios al sorei Veronica.

Fără să mai stea la gânduri, celălalt o luă la goană, dispărând în pădurea acoperită de zăpadă.

169. Două întâlniri

Sora Veronica lăsase o sumă de bani în sertarul mesei, drept răsplată pentru ajutorul pe care bunii oameni îl dăduseră celor doi bolnavi. Ea ştia că bătrânul cărbunar era foarte sărac şi în acest chip voia să-i înlesnească un trai mai uşor, în vremurile acelea cumplite.

Apoi, privi îngândurată pacheţelul pe care Sonia Petrovici i-l înmânase pentru Boris.

După o scurtă chibzuială desfăcu sfoara şi scoase la iveală câteva hârtii, un document pecetluit şi o sumă mai mare de bani. În afară de acestea, se mai afla înăuntru şi un bileţel, pe care Sonia îl adresase tânărului luntraş.

Răsfoind hârtiile îngălbenite de vreme, amintiri duioase se perindară prin mintea călugăriţei.

Deodată, ea îşi trecu mâna peste frunte, vrând parcă să alunge gândurile care o frământau.

Documentul şi hârtiile le luă cu dânsa. Avea şi dreptul la ele, căci ei îi aparţinea caseta furată din ruinele colibei arse. Banii, însă, trebuia să-i lase lui Boris Verodin căci acesta va avea nevoie de ei, când va porni la drum. Cine ştie cum se va desfăşura soarta sărmanului luntraş.

La acest gând, ochii i se umplură de lacrimi. Dar nu, nu trebuia să fie slabă! Învingându-şi tulburarea, făcu un pacheţel din bani, scrise deasupra câteva rânduri, apoi îl puse tot în sertarul mesei.

După ce isprăvi şi cu aceasta, buna femeie părăsi coliba,

dispărând tot atât de tainic precum venise. De altminteri, toată viaţa ei nu era decât un lung şir de întâmplări misterioase.

Între timp, Boris Verodin muncea de zor în pivniţa mănăstirii. Zidul, însă, părea să fie foarte gros, căci lucrul înainta încet.

Seara, se înapoie în colibă nespus de obosit.

Cei doi tineri aruncau, din când în când priviri speriate spre el, în timp ce bătrânul cărbunar stătea într-un colţ al colibei şi fuma.

Se vorbi puţin, căci oamenii aceştia se simţeau vinovaţi şi neliniştiţi de bogăţiile nemăsurate pe care şi le însuşiseră pe nedrept.

A doua zi după plecarea călugăriţei, găsiră în sertar banii lăsaţi pentru ei, precum şi pacheţelul adresat lui Boris Verodin.

Acesta îi fu înmânat, când luntraşul se înapoie acasă. Uimit peste măsură, tânărul citi rândurile următoare:

„Boris Verodin!

Vei întâlni încă multe piedeci în viaţa ta... Ia banii, căci vei avea nevoie de ei. Fereşte-te de prinţul Potcikev care se aţine prin preajma colibei cărbunarului. Nu uita să te adresezi stareţei mănăstirii „Maicilor cenuşii” din Moscova, când vei avea nevoie de vreun ajutor. Şi încă ceva: În cei trei ani următori, pleacă o dată la Londra şi prezintă-te la bancherul Fred Lincoln, care îţi va face destăinuiri de mare însemnătate, care vor fi hotărâtoare pentru tine.

Sora Veronica”.

Revoluţionarul citi bileţelul de câteva ori, căutând să pătrundă înţelesul ultimelor rânduri. În cele din urmă, văzând că n-o scoate la capăt, vârî totul în buzunar.

Copleşit de oboseală, se întinse în pat, căci muncise din greu toată ziua.

Astfel trecură patru zile, în timpul cărora nu se odihnise nicio clipă. În dimineaţa următoare nădăjduia să străpungă

zidul.

Boris nu băgase de seamă că bătrânul cărbunar şi fiul său deveniseră tot mai ciudaţi, tot mai neliniştiţi. Numai Pavlovna rămăsese aceeaşi: toată ziua râdea, glumea şi cânta.

Însă, când Boris lipsea de acasă, tânăra ţărancă nu mai contenea cu mustrările pe care le făcea lui Osip şi tatălui acestuia.

— Mutrele voastre vă trădează! striga dânsa. Nu vă e ruşine să nu vă puteţi stăpâni câtuşi de puţin?

Cei doi bărbaţi nu răspundeau nimic. Acum se aflau cu totul sub înrâurirea ei.

În acea seară, când luntraşul ieşi din boltă, i se păru că o umbră se furişase printre ruinele mănăstirii. Dar nici n-o luă în seamă, căci bufniţele şi liliecii mişunau pe acolo, astfel că îşi închipui că zărise o pasăre de noapte.

Prinţul Potcikev aşteptase zadarnic hotărârea noului guvern. După cât se părea, comisarul poporului la departamentul războiului, nu era prea grăbit ca să-şi asigure serviciile fostului comandant al trupelor albe.

Conducătorii statului deveniseră foarte prevăzători, zicându-şi că aceia care slujiseră înainte vreme Ţarului, nu puteau să-şi schimbe dintr-odată părerile lor.

Afară de asta, Potcikev se bucura de un renume foarte prost. El fusese unul din cei mai cruzi şi desfrânaţi comandanţi. Mai erau şi alte fapte care vorbeau împotriva lui, dar nu i se putea dovedi nimic hotărât.

Potcikev aşteptă în capitala câteva săptămâni, urmărind cu luare-aminte desfăşurarea evenimentelor politice şi, dându-şi seama din ce în ce mai mult, că erau şi alţi oameni care puteau să conducă cu îndemânare frâiele statului.

Aşadar, trebuia să facă ceva, dacă nu voia să fie înlăturat cu totul. Câţiva foşti generali în armata imperială se puseseră în slujba noului regim, astfel că îşi aveau situaţia asigurată. El însă, nu înaintase nici măcar cu un pas şi, după cât se părea, nimeni n-avea nevoie de serviciile sale.

Semelov îl vizita mai în fiecare zi, cei doi bărbaţi simţind tot

mai lămurit că erau legaţi pentru totdeauna.

— Aşa nu poate să mai meargă, zise prinţul într-o zi aghiotantului său.

Căpitanul Semelov dădu din cap în semn de încuviinţare.

— Asta o ştiu de câteva săptămâni, Excelenţă, răspunse el. Nu prea ne bucurăm de simpatii în noul regim. Dar nu înţeleg de ce mai şovăim cu ridicarea comorii, atâta vreme cât avem indicaţii lămurite asupra locului unde au fost ascunse lăzile cu aur.

Ochii-i sclipiră plini de lăcomie, în timp ce se plecă spre urechea prinţului, continuând în şoaptă:

— Avem putinţa să devenim cei mai bogaţi oameni de pe pământ. Gândiţi-vă e vorba de sute de milioane ruble în aur… mai mult decât ar încăpea într-un vapor… mai mult decât au scos spaniolii din America de Sud, în primii ani după descoperirea lui Columb. Ce ne pasă nouă de noul regim? Vom căuta lăzile cu aur şi, dacă vom izbuti să dăm de ele… vom transporta comoara în străinătate, unde vom duce o viaţă fericită. În acest caz, nici nu vă mai sinchisiţi de proprietăţile dumneavoastră din Rusia. Sau nu cumva aveţi intenţia să oferiţi aurul lui Kerenski, pentru a încerca să revină la putere?

În tot timpul cât Semelov vorbise, prinţul încuviinţase spusele sale. Nici prin minte nu-i trecea să pună milioanele la dispoziţia revoluţionarilor. Nu, atât de prost nu era el. Dacă nu voiseră să ştie de dânsul, atunci n-aveau să ajungă nici în stăpânirea comorii.

Deodată, izbucni într-un hohot de râs batjocoritor.

— Ce crezi despre mine, căpitane Semelov? Mă iei drept un idiot? N-avea grijă, nu fac eu prostia să ofer statului un plocon atât de preţios, după ce am fost tratat cu dispreţ. Da, ai dreptate, trebuie să pornim la drum spre mănăstire. Să nădăjduim că vom da de comoară, fără să facem sforţări prea mari. După aceea vom vedea noi ce mai e de făcut.

Căpitanul Semelov îşi freca mâinile cu bucurie.

— Fă-ţi rost de haine civile, căci în uniformele noastre nu ne putem arăta pe stradă, urmă prinţul. Mâine dis-de-

dimineaţă pornim la drum.

„Tiranul” părăsi încăperea şi se duse să-şi caute un rând de haine, căci n-avea vreme de pierdut.

Între timp, prinţul Potcikev se informă la gară asupra trenurilor care porneau în acea direcţie. Aveam de străbătut o mică distanţă cu trenul, apoi trebuiau să meargă pe jos, până la mănăstire.

Peste două zile ajunseră în satul din apropierea sfântului lăcaş, care se afla la o depărtare de vreun ceas. Potcikev şi aghiotantul său traseră la han, amândoi îmbrăcaţi în haine civile. De altminteri, niciunul din ei nu voia să se arate prea mult printre oameni, căci se putea foarte bine ca vreun fost soldat să-i recunoască şi aceasta trebuia evitat cu orice preţ.

Luându-şi un aer nepăsător, prinţul întrebă pe hangiu cum stăteau lucrurile în ţinutul acela.

— Şi aici e ca pretutindeni, răspunse omul. Avem multă libertate, totuşi suntem nedreptăţiţi. Ce-i drept, republica ne-a dat pământ şi loc de casă. Dar cine lucrează la câmp? Anul viitor trebuie să trimitem la oraşe mari cantităţi de cereale dar cine ştie, dacă vom avea ce trimite?

Cei doi străini cerură lămuriri şi asupra mănăstirii.

— Dar ce vreţi să căutaţi acolo? întreba hangiul, bănuitor.

— Părintele care locuieşte acolo mi-e rudă de departe, zise prinţul.

— Sărmanul a murit, zise celălalt. A pierit în flăcări. Da, e o poveste foarte tristă… Mănăstirea a luat foc dintr-odată. Era tocmai pe vremea când Kerenski se pregătea de fugă. După cât se spune, bandele de incendiatori ale prinţului Potcikev au pus foc sfântului lăcaş, după lupta înverşunată care a avut loc între albi şi roşii. Cei din urmă, revoluţionari, care se retrăseseră în mănăstire, trebuie să fi fost oameni foarte cutezători, căci nu s-au predat, ci au luptat până la ultima picătură de sânge. Asemenea bărbaţi merită un respect deosebit.

Semelov şi stăpânul său, care nu prea erau bucuroşi de cele auzite, încuviinţară din cap spusele hangiului, apoi merseră la culcare.

A doua zi porniră mai departe, după ce lăsară vorbă că se vor înapoia la asfinţitul soarelui.

— Nu cumva se află vreo aşezare omenească în apropierea mănăstirii? întrebă prinţul, înainte de a pleca.

— Da, coliba unui bătrân cărbunar, răspunse hangiul. Acesta locuieşte împreună cu fiul său, care s-a înapoiat de curând de pe front. În afară de ei, nu se mai află nimeni prin apropiere.

Cei doi bărbaţi se îndreptară spre pădure şi, după puţin timp dispăruseră printre arborii încărcaţi cu zăpadă. Era un ger straşnic, ţurţuri de gheaţă atârnau de ramuri, care se plecaseră spre pământ sub greutatea zăpezii.

— Ai putea să-ţi aminteşti unde se află intrarea în pivniţa mănăstirii? întrebă prinţul, care părea că nici nu lua în seamă ce se petrece în jurul lui.

— Da, îmi amintesc foarte bine, răspunse căpitanul. Doar am cercetat pivniţa, atunci când eram în căutarea revoluţionarilor şi a lăzilor cu aur.

— În cazul ăsta n-o să pierdem prea multă vreme, zise prinţul, mulţumit.

„Şi n-ai găsit ascunzătoarea banilor?” adăugă el, dus pe gânduri.

— Nu, n-am găsit-o. Dacă am fi dat de ea, călugărul ar fi rămas în viaţă. Văzând, însă, că nu pot scoate nimic de la el, l-am împuşcat.

— Foarte bine ai făcut! încuviinţă Potcikev. În chipul ăsta am scăpat de ultimul om care, în afară de noi, cunoştea taina transportului de aur. Căci, Boris Verodin şi tovarăşii lui s-au dus dracului… Ah, demult îi doream moartea!

Semelov dădu din cap în semn de aprobare.

În acest timp, ajunseră într-un luminiş. Nu departe de ei, se zăreau printre vârfurile copacilor, zidurile pe jumătate năruite ale mănăstirii.

Puţin timp după aceea, ajunseră la ruine, pe care le ocoliră. Nu găsiră însă nicio intrare spre pivniţa în care voiau să intre. Nehotărâţi, cei doi oameni priviră spre mormanul de dărâmături.

Era tocmai a doua zi după ce cărbunarul şi fiul său transportaseră ultimele lăzi.

— Eu am să merg mai departe pe cărarea asta îngustă, zise prinţul Potcikev. Între timp, dumneata poţi încerca să găseşti vreo intrare în pivniţa mănăstirii. Mă înapoiez numaidecât. Hangiul ne spunea de coliba unui cărbunar… poate că dau de ea şi izbutesc să fac rost de ceva unelte.

Fără să mai aştepte răspuns, prinţul porni mai departe şi în curând văzu înaintea lui coliba lui Oblanoff. Iuţindu-şi paşii, zări în faţa colibei o femeie în veşmântul călugăriţelor din ordinul „Maicilor cenuşii”. Mai făcu vreo câţiva paşi, se opri, apoi o luă la fugă îndărăt, spre ruinele mănăstirii, unde ajunse gâfâind.

Semelov era prea adâncit în cercetările sale ca să fi putut băga de seamă ceva din toate acestea. Când, în sfârşit, ridică privirile, Potcikev îşi venise în fire.

— Ei, aţi dat de colibă? întrebă el, dând, deoparte o lespede mare.

— Nu… adică, da… însă nu e locuită… Dacă avem nevoie de unelte, trebuie să ni le aducem din sat.

— Hm, proastă afacere! făcu Semelov, aruncând o privire cercetătoare asupra prinţului, al cărui glas i se păruse foarte ciudat.

Dar trebuie să se fi înşelat, căci Potcikev era foarte liniştit.

— Nu va fi tocmai uşor s-o scoatem la capăt, zise căpitanul, după un răstimp. După părerea mea, intrarea în pivniţă se află prin apropiere, însă înlăturarea lespezilor cere multă muncă şi răbdare. La urma urmei, timp avem destul…

Prinţul Potcikev clătină capul în semn de încuviinţare, apoi se puseră amândoi pe lucru. Dar în timp ce dădeau la o parte lespezile grele, fostul comandant al trupelor albe arunca priviri speriate spre partea unde se afla coliba cărbunarului.

Gândurile sale rătăceau în depărtare. Înviau morţii sau fusese o nălucire? Nu, era o fiinţă în carne şi oase, căci îi rostise numele. Aşadar, îl recunoscuse?

— Asta înseamnă că Tatiana mai trăieşte! murmură el, deodată, uitând că Semelov se afla alături.

— Ce-aţi spus, Excelenţă? Cine trăieşte? întrebă căpitanul.

— Nu, nu... mă gândeam la ceva.

Semelov dădu din cap, mirat.

Cei doi munciră până după-amiază, însă nu ajunseră la niciun rezultat, căci locul ales nu era bun.

A doua zi dis-de-dimineaţă, erau iarăşi la ruine. Tocmai voiau să-şi înceapă lucrul, când auziră în apropiere nişte lovituri seci.

— Ce-o fi asta, Excelenţă? făcu Semelov, neliniştit. Dacă nu mă înşel, lucrează cineva în pivniţa mânăstirii.

— Da, aşa mi se pare şi mie, încuviinţă prinţul, ducând mâna la ureche.

După ce ascultară câtva timp, cei doi bărbaţi înconjurară ruinele. La început nu găsiră nimic, apoi, însă, descoperiră gaura pătrată, care se căscase în locul altarului năruit.

— Aici trebuie să fie, zise căpitanul în şoaptă, arătând spre deschidere.

— Hm, ciudat! Cine o fi lucrând acolo jos? murmură celălalt. Nu cumva or mai fi şi alţi oameni care au cunoştinţă de comoara îngropată aici?

— Asta o să vedem noi curând, răspunse Semelov. Deocamdată o să ne părăsim lucrul şi vom aştepta aici până ce loviturile vor înceta. Necunoscutul nu poate lucra decât până seara. Te pomeneşti că, în chipul ăsta, descoperim locul unde se află comoara.

Potcikev îşi dădu seama că omul său avea dreptate. Aşadar, primi propunerea şi se retraseră amândoi îndărătul unei grămezi de pietre, care le oferea un adăpost bun. Timpul li se păru nespus de lung, căci gerul nu cedase deloc.

În cele din urmă, se înseră şi loviturile încetară. Luna răsări îndărătul copacilor învăluind ruinele într-o lumină argintie. Deodată din adâncime, se ivi, de cealaltă parte, un bărbat, care ducea pe umăr un târnăcop. În clipa următoare, rămase locului, rotindu-şi privirile în jur. Razele lunii luminară chipul său.

— Mii de draci! scrâşni Potcikev, încleştând braţul tovarăşului său. Îl recunoşti? Acesta e... Boris Verodin.

— Da, el e, încuviinţă Semelov, care, între timp, îşi revenise din spaima sa.

— Bine, dar cum se poate? murmură prinţul. M-ai minţit? Nu spuneai că individul a pierit în flăcări?

— Da, aşa credeam, şopti celălalt. Ticălosul fusese alungat de noi în flăcări… aceia care au încercat să fugă au fost împuşcaţi… şi, cu toate astea, el a scăpat cu viaţă, deşi am supravegheat timp de două ceasuri opera de distrugere a focului… Al dracului să fiu, dacă mai înţeleg ceva!

— Orice s-ar fi întâmplat, fapt e că omul ăsta mai trăieşte, şopti prinţul. Poate că, odată şi odată, vom lămuri noi misterul salvării sale. Acum, însă, trebuie să facem alt plan. Probabil că individul a fost în capitală şi după ce a destăinuit tovarăşilor săi că lăzile cu aur se află în pivniţa mănăstirii a primit misiunea să se înapoieze aici, pentru a duce comoara la adăpost. Aha, acum, înţeleg de ce n-au nevoie de mine! încheie el.

Boris Verodin ascunse târnăcopul sub un morman de dărâmături, apoi se îndreptă încet spre coliba bătrânului cărbunar.

Semelov şi prinţul se priviră posomorâţi.

— Ce-i de făcut? întrebă acesta din urmă. Să lăsăm să ne scape prada din mână? Să renunţăm la ultimul mijloc de a ne îmbunătăţi situaţia?

O hotărâre neclintită se întipări pe chipul „Tiranului”. Potcikev bănui ce se petrecea în mintea subalternului său şi-i cuprinse mâna.

— Trebuia să se aştepte la asta, zise căpitanul. De ce ne iese iarăşi în cale? Urmaţi-mă, Excelenţă, şi ne vom încredinţa pe dată ce a făcut în pivniţă. Apoi, vom lua şi noi o hotărâre.

Prinţul se supuse. După ce priviră câtva timp deschiderea întunecoasă, căpitanul coborî în adâncime, ţinând în mână lampa lui electrică.

Potcikev rămase sus, rezemat de zid cu privirile îndreptate spre locul din pădure, pe unde dispăruse Boris Verodin.

Misterele care îl învăluiau se înmulţiră, devenind tot mai de nepătruns cu cât se gândea mai mult la ele.

Ce însemna, oare, aceasta? La început, zărise înaintea colibei pe femeia aceea pe care o credea moartă de douăzeci de ani. Şi acum, blestematul ăla de luntraş, de care era sigur că pierise în flăcări, ieşise din nou la iveală.

Semelov se înapoie la lumina zilei, cu chipul schimonosit de groază.

— Colo, jos, e un cavou, unde sunt îngropaţi călugării, murmură el. O gaură în zid, dovedeşte ce rost aveau loviturile pe care le-am auzit. Desigur că Boris Verodin lucrează la străpungerea zidului, ceea ce îi va izbuti peste câteva zile.

— Bine, atunci putem pleca, zise Potcikev.

Porniră amândoi spre sat, fiecare adâncit în gândurile lui.

Din acea noapte, Semelov şi stăpânul său stăteau mereu la pândă şi se încredinţau, după plecarea lui Boris, unde ajunsese acesta cu lucrul.

În cele din urmă, zidul fu găurit… Acum, mai era nevoie să se lărgească deschiderea şi tânărul revoluţionar nădăjduia că a doua zi va izbuti să facă asta.

Apoi, avea de gând să acopere locul unde fusese altarul şi să pornească spre Petrograd, pentru a pune la dispoziţia guvernului aurul salvat.

— Mâine trebuie să intrăm în acţiune, zise prinţul, seara, adresându-se căpitanului, în timp ce se înapoiau spre sat.

Semelov dădu din cap în semn de aprobare.

A doua zi, cei doi oameni îşi pregătiră armele. Dacă Boris Verodin n-avea să lărgească destul gaura în acea zi, atunci voiau ei să continue lucrul, iar luntraşul trebuia să moară.

Se ascunseră în apropierea deschiderii pătrate care forma intrarea în cavou şi traseră cu urechea la loviturile ce veneau din adâncime.

După-amiază, acestea încetară dintr-odată.

— A isprăvit, şopti prinţul. Pesemne că deschiderea e destul de largă ca să se poată strecura printr-însa.

Când soarele se lăsase iarăşi la asfinţit, auziră zgomote în adâncime. Cineva se îndrepta spre deschidere, răsuflând din greu.

Boris Verodin părea foarte obosit şi o mare îngrijorare se

întipărise pe chipul său. Ce se petrecuse oare? Îl minţise călugărul? Nu, asta era cu neputinţă, căci transportaseră împreună lăzile în pivniţa, iar acesta zidise deschiderea.

Luntraşul găsise bolta şi privind prin gaura făcută în zid, constatase cu groază că lăzile dispăruseră.

Zadarnic îşi frământă mintea pentru a lămuri misterul. Cum putea oare cineva să transporte atâtea lăzi pline, fără ca nimeni să-l observe?

Tânărul se simţi atât de deznădăjduit încât ochii i se umplură de lacrimi. Ce să spună el, când se va înapoia la Petrograd? Ce i se va răspunde?

Bănuia că o primejdie plutea deasupra capului său. Lipsise din capitală multe luni. Poate că şi uitaseră de el? Poate că-l socoteau mort?

Şi acum, să se ivească dintr-odată susţinând că lăzile cu aur dispăruseră?

Va fi crezut, oare? Nu cumva îl vor bănui că dusese comoara la adăpost, pentru a o trece peste graniţă la cel dintâi prilej?

Aceste gânduri îi străbătură mintea, în timp ce părăsi bolta unde se aflau coşciugele. Trebuia să se înapoieze în coliba cărbunarului şi să chibzuiască bine la cele ce avea de făcut.

Tocmai ieşise pe jumătate din adâncime, când auzi zăpada scârţâind în apropierea lui. Deodată, văzu cu groază două picioare lângă deschidere şi, fără să-şi dea seama, se încleştă de ele.

În timp ce se prăbuşi în adânc şi încercă să se oprească pe treptele aproape năruite, mâinile sale traseră spre el trupul celuilalt. Se auzi o bufnitură, apoi un ţipăt de moarte, care răsună înfiorător în tăcerea bolţii.

170. Pocăinţa Soniei

Soţii Ipanoff, care fuseseră primiţi cu atâta bunăvoinţă în casa prezicătoarei, o duceau dintr-o spaimă într-alta. Aproape în fiecare zi agenţii Cekei percheziţionau casa, căutând monarhişti. Virubova nu fusese dată în judecată, căci nu se

dovedise nimic împotriva ei, dar nici nu fu pusă în libertate.

Abia în ultimele zile, lucrurile se mai potoliseră.

— Sper că acum pot pleca de acasă, fără să mă tem că uşa va fi spartă, dacă nu vei deschide imediat, zise bătrânul, adresându-se soţiei sale. Trebuie neapărat să ies în oraş ca să fac ceva cumpărături, altminteri murim de foame aici.

Femeia, care era bolnavă, oftă din adânc.

— Ce vremuri, ce vremuri! murmură ea. Ce viaţă paşnică duceam în timpul Ţarului!... Tătucul se pricepea mai bine în treburile domniei, căci pe vremea lui nu s-au petrecut asemenea lucruri.

Cu toată mâhnirea ce-i copleşea inima, bătrânul zâmbi.

— Lasă-l în pace acolo unde e, zise el. Dacă s-ar fi priceput în treburile domniei, n-ar fi fost acum în Siberia, împreună cu toată familia lui. Războiul ne-a dus pe toţi la pieire. Nici revoluţionarii nu ne mai pot salva, căci am pierdut totul. Aşa uşor nu ne mai înstărim noi... Statul e ca şi un negustor care a dat faliment.

— Ah, Ipanoff, ce n-aş da să mai putem locui în frumosul nostru palat! oftă bătrâna.

— Şi prinţesa să fie iarăşi alături de noi! adăugă el, cu glas trist. Tare mi-e teamă de soarta ei! Nu cumva o fi adevărat că s-a aruncat de gâtul luntraşului ăla de pe Volga? Va şti el, oare, să se poarte cu dânsa, aşa cum se cuvine unei prinţese din familia Gogineff?

— Când e vorba de dragoste, nu poţi şti nimic dinainte, zise bătrâna. O fi avut ea pricinile ei, de vreme ce a fugit de la prinţul Potcikev.

Ipanoff dădu din cap, şi-şi trase cizmele, apoi îmbrăcă o şubă călduroasă.

— Numai să nu zăboveşti prea mult, îl rugă nevasta lui. Ştii doar că nu mă pot duce să deschid, dacă va bate cineva la uşă.

— Fii liniştită, mă întorc cât mai curând, răspunse fostul servitor al familiei Gogineff. Ah, dacă aş şti încotro s-a îndreptat prinţesa! murmură el, în timp ce părăsea casa, închizând uşa în urma lui.

Abia făcuse câţiva paşi, că se simţi atins pe umăr. Se întoarse în aceeaşi clipă şi văzu că înaintea lui se afla o femeie, care îşi acoperise faţa atât de bine, încât nu i se vedeau decât ochii sfredelitori.

— Cine eşti dumneata? făcu bătrânul.

— Nu mă mai cunoşti, Ipanoff? întrebă ea, cu un zâmbet trist.

— Cine… cine eşti? repetă el, ducând mâna la frunte. Hm, parcă te-am mai văzut… dar unde? Nu, nu pot să-mi amintesc.

Femeia îşi ridică, puţin vălul şi Ipanoff văzu cu groază chipul ei desfigurat de arsuri.

— Nu, nu te cunosc, zise el. Mă cam grăbesc, căci nevastă-mea mă aşteaptă acasă. E bolnavă şi nu pot s-o las multă vreme singură.

— Şi nu ştii deloc cine sunt? urmă femeia, cu amărăciune. Nu te miră faptul că ştiu cum te cheamă?

Bătrânul şovăi.

— Da, e cam ciudat, bâigui el.

— Nu mai cunoşti pe proprietara palatului Gogineff, care v-a alungat de acolo? zise Sonia, căci dânsa era femeia. N-o mai cunoşti pe Sonia Petrovici?

Ipanoff simţi că pământul îi fuge de sub picioare.

— Cum… dumneata… eşti? îngână el, înfiorat. Dumneata… Sonia Petrovici… femeia aceea atât de frumoasă şi elegantă?

— Frumuseţea e trecătoare, asta o vezi prea bine, răspunse ea. Ascultă-mă, Ipanoff, ştiu că n-ai niciun motiv să-mi vrei binele… Dar, te rog să mă crezi că mă căiesc amar pentru ceea ce am făcut atunci… Nimic nu rămâne nerăsplătit… Cu prilejul unui foc, am fost desfigurată astfel… Dumnezeu mi-a dovedit că nimeni n-are dreptul să ia în deşert puterea Lui.

— Şi ce vrei de la mine? întrebă Ipanoff, care nu ştia ce să creadă din spusele ei şi voia să se depărteze cât mai repede.

— Ţi-e teamă de mine? zise Sonia, cu tristeţe, în loc să-i răspundă la întrebare.

Ipanoff clătină capul în semn de negare.

— Uite, nu vreau să te fac să-ţi pierzi vremea în zadar…

Caut pe cineva, care îţi este bine cunoscut.

— Pe cine anume? întrebă el, bănuitor.

— Tânăra prinţesă.

Ipanoff tresări, amintindu-şi deodată scena care avusese loc între Sonia şi Nataşa.

— Nu i-ai făcut destul rău? zise el aspru. Vrei să păcătuieşti şi mai mult împotriva ei?... Nu ştiu unde se află acum, însă chiar dacă aş şti tot nu ţi-aş spune.

— Ai tot dreptul să fii atât de neîncrezător faţă de mine, replică Sonia, mâhnită. Dar fii fără grijă, nu vreau să fac prinţesei niciun rău, ci să-i cer iertare pentru toate necazurile pe care i le-am pricinuit.

Bătrânul privi iarăşi cu îndoială chipul desfigurat al femeii. Spunea dânsa adevărul? Cel puţin aşa se părea. Nenorocirea care se abătuse asupra ei părea s-o fi schimbat cu totul.

— N-aş putea, să-ţi spun unde e, zise Ipanoff, uitându-se ţintă la dânsa, ca şi cum ar fi vrut să-i citească gândurile. Apoi adăugă: Am auzit că se află în Siberia şi anume în Tobolsk, unde e ţinută prizonieră familia imperială.

— Ah, acolo! exclamă Sonia, speriată. Cum a ajuns tocmai în Tobolsk? Nu cumva face parte într-adevăr, dintre monarhişti şi s-a încumetat să primească vreo misiune de la ei?

Ipanoff ridică din umeri.

— N-aş putea să-ţi spun nimic hotărât, zise el. Însă bănuiesc că doamna care înlocuieşte pe prezicătoare şi care lipseşte şi ea din oraş de câteva zile, ar putea să-ţi dea lămuriri în această privinţă.

— Ah, vorbeşti de frumoasa femeie îmbrăcată ţărăneşte şi care, uneori, poarta veşmântul surorilor din tagma „Maicilor cenuşii”?

Bătrânul încuviinţă din cap.

— Bine, am să ţin seamă de spusele dumitale, urmă Sonia. Dacă doamna e informată, îmi va destăinui şi mie locul unde se află prinţesa.

Nenorocita îşi luă rămas bun şi se îndepărtă în grabă. De multe săptămâni colinda de ici până colo, fără să ştie ce să

facă. Era cunoscută pretutindeni şi i se dăduseră diferite porecle, dar nimeni nu voia, să aibă de-a face cu dânsa.

Acum, nenorocita îşi aminti de bătrâna Saşa, pe care n-o mai revăzuse. Această femeie o ura; Sonia însă, ar fi vrut să se împace cu ea. De altminteri camerista nici nu mai avea vreun motiv să-i poarte pică, deoarece documentele şi banii nu se mai aflau în stăpânirea ei, ci cu ajutorul călugăriţei, ajunseseră în mâinile aceluia căruia i se cuveneau.

Hotărâtă să înlăture duşmănia pe care i-o purta bătrâna, Sonia se îndreptă spre casa în care pătrunsese atunci, însoţită de patrula de revoluţionari, şi unde avusese loc căsătoria Nataşei cu Boris Verodin.

Ochii începură să-i strălucească, amintindu-şi de noaptea când, în aşteptarea morţii, aparţinuse cu totul chipeşului tânăr, care o îmbrăţişase cu patimă.

Revoluţionara zâmbi cu tristeţe. Nu, acum nu o mai pizmuia pe Nataşa. Se sfârşise cu dânsa; viaţa ei avea să se scurgă fără nicio bucurie, până la capăt. Era sortită să rătăcească fără încetare, veşnic urmată de zbirii care o căutau spre a duce la îndeplinire sentinţa de condamnare la moarte.

Istovită, rătăci pe străzi, când, deodată, se trezi din gândurile ei.

Cineva o strigase pe nume. Ridicându-şi privirile, văzu un bărbat palid, uscăţiv, care stătea înaintea ei, tremurând, cu mâinile vârâte în mânecile paltonului.

— Ah, dumneata eşti, Urez? exclamă Sonia, surprinsă. Eşti iar la datorie? Am auzit că ai fost rău bolnav?

Agitatorul încuviinţă din cap.

— Dar dumneata cum te simţi? întrebă el. Hm, dacă aş fi în locul dumitale n-aş rămâne atâta timp în Petrograd, adaugă Urez. Gândeşte-te ca ar putea să te recunoască cineva.

Sonia râse batjocoritor.

— Ce-mi pasă mie de asta? zise ea. Mai curând sau mai târziu, tot acolo ajung.

— Mi-e milă de dumneata, Sonia, murmură agitatorul. Dar ce se aude cu Boris Verodin? Călugăriţa s-a înapoiat în oraş?

— Nu ştiu, răspunse tânăra. Cred, însă, că ai putea căpăta

lămuriri dacă te-ai duce în casa prezicătoarei.

— Am fost de câteva ori acolo chiar săptămâna asta, dar n-am aflat nimic. Nu crezi că ar fi mai bine dacă m-aş duce să-l văd pe Boris în coliba din pădure?

— Nu, n-are niciun rost, răspunse Sonia. Dacă mai e bolnav, nu poţi să-i fii de niciun folos, iar dacă s-a însănătoşit, o să vină singur încoace.

— Aşa este, însă mi-e teamă să nu i se întâmple ceva, din pricina lăzilor cu aur.

— Teama dumitale e neîndreptăţită, căci comoara a fost pusă la adăpost şi Boris Verodin nu se va apropia de ascunzătoarea ei, înainte de a se înapoia în capitală.

Urez răsuflă uşurat.

— Umblă zvonuri foarte ciudate, urmă el, în timp ce păşea alături de nenorocita femeie. Aşa, de pildă, se spune că Boris Verodin a şters putina, luând cu sine uriaşa sumă de bani. De asemenea, că prinţul Potcikev şi-ar fi oferit serviciile guvernului revoluţionar şi că el ar fi fost acela care a aruncat bănuiala asupra lui Boris Verodin.

— Cum, prinţul a îndrăznit să ridice iar capul? strigă Sonia. Las’ că mai am eu o socoteală cu el!

Cei doi păşiră tăcuţi, unul alături de altul, în timp ce femeia trăgea cu coada ochiului spre tovarăşul ei.

— De ce nu eşti îmbrăcat mai bine? întrebă ea, deodată. S-ar putea să te îmbolnăveşti iarăşi dacă mergi aşa subţirel îmbrăcat pe gerul ăsta!

— Fii fără grijă, nu îngheţ eu, răspunse agitatorul. În spital zăcea un individ, care bătea şoselele de vreo cincisprezece ani, căutând prăzi. Când l-am văzut plecând în zdrenţele sale, mi s-a făcut milă de el şi i-am dăruit hainele mele.

Sonia vârî repede mâna în buzunar, apoi i-o întinse celuilalt:

— Rămâi cu bine, Urez, zise ea. Dacă Boris Verodin se înapoiază în oraş, spune-i că-i doresc tot norocul. Să nu mă dea cu toiul uitării!

Agitatorul o urmări cu privirea, apoi desfăcu mâna, în care Sonia strecurase ceva. Abia acum îşi dădu seama că era o

bancnotă.

— Sărmana femeie! murmură el, vârând banii în buzunar.

Bătrâna Saşa se retrăsese în casa ei. De la plecarea Nataşei, ea devenise şi mai arţăgoasă ca de obicei şi era gata să se năpustească asupra oricărui om care i-ar fi aţinut calea. Ieşea foarte rar afară; de câteva ori fusese pe la bătrânii Ipanoff, dar aceştia o amărâseră şi mai mult cu văicărelile lor. Vestea groaznicului sfârşit al moşierului ajunsese la urechile cameristei, mâhnind-o de moarte. În acelaşi timp grija pentru soarta Irinei devenise tot mai mare.

Frumoasa copilă dispăruse fără urmă. Înainte cu câteva zile, Urez se întâlnise cu Saşa în locuinţa prezicătoarei şi-i povestise tragica moarte a lui Vasilieff. Cu acest prilej, agitatorul îşi exprimase bănuiala sa împotriva comandantului fortăreţei Petru şi Pavel. Însă nimeni nu ştia încotro să îndrepte cercetările, căci Vossilaski dispăruse, iar omul său de încredere îşi pierduse minţile.

— Cum am să mă arăt eu în faţa lui Boris, când o să vină acasă şi n-o să-şi găsească soţia şi sora? se întreba, cu groază, bătrâna cameristă.

Deodată, fu trezită din gândurile ei, de nişte lovituri care răsunară în uşă. De la o vreme, Saşa era foarte prevăzătoare şi nu lăsa niciodată uşa descuiată.

— Cine să fie? se-ntreba ea, alergând la fereastră şi privind în stradă, unde zări o femeie.

— Ce doreşti? strigă apoi, de sus.

— Dumneata eşti Saşa Verodin? întrebă Sonia cu glas slab, încât bătrâna abia o auzi.

— Da, eu sunt.

— Atunci deschide cât mai repede! Îţi aduc veşti de la nepotul dumitale.

— De la Boris? strigă Saşa, cuprinsă de bucurie.

Şi coborî repede treptele, descuie uşa, lăsând pe străină să intre înăuntru. Ochii ei se îndreptară cercetători asupra acesteia, căutând să descopere ceva cunoscut, dar îşi dădu seama că avea înaintea ei o străină.

Când ajunseră sus, în odaie, Sonia îşi ridică vălul de pe faţă.

— Cine eşti dumneata? murmură bătrâna, dându-se înapoi, îngrozită.

— O femeie nenorocită, răspunse Sonia Petrovici. Mă aflam împreună cu nepotul dumitale într-o casă, când flăcările ne-au învăluit de pretutindeni. Din fericire, el a scăpat teafăr, deşi era la un pas de moarte.

Deodată, o rază de lumină păru că străbate prin mintea Saşei.

— Te cunosc! strigă ea. Dumneata eşti… Sonia Petrovici.

Revoluţionara încuviinţă, apoi istorisi cele întâmplate. Din când în când se oprea să mai răsufle puţin şi, în acest timp, bătrâna o copleşea cu întrebări. Păru înduioşată de soarta nefericitei femei.

— Şi crezi că se va înapoia în curând? întrebă Saşa, după un răstimp.

— Da, va veni să-şi îmbrăţişeze soţia, răspunse Sonia, îndurerată.

Şi văzând neîncrederea zugrăvită pe chipul bătrânei, adăugă, cu un zâmbet trist:

— Fii liniştită, nu mai am nimic împotrivă prinţesei. Ba, vreau chiar să-i ajut, căci mă căiesc amarnic de tot ce i-am făcut.

Saşa îi întinse mâna; cunoştea prea bine oamenii, pentru a-şi da seama că nenorocita spusese adevărul.

— Documentele au ajuns în mâinile aceluia căruia i se cuveneau, urmă Sonia. Desfăcând pacheţelul pecetluit, am găsit înăuntru acte care erau pentru Boris Verodin. Aceste acte le-am predat maicii Veronica, rugând-o ca, la rândul ei, să le predea nepotului dumitale.

De astă dată, Saşa o iertase cu totul. O mare povară i se luase de pe inimă, căci îşi împlinise jurământul făcut bătrânei oarbe.

— Şi, acum, aş vrea să te întreb dacă nu cumva ştii unde se află prinţesa, urmă Sonia.

Camerista oftă din adânc.

— Ştiu doar că e în Siberia, răspunse ea. Când a plecat de aici, mi-a lăsat câteva rânduri, dar nu mi-a dat nicio lămurire în legătură cu plecarea ei. Ah! unde te întorci, dai numai de taine. Nataşa părăseşte oraşul pe neaşteptate, Irina dispare fără urmă… Nu mai ştii ce să crezi. Când au să se schimbe oare vremurile astea?

Sonia rămase câtva timp pe gânduri, apoi întrebă, deodată:

— Ai vrea să mă însoţeşti în Siberia, pentru a da de urma prinţesei?

Bătrâna sări în sus, cuprinsă de bucurie.

— Vorbeşti serios, Sonia? strigă ea. Eşti într-adevăr hotărâtă să porneşti în căutarea Nataşei?

— Da, sunt hotărâtă, răspunse revoluţionara, cu glas solemn. Eu am încheiat cu viaţa… Sentinţa mea de condamnare a şi fost afişată, iar călăul aşteaptă s-o ducă la îndeplinire. Mi s-a adus învinuirea că l-am trădat pe Boris Verodin şi m-au judecat în lipsă. Da, e adevărat, sunt o trădătoare… Când mi-am dat seama de cele ce-am făcut, am vrut să-l previn pe Boris de primejdia care îl ameninţa. Din pricina mea au murit o sută de tovarăşi viteji… Numai eu şi nepotul dumitale am scăpat cu viaţă.

Saşa se simţi străbătută de fiori şi îndoiala o cuprinse din nou. Putea avea încredere în aceasta femeie? Nu cumva punea iarăşi ceva la cale?

Dar îndoiala ei se spulberă repede. Nu, un om care a fost pedepsit atât de crunt şi care îşi mărturiseşte vina cu atâta căinţă, nu putea fi un om rău.

Hotărârea Saşei fu luată fără multă chibzuială. Avea să pornească spre Tobolsk, cât mai neîntârziat, căci frumuseţea Nataşei ispitea pe bărbaţi şi iubita ei stăpână ar fi putut să cadă jertfă vreunuia din ei.

— Am încredere în dumneata şi-ţi mulţumesc că vrei să-mi vii în ajutor, zise ea, îmbrăţişând pe fosta ei duşmană de moarte.

Însă, deodată, bătrâna făcu o mutră dezamăgită.

— Ce-i cu dumneata? întrebă Sonia, neliniştită.

— N-am mijloacele trebuincioase pentru această călătorie,

răspunse camerista, cu tristeţe. Şi apoi, din ce să trăiesc, după ce voi ajunge în Siberia?

— N-ai nevoie de nimic, căci eu acopăr toate cheltuielile, zise revoluţionara. Mai am eu atâţia bani, încât să ne ajungă pentru câtva timp.

Saşa îi mulţumi. Chiar în acea zi începură pregătirile de drum, căci în ziua următoare voiau să pornească.

Înainte de plecare, Saşa lăsă pe masă un bileţel adresat nepotului ei, care, după spusele Soniei, avea să se înapoieze curând acasă.

171. Dezamăgire…

La intrarea în pivniţa mănăstirii se afla un bărbat care ţinea în mână un revolver şi asculta cu luare-aminte cele ce se petreceau în jurul său.

Acest bărbat era prinţul Potcikev.

O spaimă fără margini pusese stăpânire pe el când cei doi oameni se prăbuşiseră în adânc.

De altminteri, toată vina o purta Semelov, care înaintase prea mult la marginea deschizăturii.

Potcikev ciuli urechile, căutând să prindă vreun zgomot care venea de jos. În zadar, însă – o tăcere de moarte domnea în bolta unde erau aşezate sicriele călugărilor.

În cele din urmă, după o aşteptare de vreo jumătate ceas, prinţul se hotărî să coboare în adâncime.

Boris Verodin primise în ceafă o lovitură, care îl ameţise pentru câteva clipe. Scara, care devenise şubredă din pricina flăcărilor, se nărui de-a binelea sub greutatea celor doi bărbaţi.

Totuşi, revoluţionarul îşi reveni în simţiri şi se ridică. Lumina cenuşie a zilei de iarnă pătrundea prin deschizătură, luminând bolta pe o întindere de vreo şase metri.

Boris Verodin duse mâna la frunte. Ce se întâmplase oare? Cine îl spionase? Abia acum îşi aminti că, în urmă cu câteva zile, zărise o umbră furişându-se printre ruinele mănăstirii.

Exista, oare, vreo legătură între aceasta şi atacul care se dăduse împotriva lui?

Acum, însă, lucrul cel mai însemnat era să nu-şi piardă cumpătul şi, mai ales, să stea liniştit. Fără îndoială că sus se mai afla un duşman… poate chiar mai mulţi?

Întinse braţul spre omul cu care se prăbuşise în adâncime şi simţi că mâinile acestuia erau reci. Într-una din ele ţinea un revolver a cărui ţeavă se desprinsese în cădere, astfel că nu mai folosea la nimic.

Boris se plecă deasupra omului, dar în clipa următoare se dădu îndărăt, îngrozit. Îşi recunoscuse duşmanul – căpitanul Semelov. Strălucirea sticloasă a ochilor săi trăda că ticălosul murise.

Deşi îl ura cu putere, tânărul se cutremură gândindu-se la sfârşitul tragic al aceluia care îl urmărise cu atâta înverşunare.

Dar acum nu era timp de pierdut, căci celălalt sau ceilalţi vrăjmaşi puteau să se ivească dintr-o clipă într-alta.

Unde se afla căpitanul Semelov, trebuia să fie şi prinţul Potcikev. Călugăriţa îi atrăsese şi ea luarea-aminte asupra omului acesta primejdios. Aşadar, nu încăpea îndoială că prinţul era în apropiere.

Boris n-avea nicio armă cu el, astfel că dacă se încumeta să părăsească bolta, risca să cadă în mâinile acelora care îl pândeau.

Toate acestea îi trecură fulgerător prin minte.

Totuşi nu putea să rămână în cavoul călugărilor.

La un moment dat îşi aminti de bolta care se afla dedesubtul acesteia şi avea o intrare tăinuită, alcătuind astfel o ascunzătoare sigură. Fără să stea mult la gânduri, Boris se furişă spre uşa secretă, o deschise, coborî în adâncime şi încuie uşa deasupra lui.

Ce se făcuse cu preţioasele lăzi? Cine îşi însuşise comoara?

Bolta era goală. Şi el ştia cu hotărâre că era aceeaşi boltă pe care o zidise călugărul. Chiar dacă acesta n-ar fi fost un om cinstit, ar fi avut nevoie totuşi de multe zile, ca să transporte lăzile în alt loc.

Nu, aici era o taină, pe care în zadar se strădui el s-o lămurească. Dar poate că afară de ei mai scăpase cineva cu viaţă şi, acest cineva, ştiuse să intre în stăpânirea comorii?

Boris Verodin aşteptă multă vreme, până se încumetă să ridice chepengul cu băgare de seamă şi să se strecoare afară din boltă. Trase câtva timp cu urechea, dar nu auzi nici cel mai mic zgomot.

*

După ce ajunse în cavou, Potcikev se apropie de trupul nemişcat al căpitanului Semelov, care zăcea la pământ.

— Ei, Semelov! şopti prinţul.

Şi, văzând că aghiotantul său nu dă niciun semn de viaţă, se aplecă spre el şi-l întoarse.

În clipa următoare se ridică, străbătut de fiori.

— Mort… căpitanul Semelov e mort, îngână el.

Omul acesta îl slujise cu devotament. De câte ori nu-l ajutase el la înfăptuirea planurilor sale drăceşti? Şi acum, moartea necruţătoare îl luase!

O mânie fără margini puse stăpânire pe Potcikev; fără să mai ţină seama de primejdie, porni cu revolverul în mână, să cerceteze bolta. Razele lămpii sale luminară colţurile cele mai ascunse, cosciugele fură date la o parte, însă duşmanul nu era nicăieri. Şi totuşi, prinţul ştia că Boris Verodin se afla în pivniţă, căci el înşfăcase pe căpitan de picioare şi-l trăsese în adâncime.

Deodată, ajunse la deschizătura pe care luntraşul o făcuse în zid. Vârând capul printr-însa, Potcikev se încredinţă că încăperea de alături era goală.

Ce însemna oare aceasta? Desigur că Boris căutase comoara şi n-o găsise. Dar unde dispăruseră lăzile cu aur? Cine le scosese din pivniţă?

În zadar îşi puse prinţul aceste întrebări. După ce mai plimbă o dată lumina pe pereţii din jur, Potcikev ieşi din pivniţă şi rămase printre ruine, aşteptând ivirea duşmanului său de moarte.

Noaptea era geroasă şi zăpada de pe crengile copacilor

sclipea ca mii şi mii de diamante.

Potcikev aproape că nu-şi mai simţea picioarele de îngheţate ce erau, cu toate că purta şoşoni căptuşiţi cu blană. Deodată privirile-i rămaseră aţintite spre deschizătura ce ducea în pivniţă şi unde se ivise o făptură întunecată. După ce măsură din ochi depărtarea, prinţul ridică arma şi se pregăti să apese pe trăgaci. În aceeaşi clipă însă, umbra ţâşni în sus şi o luă la fugă în zigzag, spre pădure.

Şase gloanţe răsunară, unul după altul, dar toate dădură greş.

În vremea asta, Boris Verodin alerga din răsputeri printre copaci. Acum ştia bine că vrăjmaşul său era prin apropiere şi venise să se încredinţeze de existenţa lăzilor cu aur.

Aşadar, nu el furase comoara. Cine atunci?

Tânărul ajunse nevătămat în coliba cărbunarului, şi se culcă îndată. Rămase treaz însă, toată noaptea, frământat de gânduri. În cele din urmă luă hotărârea să se înapoieze în capitală şi să aducă la cunoştinţa celor în drept tot ce se întâmplase.

Îl vor crede oare? Dar şi Sonia Petrovici avea să întărească spusele sale.

A doua zi dis-de-dimineaţă îşi luă rămas bun de la gazda lui şi rămase foarte mirat văzând purtarea ciudată a bătrânului şi fiului său, care păreau să aibă ceva pe cuget.

Numai Pavlovna nu-şi pierdu cumpătul şi rămase foarte liniştită, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

Boris Verodin porni la drum în geroasa zi de iarnă, iuţindu-şi paşii din ce în ce mai mult. Colo, în marele oraş, îl aştepta iubita lui Nataşa, pe care voia s-o cuprindă cât mai curând în braţele sale.

172. Planul Pavlovnei

— N-ar fi trebuit să facem ce am făcut! zise bătrânul cărbunar după plecarea lui Boris Verodin.

Şi, ridicându-se de la locul său, începu să se plimbe prin încăpere, plin de nelinişte.

— Suntem nişte răufăcători, care am furat avutul poporului nostru, urmă el. Cu banii ăştia, care ne-ar asigura nouă o viaţă plină de plăceri, ar putea fi hrăniţi sute de mii de oameni… Zău, purtarea noastră e vrednică de dispreţul celui din urmă tâlhar…

Pavlovna se propti în faţa bătrânului, cu mâinile în şolduri şi râse batjocoritor.

— Sunteţi fricoşi ca nişte muieri! strigă ea. Oameni de teapa voastră nu pot ajunge niciodată la o situaţie mai bună. Văd eu că trebuie să fac totul singură…

— Da, ai dreptate, Pavlovna, încuviinţă tânărul. Tata prea vede toate în negru. Ar trebui să ne facem mai puţine mustrări de cuget… La urma urmei, nimeni nu pierde ceva. Banii aparţin guvernului… dar cine e guvernul? Habar n-am!

Ţăranca încuviinţă din cap, dându-i curaj.

— Vezi, aşa se cuvine să gândeşti, zise ea. O să vină vremea când veţi vedea că am avut dreptate… Osip, mâine vom pleca la Petrograd, în timp ce tata o să rămână aici, ca să bage de seamă să nu se întâmple ceva.

Oblanoff clătină capul, în semn de încuviinţare.

— Aşa, pe mine lăsaţi-mă deoparte, făcu el, încruntat. Fac orice, numai să nu iau parte de-a dreptul la asemenea afaceri primejdioase.

Pavlovna începu pregătirile pentru călătoria spre capitală. Cei doi tineri luară cu ei multe monede, pe care ţăranca le ascunse într-o pungă de piele.

A doua zi în zori, porniră spre staţia de cale ferată, unde se urcară în tren.

Pe drum, Pavlovna îşi îndemnă logodnicul la băutură, căci voia să-l vadă vesel, dar avu grijă să nu treacă măsura, deoarece în asemenea prilejuri bărbaţii vorbesc mai mult decât trebuie.

Şi, după cât se părea, avusese dreptate, căci la un moment dat, logodnicul ei se plecă spre dânsa şi-i şopti, în timp ce tovarăşii de drum îi priveau zâmbind:

— Ia spune-mi, iubito, ce-ar fi să-ţi cumpăr un tren? N-ar fi mai bine să călătorim numai noi doi?

Pavlovna privi repede în jurul ei, dar ceilalţi râseră auzind asemenea vorbe.

— Iar ai început, cu glumele tale proaste? făcu ţăranca supărată. Fii bucuros că ai ce mânca!

— Ei, ştii doar prea bine că la noi nu e vorba de asta, stărui Osip.

— Da, ştiu, răspunse Pavlovna, zâmbind tovarăşilor ei de drum.

În capitală erau ancorate numeroase vapoare în timp ce marinarii de pe ele hoinăreau prin port, fără nicio treabă.

După ce îşi duse logodnicul la culcare, Pavlovna coborî în cârciuma hanului la care trăseseră. Pe vremea aceea, rachiul era foarte rar, însă cu bani tot mai puteai căpăta ceva.

Tânăra ţărancă intră în vorbă cu cârciumarul.

— Ce mai nou, tătucule? întrebă ea. Vrei să ciocnim un păhărel de vin?

— De ce nu? răspunse omul, zâmbind.

Şi, arătând cu degetul îndărătul său unde erau odăile de culcare, adăugă:

— Ei, s-a săturat flăcăul?

Pavlovna izbucni într-un râs silit.

— Da, s-a săturat, făcu dânsa. N-am încotro, e bărbatul meu, altminteri nu m-aş sinchisi de el, căci e mai slab ca o muiere.

— Dar ce căutaţi în capitală? cercetă hangiul. Pe vremea asta nu prea se găseşte de lucru şi, apoi, marea e plină de mine… Eu, unul, nu m-aş încumeta s-o străbat, căci n-am deloc poftă să fac o călătorie prin aer…

— Da, ai dreptate, încuviinţă tânăra. Dar nu există niciun mijloc ca să ajungem în Suedia?

— În Suedia?… Sunteţi ruşi adevăraţi?

— Da, însă vrem să plecăm acolo, căci trebuie să luăm în primire o moştenire.

Cârciumarul începu să fluiere printre dinţi.

— Hm, atunci mai merge, murmură el. Şi unde vreţi să plecaţi? La Stockholm?

Pavlovna dădu din cap.

Hangiul rămase câtva timp pe gânduri, apoi se plecă spre urechea ei şi-i şopti:

— Ce-ar fi să vă folosiţi de un vas de contrabandă? Ăsta e mijlocul cel mai simplu ca s-o ştergi de aici, însă trebuie să ţii seama că e şi cel mai primejdios… şi cel mai scump, draga mea. Căpitanul o să ceară cel puţin două sute de coroane de aur de persoană.

— Asta n-ar fi chiar atât de scump, făcu Pavlovna.

— Atunci trebuie să fie vorba de o moştenire însemnată? iscodi hangiul.

— Da, cam aşa este, zâmbi ţăranca.

— Şi cât îmi iese mie din treaba asta?

— Ia spune, cât îţi iese de obicei?

— O sută de coroane.

Cârciumarul se aşteptase ca tânăra să se tocmească şi ar fi fost mulţumit chiar cu jumătate din sumă, dar Pavlovna nu se împotrivi defel şi, vârând mâna sub palton, unde se afla punga de piele, scoase la iveală câteva ruble de aur.

Celălalt făcu ochi mari, în timp ce ţăranca îi numără banii. Trecuse multă vreme de când nu mai văzuse aur înaintea lui. Nicio ţară nu mai avea metal preţios şi iacătă că fetişcana asta îl plătea, cu aur, aur curat.

După ce aruncă o privire cercetătoare în jurul său, cârciumarul vârî repede monezile în buzunar, fără să fie observat de cineva.

— Când aş putea vorbi cu căpitanul vasului? întrebă Pavlovna.

— Astă-seară, răspunse birtaşul.

— Bine, atunci am să cobor din camera mea. La ce oră?

— Cam pe la zece.

Îşi strânseră mâinile şi ţăranca se depărtă. Când intră în odaia lor, Osip se trezi din somn.

— Mare măgar mai eşti! făcu Pavlovna, supărată.

Cu toate acestea îi dădu o sărutare. Logodnicul ei o privi năucit, zâmbi, apoi adormi iarăşi, fără să fi rostit vreun cuvânt.

Cam pe la zece, Pavlovna coborî în cârciumă şi zări pe hangiu stând la o masă, împreună cu un bărbat vânjos, blond, care avea înaintea lui câteva pahare de rachiu.

Apropiindu-se de ei, acesta îi fu prezentat sub numele de Erik Petersen, apoi se aşezară toţi trei.

— Cred că ştii despre ce e vorba? întrebă Pavlovna, adresându-se căpitanului suedez.

Acesta încuviinţă din cap.

— Aşadar, vom străbate marea pe bordul unui vas de contrabandă?

— Da, numai să putem părăsi portul. S-ar putea întâmpla, însă, să fim nevoiţi să mai aşteptăm câtva timp, până ce gheaţa o să se mai topească niţel şi vom avea o noapte ceţoasă. Să nu vă închipuiţi că e lucru uşor şi fără primejdii, căci suntem socotiţi ca piraţi. Însă o duzină de călătorii de astea mă fac om bogat.

— Vrei să te îmbogăţeşti repede? întrebă Pavlovna.

— Cine nu vrea asta? răspunse suedezul zâmbind. În timpul războiului, proprietarii de vapoare au făcut afaceri minunate… acum trebuie să ne scoatem şi noi pârleala… Ah, numai de n-ar fi minele alea blestemate…

— Ascultă-mă, am căzut la învoială asupra preţului, zise ţăranca. Ba, am să-ţi dau chiar şi ceva pe deasupra… înainte de toate însă, vreau să văd vaporul. Vrei să mă conduci la debarcader?

— Mă rog, cu plăcere, stimată domnişoară, răspunse suedezul, curtenitor, deşi aş prefera să rămân aici la un pahar de rachiu.

Pavlovna se ridică.

— Aşadar, să mergem! zise ea, luând-o înainte.

— Ciudată afacere, mormăi hangiul, urmărindu-i cu privirea. Mi-aş da capul că nu e vorba de nicio moştenire. Cine ştie ce învârteşte fetişcana asta! Dar la urma urmei, mie mi-e totuna. Eu mi-am primit comisionul, restul nu mă interesează.

Căpitanul vasului străbătu, alături de Pavlovna, străzile acoperite de gheaţă. După puţin timp, ajunseră la ţărm, unde era ancorat vaporul – un fel de hambar lat, de formă

nelămurită.

Erik Petersen izbucni într-un hohot de râs.

— Vasul meu seamănă cu corabia lui Noe, dar e sprinten ca un pescăruş, zise el. Atât de uşor nu ne lăsăm noi prinşi… dacă cei zece flăcăi or şti despre ce e vorba, nici diavolul nu mai pune mâna pe noi.

Ţăranca dădu din cap în semn de încuviinţare.

— N-ai vrea să ne urcăm pe bord? întrebă ea. Aş avea de vorbit ceva însemnat cu dumneata.

— Bine, fie! răspunse căpitanul şi fluieră uşor printre dinţi. Vezi, bănuiam eu că vrei să tratezi altă afacere cu mine.

— Da, aşa este, numai că nu voiam să audă şi cârciumarul.

Căpitanul scoase un şuierat şi, în clipa următoare, o barcă se desprinse de la marginea corăbiei şi alunecând printre sloiurile de gheaţă, ajunse la ţărm.

Pavlovna şi suedezul coborâră în luntre, care porni iarăşi spre vas.

Când păşi pe punte, ţăranca văzu câţiva oameni stând la taifas, iar alţii jucând cărţi în pragul unei cabine. Nimeni nu luă în seamă pe cei doi, care coborâră o scară şi intrară în cabina căpitanului.

— Hai, spune ce ai de spus! o îndemnă Petersen după ce-i oferise un scaun şi se aşezase înaintea ei.

— Vrei să te îmbogăţeşti? făcu Pavlovna, zâmbind.

— Mai e vorbă? Contrabanda o fi ea o afacere bună, dar nu aduce câştiguri prea mari.

— Ascultă-mă, vrei să transporţi aur cu vasul dumitale?

— Aur… aur adevărat? făcu suedezul, holbând ochii. Chiar aur adevărat? repetă el.

Ţăranca dădu din cap.

— Da, aur curat, împachetat în lăzi de muniţii, astfel că oamenii dumitale îşi vor închipui că au de-a face cu gloanţe şi obuze. În realitate, lăzile conţin aur, după cum ţi-am mai spus.

— Aur în monezi? întrebă căpitanul, încă neîncrezător.

— Da, la fel cu astea, răspunse Pavlovna, scoţând la iveală câteva monezi.

Suedezul le luă în mână, le ciocăni între ele, apoi i le dădu înapoi.

— Sunt la dispoziţia dumitale, domnişoară! zise el. Ia spune, ce-mi iese mie din această afacere?

— Întâi dă-mi voie să-ţi pun o întrebare… Cât câştigi la o călătorie de contrabandă?

— Hm, asta ar fi greu de precizat… Uneori mai mult, alteori mai puţin… În orice caz, niciodată sub trei mii de coroane suedeze.

— Multe parale, n-am ce zice! replică Pavlovna. Cu toate astea, un singur drum pentru mine, îţi va aduce de zece ori pe atâta.

Căpitanul sări în sus.

— De zece ori pe atâta… e adevărat?! exclamă el. Eşti în stare să plăteşti suma asta? Şi câte drumuri trebuie să fac?

— Stai, nu te grăbi, făcu ţăranca, încercând să-i domolească ardoarea. Va fi nevoie de mai multe drumuri de astea, căci nu vreau să pun totul pe o singură carte. Aurul provine de la o bancă şi trebuie dus în Suedia, iar de acolo în America. Restul nu te priveşte. Dacă gheaţa se topeşte, poţi să faci douăsprezece călătorii anul ăsta. Ce-i drept, aş putea să-ţi predau dintr-odată tot aurul, dar riscul ar fi prea mare. Altminteri, dacă se întâmplă ceva pe drum, va fi mai uşor să suportăm pierderea.

Suedezul încuviinţă din cap.

— Când începem încărcarea? întrebă el. Şi cât plăteşti înainte?

— Cinci mii de coroane. Restul ai să-l capeţi la sosirea în Suedia, când aurul va fi în stăpânirea noastră. Îndată după aceea vei putea porni îndărăt, astfel că al doilea drum poate urma în scurt timp.

— Da, n-ar fi rău, murmură căpitanul, cu ochii sclipind de lăcomie.

Pavlovna îi numără cele cinci mii de coroane, apoi părăsiră vasul.

— Nu cumva să te gândeşti la trădare! zise ea, pe drum, cu glas ameninţător. Poate că guvernul va confisca aurul, căci

acesta nu trebuie să iasă din ţară... dar nu uita că, în acest caz, vei pierde câştigul pe care ţi-l ofer eu.

Erik Petersen izbucni în râs.

— Fii fără grijă, frumoasa mea! Nu sunt eu prost să las din mână o afacere atât de mănoasă. Şi, afară de asta, sunt cinstit în meseria mea. În ceea ce priveşte de unde vine aurul, nu-mi pasă dacă ai spus sau nu adevărul. Când aduci primul transport?

Pavlovna rămase câtva timp pe gânduri.

— Peste patru sau cinci zile, răspunse ea, apoi. Dar îţi atrag din nou luarea-aminte că oamenii dumitale nu trebuie să afle nimic. N-au decât să-şi închipuie că faci contrabandă de muniţii. De altminteri, unele lăzi cuprind, într-adevăr, muniţii.

După ce o mai încredinţă o dată că are de-a face cu un om cinstit, suedezul îşi luă rămas bun de la ţărancă. Aceasta se înapoie în odaia ei, unde Osip o aştepta plin de nerăbdare.

— Ei, ţi-a mers bine, sau?...

— Dormi liniştit mai departe! îi întrerupse ea vorba. Eşti un somnoros fără pereche şi ai să rămâi aşa toată viaţa... Mâine dis-de-dimineaţă ne înapoiem acasă şi în noaptea următoare trebuie să transportăm aici câteva lăzi, folosindu-ne de două căruţe sau sănii.

— Dar de unde să facem rost de ele? întrebă Osip.

— Am avut eu grijă de asta. La întoarcere, o să ne oprim într-un sat unde nu mă cunoaşte nimeni. Înainte cu trei zile, am cumpărat acolo două căruţe mari şi caii trebuincioşi.

Tânărul o sărută, mândru de viitoarea lui soţie. El n-ar fi fost în stare să facă ce făcuse dânsa, căci n-avea prevederea şi viclenia femeii.

173. Înapoierea în capitală

După vreme îndelungată, Boris Verodin văzu iarăşi înaintea sa marele oraş, care îl însufleţise întotdeauna şi, mai ales acum, după ce fusese nevoit să stea departe de el. Tânărul se afla pe o colină din vârfurile căreia se vedeau turnurile Petrogradului şi împrejurimile. Neva îşi croia calea printre

palatele care se înălţau impunătoare de o parte şi alta.

Un suspin de uşurare scăpă de pe buzele revoluţionarului, care porni mai departe, vrând să ajungă în oraş înainte de a se întuneca. Ce s-o fi petrecut între timp acolo? Cum se folosiseră noii guvernanţi de puterea lor?

— Vor izbândi… vor aduce fericirea, belşugul şi libertatea făgăduită! murmură el, ca şi cum ar fi vrut să-şi alunge orice îndoială ca s-ar putea întâmpla altfel.

În cele din urmă ajunse în oraşul învăluit de umbrele amurgului.

Da, capitala se schimbase mult. Dar se schimbase în bine, oare? De ce îşi simţea Boris sufletul atât de apăsat?

Oamenii păreau că se furişează pe străzi, ca şi cum s-ar fi temut unii de alţii. Nu mai era însufleţirea care domnise înainte cu câteva luni şi pretutindeni fâlfâiau drapele roşii.

Într-o piaţă, un bărbat înalt, ţinea o cuvântare înflăcărată, iar cei adunaţi în jurul lui îl ascultau cu o linişte plină de evlavie. Dorinţele mari ale poporului se împliniseră; acum, avea libertate şi fraternitate – în schimb răbda cumplit de foame. Numărul focurilor de pe străzi se înmulţise foarte mult. Nenorociţii care n-aveau lemne, sau nici nu ştiau măcar unde să-şi odihnească membrele înţepenite de ger, se adunau tot mai mulţi în jurul vreascurilor arzânde.

În cele din urmă, Boris Verodin ajunse în apropierea casei, unde avusese loc căsătoria lui cu Nataşa. Ochii-i străluceau de bucurie, căci nădăjduia ca în curând scumpa lui soţie să fie în braţele sale.

— Nataşa… fericirea vieţii mele… de acum înainte am să te pot răsplăti pentru toate suferinţele îndurate, murmură el. Da, vei fi fericită, aşa cum meriţi…

Oprindu-se în faţa casei, o mare nelinişte puse stăpânire pe inima lui. Jos, la parter, obloanele erau trase, iar la etaj geamurile îngheţaseră, ca şi cum demult nu s-ar mai fi făcut foc în acele încăperi.

Boris scoase cheia pe care o mai avea în buzunar şi descuie uşa. Un curent de aer rece îl izbi în faţă; un şoricel speriat o zbughi pe dinaintea. Lui. Luntraşul încuie uşa şi porni pe

treptele ce duceau la etaj, căci încăperile de jos nu erau mobilate, aşa că n-avea ce căuta acolo.

Dar, spre uimirea lui, nici în odăile de sus nu se afla nimeni.

— Nataşa… unde eşti, iubito? strigă el, cuprins de teamă.

Dar nu-i răspunse decât ecoul glasului său.

Într-una din odăi găsi pe masă o scrisoare, iar alături o foaie de hârtie scrisă. Ce însemnau oare acestea?

Aruncând o privire pe plic, recunoscu scrisul îngrijit al Nataşei:

„Scumpului meu Boris”.

Aproape fără să-şi dea seama ce se petrece cu el, luntraşul lăsă scrisoarea din mână şi luă foaia de hârtie, pe care o citi. Saşa îl vestea că plecase, împreună cu Sonia Petrovici, spre Siberia, unde voiau să dea de Nataşa.

Tânărul revoluţionar clătină capul, nedumerit. Ce rost avea plecarea Nataşei în Siberia? Se dusese de bunăvoie? De ce? Oare îi ascunsese ceva? Şi apoi, ce o hotărâse pe Sonia Petrovici să facă această călătorie, la care o însoţise Saşa, duşmanca ei de moarte?

Toate aceste întrebări se încrucişară prin mintea lui, fără să găsească răspuns la vreuna a în ele. După câtva timp, Boris deschise scrisoarea şi străbătu rândurile scrise mărunt:

„Scumpul meu Boris,

Când vei avea în mână această scrisoare, eu voi fi departe… împrejurările m-au silit să iau această hotărâre. Fii liniştit însă, căci de îndată ce-mi voi fi împlinit misiunea, mă voi întoarce iarăşi la tine. Nu pot să-ţi dau lămuriri asupra pricinilor care m-au îndemnat să pornesc spre Siberia – în schimb îţi voi povesti ce s-a întâmplat înaintea plecării mele…

Într-una din zile, duşmanca mea, Sonia Petrovici, s-a ivit aici în casă, pentru a mă sili să renunţ la tine. Însă, datorită curajului Saşei, planul ei n-a izbutit şi a fost nevoită să fugă sub ameninţarea mătuşii tale. Cu toate acestea, bănuirăm că Sonia nu se va lăsa şi, într-adevăr, după puţin timp se ivi iarăşi, însoţită de o patrulă de revoluţionari, veniţi cu gândul de a ne aresta. Folosindu-ne însă de uşa secretă, izbutirăm să

părăsim casa, fără să fim împiedecate de cineva. Din păcate, Sonia bănui încotro ne îndreptaserăm, căci nu trecu multă vreme şi apăru în casa prezicătoarei Denise Barobleur, unde ne socoteam la adăpost. Nici acolo nu izbuti să descopere ascunzătoarea noastră, astfel că se văzu nevoită să se retragă fără niciun rezultat. Eu, însă, începui pregătirile de plecare şi, – după puţin timp, pornii spre Siberia.

Nu căuta să afli scopul acestei călătorii, căci nimeni nu va putea să-ţi dea vreo lămurire. De altminteri, e mai bine aşa...

Deci, aşteaptă cu răbdare întoarcerea mea, care sper că nu va întârzia prea mult. Între timp, Saşa va îngriji de casă, căci Sonia Petrovici nu poate porni nimic împotriva mătuşii tale. Singura mea grijă e aceea privitoare la soarta ta, iubitule! Iartă-mă că te-am părăsit pentru câtva timp! Gândeşte-te mereu că te voi iubi până la moarte, că toată fiinţa mea îţi aparţine ţie.

Mă bucur de pe acum, gândindu-mă la revederea noastră... Până atunci, icoana ta va fi singura mea mângâiere, singurul meu sprijin...

Încredinţându-te încă o dată de dragostea mea neţărmurită, te sărut de mii de ori.

Nataşa”

Boris Verodin citi de câteva ori scrisoarea, al cărei cuprins nu-l putea pricepe.

Soţia lui scrisese că Sonia era vrăjmaşa ei înverşunată şi, cu toate acestea, Saşa pornise cu dânsa în căutarea prinţesei.

Nu cumva fusese vreo viclenie la mijloc? Se lăsase oare ademenită bătrâna cameristă, care cu toată vârsta ei mai era atât de isteaţă?

Chipul luntraşului se posomorî şi grija pentru soarta iubitei sale îl cuprinse cu şi mai multă putere. În ce oraş din Siberia se afla dânsa? Nu cumva această călătorie avea să însemne sfârşitul ei?

Deodată, duse mâna la frunte şi ochii i se holbară. Revoluţionarii bănuiau că monarhiştii îşi ţineau întrunirile în casa prezicătoarei Denise Barobleur. Să fi fost Nataşa în

legătură cu aceştia din urmă? Înainte vreme, fusese doamnă de onoare la Curtea Imperială. Aşadar, era cu putinţă ca monarhiştii să se fi slujit de ea pentru a veni în ajutorul prizonierilor din Tobolsk.

Dacă lucrurile stăteau astfel, Nataşa se afla în cea mai mare primejdie.

Boris Verodin nu era omul care să dorească pieirea Romanovilor, dar ca orice revoluţionar, era hotărât să împiedece revenirea lor la cârma ţării.

Deodată, luntraşul îşi aminti şi de Vasilieff. Omul acesta nobil era monarhist, iar el, Boris, îi făgăduise că va lua sub ocrotirea sa pe Romanovi, dacă va fi într-adevăr trimis la Tobolsk, după cum hotărâse Comitetul Central.

Ştia oare moşierul că Nataşa plecase în Siberia?

— Dar la ce-mi folosesc toate aceste frământări? îşi zise revoluţionarul, în cele din urmă. N-am decât să mă încredinţez dacă bănuiala mea e întemeiată sau nu… Vasilieff trebuie să fie în casa prinţului Ulkitzki.

Vârî scrisorile în buzunar, apoi cobori treptele şi porni în grabă spre locuinţa prietenului său, unde ajunse în curând.

Nimeni nu-i deschise, însă – cu toate că sunase şi bătuse în uşă, din răsputeri.

Ce se întâmplase, oare? Unde se aflau locatarii casei?

După ce-şi dădu seama că orice aşteptare ar fi zadarnică, Boris se depărtă, mâhnit peste măsură. Între timp, se făcuse târziu, astfel că nu mai putea să se înfăţişeze înaintea Comitetului Central. Aşadar, se hotărî să vorbească cu Ilino a doua zi dis-de-dimineaţă, apoi va porni pe urma Saşei şi tovarăşei sale.

Dacă Nataşa era ameninţată de vreo primejdie, atunci trebuia să-i vină în ajutor, căci era soţia sa, în faţa lui Dumnezeu şi a oamenilor.

Pe la jumătatea drumului, Boris luă o nouă hotărâre: Ce-ar fi să facă o vizită bătrânei prezicătoare? Poate că va afla de la dânsa ceva cu privire la călătoria Nataşei?

După vreo jumătate ceas, revoluţionarul ajunse la ţintă. Rămase câteva clipe nehotărât înaintea uşii, apoi bătu.

— Cine-i acolo? se auzi un glas bărbătesc.

— Aş putea vorbi cu doamna Denise Barobleur? întrebă luntraşul.

Uşa se deschise şi negrul apăru în prag uitându-se mirat la vizitator. Apoi, îl conduse pe acesta în sala de aşteptare, unde îl rugă să ia loc.

— Doamna Barobleur e acasă? întrebă Boris. Negrul încuviinţă din cap.

— Mai locuieşte cineva aici? urmă tânărul.

— Numai bătrânul Ipanoff şi soţia lui.

— Ipanoff? Nu e fostul servitor al familiei Gogineff?

— Da.

— Ce caută aici?

Negrul înălţă din umeri.

— Lucrul cel mai bun ar fi să-i întrebaţi chiar pe ei, răspunse el.

Apoi se retrase, fără să mai dea vreo atenţie tânărului, care devenise din ce în ce mai îngrijorat. După câtva timp, se ivi din nou şi arătă cu mâna spre încăperea în care prezicătoarea îşi primea clienţii. Fără să mai aştepte vreo lămurire, Boris porni înainte, deschise uşa şi, în, curând, se afla înaintea bătrânei, care, sprijinită în baston, îl privea cu luare-aminte. O sclipire ciudată se ivi în ochii femeii, dar revoluţionarul nu băgă de seamă nimic, fiind preocupat doar de gândul la Nataşa şi ciudata ei călătorie.

— Ce doriţi, vă rog? întrebă Denise Barobleur.

Boris şovăi. Glasul plăcut îi amintea o persoană cu care se mai întâlnise cândva în viaţă.

— N-am venit spre a mă folosi de ştiinţa dumneavoastră, stimată doamnă, zise el apoi, curtenitor.

Bătrâna dădu din cap şi rămase în aşteptare.

— Am o mare rugăminte la dumneavoastră, urmă el. Aş vrea să cer lămuriri asupra unei doamne… anume Nataşa de Gogineff.

— Din păcate, nu sunt în măsură să-ţi împlinesc rugămintea.

Revoluţionarul îşi aţinti privirile asupra bătrânei

prezicătoare.

— Doamnă, monarhiştii îşi ţin întrunirile în casa aceasta… E adevărat? întrebă el.

Un zâmbet se ivi pe buzele franţuzoaicei.

— Cine spune asta? făcu dânsa.

— Aşa am auzit… Ţin, însă, să vă atrag atenţia, că n-am venit aici pentru a vă spiona, ci numai pentru a căpăta lămuriri asupra doamnei de care v-am vorbit. O cunoaşteţi?

Prezicătoarea clătină capu-i acoperit cu păr alb.

— După cum ţi-am spus, nu sunt în măsură să-ţi dau lămuriri, răspunse ea. Altcineva poate s-o facă… o doamnă, anume Virubova… da ea a fost arestată din ordinul guvernului.

— Cum, a fost arestată?

— Da.

— În acest caz, voi fi nevoit s-o vizitez în temniţă, urmă Boris.

— Numai dacă ţi se va îngădui.

— Da, sper că nu va fi prea greu pentru mine, căci am legături printre cei mari.

— Bine, atunci poţi încerca… De altminteri, în ultimul timp s-a pornit o vânătoare înverşunată împotriva tuturor acelora care sunt bănuiţi că au rămas credincioşi Ţarului…

— Doamna Virubova a fost dusă în fortăreaţa Petru şi Pavel? cercetă revoluţionarul, fără să ia în seamă ultimele vorbe ale bătrânei.

— Asta n-aş putea să-ţi spun.

Boris Verodin înţelese că nu va izbuti să afle nimic de la dânsa, astfel că se pregăti să plece, dar prezicătoarea îl opri:

— Nu cumva doreşti să-ţi fac un horoscop?

Şi, văzând împotrivirea vizitatorului ei, adăugă, cu înţeles:

— N-ar trebui să nesocoteşti ştiinţa mea…

Celălalt rămase pe gânduri. Un glas lăuntric îl îndemnă să primească propunerea bătrânei prezicătoare. În cele din urmă încuviinţă şi se aşeză înaintea mesei.

Lumina roşietică învălui încăperea. Denise Barobleur stătea ca o fantomă înaintea revoluţionarului, care nu vedea decât

mâinile ei albe şi simţea privirea pătrunzătoare a ochilor ei, aţintiţi asupra sa.

— Ai îndurat multe în ultimul timp, începu bătrâna. Văd flăcări… nenorocire… Ai fost multă vreme bolnav şi te-ai luptat cu moartea… Trebuia să duci la îndeplinire o sarcină foarte însemnată şi, din pricina ei ţi s-au tras toate câte ai pătimit. Văd bogăţii nenumărate, care fuseseră date în paza dumitale… Primejdia te ameninţă din ascuns. Urmează sfatul unei anumite persoane, care te-a îndemnat să te duci într-un oraş mare şi să vizitezi o mănăstire… De acolo, trebuie să te îndrepţi spre Londra… Te previn… părăseşte ţara asta, în care va curge mult sânge… Fugi, până nu e prea târziu… Zbirii pândesc din ascunzătorile lor… Ai un duşman de moarte, care va face tot ce-i va sta în putinţă ca să te prăpădească… E linguşitor şi are sufletul negru ca al Satanei…

Boris Verodin ascultase, cu tulburare crescândă, vorbele prezicătoarei.

De unde ştia bătrâna toate acestea? Avea, într-adevăr, darul să ghicească ce se va întâmpla în viitor şi să arunce o privire asupra trecutului?

Înainte de a-şi veni în fire, lumina roşie se stinse şi o flacără vie ţâşni din mijlocul tavanului. Prezicătoarea, însă, dispăruse.

Tânărul se frecă la ochi, ca şi cum nu-i venea să creadă că era treaz. Totuşi, avea mintea limpede, căci deosebea tot ce se afla în jurul său.

Negrul stătea nemişcat îndărătul lui, cu chipul liniştit, ca al unei statui. În cele din urmă, luntraşul se ridică şi părăsi încăperea, atât de tulburat de cele auzite, încât uită să mai întrebe de bătrânii Ipanoff.

După câteva clipe păşea iarăşi pe strada cufundată în linişte, mereu preocupat de proorocirea ciudatei femei.

174. Urmărit de tovarăşii săi

A doua zi dimineaţă, Boris porni spre sediul Comitetului Central. Se gândea îngrijorat la raportul pe care trebuia să-l dea fruntaşilor revoluţionari, şi deşi n-avea să-şi facă niciun

fel de mustrare cu privire la modul cum îşi împlinise misiunea, se simţea neliniştit, totuşi.

Numeroşi oameni se adunaseră în faţa Institutului Smolnîi unde se mai ţineau şi acum şedinţele Comitetului Central. Mulţimea aceasta se înghesuia în jurul unui afiş tipărit cu litere groase, un fel de buletin al guvernului, prin care se aducea la cunoştinţa poporului măsurile luate de conducători, precum şi mandatele de arestare emise de tribunalul revoluţionar.

Deodată, Boris simţi un fior străbătându-i trupul şi privirile-i rămaseră aţintite asupra a două cuvinte: *„Boris Verodin”*. Dedesubtul lor se afla următorul text:

„Căpitanul din armata roşie, Boris Verodin, care a primit o misiune însemnată din partea Comitetului Central, n-a mai dat de câteva luni niciun semn de viaţă. Nu se ştie dacă şi-a dus misiunea la capăt, căci niciunul din cei o sută de marinari care l-au însoţit nu s-a înapoiat până acum.

Orice tovarăş, care ştie ceva despre cei dispăruţi, e rugat să dea de veste tovarăşului Ilino, preşedintele Comitetului Central. Dacă Boris Verodin e găsit şi refuză să dea ascultare autorităţilor, se poate întrebuinţa forţa împotriva lui, spre a fi adus la Petrograd.

Parchetul tribunalului revoluţionar”.

Tânărul citi anunţul încă o dată, apoi zâmbi cu amărăciune.

— Aşadar, un mandat de arestare? murmură el, rămânând locului, nehotărât.

Deodată o mână i se lăsă pe umăr. Când se întoarse, Boris văzu chipul palid şi aspru, al agitatorului Urez.

— Bună ziua, Boris Verodin! îl salută acesta, în timp ce o sclipire ciudată se ivise în ochii lui negri. Te-ai mirat, desigur, văzând mandatul de arestare împotriva dumitale? zise Urez, după ce-l luase deoparte pe tânărul revoluţionar.

— Da aşa e tovarăşe Urez, răspunse celălalt.

— Ehei, ai să mai vezi multe lucruri care or să te mire, urmă agitatorul, oftând. Dar, înainte de toate ţin să-mi exprim bucuria văzându-te iarăşi sănătos.

Luntraşul făcu ochi mari, de uimire.

— Dar de unde ştii că am fost bolnav? întrebă el.

— Am aflat… n-are importanţă de la cine… Ştiu, însă, că ai zăcut multă vreme şi că era cât p-aci să dai ortul popii. Ştiu, de asemenea, care a fost misiunea încredinţată de Comitetul Central… Ce se aude cu tovarăşii care te-au însoţit?

— Nu s-a înapoiat niciunul din ei?

— Nu.

— Atunci… au pierit cu toţii… ucişi din ordinul ticălosului prinţ Potcikev. Dar eu… să fiu bănuit?

— Te miră asta? Să nu-ţi închipui că eşti singurul căruia i s-a întâmplat aşa ceva! Tribunalul revoluţionar lucrează acum repede şi fără să ţină seama de nimic. Ştii cine a fost condamnat la moarte?

Şi văzând privirea plină de aşteptare a tânărului, Urez adăugă:

— Sonia Petrovici.

— Cum, Sonia… Sonia Petrovici? strigă Boris.

Agitatorul clătină capul în semn de aprobare.

— Dar fii liniştit, căci întâi trebuie să pună mâna pe dânsa. Ştiu totul… am vorbit cu biata femeie, de la care am aflat ce ţi s-a întâmplat. Ştiu ce s-a petrecut în mănăstire şi mă bucur din toată inima că ai scăpat teafăr. Sonia mi-a spus că dumneata cunoşti locul unde a fost ascunsă comoara, astfel că n-ai niciun motiv să te îngrijorezi.

Boris Verodin se încleştă de braţul tovarăşului său.

— Da, e adevărat, însă comoara nu mai e la locul ei! murmură dânsul. În timpul cât am zăcut bolnav, cineva a descoperit ascunzătoarea banilor, pe care şi i-a însuşit.

— Hm, atunci chestia se complică, făcu Urez, privind cu teamă în jurul său, ca şi cum ar fi vrut să se încredinţeze că nu sunt spionaţi. Vino! adăugă el, în şoaptă, nu trebuie să te vadă nimeni, altminteri vei fi arestat.

Însă Boris Verodin clătină capul, cu hotărâre.

— Nu, nu mi-e teamă, zise el. Orice s-ar întâmpla, trebuie să vorbesc cu Ilino. Voi şti să rabd totul… sper, însă, că mi se va da crezare, după ce voi istorisi cum stau lucrurile.

Urez ridică din umeri, aruncând o privire compătimitoare asupra însoţitorului său.

— După cât se vede, ai o părere prea bună despre judecătorii noului regim, dragul meu, zise agitatorul, cu amărăciune.

— Voi şti să-i privesc drept în ochi, căci sunt nevinovat, strigă luntraşul, cu înflăcărare. Dar de ce a fost condamnată la moarte Sonia Petrovici?

— Asta e în legătură cu chestia dumitale. Se ştie că dânsa a părăsit oraşul, odată cu dumneata.

— Da, a vrut să mă prevină de primejdia ce mă ameninţa, răspunse luntraşul.

— În cazul ăsta, vei afla de la Ilino care a fost vina Soniei. De altminteri, mi-e milă de sărmana femeie, care arată îngrozitor… nici nu mai e de recunoscut… Dintr-o femeie nespus de frumoasă, a ajuns o sperietoare de ciori. Chiar dacă a greşit, şi-a primit pedeapsa.

Boris Verodin oftă din adânc.

— Afară de asta, trebuie să-ţi mai fac câteva destăinuiri, urmă agitatorul, păşind mai departe. După aceea, dacă o să mai găseşti cu cale să te înfăţişezi înaintea judecătorului de instrucţie, n-ai decât s-o faci.

— Bine, vorbeşte! îl îndemnă luntraşul.

— Te-ai văzut cu sora dumitale şi… cu Vasilieff?

— Am fost la locuinţa familiei Ulkitzki, dar n-am găsit pe nimeni, răspunse celălalt. Astăzi aveam de gând să mă duc iarăşi.

— Când ai fost acolo?

— Aseară, îndată după ce am ajuns în Petrograd.

— Nu-ţi pierde cumpătul, Boris… În timpul lipsei dumitale, s-au petrecut lucruri foarte neplăcute… Sora dumitale a dispărut de multe săptămâni şi, de atunci, n-a mai dat niciun semn de viaţă.

— Sora mea? strigă Boris, pălind. Sora mea… Irina? E cu putinţă, oare?

— Da! Am izbutit să aflu doar că a fost ademenită de acasă.

Şi agitatorul îi povesti tot ce ştia despre răpirea tinerei fete.

— Şi n-a fost nimeni pe aproape, care s-o ocrotească? făcu luntraşul. Nici Iesta, nici Vasilieff?

— În casă nu se afla decât bătrâna Saşa, răspunse Urez. Cât despre Vasilieff – agitatorul îşi trecu mâna peste ochi, ca şi cum ar fi vrut să alunge o amintire înfiorătoare – acesta nu mai e printre noi...

— Ce vrei să spui cu asta? strigă Boris.

— E mort.

O tăcere apăsătoare se lăsă între cei doi bărbaţi.

— Vasilieff a murit! îngână luntraşul după câtva timp.

— Da, a fost executat.

Ochii tânărului se holbară de groază.

— Executat... repetă el, în neştire.

Urez confirmă şi lacrimi se iviră în ochii lui.

— Ah, e îngrozitor, suspină tânărul. Dar ce vină a avut?

Agitatorul istorisi despre călătoria lui Vasilieff la Moscova, arestarea şi eliberarea lui, dar nu pomeni nimic despre intervenţia ciudatei călugăriţe. Apoi arătă că Vasilieff fusese arestat a doua oară în Petrograd şi că, în urma unei greşeli, sau mai bine zis a unei ticăloşii fără seamăn, căzuse victimă călăului.

— Groaznic! murmură luntraşul, înfiorat, abia venindu-i să-şi creadă urechilor.

Dar Urez nu era omul care să glumească în asemenea chestiuni.

— Tot în legătură cu asta e şi dispariţia surorii dumitale, zise agitatorul. Bănuiesc că ticălosul ăla de Vossilaski a răpit-o; însă cu toate cercetările noastre n-am izbutit să dăm de el.

Boris Verodin mai puse câteva întrebări, până ce află totul.

— Ei, mai eşti hotărât să te duci la Ilino şi să raportezi ce ţi s-a întâmplat? încheie Urez. Nu crezi că ar fi mai bine să te interesezi mai întâi de soarta surorii dumitale? Dacă n-o faci dumneata, cine vrei să-i poarte grijă sărmanei copilă?

— Nu, ar fi o laşitate, dacă nu m-aş înfăţişa înaintea judecătorilor, răspunse luntraşul, cu hotărâre. Dacă mă vor crede pe cuvânt, ceea ce sper, voi porni în căutarea Irinei, iar

apoi voi vedea ce e cu comoara. Şi, îţi jur, tovarăşe Urez, că voi şti să dau de ticăloşii care s-au încumetat să se atingă de bunurile Statului!

— Bine, fă ce vrei! zise Urez, dând din umeri. Îţi doresc mult noroc în întreprinderea ta... De altminteri, şi eu am încercat să dau de urmele Irinei, dar toate cercetările au rămas fără folos. Poate că dacă n-aş fi zăcut atâta vreme în spital, aş fi izbutit să aflu ceva cu privire la dânsa.

— Sărmana mea surioară!... sărmanul Vasilieff! murmură Boris, copleşit de mâhnire. Dar cum se face că eşti atât de bine informat? întrebă el, deodată. Cum ai ajuns la sora mea şi la Vasilieff?

— Într-o seară am avut prilejul să o scap pe sora dumitale dintr-o mare primejdie – atunci am făcut cunoştinţă cu ea. Cât despre Vasilieff, îl cunosc de multă vreme.

— De unde?

— Îmi pare rău, dar nu pot să-ţi destăinui asta, căci sunt legat printr-un jurământ.

Cei doi bărbaţi îşi strânseră mâinile cu căldură, luându-şi rămas bun.

— Dacă vei avea nevoie de vreun ajutor, ştii că sunt totdeauna la dispoziţia dumitale, tovarăşe Verodin, zise agitatorul.

— Îţi mulţumesc din toată inima! răspunse Boris.

Apoi se depărtă, urmărit de privirile îngrijorate ale fostului profesor, care se aşeză în aşa fel ca să poată supraveghea intrarea în Institutul Smolnîi.

Astfel, Urez rămase în aşteptare până ce tânărul revoluţionar avea să se ivească iarăşi. Dar va ieşi el singur... sau însoţit de zbirii săi, care îl vor duce în fortăreaţa Petru şi Pavel?

175. Revedere

Ilino muncea din răsputeri. Omul acesta, care era întrucâtva sufletul întregii mişcări revoluţionare şi care ţinea în mâinile sale iţele noului regim, îşi îngăduia foarte puţină

odihnă. Adeseori stătea singur la biroul său, în nopţile friguroase, şi lucra la întocmirea planului de guvernare. Lipsa de bani devenea tot mai simţită, ameninţând să distrugă tot ce se clădise cu atâta trudă vreme îndelungată.

Deocamdată, guvernul izbutise să-şi mai acopere cheltuielile cu noile bancnote emise. Însă, cu cât acestea erau mai numeroase, cu atât se urcau şi preţurile mărfurilor, până ce, la un moment dat, ele ajunseră la cifre uluitoare. O pâine era plătită cu o sumă enormă de ruble; carnea aproape că dispăruse de pe piaţă, obiectele cele mai mărunte costau sute de mii de ruble.

— Ah, dacă ar veni Boris Verodin şi ne-ar aduce aurul acela! murmura Ilino, adeseori.

Însă, spre deznădejdea lui, tânărul revoluţionar nu dădea niciun semn de viaţă. Dar cum se făcea că nu se iviseră încă niciunul din marinarii, care îl însoţiseră? Muriseră oare cu toţii?

În acea zi, Ilino era preocupat de gândurile sale, amintindu-şi cu ură de omul acela care îi trădase din pricina unei femei. Dacă Narickin nu s-ar fi lăsat ademenit de farmecele Soniei, dacă n-ar fi căzut în mrejele ei, atunci fără îndoială că expediţia lui Boris Verodin ar fi fost încununată de succes.

Uneori, preşedintele Comitetului Central era cuprins de îndoială. Nu cumva aveau dreptate cei care susţineau ca Boris ştersese putina, însuşindu-şi uriaşa sumă de bani?

Din această pricină se emisese mandatul de arestare împotriva luntraşului.

Deodată, servitorul care anunţa pe vizitatori se ivi în biroul său şi puse pe masă o hârtie pe care scrisese un nume.

Ilino sări în sus, ca muşcat de şarpe.

— Boris Verodin, citi el.

Îşi reveni însă repede în fire, căci trebuia să fie liniştit. Ce veşti aducea tânărul? Izbutise să salveze comoara?

— Lasă-l înăuntru! zise Ilino, adresându-se servitorului şi luând iarăşi loc la biroul său, după ce izbutise să-şi învingă tulburarea.

Boris Verodin se ivi în prag şi se înclină înaintea lui Ilino.

— Ah, în sfârşit, tovarăşe Verodin, făcu acesta, ridicându-se. Începusem să cred că n-o să te mai revăd niciodată.

— Mult nu mai lipsea, tovarăşe Ilino, răspunse luntraşul. Eram cât p-aci să mă prăpădesc.

— Şi ce se aude cu banii? cercetă preşedintele, străduindu-se în zadar ca glasul sau să pară liniştit.

— Au dispărut!

O tăcere grea se lăsă în odaie. Ilino mai nădăjduise că aurul nu era pierdut, că într-o bună zi el va ajunge în mâinile guvernului şi, acum, nădejdile sale se spulberară dintr-odată.

După ce se plimbă câtva timp prin încăpere, se opri înaintea lui Boris, zicând cu glas ameninţător:

— Vai de tine dacă ne-ai înşelat, dacă n-ai fost cinstit cu noi!

Luntraşul susţinu privirea străpungătoare a preşedintelui, dar o tristeţe fără margini puse stăpânire pe el.

Aşadar, Urez avusese dreptate! Nu voiau să-l creadă, îl socoteau drept un înşelător.

— Povesteşte cum s-au petrecut lucrurile! porunci Ilino, deodată, aşezându-se iarăşi la biroul său.

— A fost o întreprindere nenorocită, tovarăşe Ilino… Mi-e teamă că niciunul din tovarăşii mei n-a scăpat cu viaţă. Cu toate acestea, am izbutit să smulg tezaurul din mâinile albilor.

Şi Boris Verodin istorisi toate prin câte trecuse, arătă că Sonia Petrovici îl prevenise, cutezând să pornească, cu o drezină în urma trenului.

Văzând sclipirea de ură care se aprinsese în ochii lui Ilino, tânărul îşi dădu seama ce-l aşteaptă şi-şi pierdu încrederea în sine.

Cu toate acestea îşi continuă raportul, şi arătă că, după însănătoşirea lui, pătrunsese în pivniţa mănăstirii, dar comoara nu mai era acolo.

Trecu sub tăcere doar un singur lucru: atacul căpitanului Semelov. Deşi nu văzuse la faţă pe prinţ, bănuia totuşi, că acesta era celălalt bărbat.

— Şi cine crezi că şi-ar fi putut însuşi comoara? întrebă Ilino, încruntat.

— Habar n-am… totuşi, voi da de urma hoţilor, voi…

Ilino făcu cu mâna un gest obosit. Banii erau pierduţi – restul nu-l mai privea. Rămase tăcut câtva timp, apoi întrebă, deodată:

— Nu cumva ştii unde se află Sonia Petrovici?

— Nu, căci după ce m-am făcut bine n-am mai văzut-o.

Preşedintele Comitetului Central clătină capul, îngândurat.

— Tovarăşe Verodin, începu el, cu o blândeţe puţin obişnuită la acest om, nu ştiu ce mă atrage spre dumneata. Cred tot ce mi-ai spus, însă n-am izbutit să-i conving pe ceilalţi că eşti un om pe care se poate bizui cineva. Cu toate că te-am apărat din răsputeri, n-am fost în stare să înlătur bănuiala că enorma sumă de bani te-a ispitit să ne trădezi… Totuşi, trebuie să fie cineva care şi-a însuşit comoara… Ştii la cine mă gândesc?

Şi deoarece Boris îl privi întrebător, preşedintele adăugă:

— La Sonia Petrovici.

Luntraşul tresări speriat, apoi clătină capul, cu hotărâre.

— Nu, e cu neputinţă, se împotrivi el. Tovarăşe Ilino, sunt în stare să cred orice, numai asta nu, căci Sonia Petrovici a dat dovadă de multă jertfire de sine.

— Ai prea mare încredere în oameni, dragul meu, replică Ilino. Ştii, oare, că Sonia te-a trădat?

— M-a trădat? Ce vrei să spui cu asta?

— Ascultă-mă, îl cunoşti pe tovarăşul Narickin?

— Da, îl cunosc.

— Ei bine, Narickin a fost găsit mort în locuinţa Soniei, adică în palatul care a aparţinut odinioară familiei Gogineff şi pe care dânsa l-a cumpărat nu de multă vreme. N-am cercetat încă de unde a avut Sonia banii trebuincioşi ca să cumpere casa, însă bănuiesc că trebuie să fie ceva necurat la mijloc. De asemenea, cred că-ţi aminteşti că tot dânsa l-a îndemnat pe Mencikovski s-o aresteze pe mătuşa dumitale?

— Da, îmi amintesc, răspunse Boris Verodin. Dar ce legătură au toate astea cu dispariţia comorii?

— Ai răbdare şi vei vedeai… Nu mai încape nicio îndoială că Sonia Petrovici e foarte lacomă de bani şi dornică să ajungă

departe... Acum câteva luni, Mencikovski a fost văzut pe când arunca în Neva cadavrul lui Narickin. Arestat, misitul a mărturisit că se afla cu totul sub înrâurirea Soniei, care îi poruncise să înlăture din palatul ei trupul neînsufleţit al tovarăşului nostru. Fără să ceară lămuriri asupra ucigaşului, Mencikovski se supuse poruncii ei – fapt pentru care şi-a luat pedeapsa cuvenită. Sonia Petrovici, care izbutise să smulgă de la Narickin taina transportului de aur, destăinui totul prinţului Potcikev. Apoi, însă, cuprinsă de remuşcări, porni cu o drezină în urma trenului în care te aflai dumneata, hotărâtă să te prevină asupra primejdiei ce te ameninţa. Această femeie pătimaşă este dintr-acelea care ştiu să iubească sau să urască cu toată fiinţa, lor. Numai ea e vinovată de moartea celor o sută de bărbaţi viteji, care te-au însoţit în expediţia dumitale. De aceea a şi fost condamnată la moarte. Numai ea cunoştea locul unde aţi ascuns comoara – aşadar hoţul nu poate fi altcineva.

Ilino tăcu. Boris Verodin duse mâinile la tâmple, ca şi cum ar fi vrut să-şi adune gândurile care i se învolburau în minte.

— E cu putinţă oare? murmură el.

Nu-i venea să creadă – totuşi, Ilino avea dreptate întrucâtva. Sonia aruncase cu banii în dreapta şi-n stânga. Chiar bătrânul cărbunar îi povestise că ea le dăduse o mare sumă de bani.

Cu toate acestea, luntraşul încercă să alunge bănuiala care se trezise în mintea lui.

Dar de ce plecase dânsa cu Saşa în căutarea soţiei sale? Izbutise oare s-o atragă în cursă pe isteaţa bătrână?

Boris Verodin oftă din adânc.

— În acest caz, trebuie cu tot dinadinsul să dăm de urma Soniei, zise el.

— Da, asta ar fi lucrul cel mai bun, încuviinţă Ilino.

— Cred că nu-mi va fi prea greu s-o găsesc, urmă luntraşul. Dar dacă nu mărturiseşte, dacă susţine cu tărie că nu ştie nimic despre dispariţia banilor?

— Asta las-o pe seama noastră... Vom şti noi să-i dezlegăm limba. Deşi nu sunt un om crud, mă voi folosi totuşi de orice

mijloc ca să ajung în stăpânirea aurului, care aparţine Statului.

Tânărul nu mai spuse nimic, cuprins de o tristeţe nesfârşită.

— Atunci, pot pleca, tovarăşe Ilino? întrebă el, după un răstimp.

— Da, poţi pleca, răspunse celălalt. Asta e cea mai bună dovadă că am încredere în dumneata, Boris Verodin. Spre deosebire de tovarăşii noştri, sunt încredinţat de nevinovăţia dumitale. Afară de asta, cred că un Boris Verodin arestat nu ne mai poate fi de niciun folos, pe când dacă eşti liber, poţi porni în urmărirea hoţilor. Cine ştie, poate că ai noroc? În orice caz, apucă pe calea pe care ţi-am arătat-o şi vei vedea că am dreptate!

Luntraşul făcu în aşa fel, ca şi cum ar fi împărtăşit bănuiala preşedintelui.

— Te poţi bizui pe mine, tovarăşe Ilino! zise el. Acum, însă, aş mai avea o mare rugăminte: Nu cumva mi s-ar putea înlesni o întrevedere cu fosta favorită a Ţarinei, doamna Virubova?

Ilino îl privi cu mirare. Totuşi, nu ceru nicio lămurire asupra acestei cereri ciudate.

— N-am nimic împotrivă, răspunse el. Arestata urmează să fie pusă în libertate, totuşi am să-ţi dau un permis, cu care te vei prezenta comandantului fortăreţei Petru şi Pavel.

După ce primi permisul, Boris Verodin părăsi încăperea şi se îndreptă spre vestita închisoare a Petrogradului.

Comandantul acesteia, urmaşul lui Vossilaski, era un om cinstit şi-l cunoştea pe tânărul revoluţionar, astfel că-l primi îndată.

— Din păcate, nu te pot servi, tovarăşe Verodin, zise el, după ce luntraşul îi arătă scopul venirii sale.

— De ce? întrebă celălalt, neliniştit.

— Pentru că arestata a fost pusă de ieri în libertate. N-avea niciun rost s-o ţinem aici, fiindcă e o femeie cu totul nevătămătoare. Chiar dacă ar lucra pentru eliberarea Ţarului, încă n-avem de ce să ne temem, căci nimeni nu va izbuti să ducă la capăt această misiune, acum, după ce puterea se află

în mâinile noastre.

Boris Verodin clătină capul în semn de încuviinţare.

— N-ai mai auzit nimic despre Vossilaski? întrebă el, înainte de a pleca.

Comandantul fortăreţei zâmbi misterios.

— Hm, se şoptesc lucruri foarte ciudate, răspunse el. Paznicii susţin că Bugilov ăla, care şi-a pierdut minţile, ar avea totuşi dreptate întrucâtva. Astfel, după spusele lor, ar rezulta că fortăreaţa Petru şi Pavel cuprinde câteva celule tăinuite. Vrând să mă încredinţez, am luat la cercetare pe un paznic bătrân, care e aici de vreo cincizeci de ani – dar acesta nici n-a vrut să audă de asemenea zvonuri. Cu toate acestea, mi s-a raportat de la închisoarea de alienaţi că Bugilov susţine mereu – ca şi înainte de a-şi fi pierdut minţile – că Vossilaski se află în pivniţă, împreună cu o tânără femeie, care la început a fost ţinută închisă într-o celulă. Deşi am pus să se facă cercetări amănunţite, n-am reuşit sa dau de alte încăperi în afară de cele cunoscute de toţi.

Boris Verodin ascultase cu luare-aminte. Credea şi el că nebunul nu-şi dădea seama de spusele sale – totuşi, putea să fie şi un grăunte de adevăr în ele.

De ce nu se mai arăta Vossilaski? Acesta era un om cunoscut şi dacă ar fi părăsit închisoarea, trebuia să fi fost zărit pe undeva.

În cele din urmă, luntraşul se depărtă, pornind iarăşi spre locuinţa prezicătoarei Denise Barobleur. Cufundat în gânduri, tânărul nu băgă de seamă că era urmărit de un bărbat înalt, uscăţiv, care nu-l părăsea din ochi. Acesta nu era nimeni altul decât Urez, agitatorul, care îl urmărea încă de la Institutul Smolnîi.

Boris Verodin fu întâmpinat de negru.

— Nu cumva doamna Virubova a venit acasă între timp? întrebă luntraşul.

— Nu, n-a venit. E arestată, doar.

— Bine, dar nu a fost pusă în libertate?

— Nu ştiu nimic despre asta.

— Hm, ciudat... Poţi să-mi spui pe unde a mai locuit?

— Nu.

— Poate că ştie doamna Barobleur?

— Nici stăpâna mea nu-i acasă.

Tânărul rămase dezamăgit. Unde să dea de fosta favorită a Ţarinei? Dar la urma urmei, n-avea niciun rost să pornească în căutarea ei, căci Virubova putea să-l ia drept un spion al guvernului, astfel că va refuza să-i dea vreun răspuns.

Se depărtă deci, hotărât să plece spre Siberia cât mai curând. Această călătorie avea un scop dublu. În primul rând, voia să dea de urma Nataşei, apoi trebuia să se întâlnească cu Sonia, de la care putea să afle ceva cu privire la dispariţia comorii din pivniţa mănăstirii.

Nu cumva avea dreptate Ilino? La urma urmei, numai Sonia putea fi bănuită de furtul aurului.

Abia se depărtase Boris de casa prezicătoarei, când ciudata contesă ieşi iarăşi la iveală, aţintind o privire întrebătoare asupra negrului.

— A fost Boris Verodin! zise acesta, scoţându-şi masca şi rămânând sub înfăţişarea lui Petroneff.

— Pe cine căuta?

— Pe doamna Virubova.

Contesa clătina capul.

— Şi fireşte că ai răspuns că nu e acasă? zise ea.

— Da, doamnă contesă.

— Bine, Petroneff… Acum te-aş ruga sa l chemi încoace pe Urez, căci vreau să vorbesc cu el. Bănuiesc că Boris Verodin se zvârle în braţele pieirii. Lucrul cel mai bun ar fi să-l hotărâm să părăsească Petrogradul, îndreptându-se spre Moscova, unde să viziteze mănăstirea „Maicilor cenuşii”. Dacă nu dispare cât mai curând, va fi dus înaintea judecătorilor, care îl vor condamna fără doar şi poate, căci Sonia Petrovici, singura martoră care l-ar putea salva, nu va îndrăzni să se prezinte la judecată.

— Da, într-adevăr, lucrul cel mai bun ar fi să părăsească oraşul şi ţara, încuviinţă Petroneff. Să dau de veste doamnei Virubova că Boris Verodin vrea să-i vorbească?

— Nu, n-are niciun rost, răspunse contesa. Ştii doar că e o femeie destul de prevăzătoare, încât să nu pomenească nimic despre locul unde se află prinţesa. Aşadar, bietul băiat ar încerca în zadar să descopere vreo urmă a iubitei sale.

— Dar credeţi că va părăsi oraşul, înainte de a afla ce s-a făcut cu sora lui? întrebă Petroneff.

— Nu, nu cred.

Misterioasa femeie scrise apoi câteva rânduri adresate lui Urez, pe care presupusul negru urma să i le ducă acestuia.

176. În temniţa siberiană

Tăcută şi resemnată, Nataşa zăcea în temniţă de multe săptămâni. Deoarece mâncarea era foarte proastă, sărmana femeie slăbea din zi în zi, totuşi nu se plângea mai deloc. Uneori era împreună cu ceilalţi arestaţi, pe care căuta să-i mângâie cât îi stătea în putinţă, căci nu toţi erau atât de liniştiţi şi răbdători ca dânsa.

O dată la două sau trei săptămâni, prinţesa era dusă înaintea judelui instructor, care încerca să-i smulgă vreo mărturisire. Deşi se ştia cine era ea şi ce căutase în locuinţa familiei imperiale, magistraţii nu se mulţumeau cu atâta, ci voiau să audă chiar din gura arestatei că informaţiile lor erau întemeiate.

Într-o zi Nataşa fu dusă iarăşi înaintea judecătorului de instrucţie – acelaşi individ respingător, cu chipul de mongol. Deşi magistratul îi vorbei cu blândeţe întotdeauna, tânăra femeie se temea de el, simţind că bunăvoinţa lui era prefăcătorie.

În acea zi, judecătorul nu era singur în biroul său, ci însoţit de un bărbat cu părul cărunt, ochi străpungători, fălcile ieşite în afară şi buzele strâns lipite una de alta. Din când în când, necunoscutul rostea câte o vorbă, apoi rămânea iarăşi tăcut, ca mai înainte.

Cu siguranţă că omul acesta era un slujbaş superior, căci avea gesturi poruncitoare, iar judecătorul de instrucţie din Tobolsk îi vorbea cu foarte mult respect.

Abia păşise Nataşa în biroul magistratului, că necunoscutul tresări şi închise ochii pe jumătate, urmărind-o printre gene.

— Această arestată e prinţesa Nataşa de Gogineff, tovarăşe comisar, zise judecătorul, arătând spre tânăra femeie.

— Nu te sinchisi de prezenţa mea şi continuă interogatoriul! răspunse comisarul.

— Aşadar, mărturiseşti că dumneata eşti prinţesa Nataşa de Gogineff? întrebă celălalt, adresându-se arestatei.

Aceasta clătină capul în semn de negare şi o tristeţe adâncă se întipări pe faţa ei.

— Nu mărturisesc nimic, răspunse ea, apoi.

Comisarul din Omsk îşi trecu mâna prin păr. Glasul ei părea cântecul unei privighetori. Prefăcându-se că răsfoieşte actele ce se aflau pe masă, bătrânul nu-şi dezlipea ochii de la arestată şi urmărea cu luare-aminte spusele acesteia. Din când, în când, un zâmbet de mulţumire se furişa pe chipul său nu tocmai urât.

— Dar ce vină are? zise el, deodată, întrerupând interogatoriul. Nu prea văd să fi făptuit cine ştie ce crimă. S-a strecurat în casa familiei imperiale, pentru a o sluji, aşa cum a făcut şi odinioară. Dar asta nu e nicio nelegiuire… Mărturiseşte, prinţesă, că aşa stau lucrurile – se adresă el Nataşei, curtenitor. Dacă judele-instructor ar cere avizul tribunalului din Omsk asupra punerii dumitale în libertate, eu voi fi cel din urmă care să mă împotrivesc la asta.

Nataşa tresări, cuprinsă de bucurie. Ochii-i frumoşi, negri, se umeziră, aţintindu-se plini de recunoştinţă asupra bătrânului.

— Cum, nu mi se va întâmpla nimic? întrebă ea, plină de nădejde.

— Nu, prinţesă. Ştiu că te-ai lăsat îndemnată numai de inima dumitale nobilă.

— Da, aşa este, încuviinţă tânăra, cu însufleţire, observând că necunoscutul îi dă mură în gură.

Comisarul Urbanik – aşa se numea – făcu un gest liniştitor.

— Am să pun la Omsk o vorbă bună pentru dumneata, prinţesă, zise el. Dar ce ai de gând să faci, după ce vei fi pusă

în libertate?

— Asta nu ştiu nici eu, răspunse prinţesa, şovăind. Probabil, însă, că mă voi înapoia la Petrograd.

— Hm, avem în Omsk câteva slujbe minunate pentru oamenii care ţin cu noul regim. Ce-ar fi să primeşti o asemenea slujbă?

Prinţesa clătină capul, în semn de împotrivire.

— Nu, vreau să mă înapoiez în capitală, căci acolo… am rude.

— Bine, fie cum vrei! răspunse comisarul, înălţând din umeri. Dar poate că te mai răzgândeşti… N-ar trebui să respingi cu atâta uşurinţă propunerea mea.

Tânăra femeie nu mai răspunse nimic şi fu dusă iarăşi în temniţă. De astă dată, însă, se simţea plină de nădejde, căci vorbele comisarului aruncaseră o rază de lumină în inima ei.

De asemenea, se produse oarecare schimbare în tratamentul ce i se aplica. În locul celulei mizerabile, fu dusă într-o încăpere spaţioasă, cu un pat curat, iar mâncarea pe care o primi nu mai era ca cea dinainte.

Urbanik o urmărise cu o privire plină de bunăvoinţă şi rămase multă vreme tăcut. Judecătorul de instrucţie îşi dădu seama că arestata făcuse o impresie puternică asupra comisarului din Omsk.

— Hm, acum o s-o ia sub ocrotirea lui, ca să şi-o facă amantă, îşi zise el. Mare proastă, ar fi dacă l-ar refuza…

— De cât timp e aici? întrebă Urbanik, deodată.

— Cine? făcu judele-instructor, luându-şi un aer nepăsător.

Bătrânul îl străfulgera cu privirea, ceea ce îl făcu să-şi ia seama şi să răspundă imediat:

— Ah, micuţa prinţesă… E aici de vreo şase săptămâni.

După puţin timp, Urbanik părăsi oraşul, înapoindu-se la Omsk. Totuşi, imaginea frumoasei prinţesei îl urmărea ziua şi noaptea.

Judecătorul de instrucţie din Tobolsk zâmbi cu răutate, când, într-una din zile, primi un ordin din partea comisarului din Omsk, prin care i se poruncea ca arestata să fie foarte bine tratată.

De altminteri, nici el nu se prea dădea în lături când era vorba de o femeie, astfel că ordinul acesta nu-i făcu mult sânge rău.

Soţia lui, însă, care era intendenta închisorii, ar fi fost în stare să-i scoată ochii, dacă s-ar fi încumetat să arunce o privire asupra altei femei.

Bătrâna Lora – cum se numea aceasta – nutrea oarecare simpatie pentru Nataşa, astfel că ordinul din Omsk fu îndeplinit fără multă zăbavă.

— Comisarul e îndrăgostit de tine, fetiţo, făcu Lora, într-o zi, adresându-se prinţesei. Ei, ce zici de asta?

Tânăra tresări, străbătută de un fior.

— Nu... nu înţeleg... ce vreţi să spuneţi, murmură ea.

Lora izbucni într-un hohot de râs:

— Ei, copilăroasă, mai eşti! Altminteri, ai şti că bărbaţii se înnebunesc după femeiuşti aşa frumoase ca tine. Ascultă-mă ce-ţi spun, nu da norocului cu piciorul şi pleacă la Omsk!... Acolo vei deveni în scurtă vreme soţia lui Urbanik, un om care o să ajungă foarte departe:

Nataşa aţinti asupra bătrânei o privire îngrozită.

— Ei, te pomeneşti că refuzi! urmă aceasta. În orice caz, te sfătuiesc să nu te împotriveşti comisarului Urbanik, căci e un om foarte influent şi ar putea să se folosească de alte mijloace, nu tocmai plăcute pentru tine...

Ochii prinţesei se umplură de lacrimi.

— Şi eu, care îmi făcusem nădejdi să fiu pusă în libertate! murmură ea.

— Nădejdi poţi să-ţi faci câte vrei, răspunse Lora, în bătaie de joc. Dar dacă ele se împlinesc, asta-i altă socoteală... De altminteri, trebuie să ştii că toţi comisarii Cekei au puteri nemărginite şi pot face să dispară acte sau să le uite, pur şi simplu... În cazul ăsta, arestatul rămâne şi el uitat. În zadar aşteaptă el interogatoriul, în zadar aşteaptă să fie dus în faţa judecăţii – căci niciodată nu se va întâmpla asta... Nenorocitul e sortit morţii.

— Ah, e îngrozitor! murmură Nataşa. Înainte vreme nu se petreceau asemenea lucruri.

Bătrâna izbucni într-un râs batjocoritor.

— Fii cuminte, copila mea, zise dânsa. Dacă nu ţi-aş purta dragoste şi nu mi-ar fi milă de tine, ai păţi-o rău. Ai noroc, însă, că-mi eşti dragă… de aceea te iert.

După ce rămase singură, Nataşa izbucni într-un plâns sfâşietor. Avea simţimântul că nu va scăpa niciodată din această temniţă. Celelalte femei, care se aflau în celulele alăturate, nu puteau să-i înţeleagă durerea, căci cea mai mare parte din ele erau hoaţe şi păcătuiseră împotriva măsurilor, nespus de aspre, luate de noul guvern. Unele fuseseră arestate pentru fapte aproape caraghioase. Astfel, o femeie era învinuită că făcea speculă cu… ace de cusut. Ceruse, şi obţinuse, pentru un ac de cusut, câteva sute de ruble, iar când puseseră mâna pe dânsa, mai avea câteva ace la ea. Această „fărădelege” fusese pedepsită cu şase luni închisoare, în timpul cărora îngrijirea celor cinci copii ai deţinutei căzu în seama Statului. Autorităţile, însă, nu se sinchiseau de ei, astfel că sărmanii pribegeau printre străini, trăind din furtişaguri sau cerşit.

Nataşa întreba în fiecare zi pe bătrâna intendentă, dacă nu cumva sosise vreun ordin pentru punerea ei în libertate. Dar mereu primea un răspuns negativ.

— Ei, ce mai nou, doamnă comisar Urbanik? glumea, uneori, soţia judecătorului de instrucţie. Tot nu ţi-ai schimbat hotărârea?

De fiecare dată, când i se vorbea astfel, Nataşa se simţea cuprinsă de groază, şi deznădejdea punea stăpânire pe dânsa.

Într-una din zile, Lora se ivi iarăşi în temniţă şi, descuind, pe rând, uşile celulelor, rostea câteva vorbe la adresa fiecărei arestate.

— Asta a furat, de aceea nu primeşte mâncare caldă decât o dată la trei zile, zise la o celulă.

În cele din urmă, ajunse şi la celula Nataşei.

— Femeia asta frumoasă e de neam nobil… fostă prinţesă, zise Lora, cu o uşoară batjocură în glas. Păcat de ea, căci are un suflet bun… dar ce folos, dacă nu vrea să-şi

îmbunătăţească soarta!

Nataşa nici nu-şi ridică ochii, în timp ce bătrâna urma să flecărească:

— Eu n-o înţeleg defel… comisarul din Omsk vrea s-o ia de nevastă, însă dânsa nici nu vrea să audă de aşa ceva… Înainte vreme a fost în slujba Ţarinei şi, venind la Tobolsk ca să-şi vadă stăpâna, s-a strecurat în casa prizonierilor dându-se drept cameristă. Dar şiretlicul nu s-a prins şi biata femeie a fost arestată…

În sfârşit, Nataşa ridică privirile, intrigată da flecăreala bătrânei. De ce nu-i dădeau pace? De ce n-o lăsau singură cu necazurile ei? Tocmai acum se gândise la Boris. Oare, ştia el unde se află iubita lui soţie? Abia acum îşi dădu seama că făcuse o prostie, părăsind capitala. Totuşi, n-avusese încotro, căci altminteri şi-ar fi călcat jurământul.

Deodată, Nataşa tresări şi era cât p-aci să scoată un ţipăt. Privind mai cu luare-aminte spre intrarea celulei, văzu chipul grav al unei femei cu ochii blânzi şi părul alb.

Biata prinţesă se strădui din răsputeri să-şi stăpânească un ţipăt. Înaintea ei se afla Saşa Verodin, credincioasa ei cameristă.

177. O întorsătură neplăcută

Prinţul Potcikev ajunsese la o răscruce a vieţii sale. El, – unul din cei mai dibaci şi vicleni împuterniciţi ai fostului regim, se văzuse nevoit să lase armele din mâini.

Acum ajunsese un om de nimic, ale cărui servicii guvernul le respinsese fără niciun înconjur. Ultima lui nădejde fusese să intre în stăpânirea uriaşei sume de bani, care era de sute de ori mai mare decât avutul său pierdut – dar şi această nădejde se spulberase.

Dacă planul său n-ar fi dat greş, prinţul ar fi plecat în străinătate, unde s-ar fi pus în legătură cu membrii familiei imperiale şi cu cei rămaşi credincioşi Ţarului, încercând astfel să restabilească vechiul regim.

Acum, însă, totul era pierdut. Banii dispăruseră, ca şi cum i-

ar fi înghiţit pământul.

Cum se putuse întâmpla una ca asta? Cine era în stare să lămurească taina lăzilor cu aur?

Zadarnic îşi frământă el mintea. Ştia de la Semelov că banii fuseseră duşi în mănăstire. Ce-i drept, acesta nu văzuse ascunzătoarea lor, nici nu vorbise cu vreunul din aceia care transportaseră lăzile în pivniţă – totuşi, bănuielile sale trebuiau să fie întemeiate, căci acolo se refugiaseră cei din urmă revoluţionari.

O altă dovadă că lăzile fuseseră duse în mănăstire era faptul că Boris Verodin pătrunsese în pivniţă şi muncise din răsputeri ca să-şi croiască o deschidere în zid. Aşadar, şi luntraşul bănuia că aurul se afla acolo.

După cât se părea, tânărul era singurul care scăpase cu viaţă din mănăstirea incendiată. Sau nu cumva mai erau şi alţi supravieţuitori?

Prinţul voia să lămurească acest lucru. Aşadar, avea nevoie de spioni, care să lucreze pentru el.

— Spionii trebuie plătiţi, murmură Potcikev, cu amărăciune, şi eu sunt sărac lipit pământului, căci bunurile mele au fost confiscate de Stat.

Se frământa el mereu, fără să găsească vreo soluţie. Dorul de răzbunare începu iar să-l chinuie. Da, voia să se răzbune împotriva lui Boris Verodin.

De altminteri, îşi împlinise întrucâtva dorinţa, căci îl ponegrise în faţa tovarăşilor săi. Dar nu cumva se aflase între timp că luntraşul mai era în viaţă?

Prinţul chibzui multă vreme, apoi îşi ticlui un plan. Singura lui nădejde era să poată descoperi comoara.

În cele din urmă, părăsi casa, îndreptându-se spre sediul guvernului.

— Ei, prinţe Potcikev? întrebă Ilino, măsurându-l din creştet până-n tălpi. Ai aflat ceva? Poţi să ne spui unde se află comoara?

Potcikev zâmbi, îşi îndreptă trupul şi răspunse:

— Da, cred că sunt pe calea cea bună… După cum v-am spus acum câtva timp, toate bănuielile mele erau îndreptate

asupra lui Boris Verodin. De astă dată, am izbutit să capăt dovezile că el şi-a însuşit comoara…

— Tovarăşe Ilino, auzi ce se spune despre protejatul dumitale, pe care l-ai pus în libertate acum câteva zile, pentru a descoperi ce s-a făcut cu aurul? zise în bătaie de joc, unul din comisari.

Prinţul ciuli urechile. Aşadar, se ştia că Boris Verodin era în viaţă? Ba, mai mult, luntraşul fusese aici. Lucrurile se potriveau de minune, căci acum comisarii vor fi şi mai înclinaţi să dea crezare basmului pe care-l născocise el, Potcikev.

Prinţul urmă, cu gesturi teatrale:

— Da, ticălosul ăsta şi-a însuşit comoara… Eu bănuiam că Boris Verodin se mai află în viaţă… Data trecută, când am fost aici, am trecut sub tăcere faptul că, în apropierea liniei ferate dinspre Gatcina, a avut loc o luptă între oamenii mei şi restul trupei la Verodin. Inima mă îndemna să nu pomenesc nimic despre această încăierare. Nu ştiam că ticălosul a fugit – dar bănuiam totuşi. În urmă, bănuiala mea s-a adeverit. Însoţit de fostul meu aghiotant, am cercetat ruinele unei mănăstiri mistuite de flăcări, fiind încredinţat că numai în bolta acestei mănăstiri fusese ascunsă comoara. Deodată, surprinserăm un individ care lucra în pivniţă… Acest individ era Boris Verodin. Când îşi dădu seama că fusese descoperit, el scoase revolverul şi trase asupra tovarăşului meu; apoi, o luă la fugă. Adânc mâhnit de moartea fostului meu camarad de arme, îi săpai o groapă chiar în pivniţa sfântului lăcaş, şi după, aceea pornii în urmărirea ucigaşului. Travestit în ţăran, mă amestecai printre locuitorii satelor din împrejurimi şi aflai că, în timpul nopţii, fuseseră zărite mai multe vehicule care se îndreptau spre coastă. Un individ spătos le însoţea. Nu mai încape nicio îndoială că e vorba de Boris Verodin. După multe sforţări, acesta o fi izbutit să scoată lăzile din pivniţă. Când a fost surprins de noi, voia probabil să înlăture urmele, căci zidise la loc o parte din deschiderea prin care se strecurase în boltă.

Potcikev vârî mâna în buzunar şi scoase la iveală câteva

monezi pe care le găsise, într-adevăr, la faţa locului – uitate, pesemne, de cei trei hoţi.

Monezile fură trecute din mână în mână, această dovadă părând hotărâtoare asupra vinovăţiei lui Boris Verodin.

— Aşadar, te-ai lăsat dus de nas, tovarăşe Ilino, zeflemisi unul din comisari.

— Moarte trădătorului! strigă altul.

— Ai procedat cu multă uşurinţă, tovarăşe Ilino, zise un al treilea. N-ar fi trebuit să dai drumul unui individ împotriva căruia se îndreptau bănuielile tuturor şi împotriva căruia se lansase şi un mandat de arestare.

Preşedintele Comitetului Central privea întunecat înaintea lui, căci îşi dădea seama că tovarăşii săi aveau dreptate.

Totuşi, un glas lăuntric îi şoptea:

— Nu, Boris Verodin nu e un trădător… trădător e omul care a venit să-l ponegrească.

Pe de altă parte, Ilino trebui să-şi mărturisească faptul că Boris Verodin nu pomenise nimic despre încăierarea care avusese loc în pivniţa mănăstirii şi cu care prilej căpitanul Semelov îşi găsise moartea.

În cele din urmă, Ilino se ridică de la locul său şi zise cu glas tremurător:

— N-are niciun rost să vorbim despre un om care în ultimii ani s-a dovedit ca unul din cei mai credincioşi revoluţionari. Trebuie să ascultăm ambele părţi. Fireşte, nu vreau să mai iau apărarea lui Boris Verodin, însă nici nu se poate să dăm crezare unei singure părţi, atunci când cealaltă n-are putinţa să se dezvinovăţească. De aceea propun următoarele: prinţul va rămâne aici… cred că va fi atât de îngăduitor, pentru a recunoaşte că n-avem încotro… Între timp, voi trimite câţiva tovarăşi, care să se încredinţezi de spusele sale. Dacă acestea se vor dovedi întemeiate, atunci îi vom da drumul şi, ca răsplată, va căpăta o slujbă în armata roşie. Afară de asta, Boris Verodin va fi urmărit şi, dacă vom pune mâna pe el, îl vom duce în fortăreaţa Petru şi Pavel.

Prinţul făcu feţe-feţe şi se sprijini de masă, pentru a nu se prăbuşi. Voiau să-l aresteze, să-l închidă într-o celulă

mizerabilă? La asta nu se aşteptase.

Cum să scape de năpasta ce se abătuse pe capul său? Poate că avea să lâncezească luni sau ani întregi, până când cercetările vor fi duse la capăt!… Dacă Boris Verodin va fi şi el arestat şi i se va da mai multă crezare?

Potcikev îşi plimbă privirile pe chipurile celor de faţă. Dar pe niciunul din ele nu se putea zări bunăvoinţă tocmai pentru prinţul Potcikev, acela care fusese duşmanul lor cel mai înverşunat. Toţi păreau gata să primească propunerea lui Ilino.

— Bine, dar asta e o nedreptate, zise prinţul, în cele din urmă. Vreţi să mă arestaţi pe mine, fiindcă un ticălos a izbutit să vă înşele?

Unul din comisari, un bărbat cu chipul gras şi ochii cenuşii, se ridică şi zise, cu o uşoară batjocură în glas:

— În interesul regimului nostru, vei fi nevoit să te mulţumeşti cu această soluţie. Şi noi am răbdat multe pe vremea domniei Ţarului… am fost deportaţi în Siberia… am făcut cunoştinţă cu minele de plumb, cu temniţele îngrozitoare ale despotismului rus… şi, totuşi, ne-am supus hotărârilor celor mari. Oare dumitale îţi vine atât de greu s-o faci?

— Cel puţin, dacă mi s-ar îngădui să rămân acasă? răspunse Potcikev, cu ochii strălucitori. Vă dau cuvântul meu de onoare că nu voi încerca să fug… De altminteri, puteţi pune oameni de pază.

Comisarul clătină capul.

— Nu, nu mai avem încredere în cuvinte de onoare, căci de curând am avut dovada că ele nu sunt respectate. Astfel, ni s-a adus la cunoştinţă că anumiţi generali încearcă să se pună în slujba duşmanilor noştri… Chiar dumneata voiai să-ţi alcătuieşti o armată cu ajutorul căreia să răstorni actualul regim.

Potcikev scrâşni din dinţi şi luă hotărârea să se supună sorţii. După puţin timp, fu transportat în fortăreaţa Petru şi Pavel. Aici ajunsese acum, după o viaţă strălucită, în cursul căreia făcuse atâtea victime.

În aceeaşi zi, se putea citi pe toate zidurile capitalei textul mandatului de arestare lansat împotriva lui Boris Verodin.

Tânărul luntraş colinda străzile, neştiind de unde să-şi înceapă greaua lui misiune. Abia târziu în noapte, porni iarăşi spre locuinţa sa. Când ajunse în apropierea acesteia, începu să şovăie, văzând nişte indivizi dând târcoale casei.

Deodată, se auzi o şuierătură ascuţită şi aceştia dispărură.

Cu pumnii încleştaţi şi cu atenţia încordată, Boris se apropie de locuinţă, oprindu-se din când în când.

— Oi fi având năluciri! murmură ei.

În aceeaşi clipă, câţiva bărbaţi se iviră înaintea sa, ca din pământ.

— Înapoi! răcni Boris, repezindu-se spre cei mai apropiaţi.

Încăierarea se încinse repede. Dar tânărul luntraş simţi revenindu-i vechile puteri şi, izbind în dreapta şi în stânga, culcă la pământ câţiva adversari. Ceilalţi însă, se încleştară de braţele sale, i se agăţară de gât, strigând mereu:

— Predă-te! În numele legii, eşti arestat!

Boris îşi adună puterile, apoi, îmbrâncind în lături pe cei care se aflau în faţa lui, o luă la fugă, urmărit de ceilalţi.

178. Doi vrăjmaşi de moarte

Tulburat la culme, Urez intră în casa prezicătoarei, unde fu întâmpinat de misterioasa contesă.

— Dar ce-i cu dumneata, domnule Urez? întrebă, ea, neliniştită. S-a întâmplat ceva?

Agitatorul scoase la iveală ultima ediţie a ziarului guvernului.

— Iată aici publicat mandatul de arestare împotriva lui Boris Verodin, zise el. E afişat pretutindeni... Acum o să se pornească o adevărată vânătoare împotriva bietului om, căci s-a făgăduit o mare răsplată pentru prinderea lui. Singura mângâiere e că vor să-l prindă viu şi s-a interzis să i se facă vreun rău, fiindcă se aşteaptă de la el destăinuiri de mare însemnătate.

Contesa rămase tăcută câtva timp, vrând să se reculeagă din tulburarea pricinuită, de această veste.

— Ai primit scrisoarea pe care ţi-am trimis o cu domnul Petroneff? întrebă ea, apoi.

— Nu, nici nu l-am văzut măcar.

— Atunci, trebuie să fie în drum spre dumneata. L-am trimis să te caute, căci voiam să-ţi vorbesc. Vezi, bănuiam eu că Boris va fi urmărit cu înverşunare şi de aceea voiam să te rog să-l convingi să plece la Moscova, spre a se duce la mănăstirea „Maicilor cenuşii”. Acolo va afla el ce are de făcut.

— Din păcate, nu ştiu unde l-aş putea găsi, răspunse Urez, cu tristeţe. De altminteri, l-am rugat şi eu să-şi caute scăparea în fugă, adică să dispară pentru câtva timp, până s-o mai limpezi situaţia de aici.

— Aş avea să-ţi fac o mare rugăminte, domnule Urez, reluă contesa. Vrei să porneşti în căutarea lui Boris şi să-i predai o suma de bani, cu care să poată fugi?

— Nu mai doriţi să plece la Moscova?

— Asta atârnă de el, însă ar fi mai bine să se refugieze în străinătate, răspunse misterioasa femeie, după ce chibzui câteva clipe.

— Bine, voi încerca să dau de el, însă mă îndoiesc că mă va asculta. Afară de asta, tare mi-e teamă să nu i se fi întâmplat ceva între timp.

— Ah, de ce a mai rămas în ţară? suspină contesa. Şi eu aş fi fost demult departe, dacă Boris Verodin şi Vasilieff ar fi părăsit Rusia. Cel din urmă a plătit cu viaţa îndrăzneala lui, iar Boris îşi va da şi el sfârşitul pe pământul ţării sale.

„De ce i-o fi purtând femeia asta atâta grijă?” se întrebă agitatorul, nedumerit.

În aceeaşi clipă se ivi şi Petroneff, care părea foarte neliniştit.

— Ce s-a întâmplat? îl întrebă contesa, băgând de seamă starea în care se afla presupusul negru.

— Ceva nu tocmai plăcut, răspunse acesta.

Petroneff, care citise mandatul de arestare publicat în ziar, scoase la iveală gazeta şi zise:

— Iată aici reportajul în care se arată că aseară Boris Verodin s-a încăierat cu urmăritorii lui în faţa locuinţei sale. Câţiva dintre aceştia au fost răniţi destul de grav, căci tânărul s-a apărat ca un leu.

— Şi? exclamă contesa, privind cu ochii holbaţi spre Petroneff.

— A scăpat cu fuga.

— Slavă Domnului! murmură ea, răsuflând uşurată.

— Trebuie să dau de el, zise Urez, cu însufleţire. Chiar deaş fi silit să umblu zi şi noapte, tot n-o să mă las până nu-l întâlnesc.

— Da, încearcă, domnule Urez, şi-ţi voi fi veşnic recunoscătoare.

Agitatorul sărută mâna contesei şi se depărta în grabă.

— Ah, Petroneff, simt că am ajuns la capătul puterilor mele! murmură contesa, după plecarea lui Urez. Aş fi în stare să fac orice, numai să-l hotărăsc să părăsească ţara... Colo, în depărtare, ar putea să ducă un trai liniştit... Poate că am păcătuit, totuşi... când...

Îşi întrerupse vorba, părându-i-se c-ar fi vorbit prea mult.

— Fiţi liniştită, totul o să se întoarcă în bine, doamnă contesă, încercă Petroneff s-o mângâie.

Cu toate acestea, cuvintele sale aveau un ton ciudat, ca şi cum nici el n-ar fi crezut ceea ce spunea.

Şi într-adevăr, Petroneff era tot atât de îngrijorat ca şi dânsa, numai că el izbutea să-şi ascundă tulburarea ce-l frământa.

Urez începu să colinde oraşul, cercetând localurile cele mai deochiate, adăposturile cele mai ascunse, fără să dea însă de urma tânărului revoluţionar. În cele din urmă, ajunse şi în apropierea Gării Centrale. Obosit de moarte, agitatorul se aşeză pe o bancă şi adormi repede, înghesuit în ceilalţi tovarăşi fără cămin.

Deodată răsună un ţipăt. Urez deschise ochii speriat, şi văzu în semi-întunerecul sălii de aşteptare, mai mulţi indivizi care se năpustiseră asupra unui bărbat vânjos.

— Boris Verodin, murmură agitatorul, sărind în picioare.
În aceeaşi clipă se auzi o bufnitură şi Urez zări şi şleahta tăbărând asupra nenorocitului doborât la pământ. Acesta fu pus în cătuşe, apoi transportat de acolo.
A doua zi dimineaţă, agitatorul porni spre casa prezicătoarei, pentru a duce contesei trista veste a arestării lui Boris Verodin.
Când ajunse, însă, aproape de ţintă, se gândi la durerea sărmanei femei şi, fără să mai stea în cumpănă, se întoarse în grabă.
Ce soartă îl aştepta, oare, pe Boris Verodin?
Însuşi Ilino luă interogatoriul arestatului. Deşi încă nu-i venea să creadă în vinovăţia lui Boris Verodin, totuşi trebuia să-şi facă datoria, fără să ţină seamă de nimic, pentru a nu da prilej celorlalţi să-l socotească iarăşi părtinitor.
— Ne revedem mai curând decât credeam, tovarăşe Verodin, zise preşedintele Comitetului Central.
— Da, aşa e… dar nu înţeleg ce vreţi de la mine… de ce mă urmăriţi ca pe un ucigaş? zise tânărul.
— Dacă bănuiala noastră se dovedeşte întemeiată, atunci eşti mai ticălos decât un ucigaş, răspunse Ilino. După plecarea dumitale a venit aici prinţul Potcikev, care a făcut destăinuiri, foarte împovărătoare pentru dumneata… Înainte de a vă pune faţă în faţă, te rog să mă lămureşti de ce nu mi-ai pomenit nimic despre încăierarea care a avut loc între dumneata, Potcikev şi căpitanul Semelov, cu care prilej acesta din urmă a fost omorât?
Boris Verodin se întunecă la faţă.
— Prinţul e duşmanul meu de moarte şi nu-mi place să vorbesc despre el, răspunse dânsul. De altminteri, nici nu eram sigur că el fusese acela care a tras asupra mea. Când am dat să ies din pivniţa mănăstirii, m-am pomenit atacat de un individ pe care l-am tras cu mine în adânc. Abia după ce-şi dăduse sufletul – căci în cădere îşi rupsese şira spinării – mi-am dat seama că aveam de-a face cu „Tiranul”. Porecla aceasta o purta – şi pe drept cuvânt – căpitanul Semelov. Nu-mi pare deloc rău că ticălosul a plătit cu viaţa îndrăzneala

lui… Locuitorii din gubernia Volgăi tremură şi acum, auzind numele acestui om, care din ordinul stăpânului său, a făptuit nelegiuiri de nedescris. După ce a dat foc satului meu, nenorociţii săteni erau împinşi îndărăt în flăcări, dacă încercau să-şi scape viaţa…

— Da, crede-mă Boris Verodin, nici mie nu mi-e milă de ticălosul ăsta, încuviinţă Ilino. Totuşi, trebuie să-mi fac datoria şi să conduc cercetările fără să ţin cu nimeni… Aşadar, susţii, ca şi mai înainte, că ai zăcut multă vreme bolnav, în coliba unui cărbunar şi că ai coborât din pat abia cu zece zile înainte de înapoierea dumitale la Petrograd?

— Da, aşa este, răspunse luntraşul. Tot timpul bolii, când îmi veneam în simţiri, mă gândeam numai la comoara îngropată în pivniţa mânăstirii şi la misiunea ce-mi fusese încredinţată. O spaimă de moarte mă cuprinse când făcui descoperirea că lăzile cu aur nu mai erau la locul lor.

— Cum îl cheamă pe cărbunar? întrebă, Ilino.

— Cum îl cheamă? repetă Boris, ducând mâna la frunte.

Abia acum îşi dădu seama că nu se interesase de numele lor de familie.

— În colibă locuia o tânără pereche… Osip şi Pavlovna… împreună cu tatăl lui Osip, răspunse el. De altminteri nu prea m-am sinchisit de ei… În orice caz, dacă nu mă credeţi pe cuvânt, vă puteţi încredinţa lesne, căci coliba e doar la o depărtare de zece minute de mănăstire.

— Mai ai şi alţi martori?

— Nu, adică… mai e cineva, dar persoana aceea nu va fi găsită atât de lesne.

— De ce? întrebă Ilino, bănuitor.

— E vorba de o călugăriţă din ordinul „Maicilor cenuşii”, pe care n-o cunosc… Cred, însă, că locuieşte în vreo mănăstire.

Preşedintele Comitetului Central notă toate aceste amănunte într-un carnet pe care îl avea înaintea lui.

— Dar cum a ajuns la dumneata?

— Asta nu ştiu nici eu. Când mi-am venit în fire, am zărit-o la căpătâiul meu, îngrijindu-mă cu mult devotament. Sonia Petrovici, care, de altfel, poate să întărească spusele mele, o

fi trimis-o din Petrograd.

Ilino rămase pe gânduri.

— Dar Sonia Petrovici n-o să se încumete să apară ca martor, zise el, apoi. Voi pune, însă, să fie căutată din nou… poate că tot vom izbuti să-i dăm de urmă… Atunci, să ştii că s-a isprăvit cu dânsa.

Boris Verodin era cât p-aci să trădeze tot ce ştia cu privire la ea, adică să arate că plecase în Siberia, dar se opri la timp. Nu, nenorocita fusese destul de pedepsită! Chiar dacă luase şi ea parte la furtul lăzilor cu aur, Boris tot nu voia să se ştie vinovat de moartea ei.

Ilino porunci ca prinţul Potcikev să fie adus înaintea sa. Nu trecu multă vreme şi acesta intră în încăpere aruncând o privire plină de ură spre acela care îi răpise soţia.

— Spune tot ce ştii, prinţe Potcikev! zise preşedintele Comitetului Central.

Prinţul se întoarse cu spatele la Boris Verodin, apoi repetă învinuirea sa.

— Va fi foarte uşor să se lămurească dacă prinţul a spus sau nu adevărul, zise tânărul. În orice caz, chiar dacă au fost zărite căruţele acelea misterioase, eu n-am nimic de-a face cu ele. Cărbunarul şi fiul său vor întări aceasta.

— Bine, dar din descrierea făcută de locuitorii satului, rezultă că dumneata eşti acela care a însoţit transportul, stărui Ilino.

— Sunt mulţi oameni care seamănă cu mine, zise luntraşul, nepăsător.

Preşedintele Comitetului Central se văzu silit să se mulţumească cu această lămurire.

— Voi pune să se facă cercetările la faţa locului, zise el. Până atunci, amândoi rămâneţi arestaţi.

Un fulger de mânie sclipi în ochii prinţului.

— Mai am de adus o învinuire lui Boris Verodin, zise el cu glas tremurător.

— Bine, vorbeşte! porunci Ilino.

— Anul acesta s-a căsătorit aici în Petrograd cu prinţesa Nataşa de Gogineff, care este soţia mea!

Luntraşul rămase o clipă năucit.

— Ce înseamnă asta, Boris Verodin? întrebă, Ilino, privindu-l cu luare-aminte.

— Da, e adevărat! răspunse celălalt, venindu-şi în fire. Însă… prinţul a uitat să se învinovăţească pe sine însuşi… căci, înainte de a se căsători cu prinţesa Gogineff, mai avea încă o soţie, cu care era cununat legitim. E vorba de Elena, născuta Halbah, care a fost găsită asasinată, împreună cu copilaşul ei. Prinţul a făcut cunoştinţă cu ea în Kiev şi nenorocita l-a luat în căsătorie, fără să ştie cu cine avea de-a face. După câtva, timp, a adus-o la Petrograd, unde o lăsa mereu singură, sub cuvânt că e negustor şi trebuie să călătorească foarte mult. În cele din urmă, această legătură deveni neplăcută prinţului, care se hotărî să-şi ucidă soţia. Într-o noapte îşi puse planul în aplicare şi atât biata femeie cât şi copilaşul fură omorâţi. Era în aceeaşi noapte când oamenii săi au răpus pe cei patru tovarăşi, care urmau să mă ajute la prinderea lui.

Potcikev se făcuse alb ca varul, iar ochii-i stăteau gata să-i iasă din orbite.

— Nu, nu-i adevărat! Totul nu-i decât o minciună sfruntată! strigă el.

— Vom lămuri noi şi asta, zise Ilino. Însă dacă lucrurile stau într-adevăr aşa, atunci ai să fii tras la răspundere… Tare mi-e teamă că pământul a început să-ţi fugă de sub picioare, prinţe Potcikev!

— Nu daţi ascultare acestor bârfeli josnice! îngână prinţul. Am să vă spun eu cine a omorât pe Elena Halbah… Ucigaşa e prinţesa Gogineff sau, mai bine zis, prinţesa Potcikev, soţia mea… Nu va putea tăgădui că a locuit la această femeie, pe care a ucis-o, împreună cu copilaşul.

— Ticălosule! strigă Boris Verodin. Prinţesa e prea nobilă pentru a putea fi bănuită numai de o faptă atât de josnică.

— Bine dar n-a dispărut ea după moartea Elenei Halbah? strigă prinţul, triumfător. Cât despre mine, pot să dovedesc că nici nu eram la Petrograd în noaptea aceea.

— Totul se va lămuri la timp, interveni Ilino. După ce se vor

termina cercetările în diferite direcţii, vom continua cu luarea interogatoriului.

Cei doi arestaţi fură duşi la închisoare.

Când ajunse în celula sa, prinţul se prăbuşi pe pat. Acum îşi aminti de ameninţările necunoscutului. Va ieşi la iveala acesta? Avea dovezi împotriva lui?

Un suspin scăpă din pieptul prinţului. Soarta lui părea pecetluită. Târât de ura pe care o purta duşmanului său de moarte, încercase să-l ducă la pieire, iar acum trebuia să îndure urmările faptei sale nechibzuite. Mai bine ar fi trecut sub tăcere căsătoria lui Boris cu Nataşa.

Acum însă, era prea târziu. Prinţul Potcikev începu să fie hărţuit de presimţiri negre, broboane de sudoare îi acoperiră fruntea. Care va fi sfârşitul? Fără îndoială că Ceka îl va condamna la moarte.

179. Planul de fugă

Din privirile credincioasei bătrâne, Nataşa înţelese că trebuia să pară cât mai liniştită, pentru a nu trezi bănuielile Lorei.

Aceasta lămuri Saşei – noua paznică – ce avea de făcut în această celulă, arătă pricina pentru care fusese arestată frumoasa femeie, apoi încheie:

— Vezi să ai grijă de dânsa, căci aşa ni s-a poruncit. De altminteri, n-o să mai stea multă vreme aici... A căzut cu tronc comisarului din Omsk, care o s-o aducă acolo. Ea, însă, nici nu ştie să preţuiască norocul care a dat peste dânsa. Comisarul Urbanik se bucură de multă vază şi poate să ajungă departe. Chiar de pe acum are automobil şi şofer. Dar ea nici nu vrea să audă de Urbanik, singura ei dorinţă e să plece la Petrograd. La ce bun? Ca să rabde de foame aşa cum rabdă şi ceilalţi?

Bătrâna cameristă încuviinţă din cap, făcu un semn Nataşei, apoi părăsi celula, împreună cu Lora, care încuie uşa.

Lacrimi de bucurie şiroiră pe obrajii Nataşei. Saşa era în Tobolsk! Ce o adusese încoace şi cum ajunsese ea paznica în

temniţa oraşului? Dar biata prinţesă nu-şi frământa prea mult mintea cu aceste întrebări, căci în curând avea să capete lămuriri chiar de la credincioasa ei cameristă.

După cât se părea, Saşa primise în paza ei celulele din această parte a închisorii.

Şi presupunerea Nataşei se adeveri chiar în aceeaşi zi. Spre seară, camerista se ivi în celulă, aducând mâncarea. Însă, deoarece era însoţită de intendentă, cele două femei nu putură să stea de vorbă şi se mulţumiră doar să schimbe o privire plină de înţeles.

Abia se închise la loc uşa celulei, că Nataşa luă pâinea adusă şi, tremurând de bucurie, scoase din mijlocul ei un bileţel făcut sul. În aceeaşi clipă un zgomot uşor ajunse la urechile ei. Cuprinsă de nelinişte, se apropie de uşă, şi tresări speriată când văzu, la ferestruica acesteia doi ochi aţintiţi asupra ei. Imediat după aceea îşi auzi numele şi o bătaie uşoară răsună în uşă.

Nataşa răsuflă din adânc. Da, era Saşa, bătrâna ei cameristă.

— Fii liniştită, copila mea, şi nu lăsa să se bage de seamă că mă cunoşti, îi şopti aceasta, prin ferestruică. Ceilalţi nu bănuiesc nimic. Am să veghez asupra ta…

— Îţi mulţumesc, Saşa! murmură prinţesa.

În acea clipă se auziră paşi pe coridor. Nataşa se retrase repede de la uşă. Afară, Lora vorbi cu noua paznică, dar în aşa fel că arestata auzi totul.

— Nu-i aşa că-ţi place mititica, tovarăşă? zise Lora. Îmi place şi mie… dar şi mai mult comisarului din Omsk.

Cele două femei se depărtară.

Abia după patru zile, Nataşa izbuti să schimbe câteva vorbe, între patru ochi, cu credincioasa ei cameristă.

Bileţelul ascuns în pâine cuprindea doar următoarele cuvinte: *„Fii cu luare-aminte şi taci”*.

După o călătorie lungă, Saşa şi Sonia ajunseseră cu bine în Tobolsk, unde nădăjduiau să dea de urma Nataşei. Lucrul n-ar fi fost prea greu dacă revoluţionara ar mai fi avut înfăţişarea

ei de odinioară. Din păcate, chipul ei hidos făcea pe locuitori să se depărteze cu groază de dânsa.

Într-o zi, bătrâna Saşa citi un anunţ prin care se căutau două paznice pentru închisoarea oraşului.

Cele două femei luară hotărârea să se prezinte directorului, care, după cum ştim, era şi judecător de instrucţie. Acesta privi cu mult interes spre Sonia, care îi arătase carnetul de membru în partidul revoluţionar…

— Ei, mă găseşti destul de frumoasă? tovarăşe comandant? făcu ea, batjocoritor.

— Judecând după ochii dumitale, trebuie să fii încântătoare, răspunse celălalt.

Sonia izbucni într-un râs sinistru, apoi îşi descoperi faţa.

— Ei, drace!… Nu cumva eşti muma pădurii? strigă judele instructor. Nevastă-mea e o frumuseţe pe lângă dumneata.

Tânăra nu-i luă în nume de rău aceste cuvinte, căci renunţase la totul pe lumea asta.

— Aşadar, mă angajezi? întrebă ea, liniştită.

— Da… poate că slujba nu-i tocmai plăcută; în schimb nu prea o să ai de dat socoteală cuiva… Ştii, nu trebuie să ne purtăm cu mânuşi cu arestatele…

— Lasă că o scot eu la capăt! făcu Sonia.

— Nu-i aşa că o angajaţi şi pe bătrâna mea mătuşă? Nu vă fie teamă, mai are încă destulă putere şi ştie cum să se poarte cu oamenii… nicio arestată n-o să îndrăznească să fie obraznică cu dânsa.

În acea clipă se ivi şi Lora, care măsură din cap până-n picioare pe cele două femei.

— Ei, cel puţin nu sunt atât de frumoase ca celelalte, zise ea, mulţumită. Urbanik n-a scris încă nimic cu privire la prinţesă? se adresă apoi soţului ei.

Saşa ciuli urechile şi schimbă o privire cu Sonia.

— Cum, aveţi şi prinţese pe aici? întrebă aceasta din urmă. Tare mi-e teamă că nu vom putea servi clienţi atât de simandicoşi!

Lora izbucni într-un hohot de râs.

— Da, avem muşterii foarte nobili, printre care şi două

prinţese. Zilele astea o să ni se aducă şi o mare ducesă, răspunse intendenta. Toţi au dat buzna în Tobolsk, ca să fie aproape de familia imperială. Noi, însă, am primit ordinul să-i arestăm fără multă vorbă.

— Dă-le în primire slujba şi fă-le cunoştinţă cu regulamentul închisorii, interveni comandantul, adresându-se soţiei sale. Mai ales atrage-le atenţia că orice nesupunere e aspru pedepsită.

Lora mormăi câteva cuvinte, care nu puteau fi înţelese, apoi cele trei femei părăsiră încăperea.

După cum îi spusese soţul ei, intendenta dădu instrucţiuni noilor paznice, care păreau foarte isteţe, astfel că pricepură repede ce aveau de făcut.

— Acum, să mergem, zise bătrâna, în cele din urmă.

Saşa o însoţi la etaj, în timp ce Sonia vizita, în tovărăşia unei alte paznice, celulele de jos.

— Ce fel de prinţesă o mai fi şi aia? întrebă dânsa, adresându-se noii sale tovarăşe, care mirosea a rachiu şi avea ochii însângeraţi şi nasul gros.

— Ce tot spui acolo? mormăi aceasta. Cine a pomenit de vreo prinţesă?

— Comandantul închisorii.

— Ei, o fi ştiind el ce spune. Numai că acum nu prea mai există prinţese... nici măcar Ţarină nu mai avem în Rusia. Titlurile astea au fost desfiinţate... pe împărat îl cheamă doar Romanov, iar pe împărăteasă la fel... Haha, doamna Romanov... vecina mea poartă acelaşi nume şi nu-i decât o biată croitoreasă...

— Încă nu ştiu, ce fel de prinţesă e aia? stărui Sonia. De ce a fost arestată?

Cealaltă se opri din mers şi o privi cu luare-aminte.

— Prea eşti curioasă, zise ea. Dar, ce ţi-a venit să întrebi tocmai de o prinţesă şi nu de altcineva?

— Foarte simplu, mama mea a fost cameristă la curte, astfel că am avut prilejul să cunosc pe oamenii din lumea mare. De aceea ţi-am cerut lămuriri asupra ei, poate că o cunosc! La urma urmei, nu-ţi iau în nume de rău dacă nu vrei

să-mi răspunzi.

— Nu, nu mă gândeam la asta, mormăi paznica.

Şi privind în jurul ei, scoase de sub fustă o sticlă pe care o duse la buze.

— Trage şi tu o înghiţitură, draga mea, zise dânsa, cu blândeţe, tovarăşei sale.

Aceasta astupă cu degetul gura sticlei şi se prefăcu doar că soarbe din conţinutul ei. Plescăi apoi din limbă şi mulţumi.

— Da, da, prinţesa asta e o gâsculiţă foarte preţioasă, urmă femeia, punând dopul la sticlă, pe care o ascunse iarăşi sub fustă. Se spune că a venit din Petrograd şi, folosindu-se de un nume fals, s-a strecurat în casa familiei imperiale.

— Aha, trebuie să fie vreo fostă doamnă de onoare a Ţarinei.

— Tot ce se poate, dar pare prea tânără.

— Mai tânără ca mine?

— Ca tine? Ia să te vad la faţă? Până acum nici nu ştiu încă cum arăţi. De ce eşti aşa îmbrobodită?

— Pentru că am fost desfigurată cu prilejul unui foc, o lămuri Sonia, descoperindu-şi chipul.

Femeia o privi îngrozită, apoi mai trase o înghiţitură din sticla cu rachiu.

— Sărmana de tine! murmură ea cu milă. Eşti încă tânără, asta se vede după ochi.

— Am douăzeci şi trei de ani.

— Şi ai fost, frumoasă?

— Da, toţi bărbaţii alergau după mine.

— Ei, dar am uitat iarăşi de prinţesa noastră… O cheamă Nataşa şi a căzut cu tronc comisarului din Omsk, care şi-a pus ochii pe dânsa. Proasta, însă, nici nu vrea să ştie de el… asta mi-a spus-o intendenta.

Sonia abia izbuti să-şi ascundă bucuria, când auzi numele prinţesei. Erau, fireşte, numeroase persoane care purtau acelaşi nume – totuşi, putea să fie vorba chiar de Nataşa de Gogineff.

— E frumoasă? întrebă ea.

— Frumoasă? N-am văzut în viaţa mea o fiinţă atât de

încântătoare.

— Dânsa e, îşi zise revoluţionara.

În acelaşi timp un fior îi trecu prin inimă, gândindu-se la frumuseţea ei de odinioară.

Despărţindu-se de tovarăşa ei, Sonia se întâlni iarăşi cu bătrâna Saşa şi cele două femei abia avură răbdare să aştepte până ce rămaseră singure.

— Ea este… prinţesa Nataşa, şopti Sonia.

— Da, ştiu, am şi văzut-o, murmură bătrâna, privind cu teamă în jurul lor. Ba am izbutit chiar să-i fac un semn.

Ivirea Lorei le curmă convorbirea.

Abia după patru zile, Saşa izbuti să rămână singură cu prinţesa, care o îmbrăţişă plângând de bucurie.

— Ce face Boris? întrebă Nataşa, printre suspine. Ştie că ai venit încoace?

Saşa clătină capul, plină de mâhnire.

— Nu l-am mai văzut de atunci, răspunse dânsa. Scrisoarea ta am lăsat-o pe masă, alături de un bileţel scris de mine.

— Cum, nu s-a înapoiat încă? murmură prinţesa, speriată. Ah, e îngrozitor… trebuie să i se fi întâmplat ceva…

— Nu uita că e bărbat întreg şi se pricepe să iasă din orice încurcătură, încercă Saşa s-o liniştească. Cine ştie ce misiune însemnată o fi având el să ducă la îndeplinire?

— Şi dacă… a murit? suspină Nataşa.

— Nu trebuie să ne gândim la ce e mai rău, răspunse bătrâna, care ar fi fost bucuroasă să-i poată destăinui că Boris era în viaţă.

În acest caz, însă, ar fi trebuit să treacă peste dorinţa Soniei, de la care aflase totul.

În acea clipă se auziră pe coridor paşi târşiţi. Saşa duse degetul la buze. Puţin după aceea, bătrâna Lora se ivi în celulă.

— Peste trei zile ne părăseşti, draga mea, zise dânsa. Comisarul Urbanik a dat ordin să fii dusă la Omsk, unde vei fi judecată.

Nataşa o privi cu ochii holbaţi de groază, apoi îşi împreună mâinile şi zise cu glas rugător:

— Lăsaţi-mă aici, vă rog! Nu vreau să plec la Omsk, căci n-am ce căuta acolo. Nu mă pot căsători cu Urbanik, fiindcă… sunt căsătorită.

Lora făcu ochi mari, de uimire.

— Ei drace! exclamă ea. Nu cumva e şi asta vreo înşelătorie?

— Nu, vă jur că spun adevărul. Am un soţ pe care îl iubesc din toată inima… niciodată n-aş putea aparţine altuia.

— Bine, am să raportez la Omsk. Dacă aşa stau lucrurile, comisarul Urbanik va fi nevoit să-şi retragă ordinul. Păcat, căci n-ai fi dus-o rău la el!

Uşa celulei se închise iarăşi şi bătrâna Lora se duse la bărbatul ei, judecătorul de instrucţie.

— Nu putem s-o trimetem la Omsk, zise ea acestuia.

— De ce?

— Fiindcă e măritată.

Magistratul rânji.

— Ce ne pasă nouă de asta? zise el. Să ia Urbanik o hotărâre… va şti el ce trebuie să facă. Din partea mea, n-are decât să divorţeze de bărbatul ei.

După trei zile, veni un nou ordin din Omsk ca arestata să fie transportată acolo fără întârziere. Lora îşi dădu seama că n-avea încotro; deşi îi era milă de frumoasa prizonieră, trebuia totuşi să dea ascultare ordinului primit.

Nataşa privea îngândurată înaintea ei. Acum ştia că orice împotrivire ar fi fost zadarnică. Deocamdată nu primise încă niciun act de acuzare şi bănuia că nici nu va primi vreunul, ceea ce însemna că nu se va mai înapoia din Omsk.

Dar mai curând şi-ar fi luat viaţa decât să împlinească dorinţa bătrânului comisar.

După-amiază, Saşa veni din nou în celulă. Prinţesa o îmbrăţişă plângând, deşi Lora îşi făcea de lucru prin apropiere.

— Pentru numele lui Dumnezeu, stăpâneşte-te! şopti bătrâna cameristă. Altminteri totul e pierdut!… Ceea ce crezi tu că e o nenorocire, e de fapt norocul tău… am să-ţi arăt mai târziu despre ce e vorba. Să nu te mai împotriveşti, dacă

intendenta o să-ţi spună ceva.

— Ei, n-avem încotro, draga mea, zise Lora, vârând capul pe uşă. Mâine trebuie să porneşti la drum, căci comisarul din Omsk vrea să te aibă lângă dânsul.

Prinţesa se prefăcu împăcată cu soarta ei, după cum o sfătuise bătrâna cameristă.

— Aşadar, fii gata! adăugă Lora, înainte de a se depărta. Două paznice te vor însoţi.

— După cum ţi-am mai spus, nenorocirea asta e norocul tău, urmă Saşa, când rămaseră iarăşi singure. Două paznice te vor duce la Omsk. Una din ele e bună prietenă cu mine şi poţi avea încredere în dânsa, căci îţi va da drumul. Cealaltă e o femeie mai arţăgoasă, care se dă în vânt după băutură. Prietena mea o să ia pentru drum o sticlă mare cu rachiu, în care va turna şi un narcotic. În chipul ăsta va scăpa de tovarăşa ei.

Saşa părea atât de sigură de reuşita planului, încât izbucni în râs.

— Comisarul ăla n-are decât să-şi caute o soţie de teapa lui, făcu dânsa. Ei, ştii că asta-i frumos!? Ce şi-o fi închipuit dumnealui, o prinţesă ca a mea se găseşte pe toate drumurile?

Deodată, Nataşa sări în sus, scoţând un ţipăt. Bătrâna se întoarse repede, urmărind privirile îngrozite ale stăpânei sale.

O paznică tânără, cu chipul hidos, se ivise în pragul celulei, privind ţintă spre Nataşa.

— Cum de te-a lăsat inima s-o sperii în halul ăsta? şopti Saşa, apropiindu-se de Sonia, căci ea era.

Aceasta nu-şi dezlipea privirile de pe chipul drăgălaş al arestatei. Nenorocita femeie încerca din nou să-şi dea seama dacă va avea putere să-şi calce pe inimă şi să înlesnească prinţesei să-şi revadă iubitul. Închise o clipă ochii. Da; va izbuti să se învingă; ura ei împotriva Nataşei se irosise cu totul.

— Cine e nenorocita asta? întrebă Nataşa cu teamă.

— Cum, n-o mai cunoşti? făcu bătrâna. E...

— Du-te, lasă-ne singure câteva minute! îi curmă vorba

cealaltă.

— Şi dacă vine intendenta?

— Nu vine încă… aşteaptă-mă afară!

Bătrâna se depărtă, aruncând o privire liniştitoare asupra prinţesei care se uita cu spaimă la fosta ei duşmană.

— Nu-ţi fie teamă, sunt Sonia Petrovici, zise revoluţionara, cu tristeţe.

Nataşa duse mâinile la inimă şi un fulger îi străbătu mintea. Da, numai Sonia avea astfel de ochi. Ea era! Dar ce înfăţişare căpătase nenorocita!

Un zâmbet amar se ivi pe buzele Soniei, care se apropie de prinţesă, cu mâinile întinse.

— Iartă-mă, pentru tot ce ţi-am făcut! zise ea. Acum m-am îndreptat şi nu-ţi voi mai face niciun rău.

Nataşa îşi mai revenise din spaimă. Revoluţionara îi cuprinse mâna şi o sărută.

— Ce faci? strigă prinţesa. Ah, cât trebuie să fi suferit! adăugă ea, izbucnind în lacrimi.

— Da, am suferit mult… alături de el, murmură Sonia.

— Alături de cine? Hai, vorbeşte!

— Alături de Boris Verodin.

Prinţesa se clătină pe picioare, ca şi cum ar fi primit o lovitură de moarte.

— Boris Verodin… soţul meu? îngână ea.

— Lasă-mă să-ţi mărturisesc totul şi fii liniştită, căci trăieşte şi se simte foarte bine.

— Slavă Domnului! murmură Nataşa.

Sonia povesti tot ce se întâmplase. Fără să se cruţe, revoluţionara îşi recunoscu vina şi sfârşi arătând cum căutase să-l prevină de primejdia ce-l ameninţa.

După un sfert de ceas, Sonia părăsi celula. Tânăra prinţesă îşi îngropase faţa în mâini şi plânsese amarnic, copleşită de milă pentru această femeie care îi pricinuise, totuşi, atâtea suferinţe.

Acum, însă, o iertase, urmând ca a doua zi, să pornească spre Omsk şi să fugă împreună în vreo gară, în timp ce cealaltă paznică avea să doarmă sub înrâurirea narcoticului.

Totul fu pus la cale în cea mai mare taină. Sonia îşi făcuse rost de sticla cu rachiu, în cave turnase praful adormitor.

În ziua următoare, Saşa voia să se prefacă bolnavă, pentru ca să se folosească de prilej şi să părăsească oraşul cu acelaşi tren, cu care urma să plece arestata.

Dar se petrecu ceva neaşteptat, care răsturnă planul celor două femei.

Judecătorul de instrucţie primi un ordin, adresat autorităţilor din ţară, prin care se cerea arestarea unei anumite Nataşa de Gogineff – căsătorită cu un oarecare Verodin – şi transportarea ei la Petrograd. Asupra ei plutea bănuiala că făptuise o îndoită crimă şi, afară de asta, era învinuită de bigamie.

Judele instructor chemă pe soţia lui şi îi citi ordinul primit.

— Nu, nu se poate, zise Lora, cu hotărâre, fiinţa asta nu e în stare să facă vreun rău cuiva.

— S-a întâmplat de multe ori ca femeile cele mai drăgălaşe să fie cele mai ticăloase, replică el, înălţând din umeri.

— În cazul ăsta, n-o mai trimitem la Omsk?

— Nu, căci mi-e teamă să nesocotesc ordinul celor din capitală. Aşadar, va pleca la Petrograd cu cel dintâi transport de arestaţi.

Peste trei zile, Nataşa se urcă în tren, sub o pază puternică. Sonia şi Saşa, care de astă dată nu mai puteau să-i fie de niciun folos, fugiră de la închisoare şi părăsiră şi ele oraşul, pentru a rămâne în apropierea prinţesei.

Privirea îndurerată a acesteia le săgetă inimile, dar cele două femei n-aveau încotro şi trebuiau să aştepte în linişte desfăşurarea întâmplărilor.

180. În faţa judecătorului

Pacea se încheiase, dar în ţară nu se restabilise liniştea. În miazăzi se formase o nouă republică, Statul liber al Ucrainei, care se afla pe picior de război cu revoluţionarii. Mari prefaceri avură loc şi în Siberia, unde muncitorii luară pe seama lor paza familiei imperiale. Aceasta fusese

transportată la Ecaterinburg şi autorităţile oraşului întocmiră o gardă puternică în jurul ei, căci se temeau ca nu cumva prizonierii să facă vreo încercare de fugă.

Generalul Colceag înjghebase o armată cu ajutorul căreia voia să redea Ţarului libertatea, dar acest lucru părea cu neputinţă, căci revoluţionarii erau hotărâţi să ucidă pe prizonieri în cazul că generalul ar fi înaintat spre oraş.

În acest timp, guvernul, neliniştit de frământările de la graniţă, îşi mutase sediul la Moscova.

Ilino se străduise din răsputeri să facă lumină asupra cazului Potcikev–Verodin. Din păcate, şi spre marea sa părere de rău, situaţia luntraşului nu era tocmai limpede. Toate încercările făcute pentru a dovedi nevinovăţia acestuia, nu făcură decât ca bănuiala împotriva tânărului să se întărească şi mai mult. Trimisul care cercetase coliba cărbunarului raportase că aceasta era nelocuită de câtva timp, iar locuitorii satelor învecinate susţineau că cei trei oameni nu mai fuseseră văzuţi demult. După cum spusese Boris, se stabili că în colibă mai locuise, afară de cărbunar şi fiul său, o tânără fată cu numele de Pavlovna, care era logodnica acestuia din urmă. În acelaşi timp, însă, se adeveriseră şi spusele prinţului Potcikev cu privire la misterioasele căruţe care fuseseră zărite în timpul nopţii, însoţite de un bărbat înalt şi bine făcut. Situaţia lui Boris deveni şi mai grea prin prezenţa celor câteva monezi de aur, despre care prinţul susţinea că le găsise în pivniţa mănăstirii.

Într-una din zile, Ilino se hotărî să facă o nouă încercare, hotărându-l pe Boris să-şi mărturisească vina. Dar văzând chipul liniştit al arestatului, îndoiala îl cuprinse iar. Nu, Boris Verodin n-avea înfăţişarea unui om vinovat.

— Boris Verodin, începu preşedintele Comitetului Central, în curând nu vom mai avea de-a face unul cu altul, căci vei fi înaintat Cekei… Până atunci, însă, aş vrea să-ţi uşurez situaţia atât cât îmi va fi în putinţă. Singurul mijloc ca să ajung la acest lucru, ar fi descoperirea lăzilor cu aur, de care avem neapărată nevoie. Aşadar, mărturiseşte unde se află comoara!

Luntraşul avu un zâmbet dureros.

— Tovarăşe Ilino, sunt încredinţat că-mi vrei binele, răspunse el, dar îţi jur că nu ştiu nimic afară de cele ce-am spus.

Preşedintele începu să umble prin încăpere cu paşi mari; deodată, se opri în faţa luntraşului şi zise:

— Mergi spre pieire, Boris Verodin… Judele instructor al Cekei e un om foarte aspru – îl cunoşti, tovarăşul Domburov, cu care te-ai certat în adunarea delegaţilor… Aş fi vrut să nu ajungi în mâinile lui şi de aceea am încercat să fac eu însumi lumină în această afacere… Din nefericire, însă, n-am izbutit. Cercetările vor fi continuate de Domburov, care e un om scrupulos, dar şi crud. Bănuiesc că n-a uitat încă ce ai spus atunci despre el…

Boris Verodin privi deznădăjduit spre bărbatul dinaintea lui.

— Tovarăşe Ilino, îmi dau prea bine seama că ai vrut să mă salvezi, zise el, cu glas slab. Totul e în zadar, însă. De la mine nu veţi afla altceva, chiar de-ar fi să-mi smulgeţi limba din gură.

Ilino ridică din umeri, apoi sună clopoţelul şi doi paznici se iviră în birou, spre a-l transporta pe Verodin în temniţă.

Peste trei zile, arestatul fu adus înaintea lui Domburov. Pe vremea Ţarului, acesta fusese tot judecător şi mai ales criminalii politici erau trimişi înaintea sa. Apoi, însă, dovedi că ştie să-şi schimbe repede părerile, căci după cum odinioară pedepsea cu cea mai mare asprime pe duşmanii regimului ţarist, acum făcea la fel cu cei care erau bănuiţi că nu simpatizează cu mişcarea revoluţionară.

Afară de asta, era foarte viclean şi se purta nespus de aspru cu criminalii de rând, mai ales cu hoţii.

Când Boris Verodin fu adus în biroul său, judecătorul nici nu-l luă în seamă, ci urmă să răsfoiască printre hârtiile de pe masă, până ce, după vreun sfert de ceas, ridică deodată capul, răcnind:

— Ei, mărturiseşti? N-are niciun rost să mai minţi, căci vinovăţia dumitale e ca şi dovedită.

Luntraşul aţinti asupra lui o privire plină de dispreţ.

— Tovarăşe Domburov, poţi să vorbeşti mai încet, căci nu sunt surd, zise el. N-am de făcut nicio mărturisire, fiindcă nu mă ştiu vinovat cu nimic.

Celălalt izbucni într-un râs aspru.

— Da, aşa vorbesc toţi aceia care au ceva pe cuget... Aşadar, nu vrei să mărturiseşti?

— Repet, n-am de făcut nicio mărturisire.

Domburov îşi muşcă buzele, aţintind asupra arestatului privirile sale întunecate.

— Ascultă-mă, chestia asta prea e cusută cu aţă albă, Boris Verodin, zise el. Altminteri, cum ai putea să lămureşti dispariţia cărbunarului şi a lor săi? Afară de asta, ce spui despre monezile găsite în pivniţa?

— Cu privire la cea dintâi întrebare, pot să-ţi dau lămuriri destul de precise, tovarăşe Domburov, răspunse Boris, liniştit. Cărbunarul şi ceilalţi voiau să părăsească ţara, căci primiseră de la Sonia Petrovici o sumă mai mare de bani cu ajutorul căreia puteau să trăiască în străinătate câtva timp. Pesemne că şi-au dus planul la îndeplinire, ceea ce n-are nicio legătură cu aurul dispărut.

— Da, te pricepi să tragi spuza pe castanele dumitale, replică celălalt, batjocoritor. Cu mine, însă, nu-ţi merge... Ia spune-mi, de unde avea Sonia Petrovici atâţia bani, ca să poată face asemenea daruri?

Luntraşul înălţă din umeri.

— De unde vrei să ştiu eu asta? Cercetează dosarul şi vei vedea că, după ce s-a însănătoşit, Sonia Petrovici nu s-a mai arătat nicăieri... Aşadar, cum aş putea să ştiu dacă avea bani mulţi sau puţini şi dacă aceştia provin din lăzile dispărute?

Domburov clipi din ochi.

— Cu alte cuvinte, vrei să spui că ea e hoaţa?

— Nu, nu-i aduc nicio învinuire, dar nici n-o pot dezvinovăţi, căci, după cum am spus, nu ştiu ce s-a întâmplat în timpul bolii mele, când am zăcut în nesimţire.

— Eşti şiret ca o vulpe, Boris Verodin.

— Tovarăşe Domburov, n-ai niciun drept să mă insulţi, făcu tânărul, înfuriat. Am spus adevărul... dacă nu vrei să mă crezi,

treaba dumitale. Eu, însă, nu-ţi mai răspund la întrebări.

Judecătorul de instrucţie râse cu poftă.

— Bine, n-ai decât… m-am şi aşteptat la asta, căci nu mai ştii pe unde să scoţi cămaşa… Da, da, acum ţi s-a înfundat cu totul… Ştii că misterioasa călugăriţă, despre care ai vorbit, n-a putut fi găsită? De altminteri, nimeni n-a zărit-o prin apropierea colibei. Hm, până acum surorile din ordinul „Maicilor cenuşii” nu prea obişnuiau să îngrijească pe furiş pe bolnavii lor!

De astă dată Boris Verodin nu-l mai învrednici nici măcar cu o privire, căci îşi dădea seama că judecătorul va întoarce lucrurile în aşa chip, încât să-l scoată vinovat.

Judele instructor chemă paznicii care îl duseră pe arestat la închisoare.

— Lasă că-l silesc eu să mărturisească! murmură el, după ce rămase singur.

181. Din nou spre libertate

Iesta Ulkitzki suferise şi el mult în vremea din urmă. Deşi i se oferise slujba de judecător, tânărul prinţ refuzase s-o primească, astfel că fu numit în administraţia Cekei, având îndatorirea să supravegheze închisorile şi să poarte de grijă ca deţinuţii să nu fie lipsiţi de hrană.

Sora lui se afla în Ucraina, unde îngrijea de bolnavii şi răniţii din armata roşie. Scria foarte rar, însă din rândurile ei se desprindea teama pentru soarta lui Boris Verodin, a cărui situaţie deznădăjduită i-o descrisese fratele ei.

În acea zi, Iesta avea mai puţin de lucru ca de obicei. Mintea lui era preocupată de întâmplările petrecute în lunile din urmă şi o mare durere îl cuprinse, gândindu-se la Irina, frumoasa fată care dispăruse fără urmă. Dragostea prinţului sporise tot mai mult, iar îngrijorarea pentru soarta Irinei îl rodea grozav. Uneori, se îndoia chiar dacă sora prietenului său se mai afla în viaţă.

De asemeni, tragicul sfârşit al moşierului îl îndurerase mult. Singura rază de lumină în noianul acesta de întâmplări triste,

era faptul că părinţii săi izbutiseră să treacă graniţa şi duceau în străinătate o viaţă lipsită de griji, datorită mărinimiei lui Vasilieff, care le predase administrarea unei mari moşii din Franţa.

Uşa biroului se deschise şi Urez păşi pragul. Tânărul prinţ îi ieşi în întâmpinare, plin de bucurie.

— Ei, ce se aude? întrebă agitatorul, după ce încuiase uşa cu grijă. Ai vreo veste bună?

— Da, am izbutit să-i strecor pilele în celulă? Paznicul, un bătrân militar, în care am toată încrederea, s-a pus în legătură cu el. Totul e să aibă puţin curaj.

— O să aibă şi... o să şi izbutească, răspunse Urez. Dar ia spune, a fost greu să-l convingi că singura lui scăpare e fuga?

— Da, foarte greu, şi m-am văzut nevoit să mă folosesc de darul meu de vorbire, căci s-a împotrivit din răsputeri.

— Îmi închipuiam eu, făcu Urez. De altminteri, cunosc şi motivele... Toţi vor crede în vinovăţia lui, dacă va fugi de judecată.

— Da, aşa e, încuviinţă Iesta. Însă i-am spus că nici nu va avea prilejul să se apere, fiindcă Domburov a şi hotărât moartea lui.

— Şi când trebuie să fugă?

— În noaptea de mâine, răspunse prinţul. Astăzi a pilit ultimul drug de fier.

Urez părăsi pe prietenul său, şi se îndreptă spre locuinţa Denisei Barobleur. Aici fu întâmpinat de Petroneff, care îi spuse că stăpâna lui trebuie să se ivească dintr-un moment într-altul.

— Ei, a renunţat la împotrivire? întrebă apoi, presupusul negru.

Celălalt clătină capul în semn de încuviinţare.

— Aşadar, e hotărât să fugă? strigă Petroneff, surprins.

— Da, a mers greu, după cum mi-a spus Iesta Ulkitzki, totuşi a mers...

— Slavă Domnului! Astfel, contesa nu va mai fi nevoită să se prezinte în faţa judelui-instructor.

— Cum, voia să...

— Da, voiam, răsună în acea clipă glasul plăcut al contesei, care purta uniforma călugăriţelor din ordinul „Maicilor cenuşii”. Eram hotărâtă să mă înfăţişez astăzi înaintea lui Domburov, spre a-i destăinui ceea ce ştiu.

— Dar nu v-aţi gândit la primejdia pe care aţi fi înfruntat-o? întrebă Urez, îngrijorat.

Contesa zâmbi.

— Voiai, poate, să încuviinţez ca un nevinovat să fie condamnat la moarte? Nu, aşa ceva nu mi se poate cere.

— Din fericire, nu mai e nevoie de jertfa dumneavoastră, replică Urez, cu un suspin de uşurare.

— Dar va izbuti, oare, să fugă?

— Da, trebuie să izbutească, răspunse agitatorul, cu hotărâre. O să fie nevoit să sară pe un acoperiş care se află la câţiva metri dedesubt, apoi va fi luat pe bordul unei corăbii ancorate pe Neva.

— Numai să nu i se întâmple ceva, cu prilejul săriturii! murmură contesa.

— Puteţi fi liniştită, n-o să i se întâmple nimic… Acum, însă, aş vrea să vă mai fac câteva destăinuiri…

— Vorbeşte!

— E vorba de… prinţesa Nataşa de Gogineff.

— Soţia lui Boris?

— Da… procesul ei va avea loc într-una din zilele acestea. Dacă nu se întâmplă vreo minune în ultimul moment, nu va fi tocmai bine de dânsa…

— Şi fireşte că Boris Verodin nu ştia nimic despre asta? şopti contesa.

— Nu, nu ştie nimic.

Călugăriţa cuprinse braţul agitatorului şi zise cu glas tremurat:

— Nici nu trebuie să afle, m-ai înţeles? Altminteri n-o să vrea nici în ruptul capului să părăsească ţara, lăsându-şi soţia în primejdie de moarte. În acest timp, noi vom purta de grijă ca sărmana femeie să nu păţească nimic.

— Bine, fiţi sigură că eu n-am să scap niciun cuvânt despre asta, răspunse agitatorul. Dacă n-o afla de la alţii, atunci vă

asigur că vestea o să ajungă la urechile lui Boris, abia după ce o să fie dincolo de graniţă. Şi, odată ajuns în străinătate, n-o să se mai încumete să vină înapoi în Rusia.

Urez îşi luă rămas bun, căci mai avea mult de lucru, pentru ca întreprinderea să fie încununată de succes.

În vremea asta, Boris Verodin stătea posomorât în celula sa. Interogatoriile judelui-instructor se urmau zi de zi şi plasa se strângea tot mai mult în jurul nefericitului tânăr. Domburov se folosea de orice prilej ca să îngreuieze situaţia arestatului şi, după cât se părea, se pricepea de minune la aceasta.

Ziua a doua trebuia să fie hotărâtoare, căci sentinţa avea să se dea în şedinţa consiliului Cekei. Dar, până atunci, Boris Verodin voia să fugă din celula sa, după ce se împotrivise multă vreme să facă aceasta.

Fireşte, toţi aveau să-l socotească vinovat, toţi aveau să-şi zică:

„A fugit din faţa judecăţii, spre a se bucura în tihnă de milioanele furate!”

Prietenii săi, însă, izbutiră să-i înfrângă încăpăţânarea.

— Ce rost ar avea moartea ta? îl întrebă Iesta. Nu e mai bine să rămâi în viaţă, pentru a salva comoara dispărută? Cineva trebuie să fi intrat în stăpânirea ei… pe acest cineva trebuie să-l descoperi. Şi, după cum te cunosc, nu mă îndoiesc că vei izbuti.

Boris Verodin se lăsase convins de acest argument şi primise planul de fugă.

Celula în care fusese închis era una din cele mai sigure ale fortăreţei Petru şi Pavel. Ferestruica zăbrelită îngăduia doar ca un om de statura lui Boris să se poată strecura printr-însa. După multe sforţări, arestatul izbuti să pilească gratiile – şi lucrase numai în nopţile când era de pază fostul militar, devotatul lui Iesta.

În acea noapte, venise iar rândul lui Brocuvo – cum se numea gardianul – care bătu încetişor în uşa celulei, spre a da de veste arestatului că poate să-şi înceapă lucrul.

Boris Verodin se urcă pe scăunel şi începu să pilească

gratiile, în timp ce trăgea cu urechea la orice zgomot care se auzea pe coridor. Când răsuna vreo bătaie în uşă, sărea jos şi se vâra repede sub pătură, prefăcându-se că doarme.

La un moment dat uşa se deschise şi în prag apăru gardianul-şef, un om foarte aspru, care se purta rău cu deţinuţii.

— Ei, Brocuvo, strigă el spre paznicul care rămăsese în urmă, ia vezi mai de aproape ce e cu câinele ăsta! Mi se pare că nici nu era în pat, înainte de venirea mea.

Bătrânul paznic se apropie, cu inima zvâcnind de teamă.

— Ei, idiotule, dormi! Aha, te prefaci, vrei să ne înşeli! strigă el.

Boris Verodin se frecă la ochi, ca şi cum abia se trezise din somn.

— Întoarce-te pe partea cealaltă! porunci gardianul-şef.

Arestatul se supuse, dar deodată primi un ghiont în spate.

— Ei, nu te poţi mişca mai repede? strigă gardianul-şef.

În clipa următoare, Boris sări în sus şi, năpustindu-se asupra lui, îl izbi în cap cu atâta putere, încât individul se prăbuşi la pământ, scoţând un geamăt.

— Na, acum mai încearcă să dai în nenorociţii care stau fără apărare înaintea ta! scrâşni luntraşul.

Gardianul-şef se ridică de la pământ, cu ochii scânteind de furie.

— Asta o să-ţi plătesc eu! scrâşni dânsul. Ce o să te mai mângâie cnutul îndată!

— Să nu îndrăzneşti, că te sugrum, ticălosule! strigă Boris Verodin.

Celălalt părăsi celula.

— Sălbatic om! se adresă el bătrânului paznic. E totdeauna atât de turbat?

Brocuvo înălţă din umeri.

— Când te porţi bine cu dânsul, e blând ca un miel. Nu poate răbda să i se facă vreo nedreptate. De altminteri, chiar dumneata eşti vinovat de cele întâmplate.

Gardianul-şef îi aruncă o privire de ură, apoi se depărtă, fără să mai scoată o vorbă.

— Mâine îl condamnă la moarte! murmură el. Ce o să mă mai bucur când l-oi vedea zbătându-se!

Boris Verodin începu iarăşi să lucreze la gratiile ferestrei şi cam pe la miezul nopţii, toate erau pilite.

Primăvara sosise. Un vânt de aprilie adia în jurul întunecatei clădiri.

Arestatul smuci fiarele şi, în clipa următoare, acestea erau în mâinile sale. După ce le puse deoparte, deschise ferestruica în afară şi se întinse iarăşi pe culcuşul său.

Nu trecu multă vreme şi Brocuvo îi dădu de veste, prin trei lovituri, că sosise momentul hotărâtor.

Boris Verodin se urcă iarăşi pe scăunel, apoi se strecură prin deschizătura ferestrei.

Acum plutea între cer şi pământ. O mare nelinişte puse stăpânire pe inima lui, căci acoperişul casei era mai depărtat decât îşi închipuise. Totuşi, n-avea încotro, trebuia să cuteze săritura.

Încordându-şi puterile, îşi făcu vânt de pe fereastră şi, după câteva clipe, ajunse nevătămat pe acoperiş, unde se ghemui, rămânând în aşteptare. Dacă fusese zărit, totul era pierdut.

Din fericire, nu se auzi nimic altceva în afară de paşii cadenţaţi ai santinelei din curtea închisorii.

Înaintând în patru labe, Boris Verodin se apropie de marginea acoperişului, unde ajunse după multă trudă, căci trebuia să fie cu mare băgare de seamă ca să nu alunece. În sfârşit, prăpastia se căsca dedesubtul său.

Tânărul îşi înfăşurase în jurul trupului o funie lungă de vreo treizeci de metri, cu ajutorul căreia, urma, să coboare în adâncime. Dar nicăieri nu se zărea ceva de care să poată înnoda funia.

În cele din urmă desprinse câteva olane de pe acoperiş şi vârî mâna în deschidere, unde dădu de o grindă care părea destul de trainică pentru a-i susţine greutatea. Fără să mai stea la gânduri, legă de ea capătul frânghiei şi căţărându-se peste marginea acoperişului, se lăsă în jos cu mare băgare de seamă.

Deodată se auzi o trosnitură – grinda se rupsese.

Nenorocitul pluti o clipă în aer, cu mâinile încleştate pe funie, apoi se prăbuşi la pământ, în timp ce bucăţi de olane căzură cu zgomot alături de el.

În clipa următoare, strigătele santinelei răsunară în noapte, altele îi răspunseră, dar nimeni nu ştia dincotro se auzise zgomotul.

Boris Verodin se folosi de zăpăceală şi se căţără pe zidul împrejmuitor. Tocmai când se pregătea să sară în stradă, câteva detunături sfâşiară tăcerea nopţii de primăvară şi o mare larmă se produse în curtea închisorii.

Din fericire, fugarul nu-şi pierdu cumpătul şi, după ce sări, se apropie de maşina din care i se întindeau câteva mâini.

— Repede, repede! îl zori un glas de femeie, care păru cunoscut luntraşului.

În clipa următoare, maşina se puse în mişcare şi, înainte ca soldaţii să poată trage a doua oară, coti, în goană, într-o stradă care ducea spre ţărmul Nevei.

182. O revedere neplăcută.

Trecuseră multe săptămâni de când Nataşa aştepta în Petrograd să i se ia interogatoriul. De ce o lăsau astfel, atâta timp? Iată ce nu putea să priceapă tânăra prinţesă.

Frământată de teamă şi griji, chipul ei drăgălaş devenea tot mai palid şi mai slab.

De la plecarea ei din Tobolsk nu mai dăduse ochii nici cu Saşa, nici cu Sonia. Aici, în Petrograd, slujbaşii Cekei erau foarte aspri şi o ameninţau chiar cu bătaia, dacă stăruia cu întrebările.

În sfârşit, veni şi ziua când avea să fie dusă înaintea judecătorului. O paznică deschise uşa celulei şi zise cu glas aspru:

— Nataşa Verodin, fii gata, judecătorul te aşteaptă!

La început, biata prinţesă se simţi cuprinsă de spaimă; apoi, însă, se mai linişti la gândul că acum avea cel puţin prilejul să se apere de învinuirea care i se aducea.

Abia avu timp să-şi împletească părul şi să-şi pună în ordine

îmbrăcămintea, când paznica se ivi din nou.

În timp ce păşeau pe coridor, prinţesa rămase surprinsă văzând că însoţitoarea ei se opreşte deodată, zicându-i cu glas blând:

— Mi-e milă de tine, copila mea… Vei fi dusă înaintea judelui-instructor Kalin, un om care pare foarte bun şi se poartă frumos cu arestaţii. Fii însă cu băgare de seamă şi nu te încrede în el, căci e prefăcut nevoie mare.

Arestata strânse mâna paznicei, în semn de recunoştinţă. Dar bătrâna îşi luă iarăşi o înfăţişare aspră, căci se auziră paşi pe coridor şi nu era voie ca o paznică să stea de vorbă cu arestatele.

În cele din urmă, ajunseră înaintea unei uşi.

— Vei aştepta aici până ce vei fi chemată zise gardiana.

Prinţesa se aşeză pe o bancă, alături de o femeie cu chipul respingător. Aceasta încercă să intre în vorbă cu dânsa, dar tânăra îi întoarse spatele.

Oameni feluriţi trecură pe dinaintea lor. Cei mai mulţi aveau feţele îngrijorate, iar femeile erau cu ochii înroşiţi de plâns.

Da, cu toţii se temeau de groaznicul tribunal. Niciodată nu se ştia ce învinuire apăsa asupra celor chemaţi înaintea Cekei. Într-o bună zi, nenorociţii primeau o citaţie şi, de cele mai multe ori, rudele nici nu erau vestite care fusese hotărârea luată cu privire la pârâţi.

În sfârşit, după vreun ceas, veni şi rândul Nataşei. Ea se pomeni într-o încăpere, unde văzu trei bărbaţi stând la o masă. Unul din aceştia, un om mai în vârstă, cu barbă lungă, se afla în colţul din stânga.

— Uită-te la mine! se auzi, deodată, un glas blând.

Nataşa tresări. Acesta era, oare, temutul Kalin, despre care îi vorbise paznica?

Judecătorul avea ochi blânzi, foarte strălucitori.

— Dumneata eşti Nataşa Verodin? întrebă el, cu bunăvoinţă, în timp ce făcu constatarea că acuzata era cea mai frumoasă femeie pe care o văzuse cândva în viaţă.

— Da, eu sunt, răspunse prinţesa, cu sfială.

— Numele de naştere? cercetă judele instructor.

— Gogineff.

— Eşti fiica prinţului Gogineff?

— Da, domnule judecător.

— „Domnule” ăsta lasă-l de-o parte… spune-mi „tovarăşe judecător”.

— Bine, fie cum doriţi!

— Eşti învinuită că ai ucis o femeie, pe una anume Elena Rotberg, şi pe copilaşul acesteia… Ce ai de spus în apărarea dumitale?

Nataşa începu să tremure. Aşadar, era bănuită că dânsa ucisese pe sărmana bolnavă, pe care o îngrijise cu atâta devotament?

— Nu, nu e adevărat, murmură ea. Victima era doar prietena mea…

— Bine, dar avem un martor care susţine că te-a văzut în timp ce săvârşeai crima, zise judele.

— Minciună, totul nu-i decât o minciună sfruntată! murmură prinţesa.

— Las’ că vom lămuri noi cum stau lucrurile, făcu magistratul. Acum, însă, să auzim ce ai de spus cu privire la cealaltă învinuire. E adevărat că erai deja măritată, când te-ai cununat cu luntraşul Boris Verodin?

Biata femeie roşi până în albul ochilor, gândindu-se că va fi nevoită să dezvăluie acestor oameni tot trecutul ei.

— Da, e adevărat, am fost măritată cu prinţul Potcikev, mărturisi ea. Nunta a avut loc vara trecută, în castelul tatălui meu de pe ţărmul Volgăi. În aceeaşi noapte, prinţul trebuia să se înapoieze pe câmpul de luptă… Mai târziu am aflat, printr-o întâmplare, că folosindu-se de un nume fals, soţul meu se căsătorise cu altă femeie, şi anume cu acea Elena Rotberg, care a fost omorâtă.

— Dacă dumneata nu eşti ucigaşa, atunci cine a asasinat-o?

— Ah, vă rog, nu mă chinuiţi! îngână prinţesa, ridicând mâinile, implorator.

— Ştii cine e ucigaşul? stărui Kalin.

— Da… ştiu…

— Şi nu vrei să ne spui? Dacă aş fi în locul dumitale, n-aş mai sta la gânduri nicio clipă.

Prinţesa izbucni în plâns.

— Ah, e îngrozitor… nu, nu pot! murmură ea, printre lacrimi.

— Faci o mare prostie! replică judele-instructor. Eu unul, aproape că nu ştiu ce să mai cred… Nădăjduiesc, totuşi, că ai să-ţi iei seama la timp.

Zicând acestea, magistratul făcu un semn. Uşa se deschise şi prinţul Nicolai Potcikev păşi înăuntru, ferecat în lanţuri.

Abia aruncase o privire asupra lui, că Nataşa scoase un ţipăt de spaimă şi ridică mâinile, ca şi cum ar fi vrut să se apere de o primejdie.

Judele instructor privi cu luare-aminte spre cei doi arestaţi şi văzu groaza de moarte care se întipărise pe chipul sărmanei prinţese. Pe de altă parte, observă zâmbetul batjocoritor care încolţise pe buzele prinţului şi expresia de viclenie a ochilor săi străpungători.

Vrând să dea amândurora răgaz să se reculeagă, magistratul începu să răsfoiască dosarul care cuprindea declaraţiile lui Potcikev. Acestea erau – lucru pe care Kalin n-avea de unde să-l ştie – o adevărată împletitură de intrige şi minciuni, căci arestatul îşi dăduse seama că nu i se poate dovedi mai nimic cu privire la asasinarea Elenei Halbah.

Căsătoria lui cu victima fusese nevoit s-o recunoască, deoarece un necunoscut – pesemne acelaşi care îi adresase scrisorile de ameninţare – trimisese parchetului câteva din scrisorile sale către Elena, precum şi fotografia care îl înfăţişa purtând barbă.

Judecătorii recunoscură scrierea prinţului şi portretul său, astfel că acesta se văzu nevoit să mărturisească faptul că se folosise de un nume fals spre a se căsători cu Elena Halbah în Kiev. De altminteri, pentru această nelegiuire n-avea să fie pedepsit prea aspru, căci sub noul regim contractele de căsătorie erau privite ca acte făcute între particulari şi autorităţile nu le dădeau nicio însemnătate.

— Aşadar, recunoşti că prinţul e soţul dumitale? urmă Kalin, adresându-se Nataşei.

Aceasta oftă şi răspunse:

— Recunosc doar că m-am căsătorit cu el acum un an. De atunci, n-am mai avut de-a face cu dânsul şi cea mai arzătoare dorinţă a mea era să nu-i mai ies niciodată în cale.

Magistratul privi cu oarecare bucurie spre Potcikev care rămăsese, însă, foarte liniştit.

Ce însemna, oare, această linişte? Lucrurile aveau să se lămurească foarte curând.

— Nataşa, cum poţi minţi astfel? întrebă prinţul, cu glas mustrător.

Prinţesa îl privi uimită, neştiind ce să creadă.

— Răspunde! porunci Kalin.

— Prinţul minte! murmură ea. N-are niciun drept să-mi vorbească astfel… vă jur că n-am trăit niciodată unul alături de altul, ca soţ şi soţie. Anul trecut ne-am întâlnit o dată sau de doua ori, însă asta a fost din întâmplare şi fără voia mea…

— Povesteşte tot ce s-a petrecut, prinţe Potcikev, interveni magistratul.

Arestatul se întoarse cu spatele la soţia sa şi, în timp ce vorbi, făcu o mutră ca şi cum ar fi fost adânc îndurerat de necazurile pe care i le pricinuia tânăra femeie.

— Ceea ce a spus prinţesa e adevărat, în bună parte, zise el. Minte, însă, când spune că nu m-a putut suferi. Ce-i drept, am fost puţin timp împreună, dar am trăit foarte fericiţi. Dânsa mă iubea şi…

Nataşa nu mai putu să rabde şi strigă, plină de indignare:

— Minte ca un neruşinat, domnule judecător! Nu-i daţi crezare, toate acestea sunt născociri…

Kalin ridică mâna şi făcând un gest binevoitor, zise:

— Fii liniştită, aceste declaraţii au fost făcute şi la interogatoriul trecut. Am cerut prinţului să le repete, numai ca să le auzi şi dumneata. Aşadar, lasă-l să sfârşească, apoi spune ce ai de spus.

— Bine, dar nu mă rabdă inima să ascult în tăcere minciunile astea sfruntate!

— Totuşi, trebuie să te supui! răspunse Kalin, înăsprindu-şi glasul.

Potcikev aruncase o privire dispreţuitoare asupra Nataşei şi ştia că sărmana suferea cumplit şi n-avea putinţa să se dezvinovăţească. Kalin zărise această privire, dar se pricepea să se stăpânească atât de bine încât nimeni nu era în stare să ghicească ce se petrecea în mintea lui.

Potcikev oftă iarăşi, aşa cum făcuse adeseori în timpul interogatoriului, şi urmă să joace pe nevinovatul. Omul acesta, pentru care viaţa unui semen nu preţuia nimic, care fusese unul din cei mai cruzi generali, care se folosea întotdeauna de armele cele mai grozave, nu se sfii nici de astă dată să-şi pună în joc toată viclenia pentru a-şi ajunge ţinta.

— Aşadar, după cum am spus, câtva timp trăirăm foarte fericiţi, urmă el. Aceasta reiese şi din faptul că prinţesa, care era logodită cu mine de doi ani, îl rugă pe tatăl ei să se mute la Petrograd spre a putea să mă vadă mai des.

Nataşa era cât p-aci că izbucnească iarăşi, dar o privire a magistratului o opri la vreme.

Prinţul se pricepea de minune să-şi dea înfăţişările care să se potrivească cu cele ce povestea. De unde până acum un zâmbet senin plutea pe buzele sale amintindu-şi de aşa-zisa perioadă de fericire, de astă dată chipul i se posomorî şi o sclipire de ură se ivi în ochii săi.

— În timp ce mă aflam pe câmpul de luptă, prinţesa făcu cunoştinţă cu luntraşul Boris Verodin, continuă el. Astfel se născu între ei o legătură de dragoste… soţia mea avu neruşinarea să mă trădeze…

— Bine, dar nu înţeleg deloc indignarea dumitale, prinţe Potcikev, replică magistratul. Ce ţie nu-ţi place, altuia nu face… După cum ai mărturisit dumneata însuţi, erai căsătorit cu Elena Halbah din Kiev… deci, duceai o viaţă dublă. Aşadar prinţesa n-a făcut decât să-ţi urmeze pilda…

Potcikev plecă privirile şi încuviinţă cu capul, nevrând să aţâţe pe magistrat împotriva sa.

— Cu toate astea, fapta ei m-a îndurerat nespus, cu atât

mai mult cu cât o socotisem ca o femeie cinstită, în care se putea avea încredere, răspunse dânsul.

Nataşa îşi astupă urechile, pentru a nu auzi minciunile sfruntate ale soţului ei. Acesta, însă, abia mai putea să-şi stăpânească bucuria şi urmă:

— După câtva timp, prinţesa izbuti să pună mâna pe nişte scrisori din care reieşea că o înşelasem cu Elena Halbah. Roasă de gelozie, s-a strecurat în casa rivalei şi, folosindu-se de un prilej nimerit, a ucis-o… Elena era tuberculoasă şi, după spusele medicilor, mai avea de trăit doar câteva luni. Aşadar, chiar dacă aş fi vrut să scap de dânsa, tot n-ar fi avut niciun rost să-i grăbesc sfârşitul. După săvârşirea faptei, pârâta se ivi la moşia mea şi-mi făcu o scenă foarte violentă, în urma căreia mă văzui silit să plec, mai ales că ţăranii începuseră să se răzvrătească. De atunci, nu mi-am mai văzut soţia şi habar n-am unde şi-a petrecut vremea.

Din când în când, un zâmbet batjocoritor se ivise pe buzele magistratului.

„Mare ticălos mai eşti!” îşi zise el. „Dar las’ că vedem noi ce e adevărat din spusele tale…” Apoi, întorcându-se spre arestată, ai cărei ochi se umpluseră de lacrimi, zise cu glas aspru:

— Apără-te de învinuirile aduse şi arată-ne tot ce ştii cu privire la moartea Elenei Halbah, sau Ratberg.

Nataşa începu să vorbească:

— Tot ceea ce a spus omul acesta nu-i decât o împletitură de minciuni neruşinate… Repet că am consimţit să-l iau de soţ, însă numai în urma dorinţei tatălui meu, care era în pragul ruinei şi nu vedea scăpare decât în prinţul Potcikev. Aşadar, eu am fost preţul cu care s-a încheiat târgul, dintre ei. Hotărâtă să-mi iau viaţa, mă retrasei, imediat după cununie, în apartamentul care aparţinuse mamei mele, şi acolo băui o cantitate de otravă. Din nefericire, aceasta era prea slabă, astfel că-mi revenii în simţiri. După puţin timp, revoluţionarii dădură foc castelului şi prinţul se văzu nevoit să fugă împreună cu soldaţii săi. În vreme ce flăcările ne invadau din toate părţile, eu şi bătrâna mea cameristă Saşa Verodin, ne

aşteptam moartea pe acoperişul clădirii. Dar pe semne că Dumnezeu nu voia să murim, căci ne trimise un salvator. Era Boris Verodin. Acesta îşi croi drum printre flăcări şi izbuti să ne scape. Puţin mai târziu, furăm arestate de revoluţionari, care hotărâră împuşcarea mea... Dar Boris Verodin îmi veni în ajutor şi de astă dată... Da, am devenit iubita lui, o recunosc fără niciun înconjur! Niciodată, însă, n-aş fi consimţit să aparţin prinţului Potcikev, pe care l-am urât şi-l urăsc şi astăzi din toată inima.

Potcikev, care făcuse feţe-feţe, abia mai putea să se stăpânească.

— Lasă că-ţi plăteşte ea însutit, mincinosule! murmură judecătorul, străfulgerându-l cu o privire plină de bucurie.

— De atunci, nu m-am mai întâlnit cu prinţul, urmă Nataşa. Habar n-aveam că era căsătorit sub un nume fals şi nici n-am aflat asta din scrisorile lui, după cum susţine el. Nu tăgăduiesc că am intrat în rândurile monarhiştilor. Deoarece fusesem doamnă de onoare la Curtea Ţarinei, soarta familiei imperiale mă îndurerase nespus... Într-o zi, făcui cunoştinţă cu un fost ofiţer din armata imperială, anume Timetrius Halbah. Era pe vremea când rătăceam prin Petrograd, fără să ştiu unde să-mi odihnesc mădularele obosite. Tânărul ofiţer, îmi oferi adăpost în casa surorii sale – ceea ce primii cu multă bucurie. Chiar în aceeaşi zi, Timetrius mă prezentă Elenei Halbah, cu care mă împrietenii foarte repede, căci soarta bietei femei mă înduioşase mult. Încetul cu încetul, mă obişnuii cu noul fel de viaţă şi, adeseori, ieşeam la plimbare cu copilaşul, fără să bănuiesc că tatăl acestuia, Nicolae Rotberg, nu era nimeni altul decât prinţul Potcikev, soţul meu. Într-o seară, îşi făcu apariţia şi bărbatul prietenei mele. Eu mă aflam în încăperea alăturată. Deodată, auzii un zgomot ciudat, apoi un ţipăt. Fără să mai stau la gânduri, deschisei uşa şi, cuprinsă de groază, mă văzui înaintea prinţului Potcikev. În acelaşi timp, îmi dădui seama că se înfăptuise o crimă. Un singur strigăt izbucni de pe buzele mele, apoi îmi pierdui cunoştinţa, în timp ce asasinul o luase la fugă. Când îmi revenii în simţiri, mă aflam într-o maşină, care gonea pe

şosea cu viteză ameţitoare. În cele din urmă, ne oprirăm în curtea castelului părintesc al soţului meu... Voi trece peste suferinţele pe care le-am îndurat acolo. Amintesc doar că prinţul Potcikev nu e numai un ucigaş de rând, ci şi cel mai ticălos om, pe care l-am cunoscut vreodată. După multe ocoluri, ajunsei din nou în capitală, de unde pornii spre Siberia... Asta e povestea vieţii mele, domnule judecător... Recunosc că m-am căsătorit cu Boris Verodin, însă am făcut-o numai fiindcă ştiam că cealaltă căsătorie nu e valabilă, deoarece prinţul era însurat când mă luase de soţie. Jur că nu m-am dus de bună voie în castelul lui Potcikev şi am trecut sub tăcere numele ucigaşului, numai ca să nu iasă la iveală legătura ce mă încătuşa de el.

Judele-instructor privi zâmbind spre prinţ, care făcea mari sforţări să-şi ascundă tulburarea.

— Ei, ce zici de asta, Potcikev? întrebă magistratul.

— Minte! răspunse celălalt, scrâşnind din dinţi.

— Aşadar, aduci ca martor un fost ofiţer în armata imperială, anume Timetrius Halbah? urmă Kalin, adresându-se Nataşei.

— Da, însă nu ştiu unde se află acum, răspunse aceasta. În orice caz, vă asigur, că va întări spusele mele.

— Bine, vom încerca să dăm de el... Dar Saşa Verodin, camerista dumitale, unde e?

Prinţesa se întristă. Izbutise oare bătrâna să se înapoieze în capitală? Ce-i drept, în gara din Tobolsk o zărise urcându-se în tren, împreună cu Sonia, dar de atunci nu mai dăduse ochi cu dânsa.

— Nu ştiu dacă e în Petrograd, răspunse Nataşa.

— Fireşte, toţi martorii au dispărut, de parcă i-ar fi înghiţit pământul, interveni batjocoritor, prinţul Potcikev.

— Dumneata să taci! se răsti Kalin. Aşadar, nu mai rămâne decât Boris Verodin, urmă el, privind cu luare-aminte spre arestată. Nu cumva ştii unde am putea să dăm de el?

— Nu, domnule judecător, căci nu l-am văzut de multă vreme... Dumneavoastră sunteţi mai în măsură să ştiţi unde se află... doar e şi el revoluţionar... şi s-a jertfit întotdeauna

pentru tovărăşii săi.

Kalin îşi plimbă privirile de la unul la altul, căutând parcă să citească în sufletele celor doi arestaţi. Inima îi spunea că prinţul e un ticălos, deşi din declaraţiile făcute reieşea nevinovăţia lui. Aşadar, avea neapărată nevoie de martori.

— Boris Verodin s-a dovedit nevrednic de încrederea arătată, zise magistratul. Guvernul nostru îi dăduse însărcinarea să pună mâna pe un transport de bani, dar după cât se pare el şi i-a însuşit.

Nataşa sări în sus, plină, de indignare.

— Boris, un hoţ? strigă ea. Nu, niciodată! Vă asigur că nu e în stare să comită nici cea mai mică faptă necinstită!

Prinţul izbucni într-un râs batjocoritor.

— Cea mai mică faptă necinstită, fireşte că nu! zise el, cu nepăsare. Dar când e vorba de ceva mai serios, nu se dă înapoi… Nu se oboseşte el pentru fleacuri! De altminteri, vina lui e ca şi dovedită… Aşadar, nu mai nădăjdui să-ţi vezi iubitul, căci în curând o să fie trimis pe lumea cealaltă…

— Tacă-ţi gura! se răsti judele instructor. Vom vedea noi cine e vinovatul… poate că ne-am înşelat şi hoţul e cu totul altul.

— Fireşte, Verodin ăsta a luptat şi el pentru cauza revoluţionară, de aceea trebuie să i se ia apărarea chiar dacă ar fi prins cu mâţa în sac, răspunse prinţul, batjocoritor.

Kalin chemă paznicii, să-l ducă pe arestat în celula lui.

— Din păcate nu putem asculta mărturia lui Boris Verodin, căci acesta a evadat ieri din închisoare şi n-a fost prins până acum, zise el, adresându-se Nataşei.

Potcikev, care ajunsese la uşă, auzi şi el aceste vorbe.

— Vina o poartă numai paznicii Cekei, strigă el, peste umeri.

Magistratul se făcu roşu de furie, dar se stăpâni repede şi, strângând mâna Nataşei, zise cu glas blând:

— Mângâie-te, căci ar fi în interesul dumitale ca Boris Verodin să nu fie prins. Îl cunosc, şi mărturisesc că nu-l cred în stare să fi comis nelegiuirea de care e bănuit. Cu toate acestea, fuga lui n-a făcut decât să-i împovăreze situaţia, căci

fiecare îşi spune că un om nevinovat nu evadează din temniţă, nu fuge de judecată.

Nataşa vărsă lacrimi, implorând Cerul ca iubitul ei să nu cadă în mâinile urmăritorilor. Chinuită de griji, totuşi întărită în durerea ei, ea se înapoie în celulă.

183. Prin imperiul groazei

Un întuneric de nepătruns domnea în jurul Irinei, când se trezi iarăşi la viaţă în înfiorătoarea ei temniţă. Ridicându-se, sărmana fată izbuti să dea de lampa cu petrol, pe care o aprinse. Apoi, se aşeză pe marginea patului şi chibzui la soarta ei. Va putea, oare, să iasă la lumina zilei? Foamea o chinuia cumplit. Ce se va întâmpla peste trei, patru zile? Nu-şi va pierde oare minţile, dacă nu va lua hotărârea să-şi pună capăt vieţii?

Deodată îşi aminti de apariţia aceea sălbatică, pe care o zărise înainte de a-şi pierde cunoştinţa.

Visase, oare? Trăsăturile bătrânului i se întipăriseră adânc în minte, iar ochii săi mari, ficşi, nu-i putea uita defel. Nu cumva era vreun paznic care venise să-şi caute comandantul? Nu, lucrul era cu neputinţă, căci n-ar fi aşteptat atâta vreme. Trecuse doar aproape o săptămână de când se afla în subterana închisorii.

Deodată se ridică, străbătută de un gând. Până acum nu văzuse decât o parte a pivniţei. Poate mai exista vreo ieşire de acolo?

Deschise uşa şi trase cu urechea. Un zâmbet, obosit încolţi pe buzele ei. În cele din urmă, părăsi celula şi porni încetişor, cu lampa în mână, de-a lungul unui gang, la capătul căruia era o uşă.

Irina tresări. Nu cumva era şi aici o celulă? Poate chiar un arestat? încercă să descuie uşa cu cheia de la celula ei, dar aceasta nu se potrivea. Atunci, ridică lampa şi lumină încăperea, prin ferestruică. Privind înăuntru, zări un pat şi – un ţipăt scăpa de pe buzele ei, – căci în pat zăcea o făptură.

Biata fată începu să tremure şi lampa era să-i cadă din

mână. După puţin timp, îşi mai reveni în fire, dar era atât de slăbită, încât se sprijini de zid.

Adunându-şi puterile, izbi de câteva ori cu pumnul în uşă şi aşteptă. Nimeni nu-i răspunse. Ciocăni iarăşi, strigă, dar nu se auzi decât ecoul glasului ei.

Ridică din nou lampa până la ferestruică. Dacă nenorocitul nu dormea, însemna că era mort. Gândul acesta o făcu să se cutremure. Da, şi pe ea o aştepta moartea – poate aceeaşi moarte… prin foame.

Nenorocitul era alb ca varul şi o groază nemărginită se întipărise pe chipul său, care era încadrat de o barbă neîngrijită.

Încetul cu încetul, Irina izbuti să-şi învingă spaima. Da, era limpede, omul acesta fusese lăsat să moară de foame în celula lui. Trupul i se uscase şi nu mai rămăsese din el decât pielea şi oasele.

Irina căută să mai descopere ceva în încăpere, dar nu zări nimic care să-i atragă luarea-aminte. Atunci porni iarăşi spre celula ei, privind mereu îndărăt, ca şi cum se temea să nu fie urmărită de cineva.

Totuşi, nu avu răbdare să rămână locului multă vreme. Trebuia cu orice chip să se încredinţeze dacă mai erau şi alte celule, dacă nu cumva şi în acestea se aflau oameni care muriseră de foame.

Porni de-a lungul altui gang. Era la fel cu cel dintâi şi dacă n-ar fi ştiut direcţia, ar fi fost încredinţată că e acelaşi. Şi la capătul acestuia se afla o celulă. Ridică lampa şi, privind prin, ferestruică, avu înaintea ochilor aceeaşi privelişte, cu singura deosebire că nenorocitul zăcea pe podea.

Cuprinsă iarăşi de spaimă, o luă la fugă înapoi şi ajunse gâfâind la celălalt capăt al coridorului.

Deoarece însă era pe cale de a lămuri tainele înfiorătoarei temniţe, nu vru să se înapoieze în celula ei şi se hotărî sa cerceteze al treilea gang.

Şi aici dădu de o celulă, dar se apropie în vârful picioarelor, căci băgase de seamă că uşa era întredeschisă şi n-avea ferestruică. Cu inima zvâcnind, nevinovata copilă apăsă pe

clanţă şi împinse uşa. Lampa lumină trista încăpere. Totuşi, de astă dată un suspin de uşurare scăpă de pe buzele Irinei, căci nu mai zări niciun cadavru.

Istovită, neavând putere să-şi mai urmeze cercetările, se înapoie în celula ei şi încuia uşa.

Cât timp dormise, nu ştia nici ea, după cum nu ştia dacă afară era zi sau noapte. Foamea îi pricinuia chinuri cumplite. Izbuti totuşi să se liniştească şi adormi din nou.

Când se trezi, i se păru că tavanul celulei stătea să se prăbuşească peste dânsa. Ce însemna asta? Bătăi puternice răsunau în uşă. Irina duse mâinile la tâmple, temându-se să nu-şi piardă minţile. Bătăile se repetară. Abia ţinându-se pe picioare, ea se ridică şi porni spre uşa celulei.

— Cine-i acolo? întrebă gâfâind.

Nu primi niciun răspuns. Atunci vârî cheia în broască şi descuie uşa.

În clipa următoare, se dădu înapoi, cu un ţipăt, căci un guzgan o zbughise printre picioarele ei şi, după ce alergă speriat, prin celulă, dispăru iarăşi în coridor.

Înfiorată, vru să închidă uşa la loc, când băga de seamă câteva obiecte mici, care se aflau pe pământ.

— Ce-o mai îi şi asta? murmură ea, aplecându-se.

Dar, aproape că nu-i venea să-şi creadă ochilor: ţinea în mână câţiva cartofi. Abia izbuti să ducă la buze unul din ei şi simţi pe limbă gustul cartofilor fierţi.

Fără să-i mai cureţe, ca un copil care se arunca cu lăcomie asupra mâncării, nenorocita înghiţi pe nerăsuflate trei cartofi, iar ceilalţi doi îi ascunse în pat.

Cine îi făcuse oare preţiosul dar?

Zadarnic îşi frământă mintea, ca să lămurească taina. În cele din urmă, îşi zise că vreun paznic milos, care cunoştea subterana, făcuse un act de mărinimie şi-i adusese cartofii, pentru ca să nu moară de foame.

Din ziua aceea, Irina primea la fiecare trei zile aceeaşi porţie de hrană, ceea ce îi întări credinţa că un paznic al închisorii se lăsase înduioşat de soarta ei. Poate că era chiar acelaşi care o dusese în subterană? Pe de altă parte, însă, se

mira că acesta nu se interesa ce se făcuse cu comandantul lui… Dar dacă nici nu ştia măcar că Vossilaski se afla acolo?

Deocamdată, Irina scăpase de moartea prin foame, totuşi nu putea să trăiască multă vreme în aceleaşi condiţii, căci slăbea din zi în zi neavând hrană îndestulătoare.

Trecuseră vreo trei săptămâni de la întemniţarea ei, când, într-o dimineaţă, biata fată nu mai avu putere să se ridice din culcuş. Trupul îi era scuturat de friguri, iar lipsa apei o chinuia cumplit.

Făcând o sforţare supraomenească, izbuti să ajungă la uşă, o descuie, dar apoi se prăbuşi la pământ, în nesimţire.

După două zile, Irina mai zăcea pe lespezile reci, şi abia îşi revenise din leşinul ei. Deodată, uşa se deschise şi un bătrân cu părul ciufulit şi ochi mari, se ivi în prag, privind ţintă spre trupul nenorocitei.

— Încă o victimă a ticălosului! murmură el, aplecându-se deasupra fetei. Biată copilă, speram să te salvez, dându-ţi câte ceva din mâncarea mea sărăcăcioasă, dar m-am înşelat… N-ai avut putere să duci viaţa asta mizerabilă…

Încordându-şi muşchii, bătrânul o ridică şi o duse la culcuşul ei, aşezând-o în aşa fel ca să nu poată cădea. Apoi părăsi celula.

După un ceas se înapoie cu o cană de apă, umplu o ceaşcă şi o duse la buzele bolnavei.

— Sărmană fată, credeai că trăieşti de trei săptămâni din apa care se afla în cana asta! murmură el, zâmbind, după ce Irina sorbi băutura cu lăcomie. Dacă ai şti de câte ori am turnat eu apă înăuntru!

Nu ştia nici dânsa cât timp zăcuse bolnavă. Când se trezi, Irina găsi lângă ea o bucată de pâine, pe care o luă în mână şi o privi în neştire. Era foarte tare, totuşi nenorocita izbuti s-o fărâmiţeze, căci avea dinţi buni. Apoi, aţipi iarăşi.

Dormi multă vreme şi când deschise ochii, un întuneric de nepătruns domnea în jurul ei, totuşi, simţea că nu e singură în încăpere.

— Cine-i aici? Întrebă ea, cu glas tremurător.

— Un om care-ţi vrea binele, copila mea, răspunse o voce

care părea că vine din alte lumi.

La început Irina se înspăimântă, dar apoi se simţi liniştită de aceste vorbe.

Deodată, flacăra unui chibrit sfâşie întunericul. Irina închise ochii, ca orbită. Când îi deschise iar, îşi dădu seama cu uimire că în faţa ei se afla bătrânul al cărui chip îl zărise în vis cu câteva săptămâni înainte. Ochii săi mari priveau ţintă spre dânsa, în timp ce în mâna dreaptă ţinea lampa, pe care tocmai o aprinsese.

Multă vreme biata fată nu izbuti să scoată un cuvânt, căci gândurile îi erau preocupate de aşa-zisul ei vis, a cărui întruchipare îi apăruse pe neaşteptate.

— Ci… cine… eşti dumneata? întrebă ea, în cele din urmă.

Bătrânul zâmbi şi, cu prilejul acesta, Irina băgă de seama că faţa lui sălbătăcită ia o expresie foarte nobilă.

— Mai întâi lămureşte-mă dumneata pe mine, răspunse el, cu blândeţe. Ce caută o fiinţă atât de drăgălaşă în celulele subterane din fortăreaţa Petru şi Pavel?

— Am să-ţi povestesc bucuroasă cum am ajuns aici, zise Irina, cu glas slab. Dar… nu ştii, oare, ce se petrece astăzi în Rusia?

— Nu, habar n-am… Bănuiesc însă că tătucul se află tot în fruntea armatelor noastre, că slujbaşii lui stăpânesc ţara, că acei care nu i se supun sau scapă vorbe nechibzuite sunt deportaţi în Siberia sau trimişi pe lumea cealaltă…

— Nu, te înşeli, moşule, răspunse Irina. Totul s-a schimbat… dar, despre care Ţar vorbeşti?

— Despre Alexandru al treilea.

— Alexandru al treilea nu mai e în viaţă… a murit chiar înainte de naşterea mea, zise Irina.

— A murit?… Şi încă de atâta vreme?

— Da.

— Cine i-a urmat la tron? Fiul său Nicolai sau?…

Bătrânul îşi curmă vorba şi privi spre Irina, cuprins de tulburare.

— Astăzi ţara e condusă de popor, răspunse ea.

— De popor? Ce vrei să spui cu asta?

— Aşadar, nu ştii nimic… nimic? exclamă fata. De cât timp eşti în temniţa asta înfiorătoare?

— N-aş putea să-ţi spun exact, copila mea, dar sunt mulţi ani de atunci… mai mult de treizeci…

— Dumnezeule… şi ce vârstă ai acum?

— Aproape optzeci de ani.

— Optzeci de ani? Şi ai fost în stare să duci atâta timp viaţa asta? Nu ţi-ai pierdut minţile?

— Nu, îmi dau seama de tot ce fac şi ştiu ce se petrece în jurul meu.

— O, Doamne, ce pedeapsă grozavă!… Dar ce ai făcut… pentru ce te-au aruncat în temniţă?

— Înainte de a-ţi istorisi povestea vieţii mele, vreau să-mi dai lămuriri asupra celor ce s-au petrecut în acest timp, răspunse bătrânul.

Irina îi vorbi despre războiul pierdut, despre arestarea Ţarului şi venirea lui Kerenski la putere, apoi despre mişcarea revoluţionară şi întâmplările din vremea din urmă.

Ochii bătrânului se umplură de lacrimi.

— Dumnezeu nu lasă nimic nepedepsit, zise el, cu glas solemn. El a alungat pe Romanovi de la cârma tării, căci domnia Ţarului a nenorocit bietul nostru popor.

— Trebuie să fi îndurat multe pe lumea asta, sărmane bătrân, murmură Irina, plină de milă.

— Acum, povesteşte-mi cum ai ajuns aici, ceru bătrânul. Cine a avut neomenia să te închidă în temniţa asta?

Irina tăcu câtva timp, căci îi venea foarte greu să vorbească despre ticăloşia căreia îi căzuse victimă. În cele din urmă, istorisi toate prin câte trecuse, arătând că fusese ademenită din casă şi transportată în fortăreaţă, unde zăcuse câtăva vreme într-o celulă, până ce un paznic o dusese cu forţa în subterană. Apoi, comandantul închisorii încercase s-o necinstească.

— Fireşte… după aceea te-au lăsat singură aici? strigă bătrânul, plin de indignare.

Irina privi cu teamă în jurul ei. Nu destăinuise totul, căci trecuse sub tăcere faptul că ticălosul îşi găsise moartea.

Deşi îi venea, greu, se hotărî totuşi să facă şi această mărturisire. Astfel, istorisi şi ultimul capitol din povestea vieţii ei. Când sfârşi bătrânul o privi adânc înduioşat.

— Şi de astă dată s-a dovedit puterea nemărginită a Domnului, zise el apoi, cu gravitate. M-am mirat eu că credinciosul meu tovarăş, care trăieşte de mult timp alături de mine, nu mai vrea să se atingă de hrana pe care i-o dădeam…

— Cum, ai un tovarăş? făcu Irina, surprinsă.

Bătrânul încuviinţă din cap, zâmbind. Apoi se îndreptă spre uşă, o deschise şi scoase o şuierătură ascuţită. Nu trecu multă vreme şi în prag se ivi o făptură micuţă, care se căţăra pe picioarele bătrânului.

Spre groaza ei, fata îşi dădu seama că era un guzgan, ce se lăsă mângâiat de ciudatul om.

— Da, copila mea, făpturile cele mai respingătoare pot deveni prietenii oamenilor, când aceştia trăiesc în singurătate şi uitaţi de semenii lor – zise bătrânul, privind cu duioşie spre rozător.

În cele din urmă, îl lăsă iarăşi din mână şi guzganul se ghemui la picioarele sale.

— Animalul acesta e de mulţi ani tovarăşul meu, urmă bătrânul. Într-o bună zi, s-a strecurat în celulă şi s-a arătat de la început foarte blând. Adeseori îi dădeam câte ceva din hrana mea, până ce ne împrietenirăm cu totul şi devenirăm tovarăşi nedespărţiţi. Când rătăceam prin gangurile subteranei, mă însoţea mereu… Ştii că în celulele astea se află patru nenorociţi care au murit de foame?

Irina încuviinţă, cutremurându-se de groază. Apoi povesti că cercetase şi ea câteva ganguri, descoperind cadavrele din cele două celule.

— Afară de acestea, mai sunt încă două, adăugă bătrânul. Până acum un an uşa celulei mele era încuiată, astfel că n-o puteam părăsi… Într-o bună zi, am dat de dumneata şi, de atunci, îţi aduceam câte ceva de mâncare… Ţi-aş fi dat mai mult, însă nu-mi era cu putinţă, căci nici eu nu primesc decât atâta, încât să nu mor de foame.

— Îţi mulţumesc, murmură Irina, cuprinzându-i mâna. Aşadar, nu m-am înşelat când mi s-a părut că văd o făptură lângă patul meu?

— Nu, nu te-ai înşelat, încuviinţă bătrânul, oftând. Te-am găsit bolnavă, dar se vede că Dumnezeu nu voia moartea dumitale, căci m-a trimis să-ţi dau îngrijire… Da, după cum îţi spuneam, în ultimul timp, guzganul refuza mâncarea şi cu toate astea nu slăbea. Eram foarte mulţumit, căci în chipul ăsta puteam să împart hrana cu dumneata… Nu, nu te speria, copilă dragă, urmă bătrânul, mângâindu-i mâna, dar bănuiesc că ştiu din ce trăia sărmanul animal… Se hrănea din cadavrul care zace într-unul din gangurile subteranei.

Tânăra se simţi străbătută de fiori. Poate că aceeaşi soartă o aştepta şi pe dânsa, căci acum pierduse orice nădejde că va mai ieşi vreodată la lumina zilei.

— Ticălosul şi-a meritat moartea, căci s-a făcut vinovat de una din faptele cele mai josnice, încercă bătrânul s-o liniştească. Nu, nu trebuie să-ţi faci mustrări, căci cine păcătuieşte astfel, trebuie pedepsit. Ce-i drept, pedeapsa lui a fost aspră, dar dreaptă…

Câtva timp domni iarăşi tăcere în celulă. Irina plângea amarnic.

— Dar dumneata, moşule? întrebă ea după un răstimp. Vrei să-mi povesteşti de ce ai fost ţinut aici atâta vreme?

Bătrânul îşi trecu mâna prin părul alb, care îi acoperea aproape toată faţa.

— Înainte vreme eram prinţ şi aveam mari bogăţii, începu el. Oamenii mă pizmuiau… Uneori mă purtam aspru cu supuşii mei, dar nicio n-am fost nedrept. Afară de asta, trebuie să ţinem seama de împrejurările din acele vremuri. Poate că le-aş fi dat mai multă libertate, dar aceasta nu-mi era îngăduit, căci trebuia să fim cu mare băgare de seamă. În cele din urmă, am fost numit ministru, astfel că ajunsei prietenul Ţarului. Cu acest prilej am cunoscut viaţa de la Curte, care mi-a plăcut foarte mult, mai ales că Ţarul Alexandru mă poftea la toate serbările… Într-una din zile făcui cunoştinţă cu o doamnă de onoare, o baroană nespus de

frumoasă, care avea mulţi adoratori… Am iubit-o cu toată patima şi aveam motive să cred că dragostea mea e împărtăşită. Nu ştiu ce s-a petrecut îndărătul nostru, dar într-o zi se născu în mintea mea o bănuială grozavă… Frumoasa baroană începu să se arate foarte rezervată, uneori o vedeam cu ochii înroşiţi de plâns… o dată, la un banchet dat în palatul imperial o surprinsei privindu-mă cu milă. Eram încredinţat că baroana mă iubeşte, dar tot atât de desigur ştiam că o stavilă de netrecut se ridicase între noi. În zadar mă frământai să descopăr taina… toate încercările mele de a mă apropia de baroană, pentru a-i vorbi între patru ochi, rămaseră zadarnice. În acest timp, Ţarul se arătă tot mai prietenos cu mine… Abia mai târziu mi-am dat seama de naivitatea mea… Într-o zi mă chemă la el. De obicei stăteam de vorbă ca doi buni prieteni şi după cum îmi permisese, când eram singuri nici nu-i spuneam „Maiestate”.

— „N-am mai vorbit de multă vreme, Vladimir” – îmi zise el. „Ei, ce să-i faci, sunt prea ocupat cu treburile ţării… Ştiu, însă, că eşti unul din supuşii mei cei mai credincioşi astfel că aş vrea să-ţi dau o dovadă a prieteniei mele…”

Plin de bucurie, abia izbutii să murmur câteva cuvinte.

„— Am observat ceva care îmi dă prilejui să te răsplătesc” – murmură el. „Eşti bogat, ai moşii întinse, te-am decorat cu ordinele cele mai înalte care există în ţara noastră… Aşadar, cum aş putea să-ţi dovedesc prietenia ce ţi-o port? Am băgat de seamă că, adeseori, privirile tale se îndreaptă pline de dragoste, spre baroneasa K.… Vreau să-mi văd prietenul fericit, de aceea am cerut informaţii asupra ei şi am aflat că tu eşti cel ales… Da, te iubeşte…”

Mi-e cu neputinţă să redau bucuria pe care o simţii la aceste vorbe. Plin de recunoştinţă, căzui la picioarele împăratului şi-i sărutai mâna. El, mă ridică şi mă cuprinse în braţe.

— „Mă bucură că te văd atât de fericit, Vladimir” – zise dânsul. „Acum îmi dau seama că n-aş fi putut găsi un dar mai preţios pentru tine. Vino mâine la ora nouă dimineaţa şi, atunci, vom vedea ce avem de făcut.”

Mă depărtai, ca în vis. De bucurie, nu ştiam cum să-mi trec vremea până la întâlnirea fixată. În noaptea aceea n-am dormit aproape de loc. Dis-de-dimineaţă, îmbrăcai uniforma de gală, care îmi venea de minune, căci eram un bărbat frumos – astăzi pot să spun asta, căci pe capul meu au nins aproape optzeci de ierni. Deşi eram foarte tânăr aveam gradul de colonel şi pieptul îmi era acoperit de decoraţii. Când mă înfăţişai la palat, împăratul mă primi numaidecât şi-mi strânse mâna foarte călduros. Apoi, făcu semn unui lacheu. Nu trecu multă vreme şi o doamnă fu introdusă în cabinetul Ţarul. Era baroana. În acea zi mi se păru mai drăgălaşă ca oricând. Cu toate acestea nu-mi scăpă expresia de durere de pe chipul ei. Eram însă atât de fericit încât nu dădui atenţie acestui fapt.

— „Vladimir, iată pe aleasa inimii tale” – zise Ţarul, luând mâna baroanei. „De astăzi eşti logodnicul ei şi sper că nunta va avea loc în curând.”

Baroana îşi aţinti o clipă ochii ei minunaţi asupra mea, apoi plecă privirile şi două lacrimi mari se rostogoliră pe obrajii ei. Nu-mi mai amintesc ce-am spus… Prezenţa împăratului mă împiedecă să dau frâu liber simţămintelor care mă însufleţeau. Ştiu, doar că am bâiguit câteva vorbe şi, beat de fericire, dusei la buze mâna baroanei. Ţarul se retrase din încăpere, astfel că rămăsei singur cu dânsa… N-aş putea să-ţi descriu bucuria mea când frumoasa femeie mă îmbrăţişă cu patimă şi, printre lacrimi de bucurie, îmi şopti că mă iubeşte mai presus de orice… Atunci se pecetlui dragostea noastră; în acea clipă mă socotii omul cel mai fericit de pe pământ… Dar cu atât mai înfiorătoare fu deşteptarea…

Bătrânul se opri şi suspină din adânc.

184. În plină taină

Nataşa avea cel puţin mângâierea că judele instructor al Cekei îi era foarte binevoitor.

Vorbele paznicei care o prevenise cu privire la el, se dovediră neîntemeiate, căci Kalin părea un om foarte blând şi

drept, care se lăsase înduioşat de soarta ei.

Într-adevăr, aşa şi era. Magistratul se purta foarte aspru cu acei care înfăptuiau nelegiuirile din răzbunare, lăcomie sau porniri rele. În schimb, se arăta blând, atunci când îşi dădea seama că n-are de-a face cu un om primejdios. Că Potcikev era un ticălos în adevăratul înţeles al cuvântului, asta băgase de seamă chiar de la primul interogatoriu. Dar el îşi făcuse declaraţiile cu atâta hotărâre încât situaţia prinţesei părea disperată. Pe de altă parte prinţul mărturisise de bunăvoie că se folosise de un nume fals pentru a se căsători cu Elena Halbah, iar afirmaţia lui că nenorocita era sortită morţii – astfel că n-avea niciun motiv s-o ucidă – micşora mult vina sa.

Kalin se simţea foarte încurcat; voia să vină în ajutorul drăgălaşei prinţese, căci era încredinţat de nevinovăţia iei, dar n-avea putinţa să facă ceva pentru dânsa.

Dacă ar fi izbutit, cel puţin, să dea de urma fratelui moartei?

După câteva zile, judele-instructor porunci că Nataşa să fie adusă înaintea lui.

— Nu prea ai o situaţie bună, doamnă Verodin, începu el. Aş vrea să-ţi vin în ajutor, însă nu pot… Te-am adus încoace ca să mă sfătuiesc cu dumneata. Nu cumva ştii cum aş putea să dau de urma lui Timetrius Halbah?

Nataşa se posomorî.

— Nu ştiu, domnule judecător… După cum v-am spus, nu l-am mai văzut de atunci.

— Atunci, ce-ar fi să-mi spui unde se adună monarhiştii? Poate îl găsim acolo? zise judecătorul, după câtva timp.

Prinţesa tresări, cuprinsă de bănuială. Nu cumva omul acesta voia s-o silească să-şi trădeze tovarăşii? Nu, asta n-o va face ea în ruptul capului.

— Credeţi că aş fi în stare să mă salvez, jertfind aţâţi nevinovaţi? răspunse dânsa cu mândrie. Nu, domnule judecător, trădătoare nu pot fi. De altminteri, nici nu ştiu unde se adună acum monarhiştii.

Kalin zâmbi.

— Te înţeleg prea bine şi-ţi respect hotărârea, răspunse el.

Însă, după cât se pare nu-ţi dai seama de situaţia în care te afli, altminteri n-ai fi atât de neînduplecată. Prinţul Potcikev n-ar şovăi nicio clipă să-şi trădeze tovarăşii, atunci când ar fi în joc viaţa lui. Bănuiesc că erai în legătură cu doamna Virubova care a fost pusă în libertate de câtva timp. Ai vrea s-o rogi să pornească în căutarea lui Timetrius Halbah?

Prinţesa rămase iarăşi pe gânduri.

— Nu ştiu unde se află doamna Virubova, răspunse ea, apoi, cu hotărâre.

Kalin făcu un gest cu mâna. Nenorocita mergea la pieire, prin încăpăţânarea ei. Deodată, un gând salvator păru să-i lumineze mintea, căci se apropie de Nataşa, zicând cu blândeţe:

— Nu-ţi fie teamă, ai încredere în mine, căci vreau să te salvez... Ascultă-mă, soţul dumitale o fi având câţiva prieteni buni, pe care îi cunoşti şi dumneata... Vrei să te pun în legătură cu vreunul din ei, pentru ca acesta, la rândul lui, să ceară lămuriri de la Virubova asupra fostului ofiţer? Poate că vom izbuti să dăm de el în chipul ăsta!

Nataşa îşi aminti de prinţul Ulkitzki, în care ştia că putea avea încredere. Rosti numele tânărului, apoi privi spre magistrat.

— Vezi, începem să ne înţelegem, doamnă Verodin, răspunse acesta. Din întâmplare, îl cunosc foarte bine pe Iesta Ulkitzki, care ocupă o slujbă însemnată în administraţia închisorilor. Am să mă pun în legătură cu el şi poate izbutim să dăm de urma lui Timetrius Halbah şi să-l convingem să vină încoace, spre a-şi depune mărturia.

Nataşa fu dusă iarăşi în celula ei. Din acea zi ea începu să nădăjduiască din nou că îşi va recăpăta libertatea. De fiecare dată când auzea paşi apropiindu-se, sărmana sărea în sus cu bucurie, crezând cu Timetrius Halbah fusese descoperit şi că va fi chemată la un nou interogatoriu.

Kalin trimisese după Iesta Ulkitzki, pe care îl poftise în cabinetul său într-o chestiune privitoare la cazul Potcikev–Nataşa Gogineff.

Tânărul prinţ, însă, ştia tot ce se întâmplase şi luase

hotărârea să vegheze asupra soţiei prietenului său, astfel că şi pornise în taină oarecari cercetări vrând să dovedească nevinovăţia ei. Când se înfăţişă înaintea lui Kalin, acesta îi întinse mâna, zicând:

— E vorba de tânăra prinţesă Nataşa de Gogineff sau, mai bine zis, Nataşa Verodin, după cum susţine ea însăşi…

— Da, e soţia prietenului meu, tovarăşul Boris Verodin, răspunse prinţul.

Magistratul dădu din cap în semn de încuviinţare.

— Boris Verodin a evadat din temniţă, nu-i aşa? întrebă el, apoi.

Iesta nu se sfii să-şi arate bucuria că încercarea prietenului său fusese încununată de succes.

— Da, slavă Domnului! zise el. Însă te încredinţez că Boris Verodin nu e în stare să înfăptuiască nelegiuirea de care e învinovăţit… În curând se va dovedi că am dreptate.

— Bine, dar n-ar fi trebuit să fugă…

— Nu cumva, ai fi vrut să aştepte, până ce l-ar fi trimis pe lumea cealaltă? replică Iesta în batjocură.

— Din punctul ăsta de vedere, ne deosebim mult unul de altul, urmă magistratul. Am vorbit şi cu Ilino, care e de aceeaşi părere cu mine… şi cu mulţi alţii de altfel. Boris Verodin are mai mulţi prieteni, decât îşi închipuie şi toţi aceştia îl socoteau nevinovat. Chiar dacă judecătorii l-ar fi condamnat la moarte, e mai mult ca sigur că sentinţa n-ar fi fost executată, căci atunci ar fi însemnat să renunţăm cu totul la lăzile cu aur.

— Slabă mângâiere, tovarăşe Kalin, răspunse Iesta. După părerea mea, Boris Verodin a făcut cum nu se putea mai bine, căci numai astfel va avea prilejul să descopere hoţii…

— Poate că ai dreptate şi ne-ar bucura chiar, să fie aşa… Dar nu pentru asta te-am chemat, tovarăşe Ulkitzki… Uite ce e, mi-e milă de tânăra femeie, care, după părerea mea, e nevinovată… Însă cu ticălosul ăsta de Potcikev n-o scoţi tocmai uşor la capăt! Declaraţiile lui sunt foarte împovărătoare pentru arestată şi nu e cu neputinţă ca Nataşa Verodin să fie condamnată la moarte pentru crimă.

Iesta tresări speriat.

— Cum, s-ar găsi oare, judecători, care să dea o sentinţă atât de nebunească? strigă el.

— De ce nu? răspunse Kalin, înălţând din umeri. La urma urmei, ce ne pasă nouă dacă prinţul sau prinţesa va fi condamnată? Unul aruncă vina asupra celuilalt... martori nu sunt... singurul care ar putea să depună în favoarea arestatei, e un tânăr monarhist, care n-are curajul să iasă la iveală... Pe de altă parte, prinţesa nu ştie unde se află acesta... Aşadar, îţi dai seama cum stă chestia. Există însă un mijloc să dăm de urma lui şi, anume cu ajutorul Virubovei, care a fost eliberată din închisoare. Numai ea se poate pune în legătură cu fostul ofiţer. Arestata îţi va destăinui unde poţi s-o găseşti pe Virubova.

Iesta Ulkitzki ascultă cu luare-aminte, apoi răspunse:

— Bine, am să încerc, tovarăşe Kalin. Cunosc un mijloc cu care voi izbuti, poate, să dau de Virubova şi fără ajutorul prinţesei. De altminteri, nici n-aş vrea să mă văd cu dânsa, căci n-aş găsi cuvinte s-o mângâi în nenorocirea care s-a abătut asupra ei.

Kalin îi strânse mâna şi Iesta se depărtă, pornind numaidecât în căutarea lui Urez.

Dar acesta dispăruse, de parcă l-ar fi înghiţit pământul.

După câteva zile de cercetări zadarnice, tânărul prinţ îşi dădu seama că trebuia să-şi calce, pe inimă şi se hotărî s-o viziteze pe arestată în celula ei. Nataşa izbucni în lacrimi, când dădu cu ochii de Iesta.

— Înţeleg prea bine suferinţele pe care trebuie să le înduri, zise prinţul, adânc mişcat.

Tânăra îşi şterse lacrimile, apoi cei doi vorbiră despre chestia pentru care venise Iesta. Acesta află că, după toate probabilităţile, Virubova locuia în casa prezicătoarei, însă era foarte greu să se ajungă până la dânsa.

— Ce-ar fi să-mi dai o scrisoare? propuse Iesta. Desigur că Virubova îţi cunoaşte scrierea?

Nataşa încuviinţă şi scrise câteva rânduri, prin care o ruga pe fosta favorită a Ţarinei să dea aducătorului adresa lui

Timetrius Halbah, care trebuia neapărat să depună ca martor în procesul intentat împotriva ei.

După ce îi mai vorbi despre fuga lui Boris Verodin, tânărul prinţ îşi luă rămas bun de la arestata şi părăsi celula.

Nataşa se simţi acum mult mai liniştită, căci ştia că prieteni lucrau pentru salvarea ei, astfel că nu mai era nevoită să se bizuie numai pe dânsa.

Chiar în aceeaşi zi, Iesta se duse la locuinţa prezicătoarei, unde fu întâmpinat de negru.

— Aş vrea să vorbesc cu doamna Denise Barobleur, zise tânărul, privind mirat în jurul său.

Aşadar, în această casă se făceau vestitele horoscoape?

— Numele dumneavoastră? întrebă celălalt în timp ce un zâmbet se ivi pe buzele sale, căci îl cunoştea pe Iesta din casa părinţilor săi, unde fusese adeseori sub înfăţişarea lui Petroneff pentru a vorbi cu moşierul.

Tânărul îşi spuse numele, după care negrul dispăru. Peste câteva clipe se întoarse şi zise:

— Urmaţi-mă, vă rog!

În curând, Iesta se afla în încăperea unde aveau loc şedinţele prezicătoarei.

— Doriţi un horoscop? întrebă Denise Barobleur, privind cu bunăvoinţă spre vizitatorul ei.

Acesta şovăi, neştiind ce să răspundă. În cele din urmă, încuviinţă din cap şi la semnul prezicătoarei luă loc înaintea mesei.

O lumină roşie învălui încăperea şi glasul bătrânei, care părea că vine din alte lumi, zugrăvi trecutul tânărului prinţ. Acesta asculta cu încordare, căci spusele femeii se potriveau întocmai cu întâmplările din viaţa lui aventuroasă.

În cele din urmă, lumina albă se revărsă iarăşi asupra încăperii. Năucit, Iesta rămase cu privirile aţintite la locul în care bătrâna se aflase doar cu câteva clipe înainte. Unde dispăruse, oare, misterioasa femeie?

Întorcându-se, dădu cu ochii de negru, care îi spuse că şedinţa luase sfârşit. Abia acum îşi aminti tânărul de scopul venirii sale şi răspunse servitorului că trebuia neapărat să

vorbească cu prezicătoarea, fiind vorbă de o chestiune foarte însemnată.

Negrul luă scrisoarea pe care i-o dădu celălalt şi se depărtă. Trecu multă vreme până ce se înapoie, zicând cu glas ameninţător:

— Dacă vă purtaţi cu gândul la trădare, veţi avea de suferit răzbunarea monarhiştilor!

— Fii liniştit, nici nu-mi trece prin minte aşa ceva! răspunse Iesta.

Servitorul îl conduse printr-un gang întunecos, apoi se opri şi bătu în zid. O uşă tăinuita se deschise şi un alt gang se ivi înaintea lor. Negrul o luă înainte, ducând de mână pe tânărul prinţ. În cele din urmă, deschise altă uşă şi o lumina vie îi izbi în faţă. La fereastra încăperii stătea pe un scaun o femeie de vârstă mijlocie, pe al cărui chip neobişnuit de frumos era întipărită o mare îngrijorare. Întoarse capul, dar când dădu cu ochii de cei doi bărbaţi, sări în sus, speriată.

Negrul, însă, nu-i lăsă răgaz să rostească vreun cuvânt, ci îl prezentă pe însoţitorul său, adăugând:

— Domnul aduce o scrisoare din partea prinţesei Nataşa de Gogineff.

Virubova, căci ea era, se aşeză din nou, învăluind într-o privire fugară pe tânărul bărbat.

— Eşti fiul prinţului Ulkitzki? întrebă ea.

— Da, doamnă, răspunse Iesta.

— Ce fac părinţii dumitale?

— Au plecat în străinătate, unde cred că o duc destul de bine.

— Puţini oameni pot spune acelaşi lucru despre dânşii! murmură Virubova, îndurerată. Dar ce să-i faci, trebuie să răbdăm! Dragostea pe care o purtăm familiei imperiale ne îndeamnă să rămânem aici. Ce o să se mai întâmple, oare? Ai, auzit că Maiestăţile Lor au fost duse la Ecaterinburg? Ah, e îngrozitor!

Negrul tuşi uşor.

— Atrag doamnei luarea-aminte că tânărul prinţ Ulkitzki face parte din rândurile revoluţionarilor, astfel că nu-i pasă de

soarta familiei imperiale, zise el.

Iesta privi năuc la îndrăzneţul servitor, în timp ce fosta favorită a Ţarinei se făcu albă ca varul şi murmură:

— Aşadar, trădare!

— Cu toate acestea, puteţi avea încredere în el, căci e un om cinstit, urmă negrul. Nici nu se gândeşte să trădeze pe monarhişti, ci vrea doar să vină în ajutorul prinţesei Nataşa de Gogineff.

Iesta clătină capul, în semn de încuviinţare. Ochii cercetători ai femeii se aţintiră asupra lui, dar aceasta păru că se linişteşte. Totuşi mai şovăia încă, neputând să se împace cu gândul că tânărul acesta ai cărui părinţi veneau adesea la curte, se alăturase mişcării revoluţionare.

După ce citi scrisoarea prinţesei, fosta favorită rămase pe gânduri, apoi zise:

— Timetrius Halbah trebuie să fie în drum spre capitală, căci îmi aduce veşti de la stăpâna mea, Ţarina.

— Şi când credeţi că ar putea sosi în oraş?

Virubova înălţă din umeri.

— Asta nu ştiu nici eu… Poate că se abate din drum! Ah, ce n-aş da să pot pleca şi eu spre Siberia! Dar nu-mi e îngăduit să părăsesc oraşul, căci aş fi arestată imediat. Şi, în timpul ăsta, familia imperială îndură chinuri groaznice…

Ochii-i se umplură de lacrimi.

— Nici nu li se dă măcar cele trebuincioase vieţii de toate zilele… sunt păziţi de fiare, nu de oameni…

Fără să se sinchisească de prezenţa celor doi bărbaţi, Virubova îşi îngropă faţa în mâini şi izbucni într-un plâns amarnic.

Tânărul prinţ se simţi înduioşat văzând durerea acestei femei.

— Când doriţi să mă înapoiez? întrebă el, după un răstimp. Procesul va avea loc, peste cel mult trei săptămâni.

— Vino peste paisprezece zile… Dacă Timetrius Halbah soseşte mai înainte, îl voi trimite la dumneata… Dar nu i se va întâmpla nimic?

— Nu, vă dau cuvântul meu de onoare că nimeni nu-l va

împiedeca să plece, după ce îşi va fi depus mărturia.

Virubova se făcu că nu vede mâna pa care l-o întinse tânărul revoluţionar. În ruptul capului n-ar fi primit să dea mâna cu acest bărbat, care făcea parte dintr-o familie atât de aleasă şi totuşi trecuse în rândurile acelora care se răzvrătiseră împotriva împăratului. Un zâmbet fin pluti pe buzele prinţului, care, dându-şi seama ce se petrecea în sufletul fostei favorite, nu-i luă în nume de rău această purtare.

După ce străbătu gangurile, se văzu iarăşi în stradă şi porni mai departe, cufundat în gânduri. Spusele bătrânei prezicătoare nu-i mai ieşeau din minte.

Deodată, îşi aminti de nenorocita prinţesă care zăcea în închisoare. Da, trebuia s-o salveze cu orice chip – asta era datoria lui. O făgăduise doar şi lui Boris Verodin, la plecarea acestuia din Petrograd.

La urma urmei, ar fi trebuit să destăinuie prietenului său bănuiala grozavă care apăsa asupra Nataşei. Dar în acest caz, s-ar mai fi hotărât el să părăsească oraşul, după ce evadase din temniţă? N-ar fi înfruntat orice primejdii, numai să-şi salveze soţia?

185. Păcatele Ţarilor

Irina ascultase cu luare-aminte povestirea bătrânului, care zugrăvea vremuri demult apuse şi pe care tinerii nu prea le cunoşteau. O milă adâncă se trezi în sufletul ei pentru acest om care lâncezise atâţia ani în înfiorătoarea subterană. Ce energie trebuie să fi avut el pentru a rezista atâta vreme! Treizeci de ani, departe de oameni, departe de lumina zilei...

Un suspin al bătrânului curmă firul gândurilor ei.

— În curând avu loc nunta, la care, în afară de Ţar, nu luară parte decât un mic număr de invitaţi, urmă fostul prinţ. Am fost fericiţi în căsnicia noastră... Un singur lucru mă mâhnea, însă: soţia mea era foarte tristă, ceea ce nu observasem înainte. Părea să se teamă de Ţar, deşi acesta mă copleşea de daruri şi onoruri. Într-o zi, Augustina – acesta era numele

ei – mă rugă să facem o călătorie în străinătate. Dar stărui atât de mult, încât bănuii că e bolnavă. Chemai deci pe cel mai vestit medic din vremurile acelea şi-l implorai să-mi vindece soţia. Doctorul se duse în apartamentul ei şi, când se înapoie, îmi strânse mâinile destăinuindu-mi că în curând Augustina avea să fie mamă. Deci asta fusese pricina? Nu mai ştiam ce să fac de bucurie. Soţia mea mă primi cu lacrimi în ochi şi răspunse cu dragoste la îmbrăţişările mele. Deodată, mâinile-i căzură moi de-a lungul trupului, rămase o clipă nemişcată, apoi se năpusti afară din încăpere. În ziua aceea, nimeni n-a mai văzut-o… Îţi închipui zbuciumul meu… Ce se întâmplase cu Augustina? De ce fugise de mine? Mă iubea, totuşi – asta o înţelegeam din privirile ei. Şi, cu toate acestea, o mâhnire adâncă se putea citi în aceste priviri… Astfel trecură câteva luni. Ţarul călătorea mult, iar eu trebuiam să fiu veşnic în apropierea lui. Soţia mea mă însoţea pretutindeni, căci asta era dorinţa împăratului. O dată, plecarăm în Crimeea, unde Ţarul îmi dăruise un castel minunat, care se afla în apropierea palatului său. Şi, într-o zi, făcui o constatare groaznică… şi care nărui toată fericirea mea… Abia atunci mi se deschiseră ochii… Parcul castelului meu era învecinat cu al palatului imperial şi drumuri întortocheate, neştiute de nimeni, legau cele două proprietăţi. Eu, însă, nu încercasem niciodată să dau de ele. În acea zi trebuia să mă duc la împărat, care obişnuia să mă cheme cu un ceas sau două înainte de a mă primi în audienţă. Dar întotdeauna trebuia să viu la ora fixată, căci altminteri riscam să-l supăr rău. Aşadar, îmi luai rămas bun de la soţia mea, pe buzele căreia observai un zâmbet nespus de trist.

— „Când, când plecăm în străinătate?” întrebă ea, dar pe un astfel de ton, ca şi cum întreaga ei viaţă atârna de răspunsul meu.

— „Când Ţarul ne va da încuviinţarea”, răspunsei eu, dezmierdând-o şi sărutându-i fruntea.

Augustina mă privi îngrozită.

— „Cum, i-ai vorbit despre asta?” exclamă ea…

— „Ce-i cu tine, draga mea?” zisei eu, neliniştit. „Vrei să

rămân aici?”

Ea clătină capul şi izbucni în plâns.

— „Nu, nu, sunt ca un copil nebunatic” murmură cu glas tremurat. „Mă răsfeţi prea mult… n-ar trebui să fii atât de bun cu mine…”

Clătinai capul, nedumerit asupra purtării ei ciudate.

— „Să nu spui Ţarului nimic despre dorinţa mea!” mă rugă apoi. „Nu-i aşa că ai să mă asculţi?… Altminteri s-ar putea să-l superi şi ştii, doar ce înseamnă să cazi în dizgraţia Ţarului…”

Îi făgăduii, nebunul de mine, care în curând aveam să-mi dau seama care era motivul acestei dorinţe. În sfârşit mă dusei la palat, unde, ca de obicei, trebuia să aştept până ce împăratul avea să mă cheme. Pereţii încăperii în care fusesem primit, erau acoperiţi de tablouri preţioase care stârniseră întotdeauna admiraţia mea. Aşadar, şi în acea zi, mă plimbai de-a lungul pereţilor, contemplând minunatele opere de artă. La un moment dat, ajunsei înaintea ferestrei înalte, care dădea în grădina palatului. Această grădină care costase milioane de ruble, era o adevărată comoară. Florile cele mai minunate, arborii cei mai rari, fuseseră aduşi aici din toate colţurile pământului, spre a o împodobi. În depărtare se zărea un lac în mijlocul căruia se afla o fântână arteziană. Lebede albe ca zăpada pluteau uşor pe suprafaţa liniştită a apei. O potecă îngustă ducea spre o insuliţă pe care se afla un chioşc acoperit de verdeaţă. Aveam ochi foarte ageri. Tocmai când voiam să mă depărtez de fereastră, zării o femeie păşind pe cărarea ce ducea la insuliţă…

„Ce însemna, oare aceasta?” mă întrebai eu. Mă frecai la ochi şi privii mai cu luare-aminte. Nu, nu mă înşelasem… Era soţia mea… îmbrăcată în aceeaşi rochie pe care o purtase şi înainte cu jumătate ceas, când îmi luasem rămas bun de la ea. În cele din urmă ajunse la chioşc. Până atunci nu bănuisem încă nimic, ci eram doar mirat. Ba, mai mult, îmi spusei că Augustina o fi intrat din greşeală în parcul alăturat şi, mânată de curiozitate, pornise înainte. Deodată, uşa pavilionului se deschise şi aproape că nu-mi venea să-mi cred ochilor, iar genunchii începură să-mi tremure – Ţarul se ivi în

prag şi, desfăcând braţele, atrase la pieptul său pe Augustina, apoi dispărură amândoi în chioşc. Privirile îmi rămaseră aţintite spre insuliţa din mijlocul lacului, tâmplele îmi zvâcneau, iar inima ameninţa să-mi spargă pieptul. Ce văzusem, oare? Nu cumva fusesem pradă unei năluciri? Deodată, un văl îmi căzu dinaintea ochilor şi înţelesei totul: Eram chemat în audienţă pentru a nu stingheri pe Ţar în clipele de dragoste pe care le petrecea în braţele soţiei mele. Abia acum îmi dădui seama că, după ce mă lăsa să aştept atâta vreme, Ţarul îmi vorbea despre lucruri aproape fără nicio însemnătate. Abia acum înţelesei de ce îmi dăruise castelul din vecinătatea palatului său. Totul fusese chibzuit mai dinainte. De asemenea, pricepui dorinţa soţiei mele. Voia să plece în străinătate fiindcă suferea îngrozitor la gândul că era amanta Ţarului, în timp ce nu mă iubea decât pe mine. Pe lângă furia care mă cuprinsese, simţii o compătimire adâncă pentru sărmana femeie. După ce mă mai liniştii, aruncai o privire asupra pavilionului, apoi părăsii încăperea. Un lacheu mă întâmpină, plin de respect. Fără să trădez nimic din ceea ce se petrecea în sufletul meu, îi spusei că nu mă simt bine, şi-l rugai să mă scuze faţă de împărat. În cele din urmă părăsii palatul şi, străbătând în goană parcul castelului meu, mă ascunsei într-un tufiş care se afla în apropierea grădinii împăratului. După vreun ceas de aşteptare, auzii paşi şi glasuri. Recunoscui îndată vocea Ţarului, care râdea cu hohote. Deodată, zării printre frunze capul său, în clipa următoare, Augustina, soţia mea, zăcea în braţele împăratului, cu ochii închişi, iar un zâmbet plin de tristeţe plutea pe buzele ei.

„Ticălosule!” scrâşnii eu, gata să scot sabia şi s-o înfig în pieptul aceluia care îmi dezonorase soţia… Dar, spre ruşinea mea, sunt nevoit să mărturisesc că n-am avut curajul să mă ating de el. Curtenitor, Ţarul îi deschise portiţa care dădea în parc şi, după ce sărută mâna Augustinei, dispăru printre arbori. Când mă văzui înaintea soţiei mele… înfăţişarea mea trebuie să fi fost înfiorătoare, căci nenorocita rămase încremenită locului, apoi îşi ascunse faţa în mâini, murmurând

cu glas rugător:

— „Ucide-mă… ucide-mă… nu sunt vrednică să mai trăiesc! …”

Furia mea se schimbă dintr-odată, în milă… Nu, femeia aceasta nu era vinovată… Mă apropiai de dânsa şi, sprijinind-o, păşirăm împreună spre casă, unde îmi mărturisi totul… Da, mă iubise numai pe mine, dar fusese nevoită să se supună dorinţelor împăratului… De aceea se ţinuse deoparte atâta vreme, ocolindu-mă chiar. Temându-se pentru viaţa mea, nenorocita luase hotărârea să se jertfească, înăbuşindu-şi simţimintele şi lăsându-mă să cred că nu ţine la mine. Abia când se arătară urmările legăturii lor, Ţarul stărui să se facă logodna. Cuprinsă de deznădejde, Augustina îmi zugrăvi zbuciumul prin care trecuse, apoi căzu în genunchi la picioarele mele, rugându-mă iarăşi să pun capăt vieţii ei chinuite. O lăsai singură, căci trebuia să chibzuiesc la ce aveam de făcut. În cele din urmă luai o hotărâre. Scrisei împăratului câteva rânduri, prin care îl rugam să mă ierte că nu mai pot rămâne în slujba lui şi a doua zi, părăsii castelul, luând cu mine doar o valiză de mână. Cameristul meu mă însoţi, în călătoria pe care o făcui în jurul lumii. De atunci nu mi-am mai revăzut soţia… După douăzeci de ani, dorul de patrie mă aduse iarăşi în ţară. Între timp, vândusem toate bunurile mele, iar banii îi depusesem pe la băncile din străinătate. Auzisem că soţia mea născuse un băiat… însă nu voiam să-l văd… Ţarul avea şi el un fiu, ceva mai tânăr ca al Augustinei, care murise de multă vreme. Auzisem de asemenea, că cei doi copii fuseseră crescuţi împreună… Când ajunsei în Petrograd, mă alăturai unui cerc de revoluţionari intelectuali. Acum aveam şi eu un scop în viaţă. Într-o zi, poliţia secretă a Ţarului descoperi locul nostru de întâlnire… Se puse la cale un complot, iar eu fusesem ales să arunc bomba care să pună capăt vieţii împăratului… Prin aceasta aveam să-mi ajung ţinta… Da, răzbunarea nu putea să mai întârzie… Complotul, fu însă descoperit, iar dovezile vinovăţiei mele ieşiră repede la iveală. De atunci, nimeni nu-mi mai rosti numele… de atunci lâncezesc în temniţa asta grozavă unde

moartea va veni să mă scape de chinuri.

Bătrânul tăcu. Lacrimi fierbinţi şiroiau pe obrajii tinerei copile, care aproape că se îndoia dacă cele ce auzise se petrecuseră aievea.

Războiul pricinuise milioane de jertfe, milioane de fiinţe nevinovate, pieriseră în cumplita bătălie care se stârnise între popoare, nenorocirile se abătuseră din plin asupra oamenilor, dar soarta niciunuia din ei nu era atât de înfiorătoare ca a acestui bătrân, care se înălţa ca o fantomă din mormânt, strigând cu glas ameninţător:

— Priviţi jertfa despotismului ţarist! Priviţi crima pe care a făptuit-o un Romanov!

Irina dezmierdă mâna sărmanului bătrân, era singura mângâiere pe care putea să i-o aducă…

186. Aurul stăpâneşte lumea

Într-un târziu, bătrânul înălţă capul şi rămase, cu privirile aţintite pa chipul frumoasei fete.

— Ciudat, murmură el, cu cât mă uit mai bine la dumneata, cu atât mai mult mi se pare că văd chipul Augustinei… Da, aşa era şi dânsa, copila mea… Şi, dacă nu mi-aş da seama că e o adevărată nebunie, mai că aş fi în stare să spun că eşti fiica ei… În acest caz, însă ar trebui să fii de două ori mai în vârstă… Dacă aş fi afară, în lume, ţi-aş dovedi că am dreptate, arătându-ţi portretul soţiei mele. Sărmană Augustina, cât ţi-a fost dat să suferi! Fără nicio mângâiere, ai părăsit, în floarea vârstei lumea asta plină de păcate…

— Iar fiul dumitale… sau, mai bine zis, al Ţarului? întrebă Irina. Nu l-ai văzut niciodată?

— Nu, nici nu voiam să-l văd.

— E îngrozitor… Dar ai auzit care a fost sfârşitul Ţarului Alexandru? Ştii cum a ajuns la tron fiul său şi cum s-a desfăşurat domnia lui?

— Nu, nu ştiu nimic, răspunse bătrânul. De altminteri, nici nu mă interesează…

— Dar de ce nu te-a graţiat cel puţin când era pe patul de

moarte?

Bătrânul izbucni în râs.

— Ştia el că am jurat să nimicesc tot neamul său. Şi, dacă îmi recăpătăm libertatea, mi-aş fi ţinut jurământul…

— Dar cine îţi aduce mâncarea? cercetă ea, mai departe.

— Un paznic bătrân… Când am venit aici, el era încă tânăr şi, văzând purtarea lui duşmănoasă, mi-era teamă că mă va lăsa să mor de foame încetul cu încetul. Pe semne, însă, că a fost nevoit să facă un jurământ că-mi va purta de grijă până la moarte… El e singurul om care ştie că mă aflu în subterană… Acum, însă, cu noua întocmire a statului, nu-i va veni tocmai uşor să se îngrijească de mine, mai ales că, după cum mi-ai spus, foametea bântuie în ţară… De aceea e şi lesne de înţeles şi motivul pentru care porţia mea a fost micşorată atât de mult.

— Cu toate acestea, trebuie să mai fie şi alţi paznici care cunosc subterana, altminteri n-aş fi fost adusă aici, zise Irina.

— Lucrul e cu putinţă, însă de când mă aflu în celulă, n-am zărit alt om în faţa mea. Poate că sunt cunoscute alte părţi ale subteranei, care e foarte mare. Dacă aş fi rămas încuiat în celulă şi n-aş fi făcut o plimbare mai lungă prin ganguri, n-aş fi aflat nimic despre prezenta dumitale aici.

Deodată Irina murmură, înfiorată:

— Dar dacă bătrânul paznic moare… sau e mutat la altă temniţă? Atunci vei muri de foame… Sau, va avea el curajul să dezvăluie taina subteranei, ca să te salveze?

Bătrânul clătină capul.

— Zilele îmi sunt numărate, zise el. Ştiu că n-am să supravieţuiesc bătrânului paznic, care e foarte voinic încă… Nu, nu mai am mult de trăit… Voiam demult să-mi pun capăt vieţii… astăzi, însă, sunt bucuros că n-am făcut-o, căci altminteri nu mi-ar fi fost dat să te salvez de la moarte.

Irina îi sărută mâna şi răspunse, adânc mişcată:

— Îţi mulţumesc din toată inima, căci numai dumitale îţi datorez că mai sunt în viaţă… Dar, dacă paznicul bagă de seamă că mă aflu în subterană? Dacă dă de cadavrul comandantului?

— La asta m-am gândit eu demult, răspunse bătrânul. Trebuie, însă, să te salvez cu orice chip. Dacă aş şti cum stau lucrurile pe sus, aş putea să-l ameninţ cu revolverul care mai e în stăpânirea dumitale. Dar ce rost ar avea, dacă ai fi nevoită să treci prin cine ştie câte uşi, care fără îndoială că sunt păzite de soldaţi înarmaţi până în dinţi?

— Aşa e, n-ar avea niciun rost, încuviinţă Irina. Dar dacă am încerca să-l cumpărăm?

Bătrânul zâmbi.

— Cu ce? Habar n-am ce s-a ales din bunurile mele… sunt un om sărac. Şi, după cum mi-ai spus, nici dumneata n-ai nimic.

— Însă cunosc un bărbat bogat, care ar jertfi pentru mine o sumă oarecare, replică tânăra, gândindu-se la Vasilieff, despre al cărui sfârşit nu aflase încă.

— Bine, voi încerca, zise bătrânul. În ultimul timp, paznicul a vrut adeseori să intre în vorbă cu mine, dar eu m-am împotrivit. Acum am să renunţ la tăcere. O să se mire el, nu-i vorbă, dar în cele din urmă lucrul o să i se pară foarte firesc. Am să-i amintesc despre sfârşitul meu apropiat şi poate că asta o să-l înduioşeze.

După ce mai vorbiră câtăva vreme, bătrânul îşi luă rămas bun, făgăduind că se va înapoia curând şi atunci îi va arăta celula lui, pentru ca, să poată veni la el, când va voi să-şi omoare timpul.

— Trebuie să fim cu băgare de seamă când s-o ivi paznicul, zise fostul prinţ. N-aş vrea să prindă de veste că afară de mine, mai e cineva nici.

Irina nu-şi găsi odihnă toată noaptea; gândul că ar putea scăpa din înfiorătoarea temniţă o umplu iarăşi de nădejde.

De atunci, cei doi locuitori ai subteranei se vedeau foarte des şi stăteau de vorbă când în celula unuia, când în a celuilalt. Ba, tânăra se împrietenise întrucâtva chiar cu guzganul bătrânului, dar nu se încumeta să-l atingă cu mâna căci se gândea cu scârbă că animalul se hrăneşte din carnea cadavrului.

A treia zi se ivi şi paznicul, un om morocănos, cu nasul lat şi

buzele groase.

— Ei, ne apropiam de sfârşit, nu mai avem ce mânca, zise el, punând câţiva cartofi lângă cana cu apă. Pâine nu-ţi mai aduc, căci trebuie s-o cumpăr şi eu… şi o pâine costă astăzi multe parale…

— Da, da, războiul a înghiţit mai totul, iar puţinul care a rămas a fost risipit de revoluţionari! făcu deţinutul.

Paznicul rămase ca încremenit. Nu-i venea să-şi creadă urechilor. De unde ştia omul acesta ce se petrecuse în lume?

— Ce tot vorbeşti acolo? întrebă el, aţintind asupra bătrânului o privire străpungătoare. De unde ai aflat asta?

— Asemenea întâmplări ajung la urechile tuturor… mai ales ale acelora care sunt aproape de Dumnezeu… Da, în curând voi fi lângă El… am auzit chemarea Lui… Ştiu, însă, tot ce s-a petrecut în lume…

— Atunci, ştii că Ţarul Alexandru a murit?

— Au trecut peste douăzeci de ani de atunci, preciză deţinutul, spre uimirea celuilalt. De altminteri, şi urmaşul lui, Nicolai, a terminat cu domnia căci revoluţionarii l-au făcut prizonier şi au pus mâna pe putere. Înainte de asta, se instituise un guvern provizoriu, care luase conducerea ţării până la întrunirea Dumei, de la care se aştepta salvarea.

Paznicul se retrase îngrozit, ca şi cum ar fi avut pe Necuratul înaintea sa.

— Ce-o mai fi şi asta? murmură el, grăbindu-se să iasă cât mai repede din subterană.

Deţinutul povesti Irinei, râzând, spaima pe care o trăsese bătrânul paznic.

După trei zile, acesta se ivi din nou; privirile-i deveniseră şi mai neîncrezătoare.

— Ce-ai face dacă nu m-aş mai înapoia? întrebă el.

— Ce-aş face? Hm, mi-aş aştepta moartea foarte liniştit.

Deşi vorbise calm, bătrânul era foarte tulburat, căci se gândea mereu la tânăra fată.

— Ei, n-o fi atât de simplu cum îţi închipui, replică paznicul. Nu cred să fie tocmai plăcut să mori de foame…

— Te porţi cumva cu gândul să nu te mai înapoiezi?

— S-ar putea s-o fac fără voia mea… După cum ţi-am spus, de un an te hrănesc din buzunarul meu. Văd, însă, că n-o scot la capăt. Cobor în subterană pe furiş, căci dacă m-ar zări cineva, aş putea să dau de dracu'… Fireşte că aş fi tras la răspundere de ce n-am pomenit despre dumneata, când puterea a trecut în mâinile revoluţionarilor. Ce le pasă lor de jurământul meu? Acum, însă, s-ar putea întâmpla să fiu alungat din slujbă, căci domnişorii ăia nu prea au încredere în cei care nu sunt dintre ai lor. Nu-i vorbă, aş trece eu de partea lor, dar mi-e teamă că n-or să mă primească.

— Atunci dă-mi drumu' de aici, făcu bătrânul, într-o doară.

Celălalt izbucni în râs.

— Ca să mă trădezi, nu-i aşa? răspunse el. Ei, prea mă crezi prost, moşule!

— Ascultă-mă, sunt bogat… aş putea să…

Râsul batjocoritor al bătrânului paznic îi curmă vorba.

— Parcă spuneai că ştii ce s-a petrecut în lume! zise el. În cazul ăsta ar trebui să ştii, şi că astăzi nu mai există oameni bogaţi, căci totul aparţine statului. Şi chiar dacă n-ar fi aşa, sunt încredinţat că tot n-o mai fi rămas nimic din avutul dumitale… La urma urmei, cine eşti dumneata? Socot că astăzi poţi să mi-o spui… Ştiu că eşti prinţ. Dar numele nu ţi-l cunosc.

— La ce bun să-l afli? Lucrul de căpetenie e că am într-adevăr putinţa să-ţi dau o sumă de bani în monedă străină. Vrei sau nu?

Paznicul rămase pe gânduri. Propunerea îi surâdea, nu-i vorbă, numai că nu se încumeta s-o primească.

— Chiar dacă aş vrea să-ţi dau drumul tot n-aş putea, răspunse el, în cele din urmă. Deasupra noastră sunt nenumărate uşi grele, păzite de gardieni. Cum să te strecor afară din temniţă?

— Locuieşti chiar în fortăreaţă!

— Da, însă afară de mine mai locuiesc încă cinci paznici.

— Nu cumva s-ar putea, totuşi, să mă strecori prin casa dumitale?

— Mm, asta, trebuie chibzuit bine… Dar ia spune, cât dai şi

cine plăteşte?

— Am să-ţi spui la timpul hotărât.

— Eu unul nu mai pricep nimic, zise paznicul. Stai aici de peste treizeci de ani şi, cu toate astea, fără să te pun în legătură cu lumea din afară, vrei să-mi faci rost de o sumă de bani?

— Întocmai aşa, încuviinţă bătrânul deţinut. Vei afla totul, după ce vom cădea la învoială.

— Bine, data viitoare am să-ţi aduc răspunsul.

Paznicul nu închise ochii toată noaptea. Să primească, oare, propunerea deţinutului? Era un om sărac, pe vremea aceea nu se mai plăteau pensii… aşadar dacă era scos din slujbă, nu mai avea ce mânca. În orice caz, dacă i se oferea o sumă mai mare, merita să-şi rişte pielea.

În vremea asta, fostul prinţ şi Irina se sfătuiră ce aveau de făcut şi luară hotărârea să se folosească de forţă dacă paznicul refuza propunerea. A doua zi, celălalt îşi făcu iarăşi apariţia, dar pe neaşteptate, astfel că-i găsi pe cei doi împreună. Înainte de a-şi reveni din uimire, tânăra fată îi şi pusese în piept ţeava revolverului.

— Ascultă-mă, n-avem gând rău cu dumneata, însă suntem hotărâţi să facem orice, ca să nu murim de foame în subterana asta blestemată, zise ea. Te încredinţez că n-o să-ţi pară rău, dacă ai să ne ajuţi să fugim…

— Cine… cine eşti dumneata? strigă paznicul. Cum ai ajuns aici?

— Asta ai s-o afli mai târziu, răspunse Irina. Acum, însă, trebuie să juri că ne vei da o mână de ajutor.

— Bine, vă ajut, murmură gardianul, dar trebuie să câştig şi eu ceva, căci dacă îmi pierd slujba, nu mai am din ce trăi.

— Cât despre asta, fii fără grijă! îl linişti fata. Cum se descuie uşa?

Paznicul arătă cheia.

— Ah, e vorba de o broască cu arc, strigă Irina. Aşadar, uşa se încuie şi fără cheie?

— Da.

— Atunci, dă cheia încoace’…

Celălalt se supuse.

— Nu ţi-o înapoiez decât după ce-ţi vei îi împlini făgăduiala, urmă Irina. De altminteri, te sfătuiesc să fii cinstit, dacă nu vrei să facem gălăgie… Suntem ţinuţi aici pe nedrept. Aşadar, dă-ne ajutorul făgăduit şi, pe lângă că scapi cu faţa curată, mai primeşti şi o sumă de bani.

Paznicul îşi dădu seama că tânăra avea dreptate.

— Bine, primesc, răspunse el, cu privirile aţintite la frumoasa fată.

Deodată o sclipire se ivi în ochii săi.

— Am o nepoată care vine des pe la mine… E cam de statura dumitale, astfel că aş putea să te strecor afară, folosindu-mă de numele ei.

— Şi bătrânul? întrebă Irina. Fără el nu plec de aici.

— Las' că găsesc eu ceva şi pentru dânsul… Dar de la cine primesc banii?

— Am să-ţi dau o scrisoare, în baza căreia ţi se va plăti suma făgăduită. Când vii înapoi, să aduci cu dumneata toc, hârtie şi cerneală.

Tânăra îl însoţi până la uşă, fiind cu mare băgare de seamă ca nu cumva paznicul s-o prăvălească pe trepte. Acesta, însă, se depărtă agale, după ce hotărâseră împreună când trebuia să se înapoieze.

Acum tânăra fată se simţi mai liniştită căci, cel puţin, putea să descuie uşa, dacă bătrânul nu mai dădea niciun semn de viaţă. Ce se va întâmpla după aceea, nu ştia nici dânsa. În orice caz, era hotărâtă să facă orice, numai să scape din înfiorătoarea temniţă.

Paznicul se înapoie, aducând cu sine cele trebuincioase pentru scris. Ca să fie mai sigură, Irina scrise două scrisori, cu acelaşi cuprins, una adresată moşierului, iar cealaltă lui Boris Verodin, la care avea să se ducă bătrânul, dacă nu-l găsea pe Vasilieff.

După ce totul fu pus la cale şi paznicul se depărtă iarăşi, cei doi întemniţaţi căzură în genunchi şi se rugară Celui de Sus, către care se îndreptau toate nădejdile lor.

187. O faptă eroică

Iarna trecuse. Gerul, care în Siberia domnea mai tot anul, slăbise mult şi pe ici, colo, copacii începuseră să înverzească.

Cam în acea vreme, familia imperială urma să fie transportată din Tobolsk la Moscova. Monarhiştii îşi dădură seama, dar prea târziu, că sumele adunate pentru eliberarea prizonierilor, fuseseră cheltuite fără niciun rost şi că aşa-zişii eliberatori pierduseră vremea în chefuri, fără să le pese de soarta nenorociţilor suverani.

Ţarul şi familia sa, cărora li se spusese că sunt duşi la Moscova, fură transportaţi afară din oraş, dar nimeni nu făcu ceva pentru a le reda libertatea.

Trimisul guvernului din Moscova, un oarecare Iacovlev, care luase în primire prizonierii la Tobolsk fu oprit pe drum şi se văzu nevoit să se supună sfaturilor muncitoreşti, care hotărârâ transportarea Ţarului la Ecaterinburg. În ce priveşte pe Iacovlev, acesta fu bucuros că e lăsat să-şi urmeze drumul spre Moscova, scăpând astfel de pedeapsa cu moartea pe care o ceruseră pentru el revoluţionarii mai aprigi, susţinând că lucrase împotriva intereselor poporului.

Aşadar, într-o bună zi, familia imperială ajunse la Ecaterinburg şi fu adăpostită într-o casă cu două etaje, al cărui proprietar se văzu nevoit să-şi caute altă locuinţă.

— Prietenii noştri ne-au părăsit, Nicolai, zise, în aceeaşi seară Ţarina, adresându-se soţului ei. Aici în Ecaterinburg ne vom găsi moartea…

Împăratul aţinti o privire îndurerată asupra soţiei sale. Voi s-o liniştească, dar presimţirea că vor fi loviţi de o mare nenorocire, îi răpi graiul. Fără să fie în stare să scoată un cuvânt, Ţarul îi întoarse spatele şi privi în curte, unde muncitorii lucrau la facerea unui gard în jurul clădirii, în timp ce glumeau cu soldaţii revoluţionari care preluaseră paza prizonierilor.

Urmară câteva zile liniştite.

Devotaţii familiei imperiale fură nevoiţi să se retragă, cei din urmă membri ai suitei fură îndepărtaţi. În jurul

prizonierilor nu rămaseră decât vreo câţiva servitori, un bucătar, un lacheu, o cameristă şi medicul Ţarului, doctorul Botkin.

Familia imperială avea voie să se plimbe în fiecare zi, câte o jumătate ceas, sub paza soldaţilor înarmaţi, în locul care despărţea casa de lumea din afară. Mâncarea era cât mai simplă cu putinţă şi era adusă de la bucătăria Sovietului.

Totuşi, răbdau liniştiţi toate înjosirile, aşteptau… şi nădăjduiau. Bieţii copii făceau tot ce la stătea în puteri, numai să descreţească frunţile părinţilor lor.

Într-o zi, – era pe vremea când înfloreşte liliacul – un individ zdrenţăros dădea târcoale casei în care locuia familia imperială. Era un tânăr murdar şi prăpădit. Îmbrăcămintea lui era alcătuită dintr-o tunică de marinar, ruptă, şi un pantalon de grenadir, în aceeaşi stare. Picioarele îi erau învelite în zdrenţe, aşa cum obişnuiau să umble oamenii săraci în ţinutul acela.

După câtva timp, necunoscutul se apropie de santinelele care stăteau la taifas îndărătul gardului şi le zâmbi prietenos. Cei doi soldaţi îl priviră în tăcere. Aveau ordine stricte să nu intre în vorbă cu nimeni, dar nu prea ţineau seama de asta, căci mureau de urât stând mereu pe acelaşi loc, fără să facă nimic.

La urma urmei, cine ar fi putut încerca să vină în ajutorul prizonierilor, în oraşul acesta locuit numai de revoluţionari?

Ce-i drept, se zvonise că albii se apropie de oraş, că se dăduseră nenumărate lupte, dar de câteva luni era mereu aşa.

În timpul iernii, muncitorii izbutiseră să distrugă bandele de cazaci ale generalului Durov. Acum însă, situaţia devenise mai ameninţătoare, căci devotaţii Ţarului voiau să ocupe tot Uralul şi să ia oraşul cu asalt, pentru a elibera familia imperială.

În Ecaterinburg se alcătuiră regimente de voluntari roşii, care erau hotărâţi să împiedece, cu orice chip, încercările trupelor vrăjmaşe. Sovietul oraşului, care era format în cea mai mare parte din revoluţionari îndârjiţi, luă hotărârea ca

Romanovii să fie împuşcaţi. Poporul cerea stăruitor acest lucru, căci voia cu tot dinadinsul să împiedece fuga prizonierilor.

— Pe cine păziţi aici, fraţilor? întrebă vagabondul, scoţând din buzunar o bucată de hârtie, pe care o desfăcu cu băgare de seamă, pentru a lua mucul de ţigară păstrat acolo.

— Ia, cară-te, camarade! făcu unul dintre soldaţi. N-avem voie să stăm de vorbă, căci îl păzim pe Ţar.

— Aha, aici e?

Vagabondul clipi din ochi şi privi casa. Deodată, părându-i-se că zăreşte pe cineva la fereastra din mijloc, ridică pumnul, ameninţător.

Soldaţii râseră cu poftă.

— De unde vii, frăţioare? întrebă unul dintre ei.

Individul arătă spre pădure, de unde începea oraşul.

— De la albi, răspunse el.

— Şi ce cauţi aici?

Celălalt zâmbi.

— A fost greu să mă strecor printre ei, căci voiam cu tot dinadinsul să lupt mai departe. Pe mine, însă, nu mă lasă inima să trag în fraţii mei, aşa că am luat-o razna… Mă duc la Moscova… am auzit că acolo e rost de câştigat ceva parale…

— Da, tot ce se poate – încuviinţă una din santinele.

Apoi îi întoarse spatele şi porni mai departe, în timp ce tovarăşul său o luă spre direcţia contrară.

Vagabondul vârî repede mâna în buzunar, scoase un ghemotoc de hârtie şi-l aruncă spre una din ferestrele casei, care tocmai se deschisese.

În acea clipă, se întoarse o santinelă, care ajunsese la colţul clădirii.

— Ce-ai aruncat acolo? strigă soldatul, trăgând piedica armei.

— Nimic, răspunse vagabondul. Ţi s-a părut.

— Stai, te are…

Santinela lăsă puşca din mână şi începu să-şi frece ochii, orbiţi de piperul aruncat de vagabond.

Aceasta, însă, o luă la goană în josul străzii, ocoli câţiva

trecători, apoi coti pe după colţ. Câteva gloanţe şuierară pe la urechile sale, totuşi necunoscutul ajunse nevătămat într-o uliţă lăturalnică şi se opri, gâfâind, înaintea unei căsuţe. Intră pe poartă, străbătu o grădină sălbăticită, apoi dispăru într-un hambar.

Bărbatul care se afla înăuntru aţinti o privire bănuitoare asupra noului venit.

— Ce cauţi aici? întrebă el.

Vagabondul se apropie şi-i şopti ceva la ureche. Celălalt se lumină la faţă şi-i întinse mâna zicând:

— Era şi timpul… Du-te înăuntru… uşa e îndărătul covorului atârnat pe perete… Da, sunt adunaţi… astă noapte pornim la lucru.

— Slavă Domnului! murmură vagabondul, dispărând îndărătul covorului.

Peste puţin timp, se iviră în hambar câţiva soldaţi revoluţionari. Privirile lor bănuitoare se aţintiră asupra omului care trebăluia la un plug.

— Căutăm un vagabond, care a dispărut în casa asta, zise conducătorul patrulei.

— Cred că v-aţi înşelat, făcu celălalt. Ce-i drept, am văzut un individ zdrenţăros, dar n-a intrat aici… m-a întrebat de o stradă, zicând că s-a rătăcit, apoi a luat-o încolo…

Soldaţii porniră în direcţia arătată, în timp ce un zâmbet batjocoritor se ivi pe buzele ţăranului.

Vagabondul ascultase la uşă, cu inima zvâcnind, în vreme ce mâna i se încleştase pe patul revolverului. Un suspin de uşurare îi scăpă din piept, când auzi pe soldaţi îndepărtându-se.

— De data asta am scăpat ieftin, murmură el.

Apoi, strecurându-se printre mormanele de vechituri adunate acolo, izbuti să ajungă într-o încăpere ce părea un grajd. Vreo treizeci de revolvere se îndreptaseră asupra noului venit, dar acesta rosti parola şi armele dispărură în buzunarele celor adunaţi în încăpere – un pumn de oameni hotărâţi, care făcuseră parte din armata imperială şi voiau să-şi jertfească viaţa pentru împăratul lor.

De câteva luni, aceştia se aţineau prin Tobolsk, Tjumenj, Omsk şi Ecaterinburg, aşteptând un prilej favorabil pentru a elibera pe prizonieri. Mereu hărţuiţi de revoluţionari, o bună parte din cei rămaşi credincioşi Ţarului, căzură în mâinile urmăritorilor; ceilalţi însă, nu renunţaseră la planul lor, deşi erau porniţi, şi cu drept cuvânt, împotriva conducătorilor acţiunii de eliberare. Atât episcopul Germogen, cât şi ginerele lui Rasputin, stârniseră nemulţumirea monarhiştilor. Se ştia că oamenii aceştia primiseră mari sume de bani, cărora li se dăduse, însă altă întrebuinţare, invocând mereu noi pretexte, până ce lucrurile ajunseră atât de departe încât familia imperială fu transportată în oraşul înţesat de revoluţionari.

În acea zi, episcopul făgăduise că va veni şi el la întrunire, pentru a se lua cele din urmă hotărâri cu privire la eliberarea prizonierilor, care urma să aibă loc în noaptea următoare.

— Slavă Domnului că te văd iar printre noi, Timetrius Halbah! zise preşedintele adunării, un fost colonel, adresându-se noului venit. Începusem să le cred pierdut…

— Dar nici nu mai lipsea mult, răspunse vagabondul. Întâi am căzut în mâinile revoluţionarilor, care nu ştiau ce să facă cu mine. În cele din urmă i-am scăpat de grijă şi am şters putina. Ce-i drept, un glonte m-a cam zgâriai niţel, dar am izbutit să ajung în rândurile armatei albe, unde am avut de întâmpinat noi piedeci, fiind luat drept spion. Totuşi, le-am alungat bănuielile, astfel că am putut culege toate informaţiile de care aveam nevoie… Situaţia e destul de prielnică… Avanposturile armatei albe sunt la o depărtare de vreo treizeci de kilometri de aici. Dacă am avea la îndemână câţiva cai iuţi, am putea ajunge destul de repede acolo. Ce-i drept, drumul e rău şi s-ar putea să avem vreo încăierare cu patrulele roşii, totuşi trebuie să izbutim. Aşadar, lucrul de căpetenie e să ne vedem afară din oraş, împreună cu familia imperială.

Monarhiştii ascultaseră cu luare-aminte lămuririle fostului ofiţer, încuviinţând din când în când, spusele sale.

— Timetrius Halbah, îţi mulţumesc în numele împăratului, zise, apoi, preşedintele. Acum trebuie neapărat să dăm de

veste prizonierilor să fie pregătiţi, şi afară de asta să facem rost de caii trebuincioşi.

Timetrius Halbah zâmbi.

— Prima parte am şi dus-o la îndeplinire, răspunse el, istorisind cum izbutise să arunce bileţelul.

Povestirea sa fu răsplătită cu aplauzele celor de faţă.

Apoi aşteptară ivirea lui Germogen, dar acesta nu se arătă.

Un nemernic încurcase şi de astă dată planurile. În cele din urmă, se luă hotărârea ca încercarea să fie făcută, în orice caz, noaptea următoare.

188. Sfârşitul familiei imperiale

Aceea care primise bileţelul aruncat de Timetrius Halbah, era marea ducesă Tatiana.

Tatiana spusese copiilor ei că trebuiau să vină veşti de la prietenii lor din afară, astfel că sărmanele fete stăteau la pândă mereu la fereastra ce dădea în curte. În acea zi, era rândul Olgăi şi a marii ducese Tatiana.

Până să se potolească larma, şi să vină sus comandatul gărzii însoţit de câţiva soldaţi, trecură vreo zece minute. Ţarul Nicolai tocmai ţinea pe genunchi pe fiul său blond, Ţareviciul, şi încerca să-l mai înveselească puţin.

— Cetăţene Romanov, eşti în legătură cu conspiratorii! se răsti comandantul gărzii.

Ţarul măsură din creştet până în tălpi pe mujicul care îndrăznea să-i vorbească astfel.

— Chiar dacă ar fi aşa, încă aş fi în dreptul meu, căci nu sunt un criminal şi n-am făptuit nicio nelegiuire, răspunse el.

Revoluţionarii se depărtară şi deschiseră uşa încăperii în care locuiau cele două prinţese, dar găsiră odaia goală.

Între timp, Tatiana şi Olga predaseră mamei lor ghemotocul de hârtie. După ce traseră cu urechea şi auziră paşii soldaţilor care se îndepărtau, Tatiana desfăcu bileţelul şi citi următoarele cuvinte:

„Fiţi pregătiţi... eliberarea va avea loc astăzi sau mâine noapte.

Supuşii devotaţi ai Maiestăţilor Voastre".

Plină de bucurie, împărăteasa alergă în odaia soţului ei, pe care îl îmbrăţişă cu dragoste.

— Nicolai, se apropie eliberarea! murmură ea, printre lacrimi. Iată, citeşte!...

Împăratul străbătu cele câteva rânduri, apoi îşi trecu braţul pe după mijlocul soţiei sale şi rămaseră astfel multă vreme.

După aceea se ţinu un sfat de familie, la care luă parte şi doctorul Botkin. Una din fiicele împăratului rămase de veghe pe coridor şi, pentru a nu trezi bănuieli, se aşeză pe scaun cu un lucru de mână.

Când se înnoptă, Ţarina se plimba agitată dintr-o încăpere într-alta. Marile ducese se culcaseră îmbrăcate. Valizele fuseseră umplute cu obiectele cele mai trebuincioase, iar bijuteriile cusute în rochii.

Din când în când, un fior străbătea trupul bietei împărătese, care se gândea că eliberatorii ar putea fi atacaţi de santinelele de la parter. Vor fi, oare prietenii atât de numeroşi încât să învingă?

La fiecare jumătate ceas, cineva părăsea încăperea unde se aflau prizonierii şi trăgea cu urechea pe coridor. În noaptea aceea soldaţii vorbeau mai tare ca de obicei.

— Dacă pătrunde cineva aici, îi împuşcăm pe toţi, auzi într-un rând, Ţarina, ai cărei ochi se umplură de lacrimi.

Primele ceasuri din noapte se scurseră fără să se întâmple nimic. Luna scălda oraşul în lumina ei.

— Nu văd pe nimeni, Maiestate, zise doctorul, înapoindu-se din coridor. Să se fi răzgândit prietenii noştri?

— Poate că vin mâine noapte, răspunse Ţarul, resemnat.

Cam pe la miezul nopţii următoare, soldaţii pătrunseră în odaia prizonierilor, care săriră în sus, înspăimântaţi.

— Nu-ţi face iluzii, Nicolai Romanov! zise, aspru, comandantul gărzii. Ştim că de câteva zile eşti în aşteptarea conspiratorilor... dar aştepţi în zadar, căci au fost arestaţi cu toţii.

Împăratul îşi simţi inima săgetată de durere. Nici nu bănuia

că celălalt minţise, numai spre a-l chinui.

Trecură câteva săptămâni şi situaţia prizonierilor deveni tot mai deznădăjduită. De fiecare dată când vreo patrulă de revoluţionari pătrundea în odaia lor, foştii suverani tresăreau, crezând că sub uniformele roşii se ascund prietenii credincioşi, însă nădejdile lor se spulberau mereu.

Ţarul Nicolai fusese întotdeauna un om cu frica lui Dumnezeu – iar acum deveni peste măsură de evlavios şi se închina ziua şi noaptea. Îl uitase oare cu totul Cel de Sus?

Gărzile se schimbau mai în fiecare zi şi soldaţii erau revoluţionari tot mai îndârjiţi, care nu lăsau să le scape niciun prilej, pentru a chinui pe prizonieri.

Întruna din zile, Ţarina ieşi în coridor cu fiicele sale. Santinela, un flăcău chipeş, încercă să zâmbească batjocoritor, însă privirile blânde ale împărătesei îl făcură să plece capul ruşinat.

— Eşti din Petrograd? îl întrebă dânsa, oprindu-se înaintea lui.

— Da, răspunse soldatul.

— Ce se mai aude prin ţară? urmă ea.

— N-am voie să răspund… doamnă împărătească, bâigui santinela.

— Ba poţi să-mi răspunzi… eşti uit om bun şi oamenii buni se ajută unul pe altul.

— Nu… nu… sunt revoluţionar şi… vă urăsc! izbucni el, fără să se încumete, totuşi, să ridice privirile din pământ.

Una din marile ducese îi cuprinse mâna.

— De ce ne urăşti? întrebă ea, cu blândeţe.

— Eu… ah, lăsaţi-mă!

Soldatul îşi roti privirile în jur.

— Păziţi-vă! murmură el, uitându-se cu teamă spre scară. Albii înaintează mereu şi au ajuns la douăzeci de kilometri de oraş. Dar Sovietul a luat hotărârea să fiţi ucişi, dacă duşmanii noştri pătrund în oraş… Mi-e milă de voi, de aceea vă destăinuiesc toate astea. Cei din Moscova nu vor moartea voastră… ci să fiţi judecaţi de tribunalul lor Sovietul din Ecaterinburg, însă, nu vrea să vă lase din mâini… poporul

cere sânge... Vai de voi, dacă albii încearcă să intre în oraş.

Ţarina şi fiicele ei se înspăimântară. Dacă aşa stăteau lucrurile, atunci acţiunea de salvare însemna pieirea lor.

Biata femeie se înapoie în odaia ei, unde se ghemui într-un colţ, îndesându-şi batista în gură, pentru ca împăratul să nu audă gemetele ei.

În noaptea aceea Ţarina şi marile ducese se rugară fără întrerupere.

În acest timp, Sovietul oraşului ţinea şedinţe furtunoase, căci elementele radicale stăruiau ca prizonierii să fie executaţi.

Într-una din aceste şedinţe se luă hotărârea ca în cursul lunii iulie paza familiei imperiale să fie încredinţată unei trupe de sub conducerea lui Iurovsk, care făcea parte din comisia specială, însărcinată cu supravegherea prizonierilor. Acesta îşi alese de tovarăş un alt fruntaş revoluţionar, anume Nikulin. În cele din urmă spiritele se potoliră, căci Iurovsk făgăduise că Romanovii nu vor scăpa şi-i va ucide cu mâna lui, dacă s-ar face vreo încercare de liberare.

Un oarecare Golostcekin fusese trimis la Moscova pentru a stărui ca guvernul să ia o hotărâre cu privire la prizonieri, în cazul când oraşul ar fi căzut în mâinile albilor. Trimisul se înapoie cu răspunsul guvernului, care fu împărtăşit fruntaşilor revoluţionari într-o şedinţă secretă. Cu acest prilej se hotărî să se ia informaţii de la conducătorul trupelor roşii, care trebuia să raporteze cât timp mai putea să reziste oraşul.

Veştile acestuia nu erau defel îmbucurătoare pentru revoluţionari. Armatele lor slăbiseră mult în vremea din urmă şi trupele albe ajunseră aproape de marginea de sud a Ecaterinburgului. Deocamdată nu se produseseră decât încăierări izolate, dar se putea întâmpla ca în curând să aibă loc o luptă hotărâtoare şi oraşul să fie ocupat de albi.

În urma acestor lămuriri, Sovietul ţinu o şedinţă extraordinară în care se hotărî moartea prizonierilor. Totul fu pus la cale până în cele mai mici amănunte. Ura împotriva Romanovilor era atât de înverşunată, încât nu trebuia să mai

rămână nicio urmă din rămăşiţele pământeşti ale nenorociţilor.

Era în noaptea de 16 Iulie. La parterul casei unde fuseseră adăpostiţi prizonierii, se adunaseră toţi aceia care aveau vreun rol la uciderea victimelor şi înlăturarea cadavrelor.

Deoarece încăperile de la etaj nu erau potrivite pentru execuţie, se hotărî ca Ţarul şi ai săi să fie ucişi în odăile de la parter.

Familia imperială nu bănuia nimic din cele ce se puseseră la cale. După ce rostiră rugăciunea de seară, nenorociţii se culcară devreme, ca de obicei.

Împăratul trăgea cu urechea la bubuiturile tunurilor care de câteva nopţi încoace se auzeau tot mai aproape, trezind nădejde în sufletul său zbuciumat.

Cam pe la miezul nopţii un zgomot de paşi îl făcu să tresară. După câteva clipe, păşi înaintea lui un bărbat cu barbişon, în care recunoscu pe Iurovsk, comandantul gărzii.

— Ce doreşti? întrebă Ţarul, neliniştit.

— Vreau sa te apăr, şopti celălalt, privind cu teamă spre uşă. Albii au hotărât să atace oraşul astă-noapte… trebuie să ne aşteptăm ca clădirea să fie bombardată, aşa că jos sunteţi mai la adăpost.

Împăratul îşi trezi familia luă pe Ţarevici în braţe şi coborâră la parter, unde li se dădu o încăpere în care se aflau doar câteva scaune.

Marile ducese făcură cerc în jurul Ţarinei, în timp ce Nicolai al II-lea obosit se aşeză pe scaun.

O tăcere apăsătoare domnea în încăpere. Deodată, Iurovsk îşi făcu iarăşi apariţia, cu câte un revolver în fiecare mână. Înaintă spre Ţar, îi adresă câteva cuvinte, apoi trase. În aceeaşi clipă, uşa se deschise din nou şi câţiva oameni înarmaţi se iviră în prag.

Ţipetele şi vaietele nenorociţilor erau îngrozitoare. Însă, nu trecură nici două minute şi trupurile lor zăceau fără viaţă pe podea.

189. Timetrius Halbah depune mărturie

În faţa locuinţei prezicătoarei se ivi cu o lună mai târziu, un tânăr slab, pe care se vedea lămurit mizeria în care se zbătea.

Şovăi câteva clipe, apoi sună la uşă.

— Dacă nu mi se deschide, nu ştiu încotro că-mi îndrept cercetările, murmură el. A trecut, doar, atâta vreme, de când n-am mai primit nicio ştire de la dânsa!

Un suspin de uşurare îi scăpă de pe buze, când auzi paşi apropiindu-se. Uşa se deschise şi în prag se ivi Petroneff, care privi cercetător pe tânărul dinainte-i.

— Aş vrea să vorbesc cu doamna Virubova, şopti acesta. Nu cumva ştii unde aş putea s-o găsesc?

Petroneff şovăi câteva clipe.

— Dar ce vrei de la dânsa? întrebă el, apoi. Nu stă aici, însă vine des pe la noi şi aş putea să-i spun că a căutat-o cineva.

— Vasăzică nu e aici? murmură celălalt, dezamăgit.

— Lasă-l să intre, Petroneff, căci îl cunosc, se auzi în acea clipă, un glas de femeie.

Petroneff se dădu într-o parte şi-l conduse pe tânăr în odaia Virubovei.

Fosta favorită a Ţarinei era îmbrăcată în negru şi avea ochii înroşiţi de plâns. În încăperea ei fusese ridicat un altar, înaintea căruia stătea îngenuncheata mai tot timpul, rugându-se lui Dumnezeu şi implorându-l ca zvonurile cu privire la moartea familiei imperiale să nu se adeverească.

— Timetrius Halbah, dacă ai şti cu câtă nerăbdare te aşteptam! murmură Virubova, după ce tânărul fu introdus în odaie. N-am mai primit nicio veste şi tocmai luasem hotărârea să pornesc spre Siberia. Nici nu-ţi închipui cât m-a chinuit nesiguranţa în care mă zbăteam! Cât m-am zbuciumat auzind zvonurile astea nebuneşti. Nu, nu-mi vine să cred… nu trebuie să cred, căci nu poate fi adevărat că iubita mea împărăteasă şi fiicele ei au fost ucise… Vorbeşte, Timetrius Halbah, vorbeşte! Nu-i aşa că m-au minţit? Sau… nu cumva oamenii ăştia sunt atât de sălbatici, încât s-au încumetat să

ridice mâna împotriva unei familii fără apărare?

Tânărul plecase capul, ca un om vinovat.

— Din nefericire… sunt nevoit să întăresc zvonurile, murmură el.

Virubova începu să-şi smulgă părul.

— Ah, de ce n-am fost şi eu lângă ei?… de ce nu m-au ucis şi pe mine… aceşti ticăloşi? strigă ea. Blestemaţi să fie ei în vecii vecilor! Să dea Domnul ca blestemul meu să se răsfrângă asupra tuturor urmaşilor lor!

Tânărul rămase tăcut, căci nu găsea cuvinte cu care să aline durerea nemărginită a femeii.

Şi el trecuse prin acelaşi zbucium când aflase cruda veste a morţii împăratului, şi el rămăsese năucit de durere.

— Cum… cum a fost cu putinţă, domnule Halbah? murmură Virubova înfiorată, după ce-şi mai revenise în fire.

Timetrius Halbah se aşeză pe un scaun, căci era atât de slăbit, încât nu se mai putea ţine pe picioare. În ultimele săptămâni nu mâncase decât pâine uscată, iar oboselile călătoriei îl istoviseră cu totul.

Fosta favorită îşi dădu seama de starea lui şi-i aduse ceva de mâncare. După ce înghiţi cu lăcomie câteva îmbucături, tânărul istorisi cele întâmplate:

— Lucrurile ar fi luat altă întorsătură, dacă cei din fruntea noastră ar fi fost mai cinstiţi şi n-ar fi vârât banii în pungile lor. Noi, ofiţerii, care eram hotărâţi la orice, ne-am văzut siliţi să stăm pe loc, numai fiindcă n-aveam cu ce cumpăra câţiva cai şi vreo două trăsuri. Episcopul Germogen a refuzat să ne dea bani, susţinând că nu primise nimic. Familia imperială fusese înştiinţată, armatele noastre ştiau ce aveau de făcut, totul era pregătit până în cele mai mici amănunte. Ne-am fi dat viaţa bucuroşi pentru salvarea prizonierilor… dar totul a fost zădărnicit din pricina lipsei de bani – din pricina ticăloşiei acelora care, în lăcomia lor, au nesocotit nobila noastră ţintă… Ruşine lor!… Ei sunt adevăraţii ucigaşi!

— Germogen şi… şi celălalt? îngână Virubova, îngrozită.

— Nu erau decât trădători… oameni lacomi de bani… nimic altceva!

— Blestemaţi să fie în veci vecilor!

— Cei însărcinaţi cu paza prizonierilor deveniseră tot mai cutezători, poveşti tânărul mai departe. În cele din urmă, ucigaşii şi-au dus la îndeplinire grozava lor misiune… Cum au murit sărmanii, nu ştiu nici eu… n-o ştie nimeni. În două minute au fost măcelăriţi cu toţii… Am citit cu groază despre fărădelegile făptuite în timpul revoluţiei franceze, când regele Ludovic al XVI-lea şi soţia lui au murit pe ghilotină, dar fărădelegea de acum e mult mai înfiorătoare… căci trăim în vremuri mai civilizate…

— Şi… şi ce s-a făcut cu trupurile nenorociţilor? întrebă Virubova.

— Nu se ştie încă nimic hotărât, deoarece nu s-a prea vorbit despre asta. Unii spun că au fost aruncate într-o groapă adâncă, alţii că au fost arse. În orice caz, timp de trei zile şi trei nopţi nimeni n-a putut pătrunde în pădurea din jurul oraşului. Nici eu nu mai puteam rămâne în Ecaterinburg, căci se pornise o vânătoare aprigă împotriva tuturor acelora care treziseră bănuieli sau n-aveau destule acte pentru legitimare; de aceea luat hotărârea să mă înapoiez în capitală pentru a vă aduce la cunoştinţă cele întâmplate.

— Şi n-a scăpat niciunul din membrii familiei imperiale?… au fost ucişi cu toţii?

— Nici asta nu ştiu, dar am auzit că se bănuieşte că una din fiicele Ţarului ar fi reuşit să fugă… Fireşte că nu e decât un simplu zvon. Mie, unul, nu prea îmi vine să cred. Îndată după săvârşirea grozavei fapte, cadavrele au fost încărcate într-un autocamion şi duse în pădure, aşadar cum ar fi fost cu putinţă ca ticăloşii să nu fi observat lipsa marii ducese?

Virubova se lăsă iarăşi pradă durerii ei nemărginite şi lacrimi mari îi şiroiră pe obraji.

— Ce s-a mai petrecut aici între timp? întrebă tânărul după o pauză.

Această întrebare mai abătu puţin gândurile fostei favorite.

— Nu te-ai văzut în Tobolsk cu prinţesa Nataşa de Gogineff? zise ea, mirată.

— Nu, am auzit doar că a fost arestată, fiindcă se

strecurase în casa familiei imperiale. Mi-era milă de dânsa, căci biata femeie s-a dovedit ca una dintre cele mai nobile fiinţe pe care le-am întâlnit în viaţă; totuşi, nu puteam să-i vin în ajutor.

— Prinţesa şi prietenii ei te-au căutat aici, adăugă Virubova, după câteva clipe.

— M-au căutat? Pentru ce?

— Cum, nu ştii că o învinuită de crimă?

— Prinţesa Gogineff… învinuită de crimă? repetă tânărul, îngrozit.

— Da.

— Cine e victima?

— Sora dumitale şi copilaşul ei… Ticălosul de Potcikev i-a adus această învinuire. Dumneata fuseseşi propus ca martor… de aceea au venit să te caute.

— Ah! E îngrozitor… nemaipomenit! strigă Timetrius Halbah. Trebuie neapărat să mă înfăţişez înaintea judecătorilor ei, căci ştiu că prinţesa e nevinovată… Ştiu că numai prinţul Potcikev poate fi ucigaşul… Nu, nu vreau să fie condamnată pe nedrept!

— Nu te mai osteni în zadar, domnule Halbah… e prea târziu, căci sentinţa a fost rostită ieri… Ce-i drept, n-am vorbit încă cu nimeni despre asta; totuşi, ţinând seama de situaţia de până acum, nu mai încape îndoială că prinţesa a fost condamnată la moarte.

Fostul ofiţer fu cuprins de deznădejde.

— Ah, nu există decât chinuri pe lumea asta! exclamă el. De ce n-am venit mai devreme?

Judecătorul Kalin făcu tot ce-i stătea în putinţă ca să amâne procesul prinţesei, pretextând mereu că cercetările nu se terminaseră încă. Astfel izbuti să câştige câteva luni, în timpul cărora Timetrius Halbah nu putu fi descoperit, totuşi.

În cele din urmă, magistratul se văzu nevoit să înainteze procurorului dosarul, căci tovarăşii săi începuseră să murmure.

Spre nenorocirea Nataşei, procurorul era un om care avea

toate motivele să-i urască pe nobili; înainte vreme fusese ofiţer, şi, pentru o vină neînsemnată, îl deportaseră în Siberia, unde muncise din greu ani de-a rândul. Abia după izbucnirea revoluţiei îşi recăpătase libertatea şi se înapoie la Petrograd, unde fu numit procuror.

Kokuşin – acesta era numele său – se adânci cu o adevărată satisfacţie în studierea dosarului. După ce sfârşi cu aceasta, hotărî data procesului, care era foarte apropiată, căci voia să dea tovarăşilor săi o dovadă de imoralitatea nobililor.

Un asasinat îndoit şi bigamie. Ce putea fi mai grozav? Iar aceste crime fuseseră săvârşite de o femeie în vârstă de abia douăzeci de ani – o prinţesă… Procurorul îşi frecă mâinile cu mulţumire.

În sfârşit, veni şi ziua pentru care fusese sorocit procesul. Pe banca acuzaţilor luase loc prinţul Potcikev, iar alături de el frumoasa lui soţie. Sala de şedinţa era plină de oameni zdrenţăroşi, cu chipuri palide, brăzdate de suferinţe.

Procurorul, care simţea o satisfacţie deosebită, văzând zbuciumul acuzatei, dădu dovadă de o dibăcie fără seamăn ca să tărăgănească dezbaterile cât mai mult.

În timp ce biata femeie se încovoia mereu sub povara învinuirii care i se aducea, prinţul Potcikev se arăta stăpân pe sine, răspunzând liniştit la întrebări şi fiind foarte curtenitor cu judecătorii săi, cărora le mărturisi de la început că recunoaşte autoritatea lor. Prefăcându-se că se căieşte, nu tăgădui să se făcuse vinovat de bigamie, dar susţinu cu toată tăria că n-avea niciun motiv să curme viaţa Elenei, care şi aşa era sortită să moară peste puţin timp.

— Ea e ucigaşa! îşi spunea fiecare din cei care se aflau în sală. Potcikev e străin de crimă.

A treia zi, când procurorul îşi dezvolta rechizitoriul, cerând condamnarea la moarte a acuzatei, sărmana femeie se prăbuşi la pământ, în nesimţire. Câţiva dintre cei de faţă începură să se îndoiască de vinovăţia ei.

— Ia uitaţi-vă cum ştie să se prefacă ticălosul ăsta! strigă un invalid de război, care îşi ţinea cârjele de-a curmezişul

picioarelor retezate de la genunchi. Îl cunosc eu, căci mi-a fost comandant în armată, dar niciodată nu l-am văzut cu mutra asta de sfânt. Punea să ne bată sau ne lega de roţile tunurilor… O dată a lăsat să moară de ger un pluton întreg de soldaţi. E un ticălos şi nu m-ar mira deloc să fi comis el crima.

Judecătorii priviră spre invalid şi băgară de seamă că de unde la început mulţimea ţinuse cu prinţul, acum era împotriva lui. Acesta, însă, rămase liniştit, căci altminteri risca să piardă tot ce câştigase cu atâta trudă.

Rostirea sentinţei fu amânată pentru a doua zi dimineaţă.

Nataşa îşi veni în fire abia după câteva ceasuri, şi plânse toată ziua. Elena Halbah fusese prietena ei, îl iubise din inimă pe copilaşul acesteia, iar acum era învinovăţită de uciderea lor!…

După-amiază, un preot se ivi în celula acuzatei. Era un bătrân venerabil, care o salută prietenos şi-i întinse mâna.

— Copila mea, spovedeşte-te dacă ai ceva pe cuget, zise el, cu glas blând. Nu vreau să te silesc, căci citesc în ochii dumitale că eşti curată la suflet…

— Vă jur că sunt nevinovată… el e ucigaşul! murmură Nataşa.

— Păcat că n-a venit martorul principal… Tribunalul ar fi trebuit să amâne procesul, căci altminteri s-ar putea să condamne o fiinţă nevinovată.

Tot din gura preotului află Nataşa tragicul sfârşit al familiei imperiale. Adânc tulburată dânsa uită de durerea ei şi izbucni într-un plâns deznădăjduit, gândindu-se cu groază la moartea acelora pentru care voise să se jertfească. Bătrânul dezmierdă cosiţele ei minunate şi o privi gânditor. Nu, această femeie nu era o ucigaşă!

Făcând semnul crucii, preotul se depărtă din celulă fără să facă cel mai mic zgomot.

Când fu adusă în sala de şedinţe, a doua zi dimineaţă, Nataşa părea o sfântă. Ochii mari, negri, căpătaseră o strălucire nefirească şi o hotărâre neclintită se întipărise pe faţa ei. Da, dacă o socoteau vinovată, n-aveau decât s-o condamne!

Cei care veniseră să ia parte la dezbateri, erau aceeaşi oameni, şi o priveau cu mai multă compătimire. Procurorul se încruntase la faţă şi părea foarte nervos.

Grefierul citi rezumatul dezbaterilor, apoi preşedintele Curţii se adresă acuzatei, întrebând-o dacă mai are de adăugat ceva.

— Jur că sunt nevinovată şi că omul acesta e ucigaşul! răspunse ea, arătând spre Potcikev.

— Atunci, n-avem încotro, răspunse Kokuşin.

Judecătorii se ridicară, pregătindu-se să intre în camera de deliberare. În acea clipă se iscă larmă la uşă, apoi aceasta fu deschisă brusc şi un tânăr încercă să pătrundă în sală, fiind împiedecat de doi bărbaţi.

— Eu sunt Timetrius Halbah… vreau să-mi depun mărturia! strigă tânărul.

— Bravo, a apărut martorul principal! strigară câţiva oameni din sală.

Judecătorii îşi reluă locurile. Kokuşin, pălise.

Timetrius Halbah se apropiase, răsuflând din greu.

— Ştiu că acuzata… e… nevinovată! gâfâi el.

Preşedintele îi dădu răgaz să mai răsufle. În acest timp privirile tuturor se aţintiră iarăşi asupra celor doi împricinaţi.

— Ia uitaţi-vă acum la câinele ăsta! strigă invalidul arătând spre Potcikev. Haha, stă cu coada între picioare, căci ştie ce-l aşteaptă.

— Aşadar, dumneata eşti fratele Elenei Halbah? întrebă preşedintele, adresându-se noului venit.

— Da, eu sunt, răspunse acesta.

— Atunci, povesteşte-ne tot ce ştii şi, mai ales, pe ce se întemeiază nevinovăţia acuzatei.

— Omul acesta e un ticălos! începu tânărul, aţintind asupra lui Potcikev o privire ameninţătoare. Folosindu-se de un nume fals, mi-a înşelat sora şi s-a căsătorit cu ea. Căsnicia lor, însă a fost dintre cele mai nefericite, căci soţul nu dădea pe acasă decât foarte rar. Între timp eu fusesem avansat locotenent şi mă întâlnii pe câmpul de luptă cu cumnatul meu, pe care îl cunoşteam numai după fotografie, unde era înfăţişat cu

barbă… Astfel făcui constatarea că acela care se căsătorise cu sora mea, dându-se drept un negustor cu numele de Nicolai Rotberg, nu era altul decât prinţul Potcikev. La început voiam să-i cer socoteală ticălosului, dar în cele din urmă renunţai la această hotărâre, căci ştiam cât suferea biata mea soră, topindu-se fie dorul soţului ei. Aşadar, nu i-am pomenit nimic despre grozava descoperire… Spusei însă prinţului, să nu amărască ultimele luni pe care biata femeie le mai avea de trăit. Când eram în capitală, îl supravegheam pe furiş. Într-una din zile făcui cunoştinţă cu prinţesa Gogineff şi, auzind că rămăsese fără adăpost, îi propusei să locuiască în casa surorii mele, ceea ce primi cu multă bucurie, fără să bănuiască nimic din ticăloşia prinţului. Cele două femei se împrieteniră foarte repede. Uneori prinţesa îmi vorbea de Potcikev şi din cuvintele ei înţelesei dispreţul fără margini pe care i-l purta. În sfârşit, veni şi ziua când aflai despre uciderea surorii mele şi a sărmanului copilaş. Bănuii numaidecât cine era ucigaşul, însă nu puteam porni nimic împotriva lui, căci trebuia să mă ţin ascuns. Cu toate că lăsase să se creadă că e în lagărul trupelor sale ştiam bine că se află încă în oraş şi dând târcoale locuinţei sale, îl văzui acolo împreună cu căpitanul Semelov. Da, prinţul e ucigaşul surorii mele şi a copilului ei!

Timetrius Halbah îşi sfârşise depoziţia. În acest timp, Potcikev se făcuse galben ca ceara. Cu toate acestea nu voia încă să lase armele din mâini.

— Ce ai de răspuns, prinţ Potcikev? îl întrebă preşedintele.

— Sunt nevinovat, bâigui acuzatul, am văzut cu ochii mei cum prinţesa a ucis-o pe sărmana Elena.

— Aşadar, susţii că a cunoscut-o mai dinainte?

— Da. Totul nu e decât prefăcătorie… minciuni. Îmi făcea mereu scene de gelozie…

— Neruşinatule! strigă Nataşa, cuprinsă de indignare.

Kokuşin o întrerupse. Darea sentinţei trebuia să fie amânată cu o zi sau două, pentru a se face o perchiziţie în locuinţa lui Potcikev.

Rezultatul acesteia fu zdrobitor pentru acuzat căci se găsiră scrisori compromiţătoare, dovedind vinovăţia lui. Unele aveau

însemnări făcute chiar de el, iar altele fuseseră trimise de Semelov, omul său de încredere.

Când i se puseră în faţă, toate acestea prinţul se arătă în adevărata lui înfăţişare şi fără să-şi dea seama aproape răcni:

— Da, eu sunt ucigaşul… mărturisesc… dar asta nu vă priveşte pe voi… n-aveţi dreptul să mă judecaţi… căci nu sunteţi decât nişte ticăloşi..

Judecătorii îl lăsară să-şi verse necazul, căci ştiau prea bine că în asemenea clipe de deznădejde, criminalii mărturisesc tot ce au făptuit.

Curtea se retrase în camera de deliberare şi după puţină vreme judecătorii se înapoiară; pe chipurile lor se putea lesne recunoaşte sentinţa hotărâtă.

Preşedintele arătă că acuzatul încercase să arunce vina asupra altuia, ceea ce era cât p-aci să-i izbutească, dar din fericire, adevărul ieşise la iveală. După aceea, citi sentinţa prin care prinţul Potcikev era condamnat la moarte.

Acesta izbucni într-un râs batjocoritor, vrând să arate că nu se teme de moarte. Totuşi când trebui să fie condus în celula sa, genunchii începură să-i tremure şi după câţiva paşi, se prăbuşi la pământ, în nesimţire.

Nataşa însă, privi fericită spre oamenii zdrenţăroşi, cu chipurile palide, care luaseră parte la proces şi nădejdea încolţi din nou în sufletul ei.

După ce se hotărî achitarea şi punerea ei în libertate sărmana femeie părăsi sala de şedinţe, la braţul lui Iesta, prietenul soţului ei.

190. Mamă şi fiu

În timp ce maşina înainta, în goană nebună, de-a lungul ţărmului Novei, Boris Verodin zări în jurul său trei persoane. Deodată, simţi la picior o durere puternică şi i se făcu negru înaintea ochilor. Rana pe care nici n-o luase în seamă atunci când zbirii fuseseră pe urmele sale, părea mai gravă decât îşi închipuise.

Scrâşnind din dinţi, tânărul se strădui din răsputeri să nu-şi

piardă cunoştinţa.

Toate sforţările sale nu folosiră însă la nimic. Mai deschise o dată ochii, zări ca printr-un văl pe cele trei persoane, apoi se prăbuşi pe spate, scoţând un geamăt.

— Sfinte Dumnezeule, moare! exclamă un glas de femeie. Ah, ar fi îngrozitor să-şi dea sufletul tocmai acum!

Ceilalţi doi bărbaţi erau Urez şi Petroneff, care însoţiţi de misterioasa contesă, înlesniseră fuga lui Boris.

— Nu vă neliniştiţi, doamnă contesă! zise Petroneff, aplecându-se spre ea. După cât pot să-mi dau seama, nu e vorba decât de o simplă rană… în orice caz, peste puţin timp vom fi pe bordul vaporului, unde îl vom putea examina mai de aproape. Sper să nu e nimic primejdios, căci altminteri n-ar fi avut putere să străbată drumul până la maşină.

Urez îngenunche lângă rănit şi aprinse o lampă electrică de buzunar. Partea de jos a pantalonului lui Boris era plină de sânge.

— Hm. Să nădăjduim că osul a scăpat neatins, altminteri nu va fi tocmai bine de el, murmură agitatorul, dând din cap.

Restul drumului fu străbătut în tăcere, în timp ce contesa ţinea batista în mână, ştergându-şi mereu lacrimile ce-i şiroiau pe obraji. Din când în când, Petroneff se pleca spre dânsa şi-i săruta mâna plin de respect.

În cele din urmă automobilul se opri. Stelele se oglindeau ca mii de nestemate pe suprafaţa liniştită a Nevoi.

— Am ajuns, Kassim? întrebă contesa, văzând că şoferul sărise de la locul lui şi deschisese portiera.

— Da, doamnă contesă.

Urez coborî din maşină, alergă spre marginea apei şi scoase un şuierat ascuţit. În clipa următoare, o punte îngustă se lăsă de pe bordul unui iaht care zăcea cufundat în beznă, apoi un bărbat se apropie de agitator.

— Eu sunt căpitanul Findley, zise el.

— Ai câţiva oameni la îndemână, căpitane? întrebă Urez, repede. Nenorocitul a fost rănit… şi-a pierdut cunoştinţa…

— Drace, asta nu-mi place defel! mormăi căpitanul Findley. Mă înapoiez numaidecât… avem o targă pe bord… am să

aduc şi patru oameni cu mine.

Peste câteva minute, se ivi iarăşi, însoţit de patru marinari şi, apropiindu-se de contesă, o salută cu respect.

— Grăbeşte-te, căpitane Findley, rănitul trebuie dus numaidecât pe bord… vă însoţesc şi eu, zise aceasta, cu înfrigurare. N-avem timp de pierdut… trebuie să facem rost de un medic cât mai repede cu putinţă…

— Bine, doamnă, vă stau la dispoziţie, răspunse căpitanul.

Apoi rănitul fu transportat pe bordul iahtului, la prora căruia strălucea, în litere aurite, cuvântul „Flamingo”.

Un suspin de uşurare scăpă de pe buzele contesei, când Boris Verodin fu aşezat într-un pat moale dintr-o cabină a vasului.

— Spune şoferului să te ducă acasă, domnule Urez! zise ea, adresându-se agitatorului. Maşina trebuie să dispară de pe ţărm cât mai repede, căci altminteri santinelele ar intra la bănuieli.

— Cum, plecaţi şi dumneavoastră, doamnă contesă? făcu agitatorul, uimit.

— Da, trebuie să-l însoţesc… Rănitul are nevoie de ajutor medical şi numai eu pot să i-l procur, căci Petroneff ar întâmpina mari piedeci. Revoluţionarii sunt foarte curioşi, iar medicii nu vor să se pună rău cu ei, astfel că le trădează totul.

Urez vru să se împotrivească, dar contesa îi puse mâna pe umăr şi zise cu glas rugător:

— Du-te, domnule Urez, şi nu încerca să mă abaţi de la hotărârea mea, căci nu vei izbuti.

Agitatorul aruncă o privire deznădăjduită asupra lui Petroneff, însă acesta înălţă din umeri, ştiind prea bine că stăpâna lui nu s-ar fi lăsat înduplecată nici în ruptul capului. Şi, deoarece între timp se ivise şi căpitanul, anunţând că iahtul e gata de plecare, Urez îşi dădu seama că nu-i rămânea decât să se îndepărteze.

Cu inima strânsă, agitatorul străbătu puntea şi se apropie de maşina cu care veniseră. În acelaşi timp, vasul ridică ancora şi porni, spintecând apa liniştită a fluviului.

Cele două cabine ale iahtului erau viu luminate, însă

ferestrele fuseseră acoperite cu perdele groase, astfel că de pe ţărm nu se zărea decât luminiţa care sclipea la prora vasului.

Uşa de legătură dintre cabine era deschisă pe jumătate; contesa nu şi dezlipea ochii de pe chipul palid al rănitului, care gemea de durere.

— Ah. Cât trebuie să sufere! murmură ea, înfiorată.

Petroneff îi puse mâna pe umăr, zicând:

— Să nu vedem lucrurile prea în negru, doamnă contesă! Cred că Urez are dreptate şi nu e vorba decât de o simplă rană.

Misterioasa femeie nu răspunse nimic şi păşi în cabina alăturată, unde rămase multă vreme la căpătâiul rănitului, privindu-l cu duioşie.

Petroneff o urmărea cu încordare, în timp ce lacrimi se rostogoliră pe faţa ei.

— Ce o mai fi şi asta? murmură Petroneff. Nu mai înţeleg nimic… Îl iubeşte, oare? Cine e omul acesta? De ce se interesează atâta de soarta lui?

Contesa întoarse capul şi văzu privirile mirate ale lui Petroneff, de care se apropie, zicând:

— Du-te lângă el, Petroneff, căci n-aş vrea să mă vadă. Bănuiesc că-mi va pune întrebări la care n-aş putea răspunde.

Celălalt încuviinţă din cap. Se apropie de rănit, trase pătura deoparte, apoi îl dezbrăcă. Boris gemu de durere, însă rămase cu ochii închişi.

Petroneff îi examină rana. După cât se părea, era destul de gravă, căci piciorul se umflase foarte mult. Încercă să pipăie osul, dar tânărul scoase un răcnet sălbatic.

— Hm. Proastă afacere, murmură Petroneff, tare mi-e teamă că osul a fost rupt!

În acea clipă, Boris Verodin deschise ochii, privi mirat spre bărbatul de lângă el, apoi întrebă cu glas slab:

— Unde… unde sunt?

— În mâini bune, dragul meu… Te afli pe bordul unui iaht, care e în drum spre Cronstadt. Acolo vom face rost de un medic, căci, după cât se pare, ticăloşii nu prea şi-au greşit

ţinta.

— Da, da… simt ca piciorul va trebui tăiat…

Petroneff aruncă îndărătul său o privire speriată. Din fericire contesa nu auzise nimic, căci stătea liniştită, cu privirile aţintite în gol.

— Stăpâneşte-te, domnule Verodin, nu trebuie să te gândeşti la ce e mai rău, zise el, apoi. Vom vedea ce spune doctorul…

— Cu toate astea ştiu că mi se va tăia piciorul, stărui rănitul. Dar cine m-a salvat? Unde e prinţul Ulkitzki?… Parcă era şi Urez lângă mine? Şi unde e doamna care mi-a venit în ajutor? Şi, abia acum îmi amintesc că era călugăriţa care m-a îngrijit când zăceam bolnav… am recunoscut-o după glas.

— Da, a fost şi dânsa…

— Şi acum unde e? De ce nu se arată?

— A rămas la Petrograd.

Boris Verodin se declară mulţumit cu acest răspuns şi închise ochii. Gemetele, care scăpau din când în când de pe buzele sale, trădau durerile cumplite pe care le îndura.

Contesa făcu semn lui Petroneff să se apropie.

— Dă-i narcoticul ăsta! zise ea, întinzându-i o sticluţă. Peste puţin timp durerile vor slăbi.

Petroneff luă sticluţa şi turnă câteva picături într-un pahar cu apă, pe care rănitul îl sorbi cu lăcomie.

După câtăva vreme se mai linişti, dar rămase treaz, ascultând cu luare-aminte duduitul motorului. Încetul cu încetul, oboseala îl învinse şi adormi.

Petroneff rămase cu privirile aţintite asupra lui. Deodată, rănitul mişcă buzele, ceea ce făcu pe celălalt să se plece asupra lui.

— Nataşa… scumpa mea Nataşa… unde eşti? bâigui Boris.

Petroneff se duse în cabina cealaltă, unde se afla contesa.

— Ce-a spus? întrebă ea.

— Vorbea de prinţesa Nataşa, soţia lui.

— De mine n-a pomenit nimic?

— Ba da, v-a recunoscut, doamnă contesă… A întrebat unde sunteţi, însă i-am răspuns că aţi rămas în capitală.

Misterioasa femeie scoase un oftat adânc.

— Petroneff, vreau să-ţi fac o destăinuire, zise ea, cu glas tremurător. Ştii cine e Boris Verodin?

— Nu, doamnă contesă, de unde vreţi să ştiu?

Contesa şovăi o clipă, apoi zise:

— E fiul meu!

191. Descoperirea profesorului Protoff

Petroneff rămase mut de uimire. Apoi clătină capul cu neîncredere, murmurând:

— Cum, doamnă contesă… e cu putinţă?… Boris Verodin… fiul dumneavoastră? Nu înţeleg ce vreţi să credeţi cu asta…

— Da, e fiul meu… Acum, însă, nu mă mai întreba nimic. Ceea ce ţi-am spus trebuie să rămână o taină. Îmi făgădui eşti?

— Da, doamnă, vă puteţi bizui pe tăcerea mea, răspunse Petroneff, care încă se îndoia de cele auzite.

— Îţi mulţumesc, dragul meu… Va veni o zi când voi putea să te răsplătesc pentru devotamentul dumitale… Numai după ce vom părăsi ţara asta înfiorătoare, ne vom găsi şi noi liniştea atât de mult dorită.

— Singura mea dorinţă e să rămân mereu servitorul dumneavoastră credincios, răspunse Petroneff, adânc tulburat.

Câtva timp domni tăcere între cei doi. Petroneff se mai gândea încă la uluitoarea destăinuire a contesei, când căpitanul Findley se ivi în cabină.

— Unde ancorăm, domnule Petroneff? întrebă el.

— În locul cel mai sigur… Nu trebuie să trezim bănuieli, căci revoluţionarii au pornit o vânătoare turbată împotriva tuturor acelora care vor să părăsească ţara. De când au fost ucişi câţiva din fruntaşii lor, au organizat un serviciu de urmărire, care nu lasă să-i scape nimeni. Mare noroc că plutim sub pavilion englez!

— Am auzit şi eu despre crimele astea, misterioase, interveni contesa. Totuşi, nu se vorbeşte în public de ele… Ce

e adevărat din zvonurile care umblă?

— Din întâmplare, cunosc chestia foarte bine, răspunse căpitanul. În mai toate oraşele mari şi chiar la ţară, s-au produs în ultimul timp atentate împotriva fruntaşilor revoluţionari. S-au găsit cadavrele câtorva agitatori şi comisari ai noului regim, care erau atât de mutilate încât aproape că nu mai puteau fi recunoscute. Poate că e vorba doar de o superstiţie, poate că sunt numai zvonuri puse în circulaţie de persoane interesate… în orice caz, s-a pornit o vânătoare înverşunată împotriva misterioşilor asasini. Guvernul susţine că monarhiştii, sau câţiva fanatici din rândurile lor, au făptuit aceste nelegiuiri. Se spune că s-a alcătuit o organizaţie secretă care vrea să lupte împotriva noului stat, înlăturând cu sălbătăcie pe cei care se află în fruntea lui. Asta e tot ce ştiu din auzite… Cu propriile mele simţuri am putut constata următoarele: Era cam înainte cu cinci săptămâni… într-o noapte, debarcai la Cronstadt, când, deodată, văzui ivindu-se din întuneric un grup de oameni care duceau un obiect greu. Lucrul mi se păru ciudat şi, după ce mă încredinţai că am la mine revolverul, de care nu mă despart niciodată, deşi portul armelor a fost interzis, mă furişai lângă zidul unei magazii. Între timp, luntrea care mă adusese de pe „Flamingo” se înapoiase iarăşi la vas. Aşteptai cu inima zvâcnind şi vă puteţi închipui spaima mea, când zării căzând la picioarele mele un obiect greu, după care paşi grăbiţi se îndepărtară de magazie. Când zgomotul lor se pierdu şi deoarece presimţii ceva înfiorător, îmi îndreptai privirile spre obiectul întunecat, de formă lunguiaţă. Cutezai, să mă mişc şi aplecându-mă, zării o pătură militară, pe care o desfăcui… În clipa următoare mă dădui înapoi cu groază, căci înăuntrul ei se afla un trup de bărbat, complet gol, care avea la gât o rană mare cât pumnul, prin care se scursese tot sângele din corp. Chiar şi carnea părea să fi fost îndepărtată, prin cine ştie ce mijloc înfiorător. Pielea se zbârcise pe schelet, iar ochii lipseau din orbite. Cu toate acestea, putui să-mi dau seama că nenorocitul nu murise de multă vreme. Groaznica întâmplare mă făcu să renunţ la planul meu de a

face o plimbare pe uscat, astfel că mă înapoiai repede pe bordul iahtului şi pentru a preîntâmpina orice neplăceri, dădui ordinul de plecare şi nu ancorai decât într-un loc foarte îndepărtat de magazia unde făcusem ciudata descoperire. A doua zi coborâi din nou pe uscat şi trăsei la un hotel. Prin întrebări meşteşugite aflai că trupul fusese găsit şi identificat. Era vorba de un comisar al Cekei din Moscova, care venise însoţit de câţiva agenţi spre a încerca să descopere pe misterioşii asasini ai celor şase oameni găsiţi în ultimul timp oribil mutilaţi. Şi aceştia fuseseră fruntaşi revoluţionari sau agenţi ai Cekei.

Contesa se cutremură de groază.

— Ah, e înfiorător! murmură ea. Şi nu s-a descoperit de ce au fost mutilaţi nenorociţi!?

— Umblă fel de fel de zvonuri, răspunse căpitanul Findley. Un chirurg vestit, care a trecut prin Cronstadt, părăsind apoi Rusia, a examinat şi el cadavrul, susţinând că e vorba de crime grozave. După spusele sale, sângele şi carnea victimelor au fost scoase încă pe când nenorociţii mai erau în viaţă. Poate că au fost adormiţi, astfel că n-au simţit nimic din groaznicele experienţe care se făceau cu ei. În orice caz, numai un medic e în stare să facă asemenea operaţiuni… Nu se ştie dacă vestitul chirurg avea dreptate sau nu. Fapt e că, în diferite părţi ale ţării s-au descoperit nelegiuiri asemănătoare, astfel ca trebuie să fie vorba de o organizaţie bine întocmită care a pornit o luptă pe viaţă şi pe moarte împotriva noului regim. Toate străduinţele făcute pentru descoperirea făptaşilor au rămas zadarnice… Aceste întâmplări mă fac să-mi amintesc de ceva asemănător… Aţi auzit vreodată de un medic cu numele de Protoff?

Petroneff încuviinţă din cap şi schimbă cu contesa o privire plină de înţeles.

— Dar ce e cu el? întrebă aceasta din urmă. În ultimii ani a tratat pe ţarul Nicolae şi dacă nu mă înşel, a fost chemat să vindece şi boala misterioasă a moştenitorului tronului.

— Da, aşa e, doamnă contesă, încuviinţă Findley.

— S-a renunţat însă, la ajutorul său, interveni Petroneff.

Profesorul îşi luase obligaţia să vindeca pe Ţarevici, dar în schimb trebuia să se jertfească altă viaţă omenească, nu e aşa?

— Da, răspunse căpitanul. Era cu câţiva ani înainte de război… Protoff susţinea că a făcut o descoperire uluitoare şi anume, că se poate salva viaţa unui bolnav, printr-o transfuzie a sângelui şi ţesutului celular, luate de la un om sănătos. Fireşte că acesta din urmă era pierdut; în schimb, însă, celălalt devenea de două ori mai robust decât fusese înainte de boală…

— Şi oamenii se încumetă să facă asemenea descoperiri? întrebă contesa, cuprinsă de groază.

— Mai mult decât atât: după cum am aflat, s-a şi făcut o experienţă asupra unui muribund care fusese adus de pe front. Protoff, care era medicul şef al spitalului, încercă tot ce-i stătu în putinţă spre a-l salva, dar ştiinţa lui părea neputincioasă. Cam pe vremea aceea fură prinşi câţiva spioni, care urmau să fie împuşcaţi. Profesorul ceru autorităţilor militare să-i pună la dispoziţie unul din trupurile condamnaţilor, întrucât avea nevoie de el, pentru o experienţă. Cererea îi fu împlinită şi, înainte de execuţie, Protoff făcu transfuzia sângelui şi a ţesutului celular. Muribundul scăpă cu viaţă… ba, mai mult, se spune că deveni un om vânjos. Cadavrul condamnatului, însă, avea aceeaşi înfăţişare ca şi cele ale victimelor descoperite în ultimul timp.

— Nu cumva vrei să spui că un om atât de învăţat ca profesorul Protoff ar putea avea vreun amestec în aceste asasinate? întrebă contesa.

— Nu vreau să spun nimic, răspunse Findley. Fapt e, însă, că guvernul a pornit cercetări pentru găsirea lui Protoff, care a dispărut de câteva luni. O vreme a locuit în Moscova, apoi în capitală… astăzi, însă, nu se mai poate da de urma lui.

— Asta înseamnă că trebuie să fim cu ochii în patru, zise contesa, oftând. Din păcate, nu cunosc niciun medic în Cronstadt… Domnule căpitan, n-ai putea să găseşti dumneata vreunul, care să se ocupe de rănitul nostru? Ştiu că va trebui să jertfesc o sumă mai mare, însă sunt gata să plătesc oricât.

Căpitanul dădu din cap.

— Bine, doamnă, voi încerca, răspunse el. Ah, după cât se pare, bolnavul a început să fie scuturat de friguri, adăugă Findley, îngrijorat, când din cabina cealaltă, se auziră cuvintele fără şir ale rănitului.

— Cât mai avem până în port? întrebă contesa neliniştită.

— Vreo jumătate ceas.

— Slavă Domnului! murmură ea, împreunându-şi mâinile şi ascultând zgomotele ce veneau din cabina alăturată, unde Petroneff se ocupa de rănit.

Vasul îşi încetini mersul şi după puţin timp, intră în rada portului.

Findley dădu cârmaciului instrucţiuni asupra celor ce avea de făcut, apoi se pregăti să pornească în căutarea medicului.

— Plătesc oricât, domnule căpitan, nu uita asta! îi zise contesa înainte de plecare. Înapoiază-te însă, cât mai repede, căci sunt foarte îngrijorată de soarta rănitului.

Căpitanul făcu o plecăciune, apoi sări pe chei şi dispăru în beznă.

— Să dea Dumnezeu să se înapoieze cât de curând! şopti contesa lui Petroneff, care schimba compresele reci de la piciorul lui Boris.

„Negrul” nu răspunse. După părerea lui, lucrurile stăteau prost de tot.

— Sărmană femeie, murmură el, în timp ce privea cu milă spre Boris Verodin, al cărui chip era aprins de fierbinţeală.

192. În casa doctorului Barickin

Aşteptarea fu pentru contesă nespus de chinuitoare. Căci Findley lipsi mai multă vreme decât îşi închipuise ea. În acest timp, Petroneff îşi dădea seama că starea rănitului e tot mai îngrijorătoare; cu toate acestea, nu împărtăşi contesei nimic din temerile sale.

Într-un târziu se auzi motorul unei şalupe care porni spre ţărm, căci iahtul se îndepărtase spre mijlocul apei.

Privirile încordate ale misterioasei femei rămaseră aţintite

asupra uşii cabinei, până ce aceasta se deschise şi doi bărbaţi se iviră în prag. Unul era căpitanul Findley, iar celălalt medicul, un omuleţ cu ochii mari, negri, ciudat de scânteietori.

Contesa se ridică şi înaintă spre el, cu mâinile ridicate implorator.

— Cine eşti dumneata? întrebă doctorul, după ce o privise câtva timp cu luare-aminte.

— Vă rog să-mi îngăduiţi să nu răspund la această întrebare, răspunse ea.

— Atunci au pot face nimic… v-aţi ostenit în zadar. Cred că ştiţi cât de prevăzători trebuie să fim noi, medicii, în vremurile astea. Suntem înconjuraţi de spioni şi vai de noi dacă ne amestecăm în vreo afacere necurată.

— Socot că, înainte de toate, sunteţi medic şi aveţi datoria să interveniţi acolo unde e nevoie de ajutorul dumneavoastră, răspunse contesa, cu o uşoară ameninţare în glas.

— Dar de ce nu vreţi să-mi spuneţi cine sunteţi?

— Pentru că numele meu n-are nimic de-a face cu îngrijirea bolnavului.

— Îmi pare rău, dar n-am încotro… trebuie să plec.

Doctorul se întoarse, dar nu făcu decât vreo câţiva paşi şi se opri, căci Findley îndreptase revolverul asupra lui.

— Deoarece nu-ţi cunoşti singur datoria, mă văd nevoit să ţi-o amintesc eu, zise el. Nu vei părăsi bordul vasului până ce nu vei fi examinat rănitul!

— Căpitane… ce faci? strigă contesa, înspăimântată.

— Ceea ce găsesc nimerit de făcut în situaţia de faţă, răspunse Findley, cu hotărâre.

— Bine, dar nu voiam asta, murmură contesa. Nu e aşa că nu sunteţi supărat pe noi, domnule doctor? se adresă ea celuilalt. Nu, nu voiam să ajungă lucrurile până aici.

— Fie, renunţ să aflu numele dumneavoastră, replică medicul. Arătaţi-mi bolnavul…

Petroneff, care până atunci nu scosese nicio vorbă, arătă spre cabina alăturată. Medicul intră înăuntru, aruncă o privire asupra chipului aprins de fierbinţeală al tânărului

revoluţionar, apoi ridică pătura şi examină piciorul acestuia.

— Nu vă pot făgădui nimic, zise el, cu compătimire. Atâta ştiu doar, că bolnavul e în primejdie de moarte.

Contesa scoase un ţipăt.

— Da, rana e mai gravă decât se pare, urmă doctorul. Osul a fost atins, dar nu pot să-mi dau seama cât de mare e fractura... Cine l-a împuşcat?

Ochii negri ai medicului se aţintiră scrutător asupra celor trei persoane.

— E neapărat nevoie să ştii lucrul acesta? zise căpitanul. Nu socoţi că ar fi mult mai logic să te ocupi numai de starea rănitului?

— Nu-l pot trata decât acasă la mine, răspunse celălalt. Chiar dacă aş vrea să mă ocup de el, încă nu văd cum aş putea s-o fac, fiindcă n-am niciun mijloc să-l transport în locuinţa mea.

— Domnule, sunt bogată, zise contesa cu glas tremurător, apropiindu-se de el. Cereţi-mi orice sumă, numai scăpaţi viaţa acestui om!

— Bine, vă voi dovedi că vreau să vă ajut... Însoţeşte-mă, domnule căpitan! Ne vom înapoia cu maşina mea.

— Peste cât timp? întrebă contesa neliniştită.

— Peste zece, cincisprezece minute.

Sărmana femeie trecu iarăşi prin clipe chinuitoare.

— Dumnezeule, nu mi-l lua! murmură dansa, în timp ce se plimba agitată prin eleganta cabină. Ce mi-ar mai rămâne de făcut, dacă el, n-ar mai fi în viaţă? Să fi fost zadarnice toate străduinţele mele?

După un sfert de ceas, medicul se înapoie pe bordul iahtului.

Cu ajutorul marinarilor, rănitul fu transportat în automobil.

Petroneff avea să-i însoţească, în timp ce contesa, căreia purtarea medicului i se păruse foarte suspectă, rămase pe vas şi se culcă în cabină, vrând să se odihnească în urma zbuciumului prin care trecuse.

Pe drum, omul de încredere al contesei întrebă pe medic

dacă viaţa rănitului e în primejdie.

— Cred că-ţi dai seama de asta tot atât de bine ca şi mine, răspunse celălalt, aţintind asupra lui Petroneff o privire cercetătoare.

— Doar nu vreţi să spuneţi că?…

— Nu, nu vreau să spun nimic, îl întrerupse medicul cu asprime. Înainte de toate, trebuie să-ţi spun cum mă cheamă… Doctorul Barickin. Cred că ai auzit de mine?

— Doctorul Barickin? repetă Petroneff, dus pe gânduri. Da, vă mărturisesc că numele mi se pare cunoscut, dar nu ştiu cu ce prilej am auzit de el.

Celălalt zâmbi, lăsând să i se vadă dinţii albi.

— Am fost multă vreme asistentul profesorului Protoff, iar mai târziu, colaboratorul său.

— Ah, acum ştiu, exclamă Petroneff, ducând mâna la frunte. Chiar înainte de venirea dumneavoastră am vorbit despre vestitul savant.

— Şi ce aţi vorbit despre el?

— Despre… descoperirea ştiinţifică pe care a făcut-o… şi despre dispariţia lui.

Un zâmbet batjocoritor se ivi pe buzele modicului.

— Şi altceva? întrebă el.

Petroneff începu să regrete că aduse vorba de asta.

— Vorbeam despre domnul profesor, în legătură cu misterioasele crime descoperite în ultimul timp, răspunse el.

— Sper că n-ai vreo bănuială împotriva lui? zise medicul, râzând.

— Nu, nici nu mi-a trecut prin minte. Discutam doar, că domnul profesor a izbutit să salveze de la moarte un om cu ajutorul sângelui şi ţesutului celular scos de la altul.

— Mare prostie, făcu Barickin, cu dispreţ. Aşa ceva n-a izbutit nimeni să facă şi nici n-o să izbutească vreodată.

— Nu ştiu dacă e sau nu adevărat, şi nici nu mă interesează.

— Foarte bine, încuviinţă medicul. Nu trebuie să ne batem capul cu lucruri pe care nu le pricepem.

— Totuşi, trebuie să fie un sâmbure de adevăr în toate

astea, răspunse Petroneff, cam întărâtat. Se ştie, doar, că Ţareviciul urma să fie vindecat prin metoda profesorului Protoff, dar că Ţarul s-a împotrivit nevrând să se jertfească viaţa unui om.

— Altă prostie! exclamă Barickin. Am fost multă vreme asistentul profesorului, dar nu mi-a vorbit niciodată despre aşa ceva.

— După câte am auzit, în ultimul timp i s-a pierdut urma şi toate cercetările pentru găsirea lui au rămas fără niciun rezultat…

— Ei, cine ştie unde s-o fi retras ca să se odihnească! răspunse medicul, înălţând din umeri. Acum poate să-şi îngăduie acest lucru, căci a câştigat mulţi bani de la pacienţii săi, care făceau parte din societatea cea mai aleasă.

În acea clipă, maşina se opri.

— Am ajuns, zise Barickin.

Petroneff privi pe fereastră şi văzu o clădire joasă, în mijlocul unei grădini.

— Acum n-avem, însă, oameni, care să transporte rănitul! făcu el.

— Fii liniştit, aici e clinica mea şi am întotdeauna câţiva infirmieri la îndemână, răspunse Barickin, şi apăsă pe butonul unei sonerii.

În clipa următoare, casa fu scăldată într-o mare de lumină şi doi oameni voinici, dintre care unul ducea o targa în spate, ieşiră pe uşă.

Cei doi oameni luară rănitul pe targă şi-l duseră înăuntru, urmaţi de Petroneff.

Câteva minute mai târziu, Boris Verodin se afla pe masa de operaţie. Unul din infirmieri aduse o mască de vată, care fu pusă pe faţa rănitului. Apoi doctorul Barickin procedă la extragerea glontelui, cu ajutorul unei sonde, pe care o vârî în rană. După câteva minute gloatele fu scos afară împreună cu sfărâmăturile osului.

— Cine e pacientul? întrebă Barickin, deodată.

— Îmi pare rău, dar nu vă pot spune, răspunse Petroneff.

— Treaba dumitale! Îţi atrag însă atenţia, că am datoria să

dau de veste autorităţilor.

Petroneff tresări, speriat.

— Ei, tot nu vrei să-mi spui cine e? stărui medicul.

— Nu-l cunosc nici eu… am lucrat, doar, în numele doamnei cu care aţi vorbit înainte.

— Şi nu vrei să-mi spui nici cine o dânsa?

— Nu… nu-mi e îngăduit…

Barickin nu mai stărui şi se ocupă de rănit, pe care îl examină cu multă luare-aminte.

— Aşa, destul pentru astăzi, zise el, după ceva timp. Nădăjduiesc că va scăpa cu viaţă, totuşi nu pot şti nimic clar… Onorariul meu se ridică la suma de cinci sute de lire sterline. Dă de ştire stăpânei dumitale că voi anunţa autorităţile, dacă nu mi se numără banii… Cei de la Ceka s-ar bucura mult, cred, dacă ar da cu ochii de tânărul ăsta chipeş.

— Bine, am să vorbesc cu doamna, răspunse Petroneff. Când mă pot înapoia, credeţi că atunci îmi veţi putea da şi vreo veste liniştitoare cu privire la starea bolnavului?

— Da, nădăjduiesc, însă nu sunt sigur.

În acea clipă, rănitul se mişcă, dar nicio şoaptă nu ieşi de pe buzele lui. Medicul bătu din palme, uşa se deschise şi cei doi infirmieri uriaşi intrară în încăpere, apropiindu-se de masa de operaţie, în timp ce privirile lor erau aţintite asupra medicului.

„Ce fel de oameni or mai fi şi ăştia?” se-ntrebă Petroneff, neliniştit, dându-se de o parte, când cei doi trecură pe lângă el, ducând rănitul pe targă.

— Mă pot bizui pe flăcăii ăştia! făcu medicul, zâmbind mulţumit, după ce infirmierii părăsiră sala de operaţii.

— Şi se pricep ei cum să umble cu bolnavii? întrebă Petroneff.

— Ei, dar ce-ţi închipui despre mine? Am tratat mulţi bolnavi în clinica mea, dar niciunul n-a avut de ce să se plângă. Cât despre infirmieri, fii fără grijă… sunt băieţi foarte de treabă, originari din Siberia de Nord.

Petroneff nu mai spuse nimic deşi era neliniştit, căci mişcările automate ale celor doi infirmieri i se păruseră foarte

ciudate. De asemenea, îi dădea de bănuit faptul că podeaua era acoperită cu covoare neobişnuit de groase, care înăbuşeau zgomotul paşilor.

Aceste amănunte se întipăriră adânc în mintea lui Petroneff. Când ajunse afară, pe stradă, rămase câtva timp în faţa porţii şi privi îndelung spre clădire, care zăcea iarăşi învăluită în întuneric. Şi cu cât o privi mai mult, cu atât se simţi mai neliniştit, fără să-şi lămurească pricina. Medicul acesta i se părea un om fioros, iar cei doi infirmieri nişte gorile, fără nicio judecată, care n-ascultau decât de poruncile stăpânului lor.

Petroneff se simţi străbătut de fiori. Când urcă pe bordul iahtului, contesa mai dormea. Se culcă şi el în cabina alăturată, dar fu chinuit de visuri rele. Un animal mic, respingător, cu dinţi ascuţiţi se ghemuise pe pieptul său, holbând asupra lui doi ochi scânteietori; apoi, ghearele sale i se înfipseră în carne… O gură larg deschisă, cu dinţi galbeni, de animal de pradă, se apropie de faţa sa… I se păru că vede tot mai lămurit, chipul doctorului Barickin. Apoi se apropiară două maimuţe uriaşe, care aşteptau poruncile micului animal. Acesta se întoarse spre ele şi le făcu un semn, în timp ce colţii săi se înfipseră în gâtul adormitului. cei doi uriaşi îngenunchează lângă el şi-i smulseră carnea de pe trup…

Petroneff se trezi, scoţând un ţipăt. Era scăldat în sudoare. Contesa se afla lângă el şi-l întrebă, îngrijorată:

— S-a întâmplat ceva, Petroneff? Ai vreo veste despre rănit?

193. Uneltele doctorului Barickin

Petroneff era istovit cu desăvârşire. Visul îngrozitor îi rămăsese adânc întipărit în minte. În cele din urmă, izbuti să-şi adune gândurile şi istorisi tot ce ştia.

Contesa îl ascultă cu luare-aminte, apoi răsuflă uşurată, ca şi cum primejdia trecuse. Fără să obiecteze nimic cu privire la suma cerută de medic, înmână lui Petroneff un teanc de bancnote, zicând:

— Aici ai jumătate din bani, iar restul ţi-l voi da după ce Barickin va fi făcut treaba.

Credinciosul om se duse iarăşi la locuinţa medicului, care luă banii cu lăcomie, ceea ce spori dezgustul lui Petroneff împotriva lui. Când se interesă asupra stării rănitului, Barickin îi răspunse:

— Se simte mai bine. Vrei să-l vezi?

— N-ar fi mai cuminte să-l lăsăm în pace? zise Petroneff, după o scurtă chibzuire. Mi-e teamă să nu-mi pună întrebări la care nu-i voi putea răspunde.

— Fie cum vrei dumneata, încuviinţă Barickin.

De atunci lucrurile se petrecură la fel în fiecare zi. Petroneff venea să se intereseze de soarta bolnavului, apoi raporta contesei lămuririle medicului. Rănitul mergea spre însănătoşire. Într-o zi, contesa veni şi ea cu Petroneff.

Când păşi în casa lui Barickin, dânsa privi cu teamă în jurul ei.

— Cum se simte pacientul, domnule doctor? întrebă ea.

— N-aveţi decât să-l vedeţi, răspunse medicul. Cât despre mine, nu pot decât să vă repet ceea ce am spus în fiecare zi trimisului dumneavoastră.

— Trebuie neapărat să mă înapoiez la Petrograd. Înainte de asta, însă, aş vrea să-mi spuneţi dacă starea rănitului se mai poate înrăutăţi.

— Nu, nu cred… totuşi o să mai treacă vreo câtva timp până ce va fi vindecat cu totul.

— Atunci vreau să-l văd.

— De ce nu? Urmaţi-mă!

— El, însă, nu trebuie să mă vadă…

Barickin încuviinţă şi porni înainte. În coridor, le ieşiră în cale cei doi infirmieri care treziseră neîncrederea lui Petroneff. Fără să-i ia în seamă, aceştia trecură înainte cu paşii lor mecanici, cu ochii aţintiţi în gol.

Contesa se alipi de Petroneff, care îi cuprinsa mâna, pentru a o linişti.

În cele din urmă, medicul deschise o uşă şi femeia se aplecă înainte, privind în încăpere.

— Copilul meu… fiul meu! murmură ea.

Boris Verodin zăcea într-un pat alb şi părea că doarme. Deoarece perdelele băteau în verde, nu se putea zări dacă rănitul era palid sau nu.

Câteva minute contesa rămase nemişcată, apoi se retrase de la uşă şi vârând mâna în poşetă scoase un teanc de bancnote englezeşti, pe care le înmână doctorului.

— Restul când se va însănătoşi, domnule doctor, zise ea. Dar… spuneţi-mi, vă rog, nu există nicio primejdie?

— Peste trei, patru săptămâni va putea părăsi patul, stimată doamnă! răspunse Barickin, înclinându-se.

— Vă mulţumesc!

Soarele strălucea pe cer. Apa Nevei sclipea ca o oglindă uriaşă; vasele de război se legănau greoaie, ferecate în lanţurile lor.

Cu inima plină de nădejde, misterioasa contesă păşi iarăşi pe bordul lui „Flamingo”.

După plecarea celor doi vizitatori, Barickin intră în odaia bolnavului şi, oprindu-se lângă patul acestuia, îl privi cu un zâmbet batjocoritor.

— Flăcăul ăsta are o constituţie de fier, murmură el. L-aş fi jertfit de multă vreme pentru scopurile noastre, dacă n-aş fi bănuit că ascunde secrete care mi-ar putea aduce câştiguri mari. De ce nu mi se spune cine e? De ce se învăluiesc în tăcere toţi aceia care au de-a face cu el? Hm, dacă se jertfesc cinci mii de lire pentru viaţa lui, pe semne că preţuieşte mult mai mult… Însă, chiar dacă aş vrea să-l scap, tot n-aş mai putea… piciorul trebuie tăiat… în curând se va produce o otrăvire a sângelui.

Deodată, medicul se întoarse şi bătu din palme. În clipa următoare îşi făcură apariţia cei doi infirmieri, care înaintară spre el cu paşi cadenţaţi, ţintă la stăpânul lor.

— Staţi! porunci Barickin, când aceştia ajunseră în apropierea lui.

Uriaşii se opriră ca nişte automate, cu privirile ţintă la stăpânul lor.

— Luaţi-l! făcu medicul, arătând spre rănit.

Infirmierii îl ridicare pe Boris şi ieşiră din încăpere. Medicul porni înainte, străbătu coridorul, apoi deschise o uşă care ducea în pivniţă. Pretutindeni erau becuri electrice, care dădeau o lumină puternică.

După ce coborâră o scară, o luară de-a lungul altui gang, la capătul căruia Barickin apăsă pe un buton ascuns în zid. O uşă tăinuită se deschise şi medicul intră într-o încăpere elegantă – un fel de budoar, în care zăcea, pe un divan, o femeie tânără, nespus de frumoasă, al cărei chip palid era luminat de lămpile electrice. Ochii ei mari, negri, aveau gene mătăsoase, care aruncau umbre lungi.

— Ridică-te, Agata! zise Barickin, în timp ce uriaşii rămaseră nemişcaţi, cu povara lor tot în braţe.

Tânăra se ridică cu mişcări mecanice.

— Ce vrei, Alexandre? întrebă ea.

— Cum te simţi? urmă medicul, luându-i mâna şi privind-o ţintă în ochi.

— Foarte bine… numai că sunt cam obosită.

— Atunci dormi, scumpa mea. Somnul te întăreşte.

— Da, somnul mă întăreşte, repetă ea, căscând şi abia mai avu putere să meargă până la divan, pe care se prăbuşi, istovită.

Ticălosul medic o hipnotizase, astfel că nenorocita devenise o unealtă în mâinile lui.

Cei doi uriaşi porniră mai departe cu povara lor, sub conducerea lui Barickin, până ce ajunseră într-o boltă în care se aflau mai multe uşi. Medicul se opri în faţa uneia din ele şi bătu de câteva ori.

— Intră! răspunse un glas melodios.

Barickin trecu pragul, urmat de cei doi uriaşi, care depuseră trupul bolnavului pe o bancă de lângă uşă. Apoi, fără să mai aştepte vreo poruncă, se întoarseră şi părăsiră încăperea.

— Alexe şi Ioan sunt doi flăcăi minunaţi, zise medicul, zâmbind, adresându-se unui omuleţ care stătea la un birou încărcat de cărţi şi hârtii.

De la cea dintâi privire se putea recunoaşte că această încăpere era odaia de lucru a unui învăţat. Pereţii erau ascunşi îndărătul unor rafturi pline de cărţi, într-un colţ se aflau câteva schelete omeneşti, ici colo se zăreau animale împăiate şi borcane cu spirt în care erau păstrate diferite organe. În mijloc se afla o maimuţă mare, împăiată.

Omuleţul îşi ridică ochelarii pe frunte. Avea ochi mari, albaştri, care ar fi putut fi numiţi frumoşi, dacă strălucirea lor ciudată nu te-ar fi umplut de nelinişte. Nasul îi era neobişnuit de mare, bărbia ieşită în afară, iar fruntea lată, care se continua cu o chelie uriaşă.

— Nu vorbi cu atâta uşurinţă despre ei, făcu omuleţul, încruntându-se. Ştii, doar, că Alexe a fost altoit cu protoplasma acestui urangutan şi dacă s-ar elibera de sub puterea hipnozei ar distruge tot ce ar întâlni în cale.

— Fiţi fără grijă, domnule profesor. Când se află sub puterea ochilor mei, e ascultător ca un copil, răspunse Barickin.

— Bine, dar ai uitat că era cât p-aci să te sfâşie?

Medicul păru să nu-şi amintească cu multă plăcere de acest episod.

— Numai eu am fost vinovat, mormăi el. Nu trebuiam să şovăi atâta… Dar asta n-o să se mai întâmple.

Profesorul Protoff – căci el era omuleţul – se ridică de pe scaun şi, cu mâinile împreunate la spate, se apropie de Boris Verodin, pe care îl privi câtva timp în tăcere.

— Ce-i cu el? întrebă, apoi. De ce l-ai adus aici?… Hm, chipeş bărbat! Păcat că nu mai are mult de trăit!

— De aceeaşi părere sunt şi eu, domnule profesor, încuviinţă Barickin. La început voiam să-l las să moară… apoi, însă, m-am răzgândit şi l-am adus ca să-l salvaţi.

— Să-l salvez? făcu savantul, plecându-se deasupra lui Boris şi pipăindu-i piciorul rănit.

Tânărul holbă ochii de durere, apoi rămase iarăşi fără cunoştinţă.

— Sărmanul pare să aibă dureri cumplite, zise Protoff, cu milă. Când ţi l-au adus?

— Acum opt zile.

— Şi ai aşteptat atâta timp? exclamă celălalt.

— Voiam să-l las să-şi dea sufletul, ca să punem mâna pe ţesutul său… cu ajutorul acestuia am fi putut face un alt om minunat.

— Eşti fioros, doctore! răspunse profesorul, posomorându-se. Nu-ţi dai seama că făptuieşti o crimă?

Barickin izbucni în râs.

— Unul mai mult sau mai puţin, n-are nicio însemnătate… Începutul l-aţi făcut, domnul profesor. Ştiţi ce ne-am pus în gând… Trebuie să redăm Rusia acelora care au un drept asupra ei. Deocamdată suntem slabi, dar într-o bună zi se vor teme de noi. Vom dovedi revoluţionarilor că vechiul regim mai are partizani devotaţi care se pot apăra împotriva lor.

Profesorul dădu din cap, trist.

— Apoi, nu uitaţi că dumneavoastră aţi făcut această descoperire minunată, urmă medicul. Până aţi ajuns la rezultate satisfăcătoare, aţi jertfit destule vieţi omeneşti…

— Da, dar am făcut-o în interesul ştiinţei, se apără Protoff, în timp ce ochii-i căpătară o sclipire ciudată, ca a unui nebun. Fii cu băgare de seamă, Barickin! strigă el apoi. N-am ajuns încă păpuşa dumitale, trăiesc şi voi mai trăi multă vreme… Deşi nu mă pot arăta în lume, deşi Ceka a pus un premiu pe capul meu, totuşi mai sunt în situaţia să mă pot apăra… Ce-i drept, am primit să-mi urmez cercetările împreună cu dumneata – şi am ajuns la un rezultat bun… Însă, dumneata ai făcut rost de victime…

— Cât despre asta, nu prea mă sinchisesc eu, făcu Barickin, ridicând din umeri. N-am nici cea mai mică mustrare, căci scopul scuză mijloacele. Am vârât spaima în revoluţionari, comisarii Cekei încep să tremure când se descoperă cadavrul ciopârţit al vreunuia din ei – asta e răzbunarea vechiului regim… Trebuie să luptăm şi cu cât vom înlătura mai mulţi din vrăjmaşii noştri, cu atât mai bine va fi. Când toţi conducătorii lor vor fi pe lumea cealaltă, când vom fi izbutit să creăm un nou popor cu ajutorul descoperirii noastre, atunci, domnule profesor, ne vom fi desăvârşit opera.

Protoff clătină capul, părând că nu e de acord cu spusele medicului; totuşi rămase tăcut şi se o cupă de rănit.

Pentru a-şi da mai bine seama de starea lui, profesorul îl duse într-o altă încăpere, în care se aflau tot felul de instrumente medicale şi unde îl supuse unei examinări radioscopice.

— Cine o fi pacientul? întrebă Protoff, după aceea, adresându-se medicului, în timp ce Boris gemea sub cuţitul său.

— Nu ştiu, dar bănuiesc că e unul din duşmanii noştri, răspunse Barickin.

— Duşmanii noştri? Adică cine?

— Revoluţionarii, fireşte. S-ar putea să fie vreunul din conducătorii lor.

— Duşmanii noştri! repetă profesorul zâmbind cu dispreţ. Nu, nu e adevărat, îmi pare rău că ţi-am primit propunerea… îmi voi pierde minţile dacă lucrurile vor urma tot astfel.

— Trebuie să vă păstraţi sângele rece, domnule profesor… Dar ce credeţi, va scăpa, cu viaţă?

Protoff înălţă din umeri.

— Nu ştiu! Poate că vom fi nevoiţi să-i tăiem piciorul… Ar fi păcat, căci sărmanul o încă tânăr. Dar ia spune-mi, ce ai de gând cu el?

— Deocamdată nu ştiu nici eu. Când se va simţi mai bine, sper să aflu cine e… Dacă m-am înşelat… atunci, ştiţi la ce îl putem folosi…

— Ticălosule! murmură profesorul.

Celălalt ridică din umeri cu dispreţ.

A doua zi, Petroneff veni să se intereseze de rănit, dar Barickin nu-l lăsă să intre la el, zicând că starea lui se înrăutăţise şi că era nevoit să-i facă o nouă operaţie.

Abia după trei zile, devotatul contesei izbuti să-l vadă pe Boris, care scăpase numai datorită vestitului chirurg. Când se înapoie pe bordul iahtului, Petroneff zise stăpânei sale, cu ochii strălucind de bucurie.

— Va scăpa! Cred că acum puteţi să vă înapoiaţi la

Petrograd.

Totuşi, contesa mai rămase câteva zile şi-şi mai văzu o dată fiul. Cu acest prilej, medicul primi şi restul sumei de bani.

Apoi, misterioasa femeie părăsi oraşul, rugând pe Petroneff să se intereseze în fiecare zi de starea bolnavului, fără să vorbească cu el, însă, pentru a nu fi pus în încurcătură de întrebările acestuia.

Într-o zi Petroneff se pregăti să pornească şi el spre Petrograd, fiind chemat de stăpâna lui. El îşi luă rămas bun de la medic, căruia îi încredinţă o scrisoare adresată lui Boris, pe care acesta urma s-o primească atunci când se va simţi bine.

După plecarea lui Petroneff, medicul rămase câtva timp cu privirile aţintite asupra plicului. Nu cumva se afla aici, dezlegarea misterului care învăluia pe rănit? Nu şovăi multă vreme şi desfăcu plicul în aşa fel ca să-l poată lipi la loc. În afară de o sumă de bani, acesta cuprindea următoarea scrisoare:

„După ce te vei însănătoşi, încearcă să treci cu vaporul în Suedia. De acolo, porneşte mai departe spre Anglia şi prezintă-te persoanei a cărei adresă e în posesia dumitale… Dacă te ameninţă vreo primejdie, du-te la mănăstirea „Maicilor cenuşii” din Moscova, unde eşti la adăpost. Nu fi îngrijorat de soarta Nataşei, căci prietenii dumitale veghează asupra ei… Nu i se va întâmpla nimic şi te vei întâlni cu dânsa la Londra sau în mănăstirea din Moscova.

Câţiva prieteni”.

Barickin rămase pe gânduri. Din scrisoare nu se putea înţelege prea mult. Chibzui dacă s-o predea celui în drept şi hotărându-se la aceasta, lipi plicul şi-l depuse pe patul rănitului.

Până acum Boris Verodin nu prea vorbise cu medicul, căci acesta îi trezise de la început neîncrederea lui. Când găsi scrisoarea, o privi pe toate părţile şi încruntă fruntea, căci o

mică zgârietură pe plic dovedea că acesta fusese deschis. Desfăcându-l, rămase surprins citind scrisoarea.

Aşadar, era vorba de aceeaşi femeie, care îl îngrijise în coliba cărbunarului? Cum izbutea dânsa să-l urmărească pretutindeni şi să-i vină în ajutor, tocmai când era în primejdie? Iarăşi se trezi în mintea lui amintirea aceea din vremuri foarte depărtate. Dacă ar fi fost un om bătrân şi-ar fi spus că drumurile lor se încrucişaseră cândva în viaţă – dar el era încă tânăr.

De când începuse să se însănătoşească, Boris auzise deseori pe coridor paşii cadenţaţi ai câtorva persoane. Cine mergea, oare, atât de greoi în această casă liniştită?

Într-o dimineaţă, paşii răsunară din nou, apoi se auzi scârţâitul unei uşi. Tânărul coborî din pat şi crăpând niţel uşa, văzu ceva foarte ciudat.

Ce însemna oare aceasta? Se afla într-un ospiciu?

De-a lungul coridorului mergeau, în pas de paradă, doi indivizi, uriaşi, îmbrăcaţi în uniforme albe. Medicul stătea deoparte şi-i privea în tăcere.

Fără să facă cel mai mic zgomot, Boris închise uşa la loc şi se întinse iarăşi în patul său.

Cei doi indivizi se mişcaseră ca două automate – ba, parcă nici nu erau oameni. Unul din ei avea privirea fixă a unei gorile.

Nu avu răgaz să se gândească la aceste lucruri, căci auzi paşi apropiindu-se de uşă. În clipa următoare, aceasta se deschise şi Barickin intră în odaia rănitului. Boris deschise ochii, căci se prefăcuse că doarme.

— Ei, cum te simţi? întrebă medicul, cu blândeţe, apropiindu-se de bolnav şi luându-i pulsul.

— Binişor, răspunse tânărul care voia cu tot dinadinsul să mai rămână în această casă, unde se părea că se petrec lucruri ciudate.

Barickin se aşeză pe marginea patului şi privi spre bolnav:

— În cazul acesta, peste puţin timp vei părăsi clinica, zise el.

— Fireşte, dacă mă voi simţi în puteri şi veţi voi cu tot

dinadinsul să plec.

— Cât despre mine, n-ai decât să rămâi, dar nu voiam să te ţin prea mult departe de rudele dumitale... Cine e doamna care te-a dus aici? Mama dumitale?

Boris Verodin zâmbi.

— Eu n-am mamă... Cred, însă, că e o călugăriţă din ordinul „Maicilor cenuşii” din Moscova.

— Şi ce legături există între dumneavoastră?

— Mă cunoaşte şi... îmi poartă de grijă, murmură tânărul, neştiind ce să răspundă altceva.

— Eşti hotărât să te înapoiezi la Petrograd?

— Deocamdată nu ştiu nici eu.

— Da, fireşte, în împrejurările de faţă e foarte greu să-ţi găseşti în Rusia un adăpost bun, urmă Barickin, cercetându-l cu privirea.

— Eu ştiu însă ce am de făcut.

Medicul îşi dădu seama că în chipul acesta nu va scoate nimic de la bolnav, aşa că nu mai stărui, cu toate că ardea de dorinţa să afle cât mai curând cine e chipeşul tânăr.

Deodată, un zâmbet diabolic încolţi pe buzele sale. Da, ştia el cum să-i dezlege limba.

Părăsi încăperea şi coborî în budoarul frumoasei fete. Strigând-o pe nume, aceasta se ridică, cu aceleaşi mişcări obosite ca şi întâia oară.

— Nu vreau să mai fii ostenită, Agata! zise Barickin, cu glas poruncitor. Îţi vei reveni în puteri! Vei vedea un tânăr care se află în această casă şi trebuie să afli de la el cine e şi de ce nu-şi spune numele! M-ai înţeles?

— Am auzit totul, răspunse tânăra zâmbind.

Medicul părăsi budoarul, însoţit de frumoasa fată. Ajungând sus, el arată, cu un gest poruncitor, spre uşa lui Boris.

Agata o deschise şi trecu pragul.

194. Iţele se încurcă...

Boris Verodin rămase cu ochii holbaţi la tânăra fată care intrase pe neaşteptate în odaia lui. Abia zărise pe cei doi

indivizi, care se mişcau ca nişte automate şi iată că acum făcea o nouă cunoştinţă, de astă dată mai plăcută, însă.

Agata părea şi ea surprinsă, căci privirile ei se aţintiră asupra chipului distins al revoluţionarului. Deodată, chipul ei se acoperi de roşeaţă vie.

— Bună ziua domnule, zise ea, întinzându-i mâna.

Boris Verodin îi răspunse şi ţinu, câteva clipe, mâna fetei într-a lui.

Tânăra se aşeză apoi pe marginea patului, fără să-şi dezlipească privirile de pe chipul rănitului.

— Cum te simţi, domnule? întrebă ea, după un răstimp.

— Mulţumesc, bine! răspunse revoluţionarul.

Fata începu să vorbească despre lucruri fără nicio însemnătate, dar se purta într-un chip atât de plăcut, încât nu se putea să n-o îndrăgeşti. Cu toate acestea, se vedea că era şi ceva silit, impus de o voinţă străină.

— Eşti fiica domnului doctor? întrebă Boris Verodin.

Agata se făcu roşie, vru să răspundă, dar limba i se împletici în gură.

— Te-am supărat, domnişoară? întrebă tânărul. Te rog să mă ierţi, căci am făcut-o fără să vreau. Dacă aş fi bănuit că vorbele mele…

Se întrerupse, căci doctorul Barickin îşi făcu apariţia în încăpere, cu un zâmbet linguşitor pe buze.

Privirile Agatei se aţintiră numaidecât asupra medicului, în timp, ce chipul îi deveni iar palid. Se ridică scoţând un oftat.

Boris Verodin avea simţământul că Barickin trăsese cu urechea şi auzise tot ce vorbiseră. O mânie neputincioasă puse stăpânire pe el. Da, omul acesta era un spion… Dar ce urmărea?

— Să mergem, Agata, desigur că domnul vrea să doarmă! zise medicul, cu glas aproape poruncitor, adresându-se frumoasei fete.

Aceasta îl urmă, după ce mai aruncase o privire asupra luntraşului.

Boris trase cu urechea la paşii care se îndepărtau, apoi clătină capul şi rămase pe gânduri.

Fata trebuia să fie de mai multă vreme în casă... atunci, cum se făcuse că n-o zărise încă? Aici se ascundeau taine, pe care trebuia să le lămurească neapărat. Înainte de toate, însă, trebuia să descopere adăpostul necunoscutei. Desigur că se va înapoia în curând. Dar Boris Verodin se înşelase, căci Agata nu se mai arătă. În locul ei veni o femeie bătrână, îmbrăcată în alb, ca şi cei doi indivizi uriaşi.

Ea îi puse mâncarea pe masă şi mormăi ceva neînţeles.

Când se ivi iarăşi, a doua zi, tânărul o întrebă ce se făcuse cu frumoasa necunoscută. Dar femeia rămase atât de mirată, încât nu mai încăpea nicio îndoială că habar n-avea despre cine era vorba.

Hotărât să descopere ce se petrecea în această casă, Boris coborî din pat şi se îmbrăcă. Medicul pleca în oraş în fiecare după-amiază, căci îl văzuse trecând totdeauna prin grădină, cu pălăria şi bastonul, şi ieşind spre stradă. În timpul lipsei sale, atât uriaşii cât şi bătrâna rămâneau nevăzuţi. Aşadar, nu era nicio primejdie.

Revoluţionarul îşi luă bastonul şi părăsi încăperea. Pe coridor domnea o linişte de mormânt.

Fără să facă cel mai mic zgomot, el ajunse la capătul gangului unde se afla o uşă.

Boris chibzui câtva timp, apoi apăsă pe clanţă, şi împinse uşa, cu băgare de seamă.

Dar ce însemna asta? Cei doi uriaşi zăceau nemişcaţi, pe două paturi, ca şi cum ar fi fost într-adevăr nişte automaţi. Îşi scoseseră pantalonii şi păreau că dorm, însă nimic nu arăta că aveau viaţă într-înşii.

Frământat de curiozitate, revoluţionarul încercă să-i trezească, dar în zadar.

— Ei, nu se mai sinchiseşte nimeni de mine? strigă el.

Văzând că nu capătă niciun răspuns, se apropie de cele două paturi şi aplecându-se deasupra unuia din ciudaţii oameni, îl scutură cu putere. Individul părea, însă, paralizat. Nici celălalt nu se mişcă, cu toate sforţările făcute de Boris spre a-l trezi.

— Sunt în casa vreunui vrăjitor? murmură tânărul, uimit

peste măsură. Ce fel de oameni or mai fi şi ăştia?

În cele din urmă, părăsi încăperea şi se îndreptă spre grădina, care avea numeroase poteci şi grote. Deodată, zări printre frunze ceva alb. Porni într-acolo, dar se opri după câţiva paşi. La o foarte mică depărtare se afla o bancă pe care stătea o femeie.

Boris bănui pe drept cuvânt, că era tânăra fată care îl vizitase în odaia lui înainte cu câteva zile, şi se apropie de dânsa.

Necunoscuta îl privi cu uimire, apoi zâmbi, stingherită.

— Mă bucur că te revăd, domnişoară, zise tânărul. Ce mai faci? De ce ai dispărut, fără să mai dat niciun semn de viaţă?

— Cine… cine eşti dumneata? Nu te cunosc! murmură Agata, căci ea era într-adevăr.

Boris rămase năucit.

— Bine, domnişoară, dar ne-am văzut abia înainte cu câteva zile? făcu el, în cele din urmă.

— Te înşeli… nu te cunosc, crede-mă!

Revoluţionarul îşi ieşi din fire şi rosti o vorbă aspră. Dar, spre uimirea lui, văzu că ochii gingaşei copile se umplură de lacrimi.

Ce se întâmpla, oare, în această casă? Fata părea, într-adevăr, să nu-şi mai amintească de el.

Şi, cu toate astea, stătuseră de vorbă împreună.

Vrând să-şi repare greşeala, Boris urmă, cu glas blând:

— Da, pe semne că m-am înşelat, domnişoară… Nu cumva ai vreo soră?

— Nu.

— Îmi dai voie să te întreb cum te cheamă?

— Fireşte, mă numesc Agata Protoff.

— Agata Protoff? repetă revoluţionarul. Şi ce legătură există între dumneata şi doctorul Barickin?

— Ah, mi-e greu să-ţi răspund la această întrebare! îngână ea, cu teamă. Barickin e… logodnicul meu.

Uimirea tânărului fu nemărginită. Această fată n-avea decât douăzeci de ani, iar medicul peste cincizeci. Cum de se logodiseră ei? Fără îndoială că era vorba de o căsătorie silită,

căci frumoasa fată părea să nu-şi îndrăgească logodnicul.

— Dar dumneata cine eşti? întrebă Agata.

Revoluţionarul o privi cercetător. Era cu putinţă ca un om să se prefacă astfel? Nu, desigur că nu-şi mai amintea de el.

— Mă cheamă Boris, răspunse tânărul.

— Boris? Frumos nume!

Deodată fu cuprinsă de spaimă şi-şi aţinti privirile spre casă, de unde părea că vine cineva.

— Salvează-te! exclamă ea. Vin Alexe şi Ioan… Dacă vei cădea în mâinile lor, te vor ucide!

Boris Verodin nu se putu stăpâni să zâmbească..

— Haha, să mă ucidă! făcu el, clătinând capul. Ei, asta nu-i lucru tocmai uşor, stimată domnişoară.

În clipa următoare, rămase ca încremenit, căci fata o luă la goană, strigând:

— Fugi, fugi… altminteri vei plăti cu viaţa…

Un zgomot de paşi grei ajunse la urechile tânărului revoluţionar. Erau, într-adevăr, cei doi uriaşi care mergeau şi de astă dată în paşi cadenţaţi. Pe semne că se treziseră din somnul lor şi ieşiseră în grădină, ca la o poruncă.

Se hotărâse să le iasă în cale, când aruncând iar o privire spre partea din fund a grădinii, zări ceva strălucitor, apoi o batistă fluturată în aer. Glasul înspăimântat al fetei răsună din nou şi tânărului i se păru că vede ochii ei holbaţi de groază.

— Fugi… fugi… salvează-te!

În ultima clipă, Boris se năpusti într-un tufiş, unde rămase nemişcat, cu privirile aţintite spre poteca pe care veneau cei doi indivizi.

— Nu mai încape nicio îndoială că ăştia nu sunt oameni ca toţi oamenii! murmură el, străbătut de fiori.

Uriaşii se apropiară de banca pe care şezuse tânăra fată, priviră câtva timp cu ochii lor sticloşi, apoi se întoarseră, pornind înapoi spre casă, ca două automate.

Boris Verodin nu mai ştia ce să creadă. În orice caz, aici se ascundeau taine, care meritau osteneala să fie lămurite.

După câtva timp se furişă spre uşa pe care dispăruse Agata şi încercă s-o deschidă, dar nu izbuti. Dându-şi seama că orice

încercare ar fi zadarnică, hotărî să se înapoieze în odaia lui. Când ajunse înaintea încăperii unde dormiseră cei doi uriaşi, rămase nehotărât câteva clipe, dar porni mai departe, căci auzi zgomot de paşi îndărătul său. Pe semne că doctorul se înapoiase acasă.

Abia se întinse iarăşi în patul lui, când uşa se deschise şi Barickin îi zâmbi prietenos retrăgându-se, însă numaidecât.

Tânărul chibzui la cele ce avea de făcut. Luase hotărârea să plece cât mai repede cu putinţă, dar ceva îl ţinea încătuşat de misterioasa casă – trebuia să descopere ce se petrecea în interiorul ei.

Spre seară, medicul se ivi din nou.

— Ei, nu-i aşa că te plictiseşti singur? întrebă el.

Boris încuviinţă, apoi zise:

— Înainte cu câteva zile a fost aici o fată. Cine e? Aş putea s-o revăd?

Atât aşteptase şi Barickin. Tânărului să-i fie dor de frumoasa fată.

După vreo jumătate ceas, Agata îşi făcu apariţia în odaia lui şi-l salută tot atât de prietenos ca înainte cu câteva zile. Totuşi, când Boris aduse vorba despre întâlnirea din grădină, tânăra îl privi nedumerită.

Luntraşul nu mai ştia cum s-o scoată la capăt. Agata nu uitase că fusese la el înainte cu câteva zile – în schimb nu-şi mai amintea nimic din cele petrecute în grădină, când îl prevenise asupra celor doi indivizi.

Deodată se făcu lumină în mintea lui. Citise odată ceva despre hipnoză. N-avea tânăra fată înfăţişarea unui om hipnotizat? Dar când era sub puterea voinţei străine? Atunci când fusese în grădină, sau când îl vizita în odaia lui? Şi ce urmărea prin asta? De ce se foloseau tocmai de gingaşa fiinţă?

Zadarnic îşi frământă mintea. Un singur lucru, era neîndoielnic: doctorul Barickin se ascundea îndărătul acestei taine. Deşi n-avea nicio dovadă împotriva lui, totuşi îl credea în stare de orice.

Pe de altă parte, se vedea cât de colo că Agata voia să-l

trage de limbă, astfel că Boris se hotărî să răspundă cu mare băgare de seamă la întrebările ei.

După puţin timp tânăra fu chemată afară. Vrând să tragă cu urechea la convorbirea dintre ea şi Barickin, revoluţionarul crăpă uşa odăii sale şi încercă să iasă pe coridor. În aceeaşi clipă, unul din cei doi uriaşi cu înfăţişare de gorile, întinse braţul spre el – ceea ce îl făcu să se retragă, îngrozit.

A doua zi, se duse iarăşi în grădină, unde o întâlni pe Agata în acelaşi loc. Cel dintâi lucru pe care vru să-l lămurească era dacă tânăra îşi amintea de vizita pe care i-o făcuse înainte cu o zi în odaia lui.

Ea îl privi mirată. În schimb ştia că se cunoscuseră în grădină, în acelaşi loc.

Pe când stăteau de vorbă, privirile neliniştite ale frumoasei fete erau mereu aţintite spre casă. Boris Verodin păru să ghicească pricina îngrijorării ei, şi întrebă deodată:

— Cine sunt indivizii aceia înfiorători, care se poartă atât de ciudat?

— Uneltele doctorului Barickin… roboţi, oameni mecanici…

— Cum? Oameni mecanici? exclamă Boris, căruia nu-i venea să-şi creadă urechilor. Lămureşte-mă, te rog…

— N-am voie să vorbesc despre asta, răspunse ea, cu glas tânguitor, ascunzându-şi faţa în mâini. O dată, am prins o convorbire între Barickin şi tatăl meu. Ceea ce am auzit a făcut să-mi îngheţe sângele în vine…

Copleşită de gânduri negre, Agata îşi îndreptă iarăşi privirile spre casă, aşteptând parcă să zărească din clipă în clipă fioroasele făpturi.

— Da, sunt oameni mecanici, şopti ea. Asta e o descoperire făcută de tatăl meu. Nu ştiu cum i-a creat, totuşi există, de vreme ce-i vedem cu o ochii noştri… Ah, nici nu-ţi închipui ce primejdioşi sunt! Însuşi doctorul Barickin era cât p-aci să cadă jertfă lui Alexe, care se năpustise asupra lui. Numai datorită prezenţei sale de spirit a izbutit să scape cu viaţă. Asta s-a întâmplat înainte cu câteva luni… De atunci, Alexe n-a mai încercat niciun atac. Totuşi, are cele mai viclene priviri ce se pot închipui… Caut întotdeauna să fug din calea lui.

Deodată, ea se ridică, trase cu urechea înspre casă, apoi dispăru într-un tufiş. În clipa următoare ciudatele făpturi se iviră pe potecă.

Boris Verodin se ascunse şi el, până ce uriaşii se înapoiară în casă.

— Ah, eram atât de îngrijorată de soarta dumitale! murmură Agata, după plecarea lor, privind cu duioşie spre luntraş. Îmi făgăduieşti că-i vei ocoli cât mai mult cu putinţă? Bănuiesc că ţi-au pus gând rău…

Boris Verodin îi făgădui şi o rugă să-i facă rost de câteva ziare, căci nu mai ştia nimic din ceea ce se petrecea în lume. Tânăra îi promise să-i aducă gazetele a doua zi, apoi îşi luă rămas bun de la el.

În ziua următoare se întâlniră iarăşi în grădină. Când dădu cu ochii de el, Agata se făcu roşie, apoi îl salută şi-i întinse ziarele.

— Astăzi trebuie să pleci repede, căci Barickin nu va lipsi multă vreme, şopti ea.

— Ţi-a spus el asta? întrebă Boris.

— Da.

După puţin timp, revoluţionarul se înapoie în casă. Nici n-apucase bine să intre în odaia lui când auzi paşii cadenţaţi ai roboţilor. Aceştia se apropiară de uşă, apăsară clanţa, apoi se îndepărtară.

— Puteţi voi încerca mult şi bine să intraţi aici! făcu Boris, zâmbind.

După vreun ceas se ivi şi tânăra fată. Nici acum nu-şi amintea ceva despre întâlnirea lor din grădină.

De astă dată Boris crezu că nu se înşală presupunând că în timp ce îl vizita în odaia lui, sărmana fată era în stare de hipnoză, iar întâlnirile lor din grădină, despre care nu ştia nimeni, le făcea cu ştirea ei.

În acea seară, Boris se culcă foarte devreme. O linişte mormântală domnea în toată casa. Deodată i se păru că o uşă fusese deschisă; se ridică în capul oaselor şi trase cu urechea.

Paşii de paradă ai celor doi uriaşi, răsunară înaintea încăperii sale, apoi cineva apăsă pe clanţă.

— Cine-i acolo? întrebă Boris, prefăcându-se buimăcit de somn.

— Voiam doar să ştiu, dacă ai nevoie de ceva, răspunse un glas în care recunoscu pe acel al doctorului Barickin.

Revoluţionarul se culcă iarăşi, dar nu-şi găsi odihnă. După un răstimp coborî din pat şi deschise uşa. Roboţii nu se zăreau nicăieri, în schimb toată casa era viu luminată.

La capătul coridorului era o uşă deschisă. Păşi repede într-acolo şi văzu un alt coridor, învăluit într-o lumină slabă.

Să pătrundă înăuntru? Un glas lăuntric îl prevenea să n-o facă, totuşi, porni mai departe şi, după ce coborî o scară şi străbătu un alt gang, ajunse la uşa tăinuită, care era întredeschisă.

Cercetând mecanismul ei, dădu din cap, mulţumit; – dacă era încuiat pe dinafară, putea, cel puţin, să descuie uşa, fără să aibă nevoie de vreo cheie.

Păşi înainte şi ajunse într-o boltă în care se vedeau mai multe uşi. Un zgomot nelămurit îi răsună în urechi.

Curajosul tânăr se îndreptă spre uşa cea mai apropiată şi apăsă pe clanţă. Un budoar luxos se arătă privirilor sale uimite, iar pe un divan zăcea nemişcată… Agata.

După ce-şi mai reveni din uimire tânărul se apropie de frumoasa fată şi o privi cu milă. Buclele ei negre înconjurau tâmplele-i vinete, iar chipul îi era acoperit de o paloare bolnăvicioasă.

Nu mai încăpea nicio îndoială că era cufundată într-un somn hipnotic. Din când în când deschidea ochii pe jumătate, dar nu-şi dădea seama ce se petrece în jurul ei.

Boris Verodin se plecă spre dânsa, îi rosti numele, însă nu primi niciun răspuns.

În cele din urmă, părăsi eleganta încăpere. Tocmai chibzuia dacă să deschidă şi celelalte uşi, când auzi o lovitură puternică. Presimţind ceva neplăcut, Boris hotărî să se înapoieze în odaia lui.

Uşa secretă era încuiată, dar izbuti s-o deschidă, căci aflase mecanismul ei. Apoi, însă, veniră celelalte două uşi grele, de fier, care erau şi ele încuiate.

Aşadar, se văzu nevoit să se supună soartei. Porni iarăşi spre budoarul elegant, când un ţipăt deznădăjduit ajunse la urechile sale.

195. În slujba ştiinţei

Înainte cu jumătate ceas, maşina doctorului Barickin se oprise înaintea porţii. Din ea coborâră cei doi indivizi uriaşi, care târâră după ei trupul unui om.

Nenorocitul avea un căluş în gură şi era legat fedeleş, astfel că nu izbuti să facă vreo mişcare şi nici să scoată vreun sunet.

Barickin, care fusese şi el în maşină, porni spre casă, urmat de credincioşii săi servitori care duceau pe braţe trupul necunoscutului. Când ajunse înaintea încăperii lui Boris, medicul apăsă pe clanţă, mormăi ceva, apoi îşi urmă drumul, împreună cu tovarăşii săi şi dispărură în gangul subteran.

După cât se părea, Barickin era foarte tulburat, căci uită să încuie uşile după el – ceea ce îngădui lui Boris să pătrundă în coridor, ajungând până în budoarul Agatei.

Medicul aruncă o privire în încăperea fetei, rosti câteva cuvinte poruncitoare, care o cufundară în somnul ei letargic, apoi porni cu paşi grăbiţi spre odaia de lucru a profesorului Protoff.

— Ce s-a mai întâmplat iarăşi? întrebă acesta, aţintind asupra lui Barickin o privire nu tocmai prietenoasă. Aş vrea să nu fiu stingherit mereu…

Medicul îşi frecă mâinile.

— Astăzi, însă, merită să fiţi stingherit, zise el. Am făcut o descoperire, care ne poate aduce bogăţii nemăsurate.

Protoff îl măsură cu o privire plină de dezgust.

— Eu n-am nevoie de bogăţii, răspunse el. Ştii doar că am lucrat numai atunci când era vorba de restabilirea monarhiei… Mie nu-mi trebuie nimic… tot ce încasăm aparţine partidului.

— Aşa e, m-am exprimat greşit, încuviinţă Barickin. Fireşte, când vorbesc despre noi, nu mă gândesc decât la partid… Dar

ascultaţi ce voiam să vă spun… Acum câteva luni, Kerenski dădu prinţului Potcikev însărcinarea să ridice de la o bancă din Petrograd, o mare cantitate de aur, cu ajutorul căreia voia să întărească situaţia zdruncinată a guvernului. Încercarea dădu greş, căci revoluţionarii prinseră de veste şi izbutiră să pună mâna pe uriaşa comoară. Conducătorul lor, însă, dispăru fără urmă şi nici însoţitorii săi nu mai dădură vreun semn de viaţă. Abia după mult timp, acesta, un oarecare Boris Verodin ieşi la iveală, susţinând că aurul fusese furat, în vreme ce el zăcuse bolnav în pat. Nu i se dădu crezare şi fu arestat, pentru a mărturisi unde se afla comoara. Dar cu cât se încăpăţâna în tăgadă, cu atât mai mult se strângea plasa în jurul său… Într-o bună zi, fu arestat şi prinţul Potcikev, care îl învinui pe Boris Verodin de furtul aurului, aducând dovezi neîndoielnice în sprijinul afirmaţiei sale. Verodin, însă, nu voia să mărturisească nici în ruptul capului. Judecarea lui urma să aibă loc zilele acestea. Însă, ajutat de prietenii săi, care sunt foarte numeroşi, acuzatul izbuti să fugă din închisoare. Santinelele au tras asupra lui, cu toate acestea fugarul a scăpat… Iată ceea ce voiam să vă povestesc, domnule profesor.

— La ce bun? întrebă Protoff, nedumerit. Ce ne pasă nouă de asta?

— Foarte simplu, căci putem pune mâna pe uriaşa comoară…

— Şi cum anume?

— Silind pe fugar să facă mărturisiri.

Bătrânul profesor zâmbi batjocoritor.

— De un timp încoace spui multe prostii, doctore! făcu el. Ce ar fi să te gândeşti la lucruri mai serioase?

— Ba, e foarte serios! izbucni Barickin? Acela care a dosit aurul e… prizonierul meu, care se află în casă.

Bătrânul făcu o mutră de parc-ar fi căzut din nori.

— Ce… ce tot îndrugi acolo? Ţi-a destăinuit el ceva?

— Mandatul lui de arestare a fost publicat în mai toate gazetele… Citiţi şi vă veţi încredinţa că numai despre el poate fi vorba. Tot ceea ce e scris aici, se potriveşte întocmai.

Protoff luă ziarul pe care i-l întinsese colaboratorul său. După ce citi, îl înapoie, clătinând din cap.

— Da, e cu putinţă, zise el. Însă descoperirea asta nu ne pune încă în stăpânirea aurului… ba, mai lipseşte mult până acolo. Apoi de unde ştii că el e hoţul, într-adevăr? Poate că a fost învinuit pe nedrept? Iar dacă n-ar fi aşa, eşti sigur că-ţi va destăinui unde a ascuns aurul?

Barickin rânji şi răspunse:

— Domnule profesor, uitaţi că avem în laboratorul nostru câteva instrumente care sunt cele mai moderne unelte de tortură?

— Nu, numai asta nu! strigă Protoff. Nu voi îngădui ca tânărul să fie chinuit!… Am fost părtaş la mari nelegiuiri, dar sunt un om al ştiinţei… Să mă ierte Dumnezeu, dacă am procedat greşit… însă nu mă gândeam decât la binele omenirii… pentru fericirea tuturor am jertfit viaţa câtorva.

— Gândiţi-vă câte opere se pot înfăptui cu ajutorul comorii furate, stărui medicul.

— Da, ştiu eu că te pricepi să zugrăveşti lucrurile aşa cum îţi convine, dar mă îndoiesc şi de astă dată de spusele dumitale, aşa cum m-am îndoit adeseori… Blestem clipa când m-am lăsat ademenit de dumneata! Ai fost întotdeauna geniul meu rău… eşti o plăsmuire a Diavolului! Mi-ai distrus opera, pentru care am muncit o viaţă întreagă şi acum sunt urmărit şi trebuie să mă ascund ca un hoţ, în aceste încăperi!

— Dar nu lucraţi şi aici pentru binele omenirii? se răsti Barickin. Câţi ticăloşi de revoluţionari n-am trimis noi pe lumea cealaltă şi câtă fericire putem aduce pe lume cu ajutorul sângelui şi ţesutului lor celular!

— Treaba dumitale, eu nu consimt ca tânărul că fie torturat. Poate că destăinuieşte de bunăvoie unde a ascuns aurul.

— Voi încerca, răspunse Barickin.

Apoi deschise uşa şi aruncă o privire poruncitoare asupra celor doi uriaşi, care stăteau nemişcări, ca două stane de piatră.

Imediat după aceea, ciudatele făpturi se puseră în mişcare

şi intrară în încăpere cu povara lor.

— Încă unul! murmură profesorul, înfiorat. Ah, e îngrozitor…

— Ei, ştii că-mi placi? făcu Barickin. Nu cumva vrei să ne oprim la jumătatea drumului?

Protoff nu mai răspunse nimic şi, apropiindu-se de cel legat, îl privi cu luare-aminte, în timp ce ochii nenorocitului ameninţau să-i iasă din orbite de groază.

— Cine e? întrebă profesorul, adresându-se lui Barickin.

— Un oarecare Tcertcinski. N-a putut să-şi tină gura şi s-a lăudat tuturor că va prinde pe asasinii tovarăşilor săi. Astfel, a venit încoace din Petrograd şi s-a pus pe mâncare şi băutură… căci lucra, doar, în numele Cekei! Două zile şi două nopţi l-am lăsat să-şi facă de cap. Apoi, oamenii noştri mi-au raportat totul. A fost uşor să-l atragem în cursă, unde l-au luat în primire Ioan şi Alexe… S-a arătat foarte puţin curajos. E unul din cei mai înfiorători cekişti; dar după cât se pare, nu prea vrea să moară.

Prizonierul încercă zadarnic să se elibereze din legături, sau să scoată vreun cuvânt. Se zvârcoli încolo şi încoace dar sforţările nu-i folosiră la nimic.

Cei doi uriaşi îl ridicară iarăşi şi-l duseră în laborator, urmaţi de Protoff şi Barickin. Apoi, părăsiră încăperea, înapoindu-se pe acelaşi drum pe care veniseră. De astă dată, însă, uşile fură încuiate, astfel că Boris Verodin – care între timp pătrunsese în subterană – nu mai putu să iasă de acolo.

Profesorul aduse în mijlocul încăperii o albie mare, care se mişca pe rotile. Înăuntrul ei erau atârnate fel de fel de instrumente ciudate. Mai ales îţi atrăgea privirile un soi de pompă care se afla la unul din capete şi era pusă în legătura cu câteva fire de sârmă.

Prizonierul urmări cu groază pregătirile celor doi oameni. Între timp, profesorul renunţase la împotrivirea sa, căci era doar vorba să capete „material” cu care să creeze un alt om.

Câteva aparate fură puse în funcţiune. Lumini roşii, albastre şi verzi ţâşniră brusc, amestecându-se într-o minunată simfonie de culori. Din tavan se lăsau nenumărate

fire care treceau printr-un tablou electric, fixat la o margine a albiei. La un moment dat, aceasta se umplu cu un lichid ciudat, care scânteia în mii de culori.

Profesorul mai aruncă o privire în jurul său, apoi făcu nu semn lui Barickin. Între timp, prizonierul îşi pierduse cunoştinţa.

Cei doi medici ridicară trupul nenorocitului şi-l aşezară în albie, unde fu acoperit de ciudatul lichid. Doar faţa îi mai rămăsese afară. Deodată, ochii i se holbară, vru să se ridice, dar nu izbuti.

Barickin îi apăsă capul în jos, astfel că acesta fu acoperit şi el de lichid. În acea clipă, Protoff apropie vârful pompei de gâtul victimei... tubul de sticlă se umplu cu sânge, apoi acesta fu introdus într-un borcan de sticlă închis ermetic, care era în legătură cu pompa.

În vremea asta nenorocitul din albie îşi dădea sufletul în chinuri groaznice. Totuşi, cu o ultimă sforţare, izbuti să-şi scoată căluşul din gură. Atunci răsună ţipătul acela de moarte, pe care îl auzise Boris Verodin şi care îl umpluse de groază.

Tânărul revoluţionar rămase ca înlemnit. Ce se petrecea, oare, îndărătul uşii? La început, vru să pătrundă în odaie, dar se văzu nevoit să renunţe la aceasta, căci uşa era de fier şi încuiată pe dinăuntru. Dacă încerca să facă gălăgie, aceasta putea fi pieirea lui, deoarece nu mai încăpea nicio îndoială că avea de-a face cu nişte ticăloşi care n-ar fi pregetat o clipă să-l înlăture din calea lor.

Aplecându-se şi privind prin gaura cheii, pumnii i se încleştară, văzând priveliştea ce se desfăşura înaintea ochilor săi. Un cadavru, groaznic la vedere, fu scos din albie, iar un omuleţ pe care nu-l zărise încă până atunci, luă un borcan de sticlă şi-l puse cu băgare de seamă pe o masă lungă.

Fără îndoială că ucigaşii erau cei doi bărbaţi. Dar ce urmăreau ei?

Boris Verodin se strădui din răsputeri să-şi învingă dezgustul.

Barickin învârti un mâner şi albia se goli, conţinutul ei

dispărând într-o ţeavă care mergea în pământ. Între timp, profesorul depuse vasul de sticlă într-un fel de ladă. Când aceasta fu deschisă, se putu vedea că avea înfăţişarea unei sobe electrice, înăuntrul căreia, se aflau nenumărate sârme.

După ce încuie lada, Protoff se apropie de medic şi, cuprins de un acces de furie, îl apucă de beregată.

— Ticălosule! scrâşni el. Am să te sugrum, căci mi-ai otrăvit viaţa… M-am lăsat ademenit de vorbele tale şi ţi-am trădat marea mea descoperire… Acum, însă, te vei duce în iad, acolo unde ţi-e locul, între cei care te-au plăsmuit.

O luptă deznădăjduită se încinse între Barickin şi bătrânul profesor, care se străduia din răsputeri să ajungă la o manivelă înţepenită în perete.

— Vom zbura în aer cu toţii! strigă Protoff. Da, amândoi… şi Alexe şi Ioan.

— Şi fiica ta, nebunule! scrâşni Barickin, izbutind să se elibereze din strânsoare.

În timp ce medicul rămase locului, gâfâind, celălalt îşi aţinti spre podea privirile-i rătăcite, apoi începu să plângă ca un copil. Deodată, se năpusti la uşă.

— Deschide! strigă el. Nu vreau să te mai văd… Spiritul nenorocitului mă va chinui mereu.

Barickin descuie uşa şi bătrânul părăsi încăperea, abia ţinându-se pe picioare.

Boris Verodin se retrăsese într-un colţ îndepărtat al bolţii, hotărât să se năpustească asupra celor doi bărbaţi, dacă aceştia l-ar fi descoperit. Însă profesorul trecu mai departe, fără să-l zărească şi dispăru în odaia lui de lucru, în timp ce Barickin rămase în laborator.

196. Lupta cu uriaşul

Boris Verodin rămase cu privirile aţintite la uşa îndărătul căreia se petrecuse înfiorătoarea experienţă.

Avea de-a face cu nebuni, sau era vreun sâmbure de adevăr în ceea ce-i spusese drăgălaşa fată, fiica profesorului? Existau, oare, oameni mecanici?

Tânărul se simţi străbătut de fiori. Ciudata întocmire a laboratorului, era cea mai bună dovadă că cei doi oameni nu erau la prima lor crimă.

Cufundat în gândurile sale, Boris auzi o uşă deschizându-se încet, apoi închizându-se iarăşi. Se ghemui şi mai mult în colţul în care se furişase, nădăjduind că nu va fi zărit.

Privirile i se îndreptară în spre gangul care ducea la boltă. Paşi uşori răsunară, iar după puţin timp îşi făcu apariţia o tânără fată, care înainta cu ochii închişi ca o somnambulă, dar părea să cunoască drumul foarte bine.

Agata – căci ea era – păşi spre încăperea unde dispăruse bătrânul profesor. În clipa când apăsă pe clanţă, uşa laboratorului se deschise şi Barickin se ivi în prag.

— Agata! strigă el cu glas poruncitor.

Tânăra şovăi, o expresie de deznădejde se întipări pe chipul ei, apoi se întoarse, pentru a se supune poruncii doctorului.

Protoff, care se ivise şi el, cu ochelarii pe frunte şi pumnii încleştaţi, se năpusti în urma fiicei sale, o apucă de braţ, iar ochii-i scânteind de mânie se aţintiră asupra lui Barickin.

— Cum de-ai îndrăznit? strigă el. Nu ţi-am spus de atâtea ori că nu vreau să te mai foloseşti de fiica mea pentru experienţele tale de hipnotism?

Medicul încercase să-l întrerupă, dar nu izbuti.

— De multă vreme n-am mai făcut experienţe cu dânsa, se apără el. Acum, însă, am motive bine întemeiate. Puţin timp înainte de ivirea lui Alexe şi Ioan, am stat de vorbă cu ea şi am băgat de seamă că prinsese oarecari bănuieli. De aceea m-am hotărât s-o hipnotizez, căci altminteri s-ar fi putut să ne iasă în cale tocmai atunci când nu trebuia. Aşadar, vedeţi că a fost o simplă măsură de prevedere, domnule profesor!

Şi întorcându-se spre fată, zise cu glas poruncitor.

— Trezeşte-te, Agata!

Ea deschise ochii, privi mirată în jurul ei, apoi zâmbi medicului. Protoff, însă, o apucă de mână şi o trase după el, în cabinetul său.

Doctorul Barickin scrâşni din dinţi şi, ridicând pumnul ameninţător, murmură:

— Fii cu luare-aminte, domnule profesor, căci în curând va suna şi ceasul tău! După ce îţi voi smulge taina, după ce voi putea să creez oameni şi fără ajutorul tău… se va sfârşi cu tine. Până atunci, însă, trebuie să rămânem împreună, trebuie să te supraveghez să nu comiţi vreo prostie. Haha, nervii tăi sunt prea slabi, ca să suporte măreţia descoperirii tale… Îţi faci prea multe mustrări de cuget, iar dacă îţi închipui că plăpânda ta fiică mă iubeşte, te înşeli amarnic. Supunerea şi devotamentul ei nu sunt decât urmările puterii hipnotice pe care o am asupra ei.

Medicul dispăru în laborator şi lui Boris i se păru că încuiase uşa după el.

În sfârşit, acum se încumetă şi tânărul să iasă din ascunzătoarea lui. După ce trase cu urechea, se furişă de-a lungul zidului şi se ghemui la uşa care ducea spre gangul subteran, hotărât să aştepte înapoierea Agatei, pentru ca, împreună cu dânsa, să coboare şi el.

Deodată, se auzi un tropăit pe trepte. Boris privi în jurul său, ca un vânat încolţit. N-avea la el nicio armă, astfel că la un eventual atac al vreunuia din uriaşi, ar fi fost doborât foarte repede.

Uşa gangului zbură de perete şi-l izbi în cap cu atâta putere, încât tânărul aproape îşi pierdu cunoştinţa.

Gâfâind, gata să se năpustească asupra prăzii, Alexe, uriaşul cu ochii adânciţi în orbite stătea în prag. O sclipire de nebunie strălucea în ochii săi în timp ce mâinile-i păroase cu pumnii încleştaţi, începură să-i tremure.

Individul părea că devenise o fiinţă normală. Totuşi, trebuia să mai fie sub înrâurirea puterii de mai înainte, căci când porni mai departe, mersul său era pe jumătate mecanic, pe jumătate şovăitor. Gura îi era plină de spume.

Ce se va întâmpla oare? Unde se afla tovarăşul său?

În timp ce Boris Verodin îşi punea aceste întrebări şi aştepta ivirea celuilalt uriaş, Alexe trecuse înainte şi se oprise în faţa odăii de lucru a bătrânului profesor.

În clipa următoare, uşa se deschise şi Agata se ivi în prag. Cuprinsă de groază, biata fată căută un sprijin îndărătul ei,

apoi îşi pierdu cunoştinţa şi se prăbuşi la pământ.

Uriaşul scoase un răcnet şi rămase câteva clipe nehotărât, părând să chibzuiască dacă s-o ucidă sau nu.

Bătrânul profesor se ivi şi el, ţinând un revolver în mână... îndreptă ţeava spre uriaş – apoi răsună o detunătură.

Nu-l nimerise, oare? Sau poate că grozava făptură nici nu putea fi rănită?

Totuşi o dâră de sânge se prelinse pe fruntea lui. După cât se părea, glonţul îl atinsese numai, căci robotul se năpusti asupra bătrânului, care trase a doua oară, nimerindu-l în picior.

Individul se împletici, chipul lui luă o înfăţişare înfiorătoare şi tremura din tot trupul. Glontele păru că-i zdrobise osul piciorului.

Boris Verodin urmărea cu încordare desfăşurarea dramei. Va fi, oare, doborât profesorul, sau va izbuti să-l ucidă pe uriaş?

În acest timp, Agata începu să dea semne de viaţă. De astă dată, revoluţionarul se hotărî să sară în ajutorul lui Protoff, căci dacă uriaşul se năpustea asupra fetei, sărmana ar fi fost zdrobită de pumnii lui grei.

Şi, după câte se părea, temerile lui Boris aveau să se adeverească.

Nici n-apucase să se ridice, când Alexe se îndreptă spre ea şi întinse braţul său lung cu pumnul încleştat.

Profesorul trase a treia oară şi uriaşul se depărtă de sărmana victimă năpustindu-se iar asupra bătrânului.

Acesta părea pierdut. Boris socoti că acum sosise clipa când trebuia să intervină.

Toată lupta nu durase decât vreo câteva secunde. Deodată, uşa laboratorului se deschise şi doctorul Barickin se ivi în prag, cu chipul alb ca varul.

Bănuind ce se întâmplase, medicul se năpusti spre biroul profesorului. În clipa următoare, o privelişte grozavă i se înfăţişă. Alexe apucase braţele lui Protoff şi le apăsa de perete, în timp ce gura lui se apropie de capul nenorocitului.

— Alexe, ce faci! strigă medicul. Vino aici, altminteri te

pedepsesc!

Fioroasa făptură se întoarse încet. După cât se părea, glasul lui Barickin avea o înrâurire puternică asupra sa. Dar aceasta nu ţinu decât o clipă – apoi uriaşul îşi îndreptă iarăşi atenţia spre bătrânul profesor şi un răcnet sălbatic izbucni din pieptul său.

Fără să tină seama de primejdie, Agata se năpusti pe la spate asupra aceluia care voia să-i ucidă părintele şi-l izbi în ceafă cu pumnii ei mici. Uriaşul, însă, nici nu se sinchisi, ca şi cum n-ar fi simţit nimic.

Barickin apucă atunci un vătrai de lângă sobă şi îmbrâncind-o pe Agata deoparte, izbi cu vârful în ţeasta uriaşului.

Alexe răcni de durere. Întorcând doar capul, încercă să-şi înfigă dinţii în Barickin şi azvârli cu picioarele. Medicul, însă, izbuti să se ferească, în timp ce izbea mereu cu vătraiul în capul robotului şi striga cuvinte pe care Boris nu le înţelegea.

În cele din urmă, uriaşul, care sângera din mai multe răni, îşi lăsă victima din gheare şi se îndreptă asupra noului său duşman.

Medicul ridicase iar vătraiul, ochii-i aruncau fulgere de mânie, iar broboane mari de năduşeală i se iviseră pe frunte.

— Ce faci, Alexe? strigă el. Culcă-te! Nu, vrei să asculţi?

Boris Verodin înţelese că Barickin încerca puterea lui hipnotică asupra vrăjmaşului. Şi, după cât se păru, izbuti să-l prindă în vraja ochilor săi, căci Alexe se clătină, apoi se culcă pe o parte.

În clipa următoare, însă, uriaşul sări iarăşi în picioare, năpustindu-se asupra medicului, care nu mai avusese vreme să se pună la adăpost.

Braţele sale lungi înşfăcară trupul acestuia şi-l strânseră la pieptul său. Barickin părea că-şi pierde răsuflarea şi un strigăt deznădăjduit, prin care chema în ajutor pe Ioan, izbucni de pe buzele sale.

Dar nu-i răspunse decât ecoul glasului său şi gâfâitul vrăjmaşului. Pe semne că Ioan zăcea în odaia lui, cufundat în somn, şi nu auzise ţipătul stăpânului său.

Boris Verodin nu mai putea să aştepte, acum nu numai Barickin, ci şi profesorul şi fiica sa erau în primejdie de moarte, căci fără îndoială că robotul avea să se năpustească asupra lor, după ce va fi sfârşit cu medicul.

Fără să mai stea pe gânduri, tânărul străbătu bolta şi ajunse lângă cei doi, tocmai în clipa când uriaşul ridicase trupul medicului şi se pregătea să-l izbească de pământ. Boris Verodin ridică pumnul şi lovi de două ori, la rând în tâmpla fioroasei făpturi. Cea de-a treia lovitură păru să fie hotărâtoare, căci braţele uriaşului se desprinseră de pe trupul lui Barickin, care căzu la pământ, în timp ce vrăjmaşul său icni din greu şi căzu şi el.

Boris socoti primejdia trecută, dar deodată Barickin strigă iarăşi:

— Pe el, s-a trezit!

Tânărul apucă vătraiul şi, când, cu o ultimă sforţare, Alexe se năpusti spre el, îl izbi în cap cu toată puterea.

Robotul se împletici, căzu, încercă iar să se ridice, dar nu izbuti şi rămase întins la pământ.

Barickin dispăru ca o nălucă, dar se ivi iarăşi, după puţin timp, aducând sârmă şi câteva frânghii groase.

— Repede… repede… trebuie să-l legăm, căci peste câteva minute îşi vine iar în fire, strigă el.

— Nu mai poate face rău nimănui, fiindcă, e mort răspunse Boris Verodin.

Medicul îi aruncă o privire ciudată. Abia acum îşi dădea seama că salvatorul lui era un om care n-avea ce să caute aici şi pentru care existenţa subteranei trebuise să rămână o taină. Dar acum n-avea vreme de pierdut cu asemenea lucruri, căci trebuiau să se pună pe lucru numaidecât.

— Nu, nu-i mort! strigă el. Vei vedea că am dreptate. Hai, ajută-mi să-l leg!

— Bine, fie cum vrei dumneata, răspunse tânărul, lăsându-se în genunchi lângă uriaş şi trecându-i cu îndemânare frânghiile şi sârma în jurul trupului.

După cum prevăzuse Barickin, robotul îşi veni repede în fire. Trupul îi era plin de sânge, iar la cap avea câteva răni –

totuşi, încercă să se elibereze, până ce, istovit, renunţă la încercările sale.

Profesorul şi fiica sa priviseră nemişcaţi sfârşitul înverşunatei lupte. În vreme ce Protoff stătea cu revolverul pregătit în mână, Agata se retrăsese îndărătul lui.

Acum, bătrânul înaintă spre Boris Verodin, şi-i întinse mâna, zicând:

— Îţi mulţumesc, domnule! Ne-ai salvat viaţa, căci monstrul acesta ne-ar fi ucis fără doar şi poate.

Agata se apropie şi ea, mulţumindu-i, adânc mişcată. Apoi, aruncă o privire sfioasă spre medic.

— Vezi, îţi spuneam eu mereu că într-o bună zi individul ăsta o să se năpustească asupra noastră! urmă Protoff, adresându-se colaboratorului său.

Barickin înălţă din umeri şi privi rătăcit în jurul lui.

Uriaşul legat începu să urle ca o fiară. Medicul luă un prosop din perete şi încercă să i-l vâre în gură. Celălalt, însă, se zvârcoli încolo şi încoace, deşi era legat fedeleş. Abia când Boris Verodin puse piciorul în pieptul lui, izbutiră să-i vâre căluşul în gură.

Luntraşul vru să se depărteze, căci prezenţa lui părea să fie nedorită, şi pe de altă parte se temea să nu fie întrebat cum ajunsese în boltă. O privire a ochilor frumoşi ai Agatei întări această bănuială.

Tânăra fată se apropie de el şi, în timp ca profesorul se retrăsese deoparte cu Barickin, îi şopti:

— Fereşte-te, căci acum cunoşti o taină despre care nimeni nu trebuia să bănuiască ceva. Retrage-te în odaia dumitale şi părăseşte cât mai grabnic această casă.

Barickin aţinti asupra fetei o privire ameninţătoare, în timp ce revoluţionarul se depărtă. Deşi era foarte tulburat, tânărul avu prezenţa de spirit să cerceteze broaştele uşilor, care păreau foarte complicate.

Ajungând sus, se opri înaintea odăii de lucru a doctorului Barickin şi bătu în uşă. După cum se aşteptase, nu primi niciun răspuns, astfel că intră în încăpere.

Apropiindu-se de birou, tânărul trase sertarele; într-unul din

acestea se aflau două revolvere. Boris cercetă încărcătorul unuia şi, încredinţându-se că era în regulă, vârî arma în buzunar, murmurând:

— Acum n-o să le fie tocmai uşor să mă înlăture din cale. N-am să părăsesc această casă, până ce nu voi afla ce taine se ascund aici.

Părăsi apoi încăperea şi se duse în odaia lui.

Peste vreo jumătate oră, cam pe la miezul nopţii, Barickin se opri înaintea uşii, trase cu urechea, apoi se depărtă.

— A vrut să se încredinţeze dacă dorm, îşi zise Boris. Desigur că mâine o să-şi facă iar apariţia, încercând să mă tragă de limbă.

197. Pe urmele ucigaşilor

Şi se întâmplă aşa cum prevăzuse tânărul revoluţionar. Tocmai se trezise din somn, când auzi bătăi în uşă. Era doctorul Barickin, care îi zâmbi prietenos, întinzându-i mâna.

— Ei, cum ai dormit după lupta de aseară? întrebă el.

— Foarte bine, domnule doctor… de altminteri nu prea sufăr de lipsă de somn.

Medicul tuşi uşor, părând că nu ştie cum să aducă vorba despre chestia care îi stătea la inimă.

— Era cât p-aci să se întâmple o mare nenorocire urmă el.

Boris Verodin dădu doar din cap.

— Dar cum ai ajuns în situaţia de a putea să ne vii în ajutor? întrebă Barickin.

Revoluţionarul îşi ticluise demult un răspuns, astfel că nu păru deloc încurcat.

— Foarte simplu, răspunse el. Tocmai voiam să mă culc, când auzii un zgomot ciudat. Era un fel de tropăit care se deosebea însă de acela al infirmierilor dumneavoastră. După aceea, zgomotul se depărtă. Cuprins de nelinişti, ieşii în coridor şi văzui pe unul din cei doi uriaşi. Inima îmi spunea că omul acesta pusese la cale ceva, astfel cu pornii în urma lui. Îl zării dispărând îndărătul unei uşi, străbătând un coridor şi aşa mai departe. Restul îl ştiţi… am venit tocmai la vreme ca să

vă pot fi de folos… Am rămas foarte mirat, văzând atâtea încăperi; nu mi-ar fi trecut niciodată prin minte că această casă e atât de mare.

Barickin ascultase cu luare-aminte. Privirile sale străpungătoare se aţintiră asupra lui Boris, ca şi cum ar fi vrut să-i citească în suflet dacă spusese adevărul.

— Da, casa e foarte mare, zise el, apoi. Are şi încăperi subterane. Spusesem lui Alexe să vină în laboratorul nostru din pivniţă. După cât se pare, a avut un acces de nebunie. Asta s-a mai întâmplat o dată, dar atunci am izbutit să-l liniştesc. Acum, însă, cred că orice încercare ar rămâne fără folos.

— Ciudaţi oameni şi flăcăii ăştia! zise Boris Verodin. Au mişcări atât de nefireşti, încât ai putea crede că sunt maşini cu chip de om.

Medicul izbucni într-un hohot de râs.

— Aşa ceva nu există! zise el. Purtarea celor doi arată foarte lămurit că sunt mărginiţi la minte. Le-am spus odată că trebuie să-mi îndeplinească poruncile, fără să se sinchisească de ceea ce se petrece în jurul lor. Sfatul acesta le-a intrat atât de bine în cap, încât se purtau ca două automate. Eu unul nu i-am împiedecat, astfel că au rămas aşa.

— Dar cine e bătrânul care era cât p-aci să fie ucis de nebun? întrebă revoluţionarul.

Barickin tresări, părând că nu se aşteptase la această întrebare. Totuşi, îşi reveni repede.

— E un chimist foarte priceput, care a scăpătat, rămânând fără adăpost. Sărmanul m-a rugat să-i dau voie să-şi facă cercetările ştiinţifice în laboratorul din pivniţă.

— Şi ce se aude cu uriaşul? cercetă Boris. Desigur că are câteva răni destul de grave? Sunteţi hotărâţi să-l internaţi într-un ospiciu?

— Da, în cazul că voi fi încredinţat că nu se mai poate însănătoşi. Până una-alta, trebuie să-i tămăduiesc rănile, care sunt destul de primejdioase.

Cu aceasta, convorbirea luă sfârşit. Barickin nu se mai îndoia defel că Boris Verodin intrase în subterană aşa cum

spusese, şi nu bănuia nimic din cele ce se petreceau acolo. Liniştit, medicul părăsi încăperea şi un zâmbet diabolic încolţi pe buzele sale, în timp ce se îndrepta spre birou.

— Mai aşteaptă câteva zile şi atunci ai să-ţi dai seama cât de prost ai fost, murmură el. Fireşte că bătrânul n-o să-şi dea încuviinţarea să te chinuiesc ca să-ţi smulg taina, dar ce-mi pasă mie de încuviinţarea lui? Poate că data viitoare izbutesc să aflu cele din urmă amănunte asupra descoperirii sale şi, atunci, nu mai am nevoie de el. În aceeaşi zi se va sfârşi cu viaţa profesorului Protoff! Numai eu voi cunoaşte secretul descoperirii, cu ajutorul căreia voi putea stăpâni lumea. Şi Agata? Idiotul acela n-a băgat de seamă că nevinovata lui copilă mi-e devotată numai fiindcă e sub înrâurirea puterii mele hipnotice. În realitate, mă urăşte. Şi ea trebuie să dispară, căci ştie sau bănuieşte prea mult.

Boris Verodin îşi frământa mintea în fel şi chip. La început, luase hotărârea să anunţe autorităţile, pentru ca Barickin să fie arestat. Nu ştiu însă, cum să înceapă. Şi, afară de asta, nu pătrunsese încă toate tainele pe care le ascundea această clădire. Aşadar, trebuia să mai aştepte.

După-amiază se întâlni în grădină cu Agata. Când îl văzu, ochii tinerei fete sclipiră de bucurie, iar chipul ei palid se îmbujoră. Ea îi cuprins mâna şi în timp ce-l privea ţintă, Boris simţi – cu oarecare strângere de inimă – că această copilă îl iubea.

— Îţi mulţumesc încă o dată, în numele tatălui meu, că ţi-ai primejduit viaţa pentru noi, zise Agata.

Apoi, privirile-i neliniştite se îndreptară spre partea din faţă a grădinii, unde se afla casa. Boris Verodin se aşeză pe bancă, lângă dânsa.

— Domnişoară Agata, începu el, cu glas blând, vrei să ai încredere în mine? Spune-mi ce se petrece în această casă! Destăinuieşte-mi totul şi-ţi voi ajuta, atât cât îmi va fi cu putinţă.

— Nu pot… nu mi-e îngăduit! murmură ea. Mărturisirea mea ar însemna pieirea tatălui meu. Dacă ar fi vorba de

soarta părintelui dumitale n-ai face la fel?

Tânărul rămase pe gânduri. O înţelegea prea bine. Nu, nu-i era îngăduit să vorbească!

— Nu vrei să fugi? Nu vrei să-ţi părăsişi tatăl? o întrebă.

— Nu! fu răspunsul scurt al fetei.

— Ascultă-mă! Cum am putea sta de vorbă mai multă vreme, fără să fim stingheriţi? o întrebă el, după un răstimp, cuprinzându-i mâna şi privind-o ţintă în ochi.

Agata se făcu roşie.

— Nu văd niciun mijloc… totuşi…

Se întrerupse şi scoase la iveală o cheie.

— Vezi colo portiţa aceea pe unde plec întotdeauna? întrebă ea, arătând spre partea din fund a grădinii.

— Da.

— Tata mai are o cheie, dar nu se foloseşte de ea. Aşadar n-o să bănuiască nimic dacă mi-aş însuşi-o, iar dumitale ţi-aş da-o pe asta. Seara, după ora zece, vino în grădină. Sări pe fereastră, aşa încât nimeni nu va bănui că ai părăsit încăperea, deoarece vei încuia uşa pe dinăuntru. După ce te vei strecura printre tufişuri, voi descuia portiţa şi vei da de o uşă pe care voi avea grijă să n-o încui. În subterană ştii cum să te descurci fiindcă abia ieri ai fost acolo. Odaia mea se află chiar lângă uşa principală. Ai să baţi încet, de trei ori la rând, şi voi şti că eşti dumneata.

Boris Verodin luă cheia şi clătină capul în semn de aprobare.

Deodată, Agata ciuli urechile, apoi sări în sus.

— Vine Ioan, şopti ea. Fereşte-te şi de el… nu e atât de fioros ca Alexe, totuşi e foarte devotat lui Barickin şi te-ar ucide fără milă, dacă acesta i-ar porunci.

Frumoasa copilă îi întinse repede ultimele ziare – pe care uitase să i le dea – apoi dispăru, în timp ce luntraşul se ascunse într-un tufiş.

Paşii cadenţaţi ai uriaşului răsunară pe alee. Merse până la bancă, se opri, apoi se întoarse spre partea încotro dispăruse Agata. Boris Verodin îl urmărea cu încordare.

După o clipă de şovăială, uriaşul porni înainte şi se opri în

faţa portiţei, pe care o deschise şi păşi mai departe.

Tânărul revoluţionar fu cuprins de îngrijorare. Nu cumva avea să se repete drama din noaptea trecută?

Însă Ioan se ivi din nou. Pe semne că se încredinţase că totul era în ordine. Agata, care îl însoţea, îi adresă câteva cuvinte, – pe care Boris nu le putu auzi din ascunzătoarea lui, – apoi tânăra închise portiţa în urma uriaşului, care porni mai departe, cu paşi grei. Boris Verodin, însă, i-o luă înainte şi ajunse în odaia sa, fără ca cineva să-l zărească.

Răsfoind unul din ziarele aduse de Agata – era ultima ediţie a oficiosului guvernului – Boris văzu un articol însemnat cu roşu pe margini, în care era vorba de groaznicele crime înfăptuite împotriva fruntaşilor revoluţionari şi agenţilor Cekei; se făgăduia o mare răsplată acelora care ar da amănunte asupra ucigaşilor.

Articolul se încheia amintindu-se de dispariţia misterioasă a profesorului Protoff, a cărui descoperire nu fusese adusă încă la cunoştinţa publicului. Nimeni nu ştia unde se află învăţatul şi se bănuia că descoperirea lui era întrucâtva în legătură cu misterioasele asasinate înfăptuite în ultimul timp.

Boris Verodin rămase pe gânduri. Izbutise, oare bătrânul profesor să smulgă puterea de viaţă a jertfelor sale şi, cu ajutorul ei, să creeze alţi oameni, supuşi unei singure voinţe? Sau cei doi învăţaţi nu erau decât nişte nebuni, care îşi închipuiau că au puterea Creatorului? Un singur lucru era neîndoielnic pentru tânărul revoluţionar: toate firele acestei afaceri treceau prin mâna doctorului Barickin.

Spre seară, Boris abia mai avu răbdare să aştepte ora hotărâtă pentru întâlnirea din subterană. La un moment dat îi veni gândul că s-ar putea să fie ademenit într-o cursă – dar zâmbi el însuşi de bănuiala lui, spunându-şi că Agata, ca şi tatăl ei, era o victimă a lui Barickin. Fireşte, bătrânul profesor consimţise să ia parte la nelegiuiri, sau, mai bine zis, era autorul lor material, totuşi, rămânea un apostol al ştiinţei, supus cu totul înrâuririi colaboratorului său.

Când se făcu ceasul zece, Boris Verodin sări pe fereastră în curte, unde se ghemui într-un tufiş, trăgând cu urechea în

jurul său. La un moment dat, i se păru că perdeaua de la fereastra încăperii lui Ioan se mişcase şi o umbră apăruse îndărătul ei. Privind mai cu luare-aminte, nu zări însă nimic suspect.

Furişându-se prin grădină, ajunse la portiţă, pe care o descuie. După ce coborî câteva trepte, se văzu în boltă. De o parte era odaia de lucru a profesorului, iar alături de aceasta, misteriosul laborator. Boris merse înainte şi ajunse la uşa despre care îi vorbise Agata, şi unde bătu de trei ori la rând.

Un glas slab îi răspunse, şi atunci deschise uşa, dar în clipa următoare tresări speriat, căci alături de frumoasa fată, se afla un bărbat, cam îşi aţinti privirile asupra lui.

198. Geniu şi nebunie

Boris Verodin rămase o clipă nemişcat, şi gândul că fusese trădat îi fulgeră prin minte. Apoi, însă, recunoscu pe bărbatul care păşi spre el; era bătrânul profesor, tatăl Agatei.

— Bine ai venit, domnule! zise acesta, prietenos. Ştiu ce-ţi datorăm, eu şi fiica mea… ştiu că ne-ai salvat viaţa… Îţi mulţumesc încă o dată, din toată inima!

Revoluţionarul vru să spună ceva, însă profesorul Protoff îi curmă vorba:

— Ştiu ce vrei să-mi zici. Nu-ţi fac mustrări că ai pătruns aici în timpul nopţii, căci fiica mea mi-a povestit totul… N-ai alt mijloc să-i vorbeşti, fără să afle Barickin.

Un oftat adânc ieşi din pieptul bătrânului.

— Am spus tatălui meu ce om nobil eşti! zise Agata.

— Cred că preţuieşti prea mult însuşirile mele, domnişoară! răspunse Boris, cu modestie.

— Nu, nu, e aşa cum spun eu, se încăpăţână fata.

— Ia loc, domnule Verodin! interveni profesorul, aşezându-se şi el.

— Cum… Îmi cunoşti numele? făcu revoluţionarul.

— Ba ştiu şi mai mult… Barickin bănuia că o mare taină era legată de persoana dumitale. În cele din urmă a izbutit să afle cine eşti, iar din ziare ştia despre dispariţia unor lăzi cu aur.

Lăcomia s-a trezit în el şi cu ajutorul dumitale, vrea să pună mâna pe comoară, căci e încredinţat că dumneata eşti hoţul. Nu-i vine să creadă că există şi oameni dezinteresaţi, care vor să-şi slujească patria, căci el însuşi e un om lacom şi hrăpăreţ.

— Se înşală amarnic, domnule profesor, răspunse Boris. Am evadat din temniţă, fiindcă vreau să descopăr aurul furat. Nu ştiu cine o hoţul, dar inima îmi spune că voi izbuti să-i dau de urmă.

— Nu, nu trebuie să te aperi, ştiu că eşti un om cinstit, zise bătrânul.

— Dar cum vrea Barickin să pună mâna pe comoară, cu ajutorul meu?

Profesorul aruncă o privire spre fiica lui.

— Vrea să… te supună la tortură, ca să-i destăinui unde se află aurul, şopti el, apoi.

— Ticălosul! Lasă-l să încerce, sunt înarmat! strigă tânărul, scoţând la iveală revolverul.

— Aşa îmi placi, tinere! încuviinţă Protoff. Numai că arma asta n-o să-ţi fie de prea mult folos, căci aici în casă avem mijloace de tortură pe care nu le cunoaşte nimeni şi care ar putea să vină de hac celui mai voinic şi curajos om. Însoţeşte-mă, vreau să vorbesc cu dumneata între patru ochi. Fiica mea nu trebuie să audă totul, căci nervii ei sunt şi aşa destul de zdruncinaţi.

Boris Verodin întinse tinerei fete mâna; ea îl privi cu duioşie, apoi, înainte ca el să şi-o fi retras, se plecă şi i-o sărută. Profesorul, care ajunsese în prag, nu văzuse nimic.

Cei doi bărbaţi păşiră tăcuţi spre odaia de lucru a bătrânului. După ce intrară în încăpere, Protoff oferi tânărului o ţigară, pe care acesta o aprinse.

— Trebuia să-ţi vorbesc, începu savantul, de aceea te-am aşteptat în odaia fiicei mele… Simt că nu mai am mult de trăit… Nebunia îmi dă târcoale… da, încearcă să-şi înfigă ghearele în creierul meu, căci sunt un asasin… un om care a adus nenorocire multora…

Se întrerupse şi scoase din buzunar o batistă, cu care îşi şterse fruntea de năduşeală.

— Nu vorbiţi astfel, domnule profesor! încercă Boris să-l liniştească. Nimeni dintre noi nu e fără de prihană.

— Nu, nu, domnule Verodin! urmă bătrânul. Ştiu, vrei să mă mângâi, dar nu sunt vrednic de mângâierea dumitale. Te rog, nu mă întrerupe şi lasă-mă să-ţi spun totul până la capăt... Sunt un chirurg vestit, un om de ştiinţă, care a avut multe izbânzi... Înainte vreme, am fost medicul Ţarului şi al multor oameni de seamă... Mi se atribuiau puteri supranaturale; eu, însă, m-am folosit întotdeauna numai de mijloace ştiinţifice. Înainte cu mulţi ani, după cercetări îndelungate, avui un mare succes: izbutii să transform în aşa fel protoplasma – elementul de căpetenie al vieţii – încât s-o pot însufleţi oricând. Îmi lipseau doar dovezile că muribunzii pot fi readuşi la viaţă, devenind oameni vânjoşi, cu ajutorul acestei protoplasme. Dar şi aceasta îmi izbuti. Încercarea o făcui pe front, cu un soldat grav rănit, pe care îl transformai într-un om plin de vigoare, folosindu-mă de protoplasma, luată de la un condamnat la moarte. Aceasta avea să fie cea dintâi şi cea din urmă experienţă, căci – îţi mărturisesc făţiş – începuse să-mi fie groază de ştiinţa şi arta mea. Băgai de seamă că protoplasma are proprietatea că păstrează însuşirile aceluia de la care provine. Aşadar, dacă e scoasă de la un om de ştiinţă, celălalt va fi şi el un om de ştiinţă. Acum trei ani făcui cunoştinţă cu doctorul Barickin, care deveni asistentul meu. În timp ce îmi urmam, în taină, cercetările cu privire la descoperirea mea, Barickin îmi fură o mare parte din însemnările făcute şi în curând ajunse să cunoască secretul. Prinzând de veste, i-am cerut socoteală şi ticălosul mi-a mărturisit totul. Credea, într-adevăr, că ştia şi el taina, dar nu era aşa, căci nu izbutise să afle un amănunt hotărâtor. Fără acesta nu va putea niciodată să se folosească de protoplasmă, spre a reda viaţa cuiva. De atunci, Barickin deveni geniul meu rău, încercând să mă înduplece la fel de fel de nelegiuiri, pentru a scoate cât mai mult câştig din descoperirea mea. „Am putea să ajungem oamenii cei mai bogaţi din lume” – îmi spunea el. „N-avem decât să plecăm în America, unde să injectăm bătrânilor prinţi ai dolarului

protoplasma luată de la oameni tineri şi vânjoşi. În chipul acesta, ei ar izbuti să ajungă la o vârstă pe care n-a avut-o încă niciun muritor.” Eu, însă, nici n-am vrut să aud de această propunere. Într-o bună zi, Barickin veni cu alta, care avea şi o latură ideală. Era la vreo trei luni după ce noua învăţătură prinsese rădăcini în Rusia şi revoluţionarii ameninţau să pună mâna pe frâiele Statului. Asistentul meu mă duse la întrunirea unei organizaţii care avea drept scop nimicirea noului partid. Oratorii zugrăviră programul lor, şi mie mi se făcu părul măciucă. În acelaşi timp, însă, îmi dădui seama că Barickin destăinuise o parte din descoperirea mea. La sfârşit mi se ceru să scot protoplasma din oamenii care îmi vor fi aduşi – şi care trebuiau să facă parte dintre fruntaşii revoluţionari – iar mai târziu s-o injectez altora, cu ajutorul cărora urma să se pornească mişcarea contra-revoluţionară. Fireşte că am refuzat. Par Barickin îmi vorbi în aşa fel încât mă lăsai înduplecat şi le făgăduii ajutorul meu… Cea dintâi jertfă căzu şi încercarea izbuti de minune. Ioan are protoplasma unui fruntaş revoluţionar; am distrus, însă, spiritul, astfel că nu i-a rămas decât forţa trupească. El deveni unealta doctorului Barickin, care, folosindu-se de puterea lui hipnotică, face cu el ca vrea. Printr-o întâmplare, ajunserăm în stăpânirea unei gorile din Grădina zoologică. Aceasta urma să fie ucisă din pricina cruzimii ei, căci sugrumase doi paznici. Din protoplasma gorilei se născu Alexe, asupra căruia nu mai trebuie să-ţi dau lămuriri. Şi el deveni unealta lui Barickin, dar deşi adeseori ieşea la iveală sălbăticia fiarei, medicul refuza să-l ucidă, susţinând că va avea nevoie de dânsul. Aceşti doi oameni sunt singurii care au fost supuşi experienţelor mele. Protoplasma celorlalte victime – sunt peste patruzeci la număr – am conservat-o, căci poate fi păstrată ani de-a rândul, fără să-şi piardă însuşirile. Avem oamenii noştri în mai toate oraşele mari din cuprinsul ţării. Adeseori plecam cu Barickin, sau chiar singur, pentru a scoate protoplasma nenorociţilor prinşi în alte părţi… Acum cunoşti taina mea şi a doctorului Barickin… El, însă, a fost cuprins de beţia de sânge şi vrea să ucidă mereu… Cu ajutorul uneltelor sale, Ioan şi

Alexe, îi vine foarte uşor să-şi răpească victimele, căci niciun om nu e în stare să se împotrivească celor doi uriaşi. După cât se pare, iar a pus ochii pe un nenorocit, şi abia ieri am scos protoplasma unuia.

Profesorul îşi duse mâinile la frunte.

— Mă înăbuş, domnule Verodin, da, simt că nu mai pot trăi! gemu el. Mintea mi se întunecă… aud pretutindeni ţipetele victimelor mele. Chinurile descrise în „Infernul” lui Dante sunt, în comparaţie cu mustrările mele de cuget, întocmai ca un lac liniştit faţă de o mare bântuită de furtună. Mă înţelegi, domnule Verodin?

— Da, vă înţeleg…

— Îmi simt sfârşitul apropiindu-se… nervii mei nu mai pot rezista… Trebuie să-mi iau viaţa, altminteri într-o bună zi toţi acei care locuiesc în această casă vor pieri din pricina mea… Aşadar, fugi cât mai curând, Boris Verodin! Şi dumneata trebuia să mori pentru ca să-ţi luăm protoplasma – aşa hotărâse Barickin. S-a răzgândit, însă, când a aflat despre dispariţia comorii. Judecă oamenii după el şi-i socoate pe toţi la fel de lacomi şi ticăloşi. De aceea bănuieşte că ştii, unde se găseşte comoara şi, după ce îţi va smulge taina ei, te va ucide. Fugi cât mai curând, domnule Verodin! Te implor, nu mai aştepta, căci peste puţin timp va fi prea târziu… Mă voi distruge atât pe mine cât şi pe Barickin, vom lua cu noi în mormânt taina descoperirii mele. Niciun om nu trebuie să afle cum poate fi folosită protoplasma, nimeni nu trebuie să dea de aparatele noastre… Nimeni, auzi Boris Verodin? Am o mică avere, în bancnote americane şi englezeşti, care va fi zestrea Agatei… Fiica mea te iubeşte mai presus de orice şi te va urma oriunde. Plecaţi în străinătate… acolo veţi trăi fericiţi. Dar nu-mi părăsi copila, căci atunci ar fi pierdută!

Cuvintele din urmă fuseseră spuse cu glas implorator.

— Făgăduieşte-mi că o vei ocroti şi o vei face fericită! stărui bietul părinte. Ah, nu vrei? Mă dispreţuieşti? Dispreţuieşti şi pe copila unui asasin, cu toate că ea e nevinovată? O, nenorocitul de mine!… Aşadar, mi-am ucis şi fiica.

Bătrânul îşi ascunse faţa în mâini şi izbucni într-un plâns

deznădăjduit.

Boris Verodin rămăsese tăcut. Nenorocirea acestui om, grija pentru copila sa, îl înduioşau adânc. Dar putea el să-i vină în ajutor?

— Nu vrei? repetă Protoff, cu glas răguşit. Atunci, vei fi şi dumneata vinovat de moartea fiicei mele… Fugi, fugi, căci peste un ceas toată casa va sări în aer… În locul ei nu va mai rămâne decât o groapă fără fund şi sfărâmăturile descoperirii mele vor fi împrăştiate pretutindeni.

— Ţi-ai pierdut minţile! zise Boris Verodin.

— Nu mă face să mi le pierd înainte de vreme! se rugă profesorul. Dumneata eşti vinovat, dacă îmi voi ucide copila, căci nu pot s-o las singură pe lume, fără nicio ocrotire.

Revoluţionarul rămase câtva timp pe gânduri.

— Bine, zise el. Apoi, cu hotărâre: Nu vreau să port vina morţii copilei dumitale. Îţi făgăduiesc că voi fi ocrotitorul Agatei şi, atâta vreme cât va dori ea, n-am s-o părăsesc!

Lacrimi de bucurie se iviră în ochii bătrânului, care strânse cu căldură mâinile lui Boris, bâiguind cuvinte de mulţumire.

— Acum, însă, trebuie să mă depărtez, căci s-ar putea ca Barickin să mă surprindă aici, zise tânărul.

— Nu, asta e cu neputinţă, căci am instalat o sonerie electrică, şi aceasta îmi dă de veste apropierea oricui. Îndată ce s-ar deschide prima uşă, ar răsuna aici alarma şi, până la venirea lui, dumneata ai fi dispărut demult.

— Dar ce se aude cu Alexe? întrebă, tânărul.

Chipul savantului se posomorî.

— Urmează-mă! zise el. Îl poţi vedea… Am fost la el de nenumărate ori ca să-i cercetez legăturile. Individul ăsta e în stare de orice…

Cei doi bărbaţi părăsiră odaia de lucru a profesorului şi intrară în laborator, unde Alexe zăcea într-un colţ, pe nişte pături, părând că doarme.

Când Boris se apropia de el, uriaşul deschise ochii care scânteiau de furie. În acea clipă, avea întocmai chipul unei gorile.

Bătrânul profesor se opri înaintea unui mâner plumbuit,

fixat de perete.

— Vezi mânerul ăsta? se adresă el revoluţionarului. O singură smucitură spre dreapta şi toţi acei care se află în această casă sunt pierduţi, dacă nu izbutesc să fugă în cel mult un sfert de ceas.

Boris Verodin se cutremură.

— Dar de ce toate astea… de ce atâtea instalaţii blestemate? întrebă el.

— Aşa voia Barickin. Lumea nu trebuie să afle ce s-a petrecut aici. Dacă poliţia – sau Ceka – pătrunde în casă, noi ne putem salva printr-un drum tăinuit, dar ceilalţi sunt sortiţi pieirii.

— E înfiorător! murmură tânărul.

— Eu, însă, vreau să-i zădărnicesc planul, urmă Protoff. Numai Barickin, eu şi cei doi uriaşi vom muri. Ceilalţi trebuie ocrotiţi împotriva unor ticăloşi de teapa mea şi a lui Barickin… El nu va afla nimic despre lovitura pe care o pun la cale şi care va cădea ca un trăsnet asupra lui… Da, se va pomeni pe neaşteptate făcând o călătorie în aer, împreună cu casa.

Şi, în timp ce bătrânul izbucni într-un râs drăcesc, Boris îşi aţinti privirile spre mânerul plumbuit.

— Iar acum, vei vedea protoplasma, dragul meu, zise, deodată, profesorul.

Se apropie de un raft, luă unul din misterioasele borcane şi-l aşeză pe o masă de marmură. Capacul şi cercurile de metal care înconjurau vasul, fură puse în legătură cu nişte sârme, apoi se auzi duduitul unui motor. În timp ce pasta din cuprinsul borcanului începu să fiarbă, în timp ce firele electrice căpătară diferite culori, profesorul scoase capacul vasului, al cărui conţinut îl turnă pe placa de marmură.

Boris Verodin nu-şi credea ochilor. Pasta, buretoasă şi cleioasă, începu să tremure, să se ridice, ca şi cum ar fi fost în clocot. Apoi, mijlocul ei se înălţă şi luă forma deşi mică şi nelămurită, a unei făpturi omeneşti.

Tânărul revoluţionar se dădu îndărăt, cuprins de groază. Nu voise să dea crezare spuselor profesorului, dar acum, avea dovada că acesta nu minţise. Oamenii fuseseră ucişi şi, cu

toate astea, mai trăiau în vase de sticlă ermetic închise.

— Plec, murmură el, privind cu teamă spre protoplasmă.

Protoff arătă spre unul din rafturi.

— Totul va fi nimicit, totul! zise el, cu glas solemn. Du-te cu bine... şi fereşte-te de Barickin şi uneltele sale.

Boris părăsi încăperea abia ţinându-se pe picioare. Răsuflă uşurat când se văzu iarăşi în grădină. Totul i se părea un vis... dar un vis înfiorător.

În cele din urmă, ajunse nevătămat în odaia sa.

199. O inimă sfărâmată

În timp ce se depărtă, împreună cu Iesta, de clădirea tribunalului, Nataşa află tot ce se întâmplase soţului ei.

O piatră i se luă de pe inimă. Soarta ei n-o îngrijorase atât cât cea a lui Boris. Prin câte nu trecuse ea în vremea asta! Şi dânsul?

Prinţesa oftă din adânc. Îşi va găsi el cândva liniştea? Se va lăsa întotdeauna copleşit de firea lui pătimaşă, de dragostea pentru poporul său? Deodată se gândi la Sonia, despre care vorbi cu însoţitorul ei.

— E o femeie care priveşte numai înainte, zise Iesta. Nu se dă înapoi de la nimic, atunci când e vorba de înfăptuirea dorinţelor, şi planurilor ei. A devenit o criminală, pentru că şi-a pus în minte să câştige inima lui Boris.

— Poate că ea i se potrivea mai bine, şopti Nataşa. E curajoasă, hotărâtă... şi era frumoasă.

— Nu, Sonia Petrovici nu era o femeie potrivită pentru Boris Verodin... Chiar dacă el nu te-ar fi cunoscut pe dumneata, Sonia tot n-ar fi izbutit să-l încătuşeze de dânsa.

— Iesta, ştii unde se află Boris? întrebă prinţesa deodată.

— N-aş putea să-ţi spun precis. Ştiu doar, ca şi prietenii noştri, că se află în Cronstadt. Guvernul sau mai bine zis organele Cekei, îl caută cu înfrigurare. Dar nu vor izbuti să-i dea de urmă, cercetările lor vor rămâne zadarnice.

— Ah, dacă ar fi aşa cum spui dumneata! murmură Nataşa. Ştii, doar, cât de îndrăzneţ e!

— Da, e adevărat! încuviinţă tânărul prinţ.

— Tocmai de aceea, şi fiindcă era de presupus că va încerca să te elibereze, nu i-am destăinuit că ai fost arestată în Siberia şi trimisă aici spre a fi judecată. Dacă ar fi ştiut asta, nici n-ar mai fi vrut să audă de planurile noastre şi n-ar fi părăsit Rusia cu niciun chip.

— Acum, însă, o va părăsi? întrebă ea cu teamă.

— Da, cel puţin aşa nădăjduim, răspunse Iesta. De altminteri, n-are cum să afle ceva despre dumneata, căci nu primeşte niciun fel de ziar. Ocrotitoarea dumitale va purta, de grijă să te întâlneşti cu el în străinătate. Poate că va încuviinţa chiar să părăsiţi Rusia împreună.

Ochii prinţesei luciră de bucurie.

— O, ar fi minunat, Iesta, să pot pleca împreună cu el, murmură ea.

Tânărul zâmbi îndurerat.

— Dar de ce nu pleci şi dumneata din Rusia? întrebă prinţesa după un răstimp.

— Eu?... Nu, n-am dreptul să părăsesc ţara, căci e nevoie de mine aici. Crede-mă, Nataşa, şi soţul dumitale va tânji de dorul patriei... va avea veşnic înaintea ochilor săi apele Volgăi, de-a lungul căreia a tras corăbiile grele, alături de tovarăşii lui.

— Da, aşa suntem noi, oamenii... Deşi a avut o soartă crudă, deşi a avut atâta de suferit pe pământul acestei ţari, totuşi, nu va uita niciodată că s-a născut aici, că e rus şi, mai ales, revoluţionar... Nu ştiu, zău, cum o să poată trăi în străinătate!

Nataşa suspină. Aceleaşi gânduri o frământaseră şi pe ea.

— Dragostea mea îl va face să-şi uite patria, zise ea.

— Îţi doresc din toată inima să-ţi vezi visul împlinit! răspunse tânărul, mişcat. Cine crede cu atâta tărie în puterea dragostei, trebuie să izbândească în viaţă.

În cele din urmă ajunseră înaintea căsuţei unde locuise Boris în ultimul timp. Spre uimirea Nataşei, grădina era îngrijită şi plină de flori, căci era miezul verii. Din iarnă şi până acum se petrecuseră multe întâmplări – unele îmbucurătoare,

altele triste. Cea mai tristă dintre toate era, fără îndoială, asasinarea mişelească a împăratului şi a familiei sale. Când se gândea la sfârşitul lor tragic, ochii Nataşei se umpleau de lacrimi, iar inima i se strângea de durere.

Un glas cunoscut o făcu să tresară din visarea ei. Sus la fereastră se afla Saşa, bătrâna cameristă.

Peste câteva clipe Nataşa era în braţele ei plângând de bucurie.

— Inimioara mea, porumbiţa mea, într-adevăr te-ai înapoiat? murmura bătrâna. Nu te-au condamnat după cum aveau de gând? Revoluţionarii ăştia sunt nişte ticăloşi, nişte…

Privirile i se opriră asupra lui Iesta, care zise zâmbind.

— Spune, Saşa, spune ce ai pe inimă, căci doar nu te gândeşti la mine vorbind astfel.

— Dumneata eşti singurul care mai are bun ceva, răspunse bătrâna. Toţi ceilalţi sunt oameni fără suflet.

— Şi Boris? glumi prinţul.

— Ei, despre el nici nu se poate vorbi, Boris este un om deosebit. Cum a ajuns Boris printre revoluţionari, nu pot pricepe nici acum.

— Ciudat, prietenul meu îmi spunea că mătuşa lui făcea legătura între el şi revoluţionari şi că lupta şi dânsa pentru libertatea poporului.

— Da, e adevărat, dar asta a fost cu vreme în urmă. Ia gândeşte-te ce au făcut revoluţionarii între timp. Nu, astăzi nu mai sunt de partea lor, căci au dat foc castelului, mi-au ucis stăpânul… ba, au vrut chiar s-o ucidă şi pe scumpa mea prinţesă. Acum sunt oameni de nesuferit.

— Ei, Saşa, nu fi atât de arţăgoasă, interveni prinţesa, zâmbind.

— Bătrâna are dreptate, se auzi în aceeaşi clipă glasul plăcut al unei femei, care se ivi în încăpere, îmbrăcată toată în negru. Revoluţionarii sunt oameni răi… asta o văd chiar după mine. Greşelile mele trebuiesc aspru pedepsite… merită moartea cu vârf şi îndesat.

— Sonia, dumneata? exclamă Nataşa, îndreptându-se, cu mâinile întinse, spre nenorocita femeie.

Aceasta îşi acoperise faţa în aşa fel că nu i se mai vedeau decât ochii şi fruntea lată. Privirile ei îşi pierduseră strălucirea plină de patimă.

— A rămas lângă mine, căci unde s-ar fi putut îndrepta? zise bătrâna cameristă, vrând parcă să se scuze. Ea a ticluit toate planurile îndrăzneţe care trebuiau să ducă la eliberarea ta, Nataşa. Dacă ai fi fost condamnată, tot Palatul de Justiţie sărea în aer.

Prinţesa cuprinse din nou mâna Soniei.

— Îţi mulţumesc din toată inima, draga mea! zise ea, adânc mişcată. Mă bucur că-ţi pot oferi adăpost în casa mea, unde poţi rămâne cât vei voi. Primeşti?

— Da, voi rămâne până la înapoierea lui Boris Verodin, răspunse cealaltă, cu privirile plecate în pământ.

Nataşa se întoarse, căci nu mai avea ce să spună nenorocitei femei. Frumuseţea ei fusese distrusă, iar ea însăşi condamnată la moarte. Ce plăcere i-ar mai fi putut oferi viaţa?

Sonia păru să-i ghicească gândurile. În ochii ei mari, negri, se ivi iarăşi sclipirea de odinioară. Da, exista ceva care o însufleţea: dorul de răzbunare împotriva lui Potcikev. Numai el era vinovat de trădarea ei; tot el era şi ucigaşul lui Narickin. Din pricina acestui ticălos era ea acum silită să fugă de lume, să se ascundă de lumină.

Prinţul fusese condamnat la moarte, călăii Cekei îl aşteptau – dar va fi executat, oare? Era doar, viclean ca o vulpe.

Atâta vreme cât mai răsufla încă, Sonia nu credea în sfârşitul lui, răzbunarea ei nu era împlinită. Abia când avea să afle din ziare că Potcikev îşi luase pedeapsa pentru fărădelegile sale, îşi va găsi ea liniştea.

Nataşa mâncă ceva, ca să mai prindă puteri. Apoi Iesta o luă deoparte, zicându-i:

— Frumoasa doamnă din casa prezicătoarei vrea să-ţi vorbească. Ea a pus la cale evadarea lui Boris, astfel că recunoştinţa dumitale trebuie să se îndrepte în primul rând spre dânsa. Tot ea a purtat de grijă să fie transportat în casa unui medic din Cronstadt, unde să i se vindece rana.

Servitorul ei, un oarecare Petroneff, care îi este foarte devotat, s-a înapoiat de curând din Cronstadt. Peste puţin timp, Boris va fi restabilit cu totul, astfel că va putea pleca – sau, mai bine zis, fugi – în străinătate.

— O cunosc pe doamna de care mi-ai vorbit, răspunse prinţesa. Dar despre Virubova ştii ceva?… Ah, iartă-mă, Iesta, uitasem că eşti, revoluţionar…

Tânărul prinţ rămase tăcut.

După ce se îmbrăcă, Nataşa porni spre locuinţa Denisei Barobleur, însoţită de Iesta.

Cei doi fură întâmpinaţi de misterioasa contesă, care o îmbrăţişă pe Nataşa, cu multă căldură. La început, aceasta păru foarte încurcată; apoi, însă, se simţi bine alături de această femeie.

— Petroneff s-a înapoiat astăzi din Cronstadt. A stat multă vreme acolo, izbutind chiar să se pună în legătură cu căpitanul unui vapor suedez. Într-una din zilele următoare vei porni şi dumneata spre Cronstadt, cu un iaht ancorat în port şi al cărui comandant îmi e foarte credincios. Acolo te vei întâlni cu Boris Verodin şi, în timpul nopţii „Flamingo” – aşa se numeşte iahtul – vă va transporta pe bordul vasului suedez, cu care veţi pleca spre Londra.

Nataşa rămase ca vrăjită. Era vis sau realitate? De ce se interesa contesa cu atâta grijă de soarta ei şi a lui Boris? Cine era această femeie nobilă?

Dar bucuria ce o copleşise nu-i dădu răgaz să stea multă vreme pe gânduri. Plină de fericire, Nataşa sărută mâinile binefăcătoarei lor şi îngână cuvinte de recunoştinţă.

— Dumneata, Petroneff, te vei duce încă astă-seară în port şi vei vorbi cu căpitanul Findley, se adresă contesa, devotatului ei.

Dar nicio bucurie nu e de lungă durată. Nataşa se hotărâse de câteva ori să pună o întrebare care îi stătea pe inimă – însă nu se încumetase. Totuşi, trebuia să vorbească.

— Unde e… Irina? murmură ea, în cele din urmă. N-a dat încă niciun semn de viaţă?

Iesta tresări şi scoase un suspin uşor. Soarta nevinovatei

copile, pe care o iubea cu atâta patimă, îl îngrijora de multă vreme.

Unde se afla oare? Poate că nici nu mai era în viaţă şi trupul ei zăcea în pământul rece?

Nataşa îşi aţinti privirile asupra lui, ceea ce îl făcu să se stăpânească – totuşi, o tristele adâncă era întipărită în ochii tânărului prinţ.

— N-am izbutit să dau de urma ei, răspunse el. Poate că nici nu mai trăieşte…

— Iesta, îţi dai seama ce spui? strigă prinţesa. Irina, moartă? Nu, nu-mi vine să cred una ca asta… Inima îmi spune că sărmana fată mai trăieşte.

— Să dea Dumnezeu să fie aşa! murmură Iesta.

Nataşa ştia de multă vreme că prinţul era îndrăgostit de Irina şi dispariţia ei îl îndurerase nespus.

— Mi se pare că doamna Virubova vrea să-ţi vorbească, prinţesă, interveni misterioasa femeie, făcând un semn lui Petroneff.

Inima Nataşei începu să zvâcnească cu putere. Se temea de această întâlnire, căci bănuia că moartea familiei imperiale fusese o lovitură năprasnică pentru Virubova.

Totuşi, se duse la nenorocita femeie, pe care o găsi îmbrăcată în negru. Fosta favorită a Ţarinei îmbătrânise mult şi nenumărate zbârcituri se iviseră pe chipul ei.

Câtva timp plânse în tăcere la pieptul Nataşei, apoi izbuti să îngâne:

— Sărmană copilă, cât ai trebuit să înduri!

— În orice caz, mult mai puţin ca Ţarina şi ai ei…

Mâhnirea, care sfâşia inima Virubovei, izbucni din nou, ca un vulcan care clocoteşte de multă vreme. Biata femeie îşi împreună mâinile, plânse, scoase ţipete deznădăjduite, până ce, istovită, se prăbuşi în pat.

— Ah, nu mai pot să îndur atâta! strigă ea. Simt că mă topesc de dorul ei… al împărătesei mele…

Dar toate vaietele, tot zbuciumul ei sufletesc, toată deznădejdea ei nu foloseau la nimic… Cei morţi nu mai puteau fi readuşi la viaţă.

În zare începu să sclipească o rază de nădejde. Dacă, cel puţin, aceste jertfe n-ar fi fost zadarnice, dacă marele popor s-ar fi trezit din nou la viaţă, întocmai ca pasărea legendară, care renaşte din propria ei cenuşă!…

Nataşa părăsi încăperea, adânc înduioşată da nenorocirea fostei favorite, care n-avea să-şi mai găsească liniştea niciodată.

200. Nenorocirea lui Ilino

Ilino, preşedintele Comitetului Central, încercă să-l iscodească pe Domburov, judele-instructor, căruia îi fusese încredinţat „cazul” Boris Verodin.

În timp ce Ilino era convins că tânărul spusese adevărul, adică nu ştia unde se află comoara, celălalt nu se mai îndoia de vinovăţia acuzatului.

— Nu te înţeleg defel, tovarăşe Ilino! zise magistratul, supărat. Cum te poţi îndoi de vinovăţia lui Verodin, atâta vreme cât lucrul e foarte lămurit? Fireşte, cred că a fost bolnav, că a zăcut în coliba cărbunarului… ba chiar că a şi fost îngrijit acolo. Cei care i-au dat adăpost, însă, au primit o parte din aurul furat, pentru ca să poată şterge putina. Unde sunt ei? Nimeni nu e în stare să ne dea vreo lămurire. Şi, afară de asta, unde a dispărut călugăriţa, care a dat îngrijire rănitului? Unde e Sonia Petrovici, care a fost împreună cu el în mănăstirea incendiată? Niciunul din toţi aceştia nu poate fi găsit. Dacă fosta noastră tovarăşă mai e în viaţă, atunci desigur că ca a dat banii trebuincioşi pentru evadarea lui. Altminteri nu se poate. Dacă nu mai trăieşte, atunci a fost ajutat de alţii, care s-au înfruptat şi ei din aurul furat. Nu, asta nu mi-o poţi scoale din cap. Boris Verodin e tipul criminalului îndrăzneţ, care nu se mulţumeşte cu puţin. Totul sau nimic! – asta e lozinca lui.

Ilino zâmbi cu tristeţe.

— Priveşti lucrurile numai dintr-o parte, tovarăşe Domburov! zise el. Ia gândeşte-te la trecutul lui Boris Verodin, care stă înaintea noastră ca o carte deschisă. Câte n-a îndurat

el! Cu câtă ardoare a luptat pentru noi, după suferinţele din Siberia! Toată viaţa lui de până acum n-a fost decât o veşnică luptă împotriva fostului regim.

— Şi cu toate astea, a evadat din închisoare, a fugit de judecată! stărui Domburov, cu încăpăţânare.

— Cu dumneata nu poate s-o scoată nimeni la capăt! făcu Ilino, scos din fire.

— La urma urmei, ce pofteşti de la mine, tovarăşe Ilino? zise judecătorul, oprindu-se în faţa celuilalt, după ce se plimbase agitat prin încăpere.

— Mai întâi voiam să ştiu care e părerea dumitale; iar apoi să-ţi fac o propunere.

— Ce fel de propunere?

— În împrejurările de faţă, însă, n-are niciun rost să ţi-o fac!

— Totuşi, vorbeşte.

— Voiam să-ţi propun să-i dai asigurarea că nu i se va întâmpla nimic, dacă se va înfăţişa înaintea noastră şi va lua în mână cercetările pentru descoperirea hoţului. Am în el atâta încredere, încât nu mi-e teamă să afirm că va duce lucrurile la bun sfârşit.

Ilino se aşteptase ca judecătorul să izbucnească într-un râs batjocoritor, dar acesta rămase liniştit şi răspunse:

— Despre asta ar putea fi vorba numai dacă aş fi încredinţat de nevinovăţia lui Boris Verodin. Cum, însă, sunt convins de contrariul, nu mai are niciun rost să ne pierdem vremea cu această chestiune.

— Păcat, făcu Ilino, compătimitor. Dacă mi-ai fi primit propunerea, sunt sigur că am fi înregistrat un mare succes.

— Ascultă-mă, nu există decât un singur mijloc, urmă Domburov, îngândurat.

— Şi anume?

— Dacă Boris Verodin şi Sonia Petrovici sunt nevinovaţi, atunci voi căuta pe făptaş în persoana prinţului Potcikev.

Preşedintele Comitetului Central ciuli urechile.

— Nu m-aş mira să fie el hoţul, căci omul ăsta e în stare de orice nelegiuire, încuviinţă Ilino.

— De aceea trebuie să amânăm executarea lui, urmă

Domburov.

— Însă nu trebuie să bage de seamă nimic, căci altminteri ar susţine că ştie unde se află comoara, numai pentru a câştiga timp.

— Hm, ar trebui să ne folosim de vreun vicleşug! murmură judele-instructor.

— Da, vezi de ticluieşte ceva împotriva lui. Se poate foarte bine ca Potcikev să ştie mai mult decât vrea să spună. La urma urmei, el a fost singurul care a putut să ne arate câteva din monezile ce se aflau în lăzile furate.

— Bine, am să chibzuiesc cu luare-aminte, încheie magistratul, întinzând mâna lui Ilino. Dacă ajung la vreun rezultat sau iau vreo hotărâre, am să-ţi dau de veste la timp. Până una alta, însă, Potcikev trebuie să rămână încredinţat că sentinţa va fi dusa la îndeplinire peste puţin timp.

După plecarea judecătorului, Ilino rămase iarăşi pe gânduri.

— Cu toate acestea, Boris Verodin nu e un hoţ! strigă el, deodată, izbind cu pumnul în masă. Ba, dimpotrivă, sunt încredinţat că e cel mai cinstit dintre tovarăşii mei. Dacă s-ar întâmpla să mai am vreodată de-a face cu el, nu voi şovăi nicio clipă să-i acord toată încrederea mea.

În aceeaşi seară, Ilino citi în ziare relatarea procesului prinţesei Nataşa de Gogineff, sau, mai bine zis, Nataşa Verodin.

— Dacă i se dă drumul, atunci va fi uşor să descoperim ascunzătoarea lui, căci nu încape nicio îndoială că prima ei grijă va fi să se pună în legătură cu soţul ei – murmură preşedintele Comitetului Central.

Ilino îşi frecă mâinile şi urmări, în fiecare zi, dezbaterile procesului. În cele din urmă, acesta sa a. Proplă de sfârşit. Până acum, nădăjduise mereu că lucrurile se vor întoarce în favoarea prinţesei. Acum, însă, pierdu orice speranţă.

Prinţul Potcikev era un om prea şiret, astfel că încercarea ei de a se dezvinovăţi rămase fără niciun folos.

Dar iată, se ivi şi Timetrius Halbah a cărui mărturisire îmbunătăţi situaţia acuzatei.

Ilino nu mai putea de bucurie. Chemă la el un agent secret

al Cekei, anume Urolov – unul din aceia care n-aveau altă treabă decât să iscodească ce se petrece în ţară – şi îi zise:

— Ascultă-mă, Urolov, ai să te duci la Palatul de Justiţie, unde vei supraveghea pe acuzata Nataşa Verodin, când aceasta va părăsi clădirea. Bănuiesc că va fi pusă în libertate; în caz contrar, ai să te înapoiezi imediat aici ca să-mi dai de veste. Nataşa Verodin trebuie urmărită pas cu pas, de asemeni şi cei cu care vine în legătură… E rost de câştigat ceva parale… Dacă va fi nevoie să urmăreşti mai multe persoane – ceea ce se pare neîndoielnic – îţi vei lua şi câţiva tovarăşi. Aş vrea să ştiu dacă tânăra femeie pleacă într-una din zilele următoare şi încotro anume… Cred că m-ai înţeles?

Urolov clipi din ochi, îşi strâmbă gura într-un zâmbet, apoi se depărtă.

În aceeaşi zi, Nataşa fu pusă în libertate şi porni spre casă însoţită de Iesta, fără să bănuiască vreunul din ei că erau urmăriţi. De asemenea, habar n-aveau că, după plecarea lor din casa bătrânei prezicătoare, un individ porni pe urmele lui Petroneff, care părăsise şi el locuinţa stăpânei sale.

Când se ivi din nou la preşedintele Comitetului Central, Urolov zâmbi şi mai şiret ca de obicei.

— Ei, ce-ai aflat? îl întrebă Ilino.

Agentul istorisi ceea ce văzuse.

— Frumoasa femeie şi însoţitorul ei se înapoiară acasă, continuă el. După plecarea lor, un bărbat se ivi din locuinţa prezicătoarei şi porni spre ţărmul Nevei, unde intră într-o cârciumă. Acolo întrebă de un anume Findley.

— Un englez?

— Da, cel puţin aşa bănuiesc… Acesta intră în sala de consumaţie. Era în uniformă de căpitan de marină. Ceva mai târziu l-am urmărit şi am făcut constatarea că e comandantul unui iaht minunat, la prora căruia străluceşte, în litere aurite, cuvântul „Flamingo”… Aşadar, după cum vă spuneam, individul meu intră în vorbă cu căpitanul. După cât părea, se cunoşteau de mai multă vreme. Mă aşezai în apropierea lor şi, astfel izbutii să aud că era vorba de un rănit, care se

însănătoşise, şi, că, peste câteva zile, căpitanul va trebui să transporte la Cronstadt o tânără femeie. De acolo, urmează să pornească mai departe cu alt vapor.

În cursul povestirii, chipul lui Ilino se luminase tot mai mult, căci bănuia cine era rănitul şi ce scop avea plecarea iahtului.

— Ţi-ai îndeplinit bine misiunea! zise el, adresându-se agentului. Acum, însă, trebuie să ne continuăm cercetările şi, mai ales, să aflăm când porneşte „Flamingo” spre Cronstadt.

Urolov clătină capul în semn de încuviinţare, apoi dispăru.

Peste două zile, agentul raportă că iahtul se pregăteşte de plecare şi că pe bordul acestuia se află atât Nataşa Verodin, cât şi bărbatul care vorbise cu Findley în cârciuma din port.

Între timp, Ilino citise în ziare despre asasinatul înfiorător săvârşit împotriva comisarului Cekei.

— Aşadar, încă una din crimele misterioase înfăptuite în ultimul timp! îşi zise preşedintele Comitetului Central. Hm, ce ar fi să cercetez la faţa locului? Poate că descopăr vreo urmă?

Ilino porni, într-o şalupă a guvernului, în urma impunătorului iaht. Pentru a nu trezi bănuieli, se ţinu la mare depărtare de „Flamingo”; ba, o dată, trecu înaintea vasului, şi, cu acest prilej, zări la fereastra cabinei chipul drăgălaş al soţiei lui Boris Verodin.

După ce ajunseră în port, Nataşa rămase pe bordul iahtului până ce se întunecă, apoi coborî pe ţărm, însoţită de un bărbat.

Ilino, care se afla în urma lor, îi văzu oprindu-se înaintea unei case singuratice, unde schimbară câteva vorbe, părând că vor să intre înăuntru. Totuşi, se înapoiară pe bordul iahtului.

Ceva mai târziu, Ilino se întoarse la casa cu pricina şi, apropiindu-se de poartă, citi numele scris pe tăbliţă.

— Doctor Barickin! murmură el, aruncând o privire spre casa din mijlocul grădinii. Ei, dragul meu Boris, nu mi-aş fi închipuit niciodată că voi izbuti să te găsesc atât de uşor! zâmbi el. Mâine o să stăm de vorbă…

Preşedintele Comitetului Central se depărtă şi trase la un hotel.

A doua zi, cam pe la amiază, se duse iarăşi în port, unde se încredinţă că „Flamingo” mai era acolo, în mijlocul vapoarelor aparţinând tuturor statelor. La o oarecare depărtare, ancoraseră vasele de război ruseşti.

După puţin timp, Ilino se afla înaintea „clinicii” doctorului Barickin. O linişte mormântală domnea pretutindeni. Intrând în casă, vizitatorul fu întâmpinat de un omuleţ care îl privi bănuitor.

— Aş vrea să vorbesc cu Boris Verodin, zise Ilino, foarte liniştit.

— Nu cunosc niciun om cu numele ăsta, răspunse omuleţul.

— Ei, atunci, trebuie să fiu mai lămurit…

Ilino vârî mâna în buzunar şi scoase carnetul său de legitimaţie. Barickin – căci el era – zâmbi în silă. Ştia de la început că avea de-a face cu preşedintele Comitetului Central – aşadar, trebuia să fie cu ochii în patru şi, mai ales, să nu-şi piardă cumpătul.

— Acum ştii cine sunt şi că am dreptul să întreb de omul acesta, continuă Ilino, plin de înţeles, vârând carnetul în buzunar.

Barickin încuviinţă din cap.

— E vorba de rănitul care ţi-a fost adus înainte cu câteva săptămâni şi… care se ţine ascuns aici, adăugă Ilino.

— Bine, vei putea vorbi cu el, răspunse medicul, îndreptându-se spre fundul coridorului, unde se afla odaia celor doi uriaşi.

Dispăru în încăpere, de unde se întoarse după câteva clipe, rugând pe vizitator să se apropie.

— Boris Verodin! o să facă ochi mari când m-o redea! îşi zise Ilino. La asta nu s-a aşteptat, desigur.

Medicul deschise uşa încăperii, care era slab luminată, din pricina perdelelor de culoare închisă, care acopereau ferestrele. Afară de asta, câţiva colaci mari se aflau chiar lângă zidul casei.

— E în pat, zise Barickin, arătând spre colţul odăii.

— Bună ziua, Boris Verodin! exclamă Ilino, în timp ce uşa fu încuiată după el.

Barickin îşi apropie urechea de broasca uşii. Un zâmbet diabolic încolţi pe buzele sale, când auzi un strigăt înăbuşit, urmat de un geamăt.

Apoi se făcu tăcere – o tăcere de moarte.

201. Dezastrul

Boris Verodin se întâlnea aproape în fiecare şi cu Agata, fără ca Barickin să bănuiască ceva. De asemeni, nu bănuia că logodnica lui îşi însuşea ziarele pe care le găsea pe birou şi le ducea tânărului revoluţionar. Adeseori, acesta pătrundea noaptea în subterană şi stătea de vorbă cu profesorul şi fiica lui.

De câtva timp, Boris se simţea foarte neliniştit şi ar fi fost bucuros să poată părăsi această casă. Protoff, însă, se împotrivi din răsputeri, susţinând că nu venise încă timpul.

Uneori, tânărul privea pe furiş spre învăţat în vreme ce gânduri negre îl frământau. Dacă profesorul va înnebuni într-o bună zi? Dacă se va produce groaznica nenorocire despre care vorbise el?

Trebuia să-şi respecte făgăduiala, nu putea să-şi calce cuvântul – altminteri, demult ar fi fugit el din blestemata casă, lăsând în voia soartei pe Protoff şi fiica lui.

În acea seara revoluţionarul urma să se ducă iarăşi în odaia din subterană. Înainte de asta, însă aruncă o privire asupra gazetelor, căci n-avusese vreme să le citească în timpul zilei. Acum urmărea cu luare-aminte rubrica faptelor diverse, căci voia să se încredinţeze dacă fioroşii ucigaşi mai înfăptuiseră vreo crimă.

Deodată, privirile-i căzură asupra unui reportaj în care se relatau dezbaterile procesului intentat împotriva prinţesei Nataşa de Gogineff. Literele începură să-i joace pe dinaintea ochilor.

— Nataşa… scumpa mea Nataşa… o criminală? bâigui el.

Citi articolul şi un suspin de uşurare scăpă de pe buzele lui. O povară i se luase de pe inimă, căci acuzata fusese pusă în libertate.

— Nataşa… soarele vieţii mele… fericirea mea, îngână el. Acum vom putea fugi împreună… Am să mă înapoiez în taină la Petrograd… sau şi mai bine… am să-ţi scriu… Da, da, în sfârşit vom fi împreună…

Deodată chipul i se posomorî.

— Fireşte, nu voi putea rămâne lângă tine, căci am de îndeplinit o misiune sfântă… trebuie să-mi salvez onoarea, trebuie să descopăr pe cei ce-au furat aurul, pentru ca numele meu să rămână nepătat, aşa cum era şi înainte.

Se uită la ceas. Acum nu mai simţea nevoia să se întâlnească cu profesorul şi fiica lui. Voia să fie singur, singur, cu gândurile sale.

După câtva timp adormi.

La un moment dat, se trezi din somn; i se păruse că auzise afară pe coridor, un gâfâit greu.

Coborî din pat şi se furişă spre uşă. Dar pe semne că se înşelase, căci o linişte mormântală domnea în jurul său. După câteva clipe, se auzi un zgomot îndepărtat, ca şi cum o uşă ar fi fost trântită cu putere – apoi, totul reintră în linişte.

Se culcă iarăşi, aşa îmbrăcat cum era. În ultimul timp nu se dezbrăca niciodată, căci trebuia să fie pregătit în orice clipă.

Tocmai era să adoarmă, când o bătaie uşoară răsună la fereastră.

Boris sări în sus, speriat. Cine putea să fie?

Cu revolverul în mână, el se apropie de fereastră şi trase încetişor perdeaua la o parte. În lumina palidă a lunii, zări o făptură îmbrăcată în alb. Era Agata.

— Dumneata… aici? întrebă el, neliniştit, după ce deschise fereastra.

Precum se părea, frumoasa fată era pradă unei mari tulburări, căci tremura din tot trupul.

— Vino, domnule Verodin! murmură ea. Tata a avut o încăierare cu Barickin, care a încercat să-l ucidă… Ioan era de partea lui… Ah, a fost îngrozitor!… Barickin a adus în subterană un om legat.

Boris Verodin şovăi.

— Ăsta trebuie să fie Alexe, zise el, apoi.

— Nu, e altcineva… Vino, domnule Verodin… grăbeşte-te… mi-e tare teamă…

Revoluţionarul sări afară pe fereastră, apoi cei doi tineri se furişară prin grădină.

După ce trase cu urechea câteva clipe, Agata, descuie uşa şi coborâră în subterană, unde fură întâmpinaţi de bătrânul profesor, care tocmai venea din odaia lui de lucru. Era foarte liniştit – totuşi, lui Boris i se păru că ochii săi aveau o sclipire ciudată, care îl puse pe gânduri.

— Unde e Barickin? întrebă Agata, cu glas tremurător.

— S-a înapoiat sus, răspunse bătrânul. A luat, însă, cu el ambele chei, astfel că nu mai pot intra în laborator. Îndărătul uşii face o nouă victimă… Ioan a adus în subterană un om legat.

— Tată! exclamă Agata, privindu-l atât da îngrozită, încât bătrânul îşi dădu seama că fusese foarte nechibzuit. Tată, ce înseamnă asta? Ce aveţi de gând să faceţi cu nenorocitul?

— Nimic, copila mea, răspunse Protoff. Te încredinţez că nimeni nu se va atinge de el… Acum, însă, du-te în odaia ta, căci am ceva de vorbit cu domnul Verodin.

— Ne mai vedem astă-seară, domnule Verodin? întrebă fata, adresându-se revoluţionarului, cu o privire caldă.

— Nu, astă-seară nu! răspunse profesorul în locul său. Şi, acum, du-te… mâine o să vă întâlniţi din nou.

Boris îi aruncă o privire prietenoasă şi Agata se depărtă, în timp ce el şi Protoff intrară în odaia de lucru a acestuia din urmă.

— Ticălosul a adus o nouă victimă, începu bătrânul, după ce se aşezară. E vorba de un bărbat voinic. Când am vrut să-l împiedec să intre în laborator, Barickin a devenit furios şi l-a asmuţit pe Ioan împotriva mea… Uriaşul mi-a luat cheia, astfel că nu mai pot intra în laborator. Ştiu eu, Barickin îşi închipuie că nu mai are nevoie de mine, dar se înşală amarnic… Fără ajutorul meu, nu poate să facă nimic. Cu toate acestea, nenorocitul va fi ucis… Vrei să-mi ajuţi să împiedec această crimă?

Boris Verodin clătină capul, în semn de aprobare.

— Când credeţi că va încerca să-i scoată protoplasma? întrebă el.

— Asta n-aş putea să-ţi spun. Poate mâine seară, poate şi mai curând, după cum o avea chef… Ioan îl ascultă orbeşte şi nu şovăie să se năpustească asupra mea, când îl asmute el.

— Bine! trimite pe fiica dumitale să mă cheme şi când vei avea nevoie de ajutorul meu… Am să fiu pregătit.

Zicând acestea, Boris Verodin se depărtă, înapoindu-se în odaia lui.

În noaptea aceea, tânărul nu-şi găsi odihnă defel, căci i se părea mereu că aude glasul Agatei, care venise să-l cheme în ajutorul tatălui ei. Totuşi, noaptea trecu fără să se întâmple nimic.

A doua zi, Boris Verodin îşi simţi mădularele frânte de oboseală. Nu trecu multă vreme şi bătrâna îi aduse dejunul. El ştia că aceasta rămânea în casă numai până la prânz, când era gata mâncarea, apoi dispărea – aşa poruncise doctorul Barickin. În acest chip, bătrâna nu ştia mai nimic din cele ce se întâmplau în casă, căci ceea ce trebuia ascuns de ochii poliţiei se petrecea după-amiaza sau seara.

În dimineaţa aceea, totul se desfăşură ca de obicei. Totuşi, ceva părea că pluteşte în aer. Paşii grei, cadenţaţi, ai uriaşului răsunară de câteva ori pe coridor – lucru care trezi bănuielile lui Boris.

Cam pe la trei după-amiază, Ioan trecu iarăşi pe dinaintea odăii sale. Tânărul trase cu urechea.

La un moment dat, se auzi o bătaie în geam. Dintr-o săritură, Boris fu la fereastră, unde, o zări pe Agata, care părea deznădăjduită.

— Vino… Ioan s-a năpustit asupra tatei… îl ucide! murmură ea.

Revoluţionarul îşi făcu vânt pe fereastră, străbătu grădina în fugă, apoi se avântă pe scara ce ducea în subterană. Un individ uriaş îi ieşi în întâmpinare. O larmă grozavă se stârnise ca şi cum toţi diavolii ar fi scăpat din iad.

Boris Verodin rămase înlemnit. Un fum dulceag îi gâdila nările. Nu cumva era prea târziu? Nu cumva ticălosul şi făcuse

o nouă victimă?

Deodată, se simţi înşfăcat de două braţe, în timp ce un răcnet de fiară îi răsună în urechi. Tânărul încercă zadarnic să se elibereze din strânsoarea care ameninţa să-i frângă coastele. La un moment dat, izbuti să vâre mâna în buzunar şi să-şi scoală revolverul.

— Dă-mi drumul! gâfâi el.

Dar uriaşul păru că nu înţelege nimic.

— Atunci, mori, căci nu meriţi să trăieşti!

O detunătură se auzi în încăpere, apoi braţele vânjoase ale monstrului se desprinseră încet din jurul trupului lui Verodin. Scoţând un geamăt, uriaşul se rostogoli pe trepte şi rămase nemişcat la picioarele bătrânului profesor, care tocmai voia să urce scara.

— Ticălosul m-a lăsat în pace fiindcă a auzit că vine cineva, zise Protoff.

— Unde e doctorul Barickin? întrebă Boris, fără să se sinchisească de trupul uriaşului, care zăcea la pământ.

Profesorul arătă spre laborator.

— Şi… ce face acolo?

— Vrea să scoată o nouă cantitate de protoplasmă.

— Aşadar, nenorocitul va fi ucis?

— Da. Am încercat să-l împiedec, dar ticălosul m-a ameninţat cu revolverul.

— Şi nu există niciun mijloc să pătrundem, în laborator? întrebă Verodin. Trebuie doar să facem ceva pentru a salva viaţa nenorocitului…

— Nu putem intra, răspunse bătrânul.

Şi, apropiindu-se de revoluţionar, adăugă în şoaptă:

— Fugi… astăzi îmi voi pune planul în aplicare… ticălosul trebuie să moară…

— Şi victima lui? Nu, nu se poate! Mă duc să dau de veste autorităţilor.

Boris Verodin voia tocmai să se depărteze, când îşi aminti că era şi el urmărit de poliţie. Bietul tânăr simţea că-şi iese din minţi.

Între timp, din laborator se auzi zgomotul aparatului.

Profesorul întorsese capul într-o parte, trăgând cu urechea.

Deodată ţârâi soneria.

— Acum trebuie să se ducă sus, zise Protoff, tresărind. Pesemne că a intrat cineva în casă.

În acea clipă, uşa laboratorului se deschise şi Barickin apăru în prag, cu faţa aprinsă şi ochii strălucitori.

— Drace, cine o fi…

Îşi curmă vorba, căci dăduse cu ochii de Boris Verodin. În acelaşi timp, privirile sale căzură asupra trupului uriaşului.

— Cine… cine a făcut asta? scrâşni dânsul, ducând mâna la buzunarul din spate al pantalonului.

— Eu, ticălosule! strigă tânărul şi, înainte ca celălalt să scoată arma, îl doborî la pământ, cu un pumn în bărbie.

Fără să mai stea pe gânduri, Boris se năpusti asupra medicului şi-i scoase din buzunare două revolvere şi un pumnal pe care Barickin la avea la el. Apoi se repezi în laborator, împreună cu bătrânul învăţat.

Cel dintâi lucru pe care îl făcu acesta, fu să izbucnească într-un hohot de râs sălbatic. Era, pesemne, din pricina bucuriei care îl cuprinsese, văzând că Barickin făcuse ceva de-a-ndoaselea.

Tânărul revoluţionar, însă, n-avea ochi decât pentru nenorocitul care zăcea legat în lichidul sclipitor din albie. Se aplecă repede şi-l scoase afară dar… ochii i se pironiră asupra lui.

Era oare cu putinţă?

Nenorocitul care zăcea la picioarele sale şi părea mort, nu era nimeni altul decât Ilino, preşedintele Comitetului Central.

— E mort? întrebă Boris, în cele din urmă cu glas tremurător, adresându-se profesorului.

— Nu ştiu încă… Du-l afară, numai aerul proaspăt îl poate salva… Desfă-i legăturile şi pune-i braţele în mişcare.

Boris Verodin ridică trupul nenorocitului şi-l duse în curte, unde îl aşeză pe iarbă. După ce îi desfăcuse funia cu care era legat, începu să-i facă mişcări de respiraţie artificială.

După un minut numai, Ilino deschise ochii, privind rătăcit în jurul său. După cât se părea nu-şi mai aducea aminte ce se

întâmplase cu el.

Tânărul tresări, căci din subterană se auzeau nişte răcnete sălbatice. În aceeaşi clipă se ivi şi Agata, cu ochii holbaţi de groază.

— Scapă-l! exclamă ea, cu mâinile împreunate. Alexe a izbutit să-şi desfacă legăturile… tatăl meu… ah, sărmanul!

Boris Verodin coborî, iarăşi în subterană.

Şi când deschise uşa laboratorului, priveliştea îl umplu de groază.

Bătrânul profesor zăcea în braţele monstrului, dar din el nu mai rămăsese decât o masă de carne sângerândă. Alexe îl apucase de picioare, izbindu-l de pardoseala încăperii. Ţeasta îi era complet sfărâmată. Vase de sticlă, instrumente medicale, sârme electrice, zăceau de-a valma pe podea. Protoplasma din câteva borcane se unise, începând să clocotească, sub înrâurirea unei tainice puteri de viaţă.

Deodată, Alexe zări pe noul său duşman. Aruncând într-un colţ trupul bătrânului, uriaşul se năpusti asupra lui Boris, care trase două gloanţe, unul după altul.

Monstrul se clătină pe picioare, încercă să înainteze, apoi se prăbuşi.

În vremea asta, revoluţionarul băgase de seama că mânerul fusese dat într-o parte, iar plumbul de siguranţă rupt. Aşadar, viaţa celor care se aflau în casă nu mai atârna decât de un fir. Boris privi în jurul său. Barickin dispăruse, doar Agata mai era de faţă.

— Grăbeşte-te! o zori el. Adu repede ce vrei să iei cu dumneata, căci peste câteva minute casa va zbura în aer.

Tânăra porni în goană. Cele câteva minute de aşteptare i se părură lui Boris o veşnicie.

În cele din urmă se văzu iarăşi în grădină, însoţii de fiica bătrânului învăţat.

— Celălalt a plecat, zise ea, arătând spre stradă.

Apoi deschise o portiţă şi cei doi tineri porniră în goană pe uliţa pustie, fără să mai arunce vreo privire în urma lor.

202. Spre meleaguri străine

După ce-l zărise pe Boris Verodin, Ilino se ridică anevoie şi mai că nu-i venea să-şi creadă ochilor.

Însă, înainte de a scoate vreun cuvânt, înainte de a-şi veni bine în fire, tânărul şi dispăruse în subterană.

Deodată, o tânără fată se apropia de Ilino.

— Cum vă simţiţi, domnule? întrebă ea, îngrijorată, privind cu teamă îndărătul ei.

— Cine eşti dumneata? întrebă şi Ilino, ridicându-se în picioare.

— Locuiesc în casa asta, răspunse Agata.

Şi, ca şi cum ar fi spus prea mult, adăugă cu glas tremurător:

— Nu mă mai întrebaţi nimic, domnule... Fugiţi, cât mai repede, altminteri vi se întâmplă o nenorocire...

Ilino izbucni într-un hohot de râs.

— Mai rău decât a fost, nu poate fi! zise el. După cât se pare, dumneata n-ai nimic de-a face cu ticăloşii care locuiesc în casa asta. Totul se va lămuri însă şi mai mult ca sigur că ţi se va da alt adăpost... Dar unde a dispărut Boris Verodin?

Agata ridică mâinile împreunate.

— Fugiţi... vă implor... fie-vă milă de dumneavoastră şi de noi!

Glasul ei era atât de deznădăjduit, încât Ilino se hotărî s-o asculte. Sprijinindu-se de braţul fetei, străbătu grădina şi ajunse la poartă. După ce ieşi în stradă, vru să mai întrebe ceva, dar tânăra încuie repede poarta şi o luă la fugă spre casă.

Preşedintele Comitetului Central rămase locului câteva clipe, apoi, adunându-şi puterile, porni mai departe, dându-şi seama că lucrul cel mai bun era să dispară cât mai repede din apropierea blestematei clădiri, în care petrecuse clipe atât de îngrozitoare.

Hainele-i erau ude leoarcă, îmbibate cu un lichid foarte rău mirositor. Ce fel de om fusese acela care se năpustise asupra lui? Mai existau asemenea făpturi, care păreau că fac parte

din altă lume?

Ilino îşi iuţi paşii, vrând să ajungă cât mai urând la sediul Cekei din Cronstadt.

După puţin timp, se afla înaintea conducătorului acesteia, un anume Tjiskerinov.

În puţine cuvinte, preşedintele Comitetului Central îi arătă despre ce e vorba. Trebuiau să se pună imediat la lucru, altminteri criminalii s-ar fi făcut nevăzuţi. Cu mare părere de rău, Ilino se gândi că şi Boris Verodin se afla în casa blestemată, astfel că urma să fie arestat odată cu ceilalţi.

Ar fi trebuit să-l prevină. Acum, însă, era prea târziu. Dar ce legătură exista, oare, între curajosul tânăr şi localnicii casei aceleia?

În câteva automobile porniră într-acolo vreo douăzeci de poliţişti, înarmaţi până în dinţi. Nici n-apucară să cotească în altă stradă, când se auzi o explozie asurzitoare.

Tot oraşul se cutremură până în temelii, geamurile se sparseră ca şi cum un vulcan uriaş ar fi izbucnit în apropiere.

Ilino şi conducătorul trupei se uitară îngroziţi unul la altul.

— Asta… a fost… acolo! murmură cel dintâi, pălind. Casa a sărit în aer.

Se dovedi repede că Ilino nu se înşelase. Peste câteva minute, poliţiştii se aflau înaintea unui incendiu cum nu se mai văzuse niciodată în Cronstadt. Flăcări uriaşe se înălţau spre cer dintr-o groapă care se căscase în locul unde fusese înainte casa doctorului Barickin.

Nenumăraţi oameni se adunaseră la faţa locului, la depărtare mare de foc, însă, căci din când în când săreau în aer bucăţi mari de zid sau bârne.

Ilino rămase câtva timp cu ochii aţintiţi la înfiorătoarea privelişte, apoi se depărtă, vrând să se întoarcă la hotel. Pe drum se gândi mereu dacă Boris Verodin izbutise să se salveze la vreme sau îşi găsise moartea în blestemata casă.

După două zile, cam pe înserate, Ilino se îndreptă spre chei, unde zări, la o depărtare de vreo două sute de metri, impunătorul iaht pe care îl urmărise.

— Nu cumva Boris Verodin se află pe bordul acestuia? se întrebă el.

Deodată, zări lângă el un bărbat înalt şi slab, cam în vârstă. Privirile lor se întâlniră.

Necunoscutul vru să treacă mai departe, dar Ilino îl opri, punându-i mâna pe umăr.

— Stai niţel, domnule, am ceva de vorbit cu dumneata, zise el.

Celălalt tresări, făcu o mutră nedumerită şi întrebă:

— Cine eşti dumneata?

Ilino îl privi ţintă în ochi şi-şi spuse numele, la auzul căruia spaima necunoscutului crescu şi mai mult.

— Te cunosc şi ştiu ce ai pus la cale, urmă preşedintele Comitetului Central.

— Domnule… Ilino… nu vă, înţeleg? bâigui Petroneff, căci el era.

— Bine, am să fiu mai lămurit… cu atât mai mult cu cât trebuie neapărat să limpezesc o chestiune însemnată. De altminteri, îţi atrag atenţia că n-ai de ce să te temi de mine… Ai primit însărcinarea, din partea unei femei, să porneşti spre Cronstadt şi să te pui în legătură cu un anume Boris Verodin, care e urmărit cu înverşunare de autorităţi. Colo se află iahtul dumitale… căpitanul acestuia ştie totul. Probabil că misiunea lui e să transporte pe Boris Verodin şi soţia lui pe bordul unui vas suedez. Aşa e?

Petroneff rămase înlemnit.

— Ei, aşa e? stărui Ilino. Voiai să-l iei pe Boris Verodin din casa care a sărit în aer?

Petroneff îşi trecu mâna peste frunte, şi-şi dădu seama că n-avea niciun rost să tăgăduiască.

— Da, mărturisesc, aşa e, zise el.

— Şi ai izbutit să-l duci pe bordul iahtului?

Celălalt răspunse îndurerat:

— Planul nostru a dat greş. Probabil că Boris Verodin a fost făcut bucăţi şi…

Ilino se simţi străbătut de fiori.

— Şi? Ce voiai să mai spui? întrebă el, cu glas răguşit.

— …prinţesa a împărtăşit aceeaşi soartă! încheie Petroneff, străduindu-se să-şi stăpânească tulburarea.

— Cum, îţi dai seama ce spui, omule? strigă Ilino. Prinţesa… sau, mai bine zis, Nataşa Verodin… şi-a găsit şi ea moartea în casa aceea?

Petroneff clătină capul în semn de confirmare.

— Nu trebuie să ne ascundem unul de altul, zise Ilino, cuprinzându-l de braţ şi pornind mai departe. Poţi să-mi vorbeşti deschis, căci Boris Verodin e prietenul meu… l-am ocrotit şi voiam, să-l ocrotesc şi de acum încolo. Dar, pentru Dumnezeu, povesteşte-mi tot ce s-a petrecut! De unde ştii că Boris Verodin şi-a găsit moartea, împreună cu soţia lui?

— Bine, am să-ţi mărturisesc totul… Venisem la Petrograd cu misiunea să aduc împreună pe Boris Verodin cu soţia lui, care se afla pe bordul iahtului. Înainte cu câteva luni, tânărul a fost adus aici şi a fost dat în îngrijirea unui medic, care trebuia să-i tămăduiască rana căpătată cu prilejul evadării sale. N-a fost tocmai uşor să găsim un doctor, a cărui tăcere să poată fi cumpărată. Totuşi, izbutirăm să-l internăm în clinica doctorului Barickin, care, în schimbul unei mari sume de bani, făgădui că nu va sufla nicio vorbă cu privire la rănit. Acum câteva săptămâni, m-am înapoiat la Petrograd. Până atunci, rămăsesem aici, căci trebuia să mă încredinţez că Boris Verodin scăpase cu viaţă. Rana mergea spre vindecare, astfel că îmi făcusem socoteala că peste câteva săptămâni, tânărul va fi în putere ca să întreprindă călătoria. Alaltăieri am sosit aici cu Nataşa Verodin, pe care un condus-o la clinica unde se afla soţul ei. Mă oferii s-o însoţesc şi înăuntru, dar ea se împotrivi, susţinând că nu vrea să i se tulbure clipa revederii. Aşteptai câtva timp, plimbându-mă în faţa casei. La colţ se afla trăsura cu care trebuia să ne înapoiem în port. Văzând că prinţesa nu mai dă niciun semn de viaţă, începui să mă neliniştesc şi tocmai mă pregăteam să intru în casă, când mă pomenii azvârlit la pământ de explozie. După ce îmi revenii în fire, constatai îngrozit că în locul unde fusese clădirea se formase o groapă adâncă, din care erau aruncate bârne şi bucăţi de zid. Mă depărtai şi privii să văd ce se va

mai întâmpla. Dar nici Boris Verodin, nici soţia lui nu se mai arătară... pesemne că sărmanii au pierit în flăcări.

— Groaznic! murmură Ilino şi o privire certătoare aruncată asupra lui Petroneff îl încredinţă că acesta spusese adevărul. Aşadar, bănuieşti că amândoi şi-au găsit moartea?

Petroneff încuviinţă şi oftă din adâncul inimii.

— Nici nu mă încumet să plec înapoi la Petrograd, căci n-am curajul să destăinui nimănui trista veste, zise el.

Ilino îi strânse mâna cu căldură.

— Şi eu am vrut să-l scap pe Boris Verodin, murmură dânsul. Acum, însă, e prea târziu. Trebuie să ne împăcăm cu gândul că el nu mai este printre cei vii... Rămâi cu bine, domnule Petroneff! Plec, căci mai am de îndeplinit o misiune... După cât se pare, în acea casă s-au făptuit nelegiuiri înfiorătoare... Deocamdată, însă, nu pot să dau niciun fel de lămuriri.

Ilino se îndreptă spre sediul Cekei, unde avu o consfătuire cu membrii acesteia, după ce le povesti aventura prin care trecuse. Nu pomeni, însă, inimic despre Boris Verodin, căci ştia prea bine că lumea ar face fel de fel de presupuneri şi, în cele din urmă, va amesteca şi pe tânărul revoluţionar în chestiunea asasinatelor misterioase.

În ziua următoare se făcu o descindere la faţa locului, dar nu se descoperiră decât vreo câteva sârme şi nişte sfărâmături de aparate. Nimeni nu bănui, însă, de unde proveneau şi la ce scop slujiseră.

De asemenea se descoperiră câteva bolţi zidite şi mai multe ganguri, însă nu se găsi nici urmă a acelora care locuiseră în casă.

După trei zile, Ilino se pregăti de plecare, căci trebuia să se înapoieze la Petrograd. Geamantanul era gata şi fruntaşul revoluţionar se afla tocmai în vestibulul hotelului, când privirile-i căzură asupra unui bărbat zvelt, care trecea pe stradă.

Ilino tresări. Îndărătul bărbatului apăru o femeie tânără şi frumoasă, care privi cu teamă în jurul ei.

— Drace, asta e fata din casa aceea... iar el... el e Boris

Verodin, murmură Ilino, bătându-se cu palma peste frunte.

Abia îşi venise în fire că şi porni pe urmele celor doi.

Când ajunseră într-o piaţă, Ilino se apropie de ei, zicând:

— Bună seara, Boris Verodin!

Tânărul revoluţionar se întoarse foarte liniştit. Agata, însă, scoase un ţipăt uşor şi se încleştă de braţul însoţitorului ei, cu chipul palid de spaimă.

— Vrei să dai ordin să fiu arestat, tovarăşe, Ilino? întrebă Boris.

Ilino zâmbi şi-i întinse mâna.

— Înainte de toate, vreau să te felicit că ai scăpat cu viaţă, zise el. Şi, dacă nu mă înşel, m-ai salvat şi pe mine, cu toate că nu sunt lămurit cum stau lucrurile.

Boris Verodin cuprinse mâna prietenului său. Câteva clipe cei doi revoluţionari se priviră ţintă în ochi, fără să scoată o vorbă.

— Încotro vă duceţi? întrebă Ilino, în cele din urmă.

— Să căutăm un alt adăpost, răspunse Boris. E al treilea, căci nu ne e îngăduit să rămânem într-un loc mai mult de o zi şi o noapte. Voiam să încerc să… dar asta nu mai e nevoie s-o ştii, se întrerupse el, ar fi prea târziu… Păcat că nu-mi pot ţine făgăduiala dată acestei fete căci acum nu mai sunt stăpân pe braţele mele…

Ochii mari, plini de lacrimi, ai Agatei, se aţintiră cu teamă spre chipul aceluia despre care credea că avea să abată nenorocirea asupra capului lor.

— Nu trebuie să-ţi fie teamă de mine, Boris Verodin! răspunse Ilino. Nu vreau să-ţi fac niciun rău. Vei rămâne şi de acum încolo liber, dacă nu vei cădea în mâinile agenţilor Cekei. Aşadar, fii cu ochii în patru. Să mergem, căci aş vrea să-ţi vorbesc.

Cei trei păşiră tăcuţi, mai departe, până ce ajunseră înaintea unei cafenele retrase, în care intrară. Localul avea puţini muşterii, din care cea mai mare parte erau marinari de pe vasele ancorate în port.

— Aşa, aici n-avem ce ne teme de spioni, zise Ilino, aşezându-se la o masă dintr-un colţ.

Apoi rămase pe gânduri şi se hotărî să nu pomenească nimic despre sfârşitul înfiorător al Nataşei, căci mâhnirea lui Boris avea să-l împiedece pe acesta să pornească cu toată energia pe urmele acelora care furaseră lăzile cu aur.

— Ce aveaţi de gând să faceţi? întrebă Ilino, după ce porunci să li se dea câte un pahar cu ceai.

— Voiam să plec la Londra şi de acolo să pornesc cercetări cine a furat comoara. După ce vom fi ajuns la un rezultat oarecare, voiam să mă înapoiez în patrie, dar sub alt nume. Pricina e uşor de înţeles...

— Cam tot aşa m-am gândit şi eu... zise Ilino. Am vorbit cu Domburov, pe care voiam să-l conving să-ţi dea un răgaz ca să poţi porni în urmărirea hoţilor, dar n-am izbutit s-o scot la capăt cu el. E încredinţat că dumneata ai furat comoara.

Boris Verodin zâmbi cu tristeţe.

— Îl cunosc eu prea bine, răspunse el. Nu va crede în nevinovăţia mea, până ce adevăraţii hoţi nu vor fi descoperiţi.

— Da, aşa e, încuviinţă celălalt. De aceea am luat hotărârea să mă pun în legătură cu dumneata... Adăpostul ţi l-am aflat printr-o simplă întâmplare. N-ai nevoie să ştii cum s-a petrecut asta, căci nu ţi-ar pricinui decât noi griji şi necazuri. Voiam să-ţi fac propunerea să pleci în străinătate. Aici, în buzunarul de la piept, ţi-am pregătit un paşaport sub alt nume, cu ajutorul căruia vei putea trece graniţa. Va fi nevoie, însă, să-ţi schimbi niţel înfăţişarea. De asemenea, am avut grijă să-ţi fac rost de o sumă de bani. Peste trei zile poţi fi în Suedia.

Boris Verodin cuprinse mâna credinciosului său tovarăş şi i-o strânse cu căldură.

— Îţi mulţumesc din suflet! zise el, adânc mişcat. Încrederea dumitale mă onorează. Cel, puţin, am mulţumirea că nu toţi mă socotesc drept hoţ, aşa cum crede Domburov.

— Desigur că vrei să ştii cum am ajuns în casa aceea? întrebă Ilino.

— Îmi cam închipui eu, totuşi aş vrea s-o aud din gura dumitale. După aceea îţi voi povesti ceea ce ştiu.

Un oftat adânc scăpă din pieptul lui Boris. Uitase de

prezenţa Agatei.

— Ah, e o copilă nenorocită, zise el. Apoi rămase nehotărât, deoarece nu putea vorbi de faţă cu dânsa. Biata fată ar fi suferit prea mult auzind, învinovăţirea care se aducea tatălui ei. Aşadar, Boris hotărî s-o ducă într-un adăpost, pentru a putea rămâne singur cu Ilino.

Peste un ceas cei doi prieteni se aflau în alt local, vorbind despre groaznica nenorocire. Ilino povesti cum ajunsese în casa lui Barickin, care, îi ieşise în întâmpinare.

— Am intrat în odaie, crezând că dumneata eşti în pat, urmă el. Încăperea era pe jumătate luminată. Mă plecai deasupra patului şi-ţi rostii numele. Două braţe mă încleştară şi, după cât se părea, individul era foarte puternic, căci se ridică din pat fără ca strânsoarea, în care mă cuprinsese, să slăbească câtuşi de puţin. În cele din urmă fui legat şi mi se vârî în gură un căluş. Cam pe la prânz, individul mă luă pe umeri şi mă duse în pivniţă. Ce au făcut cu mine, nu ştiu nici eu. Îmi venii în fire abia când mă aflai în lichidul acela dezgustător. După aceea, mi-am pierdut iarăşi cunoştinţa. Îmi amintesc, doar, ca prin vis, că m-ai transportat afară în grădină, de unde tânăra fată m-a condus până în stradă. Apoi, o luai la fugă hotărât să aduc poliţia. Mă înapoiai însă, prea târziu. Asta a şi fost norocul nostru, căci altminteri am fi zburat cu toţii în aer.

Boris Verodin clătină capul, posomorât.

— Şi acum, desigur că vrei să ştii tot ce mi s-a întâmplat? zise el. Bine, am să-ţi împlinesc dorinţa, fără să-ţi ascund nimic.

Istorisi şi cum fusese adus în casă şi cum izbutise să pătrundă tainele acesteia. Ilino rămase îngrozit.

— Aşadar, nu mai lipsea mult, şi aş fi împărtăşit şi eu soarta înfiorătoare a celorlalţi tovarăşi? murmură el. Hm, tânăra asta o să-ţi cam fie o piedecă în călătoria dumitale – adăugă preşedintele, după un răstimp.

— Nădăjduiesc că peste puţină vreme mă voi întâlni cu Nataşa, soţia mea, care se va îngriji de soarta Agatei, răspunse luntraşul.

Ilino tresări. Era cât p-aci să-i destăinuie tragicul sfârşit al prinţesei. Nu, omul acesta suferise prea mult în ultimul timp, ca să-l mai mâhnească şi cu această veste crudă.
A doua zi, un bărbat mai în vârstă şi o fată tânără păşiră pe puntea unui vapor suedez, care urma să plece la Helsinki, iar de acolo în Suedia.
Bărbatul era Boris Verodin, care îşi schimbase înfăţişarea. De astă dată se numea Cristian Orensen şi era negustor.
După puţin timp, vasul ridică ancora şi tânărul revoluţionar îşi luă un ultim rămas bun de la Ilino, care rămăsese pe ţărm.
— Bietul băiat, nu-l invidiez deloc! murmură acesta. Vestea morţii soţiei sale va cădea ca un trăsnet asupra lui!
Îndreptându-se spre oraş, Ilino se gândi la copila profesorului Protoff. Un zâmbet se ivi pe buzele sale.
— E tânăr încă! şopti el. Şi, după cât se pare, Agata e îndrăgostită de el până peste urechi… Poate că va izbuti să-l mângâie de moartea soţiei sale?

203. Pe urmele dispărutei

Un individ voinic dădea târcoale casei în care locuise prinţul Ulkitzki şi familia sa. După câtva timp, se apropie de uşă şi bătu de câteva ori – dar nu primi niciun răspuns.
Trecuse vreo jumătate ceas de când se afla acolo, încercând să intre în casă, dar nimeni nu veni să-i deschidă.
— Îmi închipuiam eu că trebuie să fie vreo înşelătorie la mijloc! îşi zise el, privind înfuriat spre casă. M-a minţit, vrea să-mi tragă clapa, împreună cu bătrânul acela care n-are nici măcar o copeică! Dar las’ că le-o plătesc eu! Mai bine îi las să moară de foame şi sete, decât să le dau drumul degeaba!
Individul se depărtă supărat, dar se întoarse iarăşi.
— Cu toate astea, pare să fie o casă cum se cade! mormăi el. N-ar fi cu neputinţă să locuiască aici un om bogat.
Şi încercă din nou să atragă atenţia celor dinăuntru.
Purtarea lui trezi curiozitatea altui individ, care îl urmărise mai demult. Era un om uscăţiv, înalt, cu chipul palid, brăzdat de suferinţe: agitatorul Urez.

Acesta se apropie de casă, trecu pe dinaintea celuilalt, apoi bătu în uşă. Văzând că nu i se răspunde, se dădu puţin îndărăt şi, ducând mâinile pâlnie la gură, strigă privind în sus:

— Ei, Ulkitzki… tovarăşe Ulkitzki, n-auzi?

Celălalt îl urmări cu luare-aminte. În cele din urmă, văzând că uşa casei rămâne tot închisă, se apropie de Urez şi-l întrebă:

— Nu ştii, locuieşte cineva pe aici?

Agitatorul îl măsură din creştet până-n tălpi.

— De ce mă întrebi? făcu el.

— Căutam un bărbat, care mi s-a spus că locuieşte aici şi e bogat.

— Bogat? făcu Urez, înălţând din umeri, batjocoritor. Cine mai e bogat în vremurile astea? Nu, astăzi nu mai există asemenea oameni!

— Totuşi, aşa mi s-a spus.

— Da? Şi cum îl cheamă?

— E vorba de… un oarecare Vasilieff.

— Vasilieff? repetă agitatorul, tresărind. Dar ce vrei cu el şi cine te-a trimis încoace?

— Ei, ştii că-mi placi? răspunse individul, zâmbind cu dispreţ. Nici nu ştiu măcar cine eşti şi vrei să-ţi răspund la aceste întrebări! Înainte de toate, ar trebui să aflu cu cine am de-a face, pentru ca să-mi dau seama dacă are vreun rost să-ţi împlinesc dorinţa.

— Într-o măsură oarecare, da! Căci eu sunt singurul care ar putea să-ţi dea lămuriri. Cunosc foarte bine pe Vasilieff şi te asigur că e bogat – numai că avutul lui se află în străinătate.

— Şi unde l-aş putea găsi? întrebă individul, neîncrezător.

— Nu ştiu, căci obişnuieşte să călătorească foarte mult.

Un glas lăuntric îl îndemnase pe Urez să nu spună că Vasilieff era mort, mai ales că voia să-l iscodească pe necunoscut spre a afla de ce îl căuta pe moşier.

— Păcat! exclamă celălalt. Poate că din întâmplare, cunoşti pe un anume Boris Verodin? adăugă el, după ce chibzuise câtva timp.

— Boris Verodin? Fireşte că-l cunosc! Dar ce vrei cu el?

— Am o scrisoare pentru Vasilieff pe care trebuia să-l caut aici. Dacă nu-l găsesc, trebuie să predau lui Boris Verodin altă scrisoare.

— Atunci, vino cu mine! zise Urez, care începu să bănuiască ceva.

Cu toate că ştia că Boris se afla în Cronstadt, agitatorul porni totuşi spre locuinţa lui, nădăjduind că pe drum va izbuti să-l tragă de limbă pe necunoscut.

Acesta, însă, nu prea părea să aibă chef de vorbă, căci dădea răspunsuri scurte, din care Urez nu putea pricepe nimic.

— Dacă nu te hotărăşti odată să fii mai lămurit, atunci ar fi păcat să ne mai pierdem vremea! exclamă Urez, în cele din urmă. Lucrul cel mai bun ar fi să ai încredere în mine şi să-mi vorbeşti deschis. Câte parale trebuia să primeşti de la Vasilieff şi pentru cine erau banii?

Individul se uită cercetător la el. La urma urmei, omul acesta părea să fie cinstit. Ce-ar fi să-i mărturisească pe jumătate? Poate că îi va înlesni să se întâlnească cu Vasilieff?

— Trebuia să primesc o mie de lire sterline, răspunse individul, bănuitor încă.

— O mie de lire sterline? Hm, frumuşică sumă! Totuşi, Vasilieff nu va şovăi s-o plătească, dacă va fi nevoie. Dar cine te-a trimis la el?

— O tânără femeie blondă, foarte frumoasă.

— Cine? exclamă Urez, cuprins de tulburare, gândindu-se la Irina. Cum arată?

Apoi o descrise, iar celălalt încuviinţă.

— N-are niciun rost să intrăm în casa lui Boris Verodin, zise agitatorul, cu hotărâre. Acesta n-are bani şi, apoi, e plecat de multă vreme… În schimb, am să te duc la cineva… o doamnă, prietenă foarte bună cu tânăra fată, şi care va plăti bucuroasă în locul lui Vasilieff.

Individul şovăi din nou. Totuşi, porni mai departe cu Urez până ce ajunseră la locuinţa prezicătoarei Denise Barobleur. Când agitatorul vru să tragă clopotul, celălalt îi puse mâna pe braţ, zicând cu glas ameninţător:

— Bagă de seamă, dacă vei încerca să mă atragi într-o cursă, te vei căi amarnic!

Urez zâmbi cu blândeţe.

— În casa asta nu ţi se poate întâmpla nimic rău, zise el. Aici locuiesc numai oameni cumsecade. La urma urmei, dacă vrei, intri, dacă nu, nu! Eu nu te silesc.

— Bine, te însoţesc înăuntru!

Urez trase clopotul. Peste puţin timp se auziră paşi îndărătul uşii, apoi aceasta se deschise şi Petroneff se ivi în prag. Zări pe Urez, îi întinse mâna prietenos şi se dădu de o parte, ca cei doi bărbaţi să poată intra în coridor.

Petroneff se înapoiase chiar în acea dimineaţă din Cronstadt, unde mai rămăsese câteva zile, căci nu se încumeta să dea ochii cu stăpâna lui, căreia trebuia să-i aducă dintr-odată atâtea veşti triste.

Contesa îi destăinuise că Boris Verodin era fiul ei. Petroneff se încredinţase cu câtă duioşie vorbea despre tânărul revoluţionar, cu câtă dragoste îl înconjura. Şi, acum, după ce fuga din temniţă izbutise, după ce rana se vindecase, după ce tânăra soţie a luntraşului fusese pusă în libertate şi urma să se unească cu el pentru totdeauna – amândoi îşi găsiseră moartea în blestemata casă a doctorului Barickin.

După multă şovăială, credinciosul servitor luase hotărârea să se înapoieze şi raportase stăpânei sale tot ce se petrecuse în Cronstadt. La început, contesa îl privise cu ochii holbaţi de groază şi mai că nu-i venea să-şi creadă urechilor.

— Da, doamnă contesă, Boris Verodin şi-a găsit moartea în casa distrusă de explozie, repetă Petroneff.

Sărmana femeie scoase un ţipăt şi se prăbuşi la pământ, în nesimţire.

Când îşi reveni, păru că-şi pierduse minţile. Roti în jurul ei priviri rătăcite, apoi dădu cu ochii de Petroneff, pe al cărui chip era întipărit zbuciumul cate îi sfâşia inima. Înăbuşindu-şi ţipătul, care era cât p-aci să-i scape de pe buze, contesa duse mâinile la tâmple şi izbucni într-un plâns deznădăjduit.

După câtva timp, când ridică iarăşi capul, Petroneff nu mai

era în odaie. Se retrăsese, căci nu avusese inimă să fie de faţă la durerea ei nemărginită.

În cele din urmă, contesa se ridică, hotărâtă, chipul ei palid părea cioplit în piatră.

— Petroneff! strigă ea, deschizând uşa.

„Negrul” se ivi numaidecât şi aşteptă respectos poruncile ei.

— Povesteşte-mi totul, Petroneff! îl rugă misterioasa femeie. Nu vreau să mi se ascundă nimic… trebuie să aflu totul, ai înţeles?

Celălalt se reculese şi istorisi ce mai rămăsese de adăugat, căci nu pomenise încă nimic despre moartea prinţesei. Femeia îl ascultă cu luare-aminte, fără să-l întrerupă măcar o dată, apoi începu să măsoare încăperea, cu paşi mari.

— Vasăzică nu l-ai văzut mort? întrebă ea, la un moment dat, oprindu-se înaintea lui. Nu-i aşa că nu l-ai văzut? Poate că mai trăieşte?

Petroneff înălţă din umeri.

— Ce-i drept, nu l-am văzut, doamnă contesă, răspunse el. Nu ştiu ce s-a petrecut acolo… După cum v-am mai spus, tânăra lui soţie intrase înăuntru şi de atunci, n-am mai zărit-o, iar casa a sărit în aer.

— Nu, el n-a murit! exclamă contesa, cu hotărâre. Nu-i aşa că n-a murit, Petroneff?… E cu neputinţă… Dumnezeu nu poate fi atât de neîndurător să-mi ia fiul, înainte ca el să mă recunoască, înainte de a-şi îmbrăţişa mama.

— Să nădăjduim că aşa e, doamnă contesă! încuviinţă Petroneff, străduindu-se din răsputeri să-şi alunge îndoiala.

— Da, să nădăjduim! repetă ea, cu glas slab. Acum însă aş vrea să rămân singură…

După ce Petroneff se depărtase, misterioasa femeie se aşeză din nou şi rămase cu privirile aţintite în gol.

Astfel trecu după amiaza. La un moment dat, auzi soneria de la uşă. Apoi glasul agitatorului, ceea ce o făcu să tresară.

— Însoţitorul meu vrea să predea lui Vasilieff o scrisoare de mare însemnătate, zise Urez, aruncând spre Petroneff o

privire plină de înţeles.

Cei doi vizitatori fură conduşi într-o încăpere.

— I-am spus că Vasilieff se află într-o călătorie, şopti Urez, luând deoparte pe servitor. Socot că doamna contesă are oarecare interes să plătească omului banii pe care acesta îi cere – de aceea l-am şi adus încoace. După cum spune el, scrisoarea e din partea unei fete frumoase… bănuiesc că e vorba de Irina Verodin.

— Irina Verodin? murmură Petroneff, tulburat.

Urez clătină capul în semn de confirmare, apoi istorisi cum intrase în vorbă cu necunoscutul, care nu era nimeni altul decât bătrânul paznic din fortăreaţa Petru şi Pavel.

— Cunoşti scrierea Irinei? întrebă agitatorul. În acest caz ne putem încredinţa imediat dacă scrisoarea e într-adevăr de la ea.

Cei doi bărbaţi se apropiară de paznic, cerându-i să le arate scrisoarea.

Abia aruncase o privire asupra ei şi Petroneff strigă tulburat:

— Da, e scrierea Irinei! Vorbeşte omule… unde e sărmana fată? De ce n-a dat până acum niciun semn de viaţă?

— Hm, chestia nu e atât de simplă cum vi se pare! răspunse paznicul. Dacă n-aş fi fost eu la mijloc, tânăra femeie nu s-ar mai fi ivit niciodată înaintea voastră… Însă, până una-alta, ce se aude cu banii?

— Aşteaptă niţel aici, zise Petroneff.

Afară, pe coridor, istorisi lui Urez groaznica întâmplare din Cronstadt.

— Aşadar… amândoi… Boris şi prinţesa? îngână agitatorul.

Celălalt încuviinţă, adânc îndurerat.

— Îţi poţi închipui starea contesei, zise el.

— Totuşi, trebuie să vorbim cu dânsa şi sunt sigur că nu va şovăi nicio clipă să vină în ajutorul Irinei.

În acel moment misterioasa femeie se ivi în pragul odăii. Urez se apropie şi-i sărută mâna.

— Doamnă contesă, iau parte la durerea care v-a copleşit! zise el, adânc mişcat.

— Ştiu că eşti un om milos, domnule Urez, răspunse ea. Dar ce e cu Irina Verodin? Dacă nu mă înşel, despre ea era vorba?

— Da, doamnă contesă, încuviinţă agitatorul. După cât se pare, a început să dea semne de viaţă… deşi în împrejurări foarte ciudate.

Apoi Urez povesti cum se întâlnise cu paznicul şi în ce chip izbutise să-l ducă în casă.

— Dacă nu mi-a fost dat să fiu o mamă iubitoare pentru fiul meu şi drăgălaşa lui soţie, voi încerca cel puţin să iau sub ocrotirea mea pe această copilă nevinovată, îşi zise contesa. Unde e necunoscutul? întrebă ea, apoi.

Petroneff deschise uşa şi bătrânul paznic intră în încăpere şi se uită cercetător la distinsa femeie, ca şi cum ar fi vrut să se încredinţeze dacă era destul de bogată spre a-i putea plăti suma de bani.

— Cum te cheamă? întrebă contesa.

— Asta n-are nicio însemnătate, răspunse paznicul morocănos. De altminteri, nu prea îmi place să pierd vremea… Voiam să vorbesc cu domnul Vasilieff şi fiindcă acesta nu-i nici aici, cred că pot pleca…

— Dă-mi mie scrisoarea, zise contesa, fără să ţină seama de supărarea lui.

— Înainte de toate, aş vrea să ştiu dacă sunteţi gata să-mi daţi paralele…

— Da, însă mai întâi trebuie să citesc scrisoarea.

Paznicul se supuse şi misterioasa femeie, care cunoştea şi ea scrierea Irinei, citi următoarele rânduri:

„Scumpul meu tată,

O întâmplare tristă m-a aruncat în ghearele unui om fioros. Aducătorul acestei scrisori mă poate salva şi e gata s-o facă. E, însă, un om lipsit de mijloace şi-şi primejduieşte slujba, dacă nu şi mai mult. Aşadar, te rog să-i dai banii şi-ţi voi purta o recunoştinţă veşnică. Deocamdată se va mulţumi cu jumătate din sumă, urmând ca, mai târziu, când voi fi liberă, să primească restul.

Îţi atrag însă atenţia, că eliberarea mea nu poate avea loc

imediat, ci va fi nevoie să mai aştepţi câteva zile. Până atunci, rămân mereu fiica dumitale iubitoare,
Irina.”

Contesa mai citi o dată scrisoarea. Nu încăpea nicio îndoială, era de la Irina.
— Bine, îţi dau banii, zise ea paznicului, dar trebuie să ştiu cu cine am de-a face şi, mai ales, unde se află tânăra fată.
Bătrânul dădu din cap cu hotărâre şi nu putu fi înduplecat cu niciun chip să răspundă la întrebările femeii. În cele din urmă, aceasta îşi dădu seama că orice stăruinţă ar rămâne de prisos şi-i înmână cele cinci sute de lire sterline.
Între timp, Urez părăsise casa şi, adresându-se unui băieţaş care tocmai trecea pe acolo cu un pachet în mână, îi făgădui o răsplată dacă va izbuti să afle cine e misteriosul aducător al scrisorii.
Când se văzu iarăşi în stradă, bătrânul paznic privi cu teamă în jurul lui. Avea în buzunar uriaşa sumă de bani, astfel că acum putea să-şi părăsească slujba la care voia să renunţe de atâta vreme.
După două ceasuri, agitatorul se ivi din nou în casa prezicătoarei. Părea foarte mulţumit – atât cât putea să fie vorba de aşa ceva, după trista veste pe care o aflase din gura lui Petroneff.
— Ştiu cine e aducătorul scrisorii, zise el. E vorba de un oarecare Elianovski, paznic la fortăreaţa Petru şi Pavel.
— Atunci, Irina a fost întemniţată acolo? strigă contesa, speriată.
— Da, asta cred şi eu, încuviinţă Urez. Aşadar, tot era întemeiată bănuiala noastră, împotriva lui Vossilaski…

204. Fuga

În acest timp, Irina şi bătrânul deţinut aşteptau cu nerăbdare înapoierea paznicului.
La început, acesta îşi pusese în gând să ceară o sumă mai mare pentru eliberarea tinerei fete, dar nevastă-sa izbutise

să-l facă să renunţe.

— Nu-ţi călca făgăduiala, zise ea. La drept vorbind, nu trebuie să capeţi nicio răsplată, căci era de datoria ta să vii în ajutorul sărmanei copile sau, cel puţin, să dai de veste superiorilor tăi. Cu prilejul ăsta ar fi ieşit la iveală şi cazul bătrânului deţinut, care zace de atâta vreme în subterană. Nu-ţi rămâne deci altceva de făcut, decât să-i ajuţi la fugă pe amândoi, iar cu banii primiţi să ne facem vreun rost în afara acestei ţări.

Elianovski îşi dădu seama că femeia avea dreptate şi se hotărî să-i urmeze sfatul.

În sfârşit, bătrânul paznic se ivi din nou în celula din subterană.

— Ei, ce-ai făcut? întrebă Irina, cu teamă. Ţi s-au dat banii?

— Da, însă am avut multă alergătură până ce am izbutit să-i capăt, răspunse paznicul. Vasilieff ăsta nu-i de găsit nicăieri. Banii mi i-a dat o doamnă…

— O doamnă? făcu Irina, nedumerită. Nu te-ai dus la Boris Verodin, după ce nu l-ai găsit pe Vasilieff?

Celălalt istorisi toată întâmplarea şi, după descrierea lui, Irina îşi dădu seama că Urez fusese acela care îl dusese la misterioasa contesă.

— Când ne putem recăpăta libertatea? întrebă ea, apoi.

Elianovski se scărpină după ureche şi răspunse:

— Asta o veţi afla mâine sau poimâine. Deocamdată nu ştiu nici eu când sunt de serviciu… În orice caz, să nu vă închipuiţi că lucrul e atât de simplu… De câtăva vreme, închisoarea e păzită cu multă străşnicie, căci au evadat doi arestaţi, pe care îi aşteptau pedepse foarte aspre.

Trecuseră patru zile şi Irina încă nu se ivise în casa prezicătoarei. În cele din urmă, Urez se hotărî să pătrundă în fortăreaţa Petru şi Pavel, spre a cere socoteală bătrânului paznic. Datorită cunoştinţelor sale, agitatorul izbuti să capete din partea Cekei un permis, cu ajutorul căruia pătrunse fără greutate în vestita închisoare.

În ziua aceea, Elianovski era liber şi se tolănise pe un divan, să se mai odihnească niţel.

Când dădu cu ochii de Urez, care intrase în odaia lui, bătrânul holbă ochii la el.

— Ce… ce cauţi aici? îngână el.

— Mă mai întrebi? răspunse agitatorul „mâniat. E aşa de greu de înţeles că nu vrem, numai să dăm bani, ci să ni se şi împlinească făgăduiala? Ne-ai înşelat. Unde e fata?

— Sst, mai încet! şopti paznicul. Aici, şi pereţii au urechi… Dar cum ai aflat cine sunt şi unde locuiesc?

— Asta nu te interesează! Să ştii, însă, că a fost uşor… Acum, du-mă la dânsa, căci trebuie s-o văd…

Paznicul tresări, speriat.

— Nu, nu se poate, murmură el. Dacă suntem prinşi, vai de capul meu ce mă aşteaptă!

Urez îl sfredeli cu privirea.

— Bine, fie! zise el, apoi. Însă peste două zile tânăra trebuie să fie liberă… Altminteri, mă duc la preşedintele Cekei şi-i destăinuiesc totul! M-ai înţeles?

— Ah, asta înseamnă pieirea mea, se tângui Elianovski, smulgându-şi părul din cap. Nu pot s-o strecor atât de repede în locuinţa mea… Şi apoi, mai trebuie s-o şi duc afară din fortăreaţă… Iar cu bătrânul o să meargă, şi mai greu.

— Ce bătrân? făcu Urez.

Paznicul se scărpină la ceafă.

— E unul, care zace de treizeci de ani în subterana temniţei… A fost condamnat de însuşi Ţarul Alexandru îl III-lea şi numai el şi încă vreo câţiva oameni – printre care şi răposatul comandant al fortăreţei, care a murit de multă vreme – ştiau de existenţa acestui deţinut.

— Eşti nebun? strigă Urez. Cum te-a lăsat inima să taci atâta timp?

— Am jurat că nu voi sufla niciodată un cuvânt cu privire la el. De altminteri, nenorocitul ar fi murit demult, dacă nu i-aş fi purtat de grijă.

În cele din urmă, Urez se depărtă, după ce paznicul îi făgădui înc-o dată că va face tot ce-i va sta în putinţă ca Irina să fie liberă cât mai curând.

Într-o noapte, Elianovski se ivi în subterană, aducând cu el

o manta lungă – pe care o puse pe umerii bătrânului – iar pentru Irina, un rând de veşminte ţărăneşti, care aparţineau nepoatei sale.

— Astă noapte o să meargă nespus de greu, zise Elianovski. Dar n-am încotro… Dacă planul dă greş, toată vina o să cadă asupra bâlbâitului care a fost la mine acum câteva zile, ameninţându-mă că mă dă pe mâna Cekei, dacă nu vă scot din închisoare cât mai curând.

Irina era atât de tulburată, încât aproape că nici n-auzise ce spusese bătrânul. În sfârşit, avea să iasă din subterana asta înfiorătoare, avea să vadă iarăşi lumina soarelui, să respire aerul curat, să se desfete la mirosul îmbătător al florilor!

Sprijinindu-se de braţul Irinei, fostul prinţ urcă treptele, abia putându-se ţine pe picioare.

Elianovski o luase înainte şi, când cei doi ajunseră şi ei la uşa tăinuită, şopti tinerei fete:

— Ai cheia la dumneata… Când vei auzi semnalul meu, vei descuia uşa şi vă veţi strecura pe lângă zid, de-a lungul gangului. Bagă, însă, de seamă ca bătrânul să rămână mereu lângă dumneata… altminteri, dacă vor pune mâna pe el, sunt pierdut.

Irina clătina capul în semn de încuviinţare. Inima-i zvâcnea, ameninţând să-i spargă pieptul, totuşi, ea nu se prăpădi cu firea, căci îşi dădea prea bine seama că numai astfel va izbuti să ajungă la capăt.

În timp ce stătea nemişcată îndărătul uşii, bătrânul deţinut, care observase tulburarea ei, şopti:

— Fii liniştită, copila mea!… Cu ajutorul lui Dumnezeu, vom izbuti să scăpăm de aici.

În sfârşit, se auzi şi semnalul paznicului. Irina descuia uşa, dar privind în coridorul pe jumătate luminat, se dădu înapoi, îngrozită. Fără ajutorul tovarăşului ei, care o reţinu, nenorocita fată s-ar fi prăbuşit pe trepte.

În gang se aflau doi paznici, care stăteau de vorbă. Unul din ei se rezemate de zid şi, în toiul discuţiei, pe semne că izbise în perete cu legătura de chei – ceea ce Irina luase drept semnalul bătrânului temnicer.

Celălalt paznic, a cărui privire căzuse asupra uşii tăinuite, rămase cu ochii holbaţi când aceasta se deschisese. Tovarăşul său privi şi el în aceeaşi direcţie, însă clătină capul, zicând:

— Ei, ce-ai rămas aşa, Ivanovski? Nu cumva ai văzut vreo stafie?

— Ascultă-mă, aici nu se petrec lucruri curate, răspunse celălalt. Pot să jur că s-a deschis o uşă în zid… da, am văzut bine. Şi îndărătul ei se afla o făptură…

— Mare prost mai eşti! făcu tovarăşul său, în bătaie de joc. Hai, arată-mi şi mie unde ai văzut uşa!

Paznicul porni înainte, cu paşi şovăitori şi se îndreptă spre colţul în care se deschisese uşa. Celălalt se propti în zid cu toată puterea, apoi ciocăni peretele.

— Hm, după, cât se pare, aici zidul nu e atât de gros ca în celelalte părţi, murmură el.

— Cel mai bun lucru ar fi s-o ştergem din locul ăsta, propuse Ivanovski. Mâine am să raportez comandantului. Dacă m-o lua în râs, treaba lui. Colţul ăsta trebuie cercetat cu luare-aminte, căci am văzut aici o uşă… şi un chip palid, care semăna cu al Sfintei Fecioare.

— Poate că era chiar ea? făcu celălalt, în bătaie de joc.

Cu toate acestea se vedea cât de colo că nu prea se simţea la largul lui în acest gang.

Cei doi paznici se depărtară. Fugarii ascultaseră convorbirea lor. Irina, care păruse la început atât de curajoasă, fu nevoită să se sprijine de braţul bătrânului.

În sfârşit gardienii se făcură nevăzuţi fără să le treacă prin minte că plecarea lor luase o povară de pe inima bietei fete, care începu să plângă de bucurie.

Elianovski, însă, nu dădea niciun semn de viaţă. Unde se afla bătrânul paznic? Îi părăsise, oare? Nu mai avea curaj să-i ajute la fugă?

În cele din urmă, tocmai când bieţii fugari începuseră să deznădăjduiască, se auziră paşi apropiindu-se de uşa tăinuită, apoi câteva lovituri răsunară în zid.

Tânăra fată trase cu urechea; nu se auzi însă niciun

zgomot, astfel că descuie uşa şi se furişă pe gang, împreună cu bătrânul deţinut, în urma căruia uşa se închise iarăşi.

Sub conducerea lui Elianovski fugarii străbătură câteva ganguri întunecate şi tocmai se pregăteau să coboare o scară, când se auziră paşi pe treptele acesteia. Erau doi paznici, dintre care unul strigă numele lui Elianovski. Atât bătrânul cât şi Irina se socotiră pierduţi, spunându-şi că în curând aveau să fie descoperiţi.

— Pe tine te căutam, Elianovski! zise unul din gardieni. Trebuie să iei locul lui Ruppanski, care a fost lovit de dambla... Nevastă-ta ne-a spus că trebuie să fii jos, pe undeva, dar nu te-am găsit nicăieri.

Elianovski se propti de-a latul scării, cu mâinile în şolduri, răstindu-se la cei doi gardieni.

— Ia să mă lăsaţi în pace! Nu mai vreau să ştiu nimic de slujbă!

Paznicii coborâră o treaptă, aproape fără voie.

— Nu, m-am săturat de viaţa asta de rob! urmă bătrânul. Hai, căraţi-vă! N-are decât să ia alt om în locul meu! Mai bine mor de foame decât să mă mai chinuiesc aici.

Unul din gardieni împreună mâinile.

— Şi-a pierdut minţile! şopti el, tovarăşului său. Hai s-o ştergem şi să raportăm comandantului ce s-a întâmplat.

Amândoi coborâră treptele în grabă şi se făcură nevăzuţi. Elianovski trase cu urechea până ce paşii lor se pierdură, apoi se întoarse spre cei doi fugari, care stăteau lângă zid, ca încremeniţi.

— Aţi auzit ce-am spus! şopti el. Ăsta era singurul mijloc de scăpare. Acum însă, nu trebuie să mai pierdem nicio clipă; urmaţi-mă! Am străbătut abia jumătate de drum şi numai când ne-om vedea în locuinţa mea, putem să ne socotim la adăpost.

Bătrânul o luă pe Irina de mână şi tustrei porniră mai departe. În cele din urmă ajunseră într-o boltă mare, despărţită printr-o uşă zăbrelită de coridorul pe care se afla locuinţa paznicului.

Acesta trase o clipă cu urechea, apoi descuie uşa şi împinse

pe cei doi fugari înăuntru.
— Deschideţi uşa a patra şi intraţi repede în odaie! şopti el. Nevastă-mea vă aşteaptă.
De astă dată Irina porni înainte şi, după ce ajunse la uşa arătată, apăsă pe clanţă şi trase pe bătrân în încăpere.
În acea clipă, altă uşă se deschise afară, pe coridor.
— Cine-i acolo? întrebă un glas ursuz. Ei, Elianovski, nici noaptea nu te astâmperi?
— Tacă-ţi gura, nătărăule! se răsti bătrânul paznic, care tocmai încuiase uşa de fier. Cu cât sunteţi mai tineri, cu atât mai mult vă luaţi nasul la purtare!
O înjurătură grosolană fu răspunsul. Între timp, alţi câţiva paznici se iviră pe coridor, atraşi de ceartă.
— Elianovski e beat, bombăni unul din ei. Trebuie să raportăm…
— Raportaţi ce vreţi, numai lăsaţi-mă în pace! strigă bătrânul, dispărând în odaia lui şi trântind uşa.
Apoi trase zăvorul şi ascultă vorbele celor de afară, care se potoliră încetul cu încetul.
— Deocamdată sunteţi la adăpost, şopti el, adresându-se fugarilor. Mult nu mai lipsea şi am fi dat de dracu'… Nu-i vorbă, că tot au să ne dea afară, pe mine şi pe nevastă-mea, dar o să ne folosim de prilej ca să vă luăm şi pe voi. Mâine o să fiu chemat de comandant ca să-mi dea paşaportul… Ha, ha, nici că puteau să-mi facă o bucurie mai mare! Ce noroc că mi-a venit gândul acela salvator! Altminteri nu scăpam cu faţa curată, când ne-am întâlnit pe scară cu cei doi paznici.
Între timp, nevasta lui Elianovski pregătise pentru bătrânul deţinut un culcuş, pe care îl acoperise cu haine vechi. Irina avea să doarmă în pat cu dânsa.
A doua zi dimineaţă, Elianovski fu chemat într-adevăr în cabinetul comandantului închisorii. După jumătate ceas se înapoie în odaia lui, cu chipul strălucind de bucurie.
— Am izbutit! zise el. M-au dat afară din slujbă… Am plâns eu cu lacrimi de crocodil, dar nici n-au vrut să audă de iertare… Peste trei zile trebui să dau odaia în primire. Şi când te gândeşti că nu mi-am luat nici măcar leafa pe toată luna!

Iată cum e răsplătit un funcţionar care a îmbătrânit în slujbă!

În sfârşit veni şi ziua mutării. Hamalii nici nu bănuiau măcar că în cufărul vechi, pe care abia îl duceau, se afla un bătrân nenorocit, care lâncezise treizeci de ani în subterana fortăreţei Petru şi Pavel.

Când toate lucrurile fură încărcate în camion, se ivi şi Elianovski cu nevasta şi nepoata lui, care îşi acoperise capul cu o broboadă pestriţă. Cea din urmă santinelă îi opri.

— Asta nu e Maria, nepoata dumitale, zise el, adresându-se fostului paznic. Am făcut cunoştinţă cu dânsa acum câtva timp şi am fost chiar împreună la plimbare, aşa că nu mă poţi înşela. Cine e fata? Nu-ţi dau voie s-o scoţi afară!

Irina se socoti pierdută, căci, după cât se părea, soldatul era hotărât să-şi aducă la îndeplinire ameninţarea.

— Hai cu mine, Marinka, n-am deloc chef să ascult ce trăncăneşte flăcăul ăsta! zise Elianovski. Dacă ai stat de vorbă cu Maria, atunci trebuie să-ţi fi spus că are o soră…

Soldatul făcu o mutră nedumerită şi păru că şovăie. În vremea asta, portarul descuiase poarta şi începu să devină nerăbdător.

— Ei, ce se aude? strigă el. Mult o să mai aştept până ce domniile voastre vor binevoi să iasă afară?

— Ce vină am eu? făcu Elianovski. N-ar fi fost nevoie să aştepţi nici măcar o clipă, dacă tânărul ăsta nu era atât de încăpăţânat.

Santinela se dădu la o parte, şi nu mai spuse nimic. Camionul, pe care luaseră loc şi cele trei persoane, ieşi afară pe poartă, care se închise în urma lor. Elianovski răsuflă uşurat şi şopti Irinei:

— Mi s-a luat o povară de pe suflet! Greu a mai mers, draga mea!

Tânăra scoase un suspin de fericire şi privi spre cerul albastru, mulţumind Celui de Sus că scăpase teafără. Viaţa îi aparţinea din nou, razele soarelui o încălzeau iarăşi! Mai aruncă o privire în urma ei spre temniţa posomorâtă, între zidurile căreia se petreceau atâtea nelegiuiri, apoi întoarse

capul şi rămase cu ochii aţintiţi înainte, căci pornea din nou spre viaţă.

205. Un plan primejdios

Comandantul fortăreţei ascultă, zâmbind neîncrezător, istorisirea celor doi paznici. Auzise şi el vorbindu-se despre existenţa unor subterane tainice, dar nu prea dăduse crezare acestor zvonuri, care umblau mai ales pe vremea Ţarului şi se dovediseră neîntemeiate.

Cu toate acestea, se hotărî să nu treacă lucrurile cu vederea, căci îşi amintea încă de misterioasa dispariţie a înaintaşului său şi de nebunia paznicului.

Locul cu pricina fu cercetat de un cunoscător în această materie.

— Se poate ca aici zidul să nu fie atât de gros, ca în celelalte locuri, zise acesta, însă numai după dărâmarea lui putem constata dacă e vorba de o uşă tăinuită.

Comandantul porunci să se facă o deschidere în perete şi, spre mirarea tuturor, după trei zile se descoperi o scară care ducea într-o subterană tăinuită. Acum se găsi şi mecanismul uşii, care se afla în stare atât de bună, încât stârni admiraţia tuturor pentru constructorul lui.

Câţiva paznici, împreună cu comandantul, pătrunseră în subterană. Cercetările ţinură câteva ceasuri.

O tulburare nespusă îi cuprinse pe toţi, când ieşi la iveală că înainte cu puţin timp mai trăiau deţinuţi în această subterană. Cum fuseseră ei hrăniţi? Cine cunoştea taina uşii secrete?

După cercetări amănunţite, se descoperi că paznicul Elianovski fusese întâlnit adeseori, în timpul nopţii, pe gangul care ducea la subterană, fără să fi avut motive temeinice pentru aceasta. Soldatul care încercase să oprească plecarea paznicului, se înfăţişă şi el înaintea comandantului, raportând ce i se întâmplase.

În cele din urmă se descoperiră cadavrele deţinuţilor morţi de foame, precum şi acela al fostului comandant Vossilaski.

Dacă complicele acestuia ar fi fost teafăr la minte, adevărul ar fi ieşit repede la iveală, dar nenorocitul era nebun de-a binelea şi nu răspundea la întrebările anchetatorilor.

Purtarea lui Elianovski stârni dintr-odată bănuieli. Omul acesta era, fără îndoială, deţinătorul grozavului mister. Aşadar, se făgădui o răsplată pentru aceia care ar da lămuriri asupra adăpostului său.

Dar bătrânul paznic dispăruse fără urmă şi nimeni nu ştia încotro se îndreptase, împreună cu al săi.

Contesa devenea din zi în zi tot mai nerăbdătoare. Acum era hotărâtă să părăsească Rusia, de care n-o mai lega nimic şi în fruntea căreia se aflau oameni care nesocoteau legile vechi.

Misterioasa femeie ştia că locuinţa ei era supravegheată, că agenţii Cekei dădeau târcoale casei, dar bizuindu-se pe ocrotirea Angliei – a cărei cetăţeană era – mai ştia că nimeni nu se va încumeta să-i facă vreun rău, chiar dacă ea ar fi cutezat să încalce legile noului regim.

Şi, cam aşa ceva îşi pusese chiar în gând.

Deodată, uşa se deschise şi Petroneff se ivi în prag.

— Ei, ce s-aude? întrebă contesa, cu înfrigurare. Te-ai învoit cu Rokkartin?

— Da, doamnă contesă, dar trebuie să mărturisesc că nu-mi place defel purtarea acestui om. Tare mi-e teamă că nu-i cinstit!

— Ce vrei să spui cu asta? întrebă contesa.

— N-aş putea să-i aduc nicio învinuire, totuşi am impresia că nu e sincer. Apoi, – (Petroneff se aplecă spre urechea stăpânei sale) – se teme şi el de răzbunarea celorlalţi revoluţionari... Susţine că suma de zece mii de lire ar fi prea mică, deoarece trebuie să se aştepte că agenţii Cekei îl vor urmări cu înverşunare, oriunde s-ar găsi, organizaţia lor de spionaj fiind foarte întinsă. După cum spune el, în ultimele patru săptămâni s-au înfăptuit în străinătate şase crime politice şi agenţi secreţi de-ai republicii s-au stabilit chiar şi în Stockholm, pentru a desăvârşi opera lor nimicitoare. „La ce-

mi folosesc cele zece mii de lire, dacă peste câteva săptămâni voi fi curăţat de pe faţa pământului?” a zis Rokkartin.

Contesa rămase pe gânduri.

— Cu alte cuvinte, vrea mai mult? întrebă ea, după un răstimp.

— Da, încuviinţă Petroneff. După cât se pare, e unul din cei mai hrăpăreţi oameni cu care am avut de-a face vreodată. De altminteri, cred că e foarte interesant să ştiţi, doamnă contesă, că acest Rokkartin a fost odinioară sub comanda prinţului Potcikev. Cunoaşte foarte bine pe fostul său comandant şi e entuziasmat de el.

— E entuziasmat de prinţul Potcikev? repetă contesa, zâmbind cu tristeţe. Atunci nu poate fi mare lucru de capul lui… Dar fiindcă nouă ne e totuna ce-o să facă după aceea, du-te din nou la el şi oferă-i suma dublată. Tocmeşte-te, însă, pentru ca nu cumva să-şi închipuie că mă las atât de uşor jumulită; altminteri ne lasă pe undeva dincolo de graniţă şi refuză să ne ducă mai departe, dacă nu-i dăm o sumă şi mai mare.

— Da, aveţi dreptate, încuviinţă Petroneff. M-aş fi pus în legătură cu altul, dar încercarea e prea primejdioasă, astfel că nimeni nu s-ar fi încumetat s-o întreprindă. Rokkartin, însă, care e lacom de bani, vrea să-şi primejduiască viaţa, numai ca să-şi poată împlini dorinţele. Cu douăzeci de mii de lire poate pleca în America, unde spionii Cekei nu-l vor mai ajunge.

— Dar cu Urez te-ai mai văzut? întrebă contesa, după un răstimp. De trei zile n-a mai dat pe aici şi sunt foarte îngrijorată de soarta tinerei copile.

— Nu, doamnă, nu l-am văzut.

— Te rog să te duci pe la el, după ce vei cădea la învoială cu Rokkartin… Trebuie neapărat să isprăvim odată cu chestia asta.

Petroneff părăsi încăperea şi, urcându-se într-un automobil, porni în goană spre aerodrom, care era foarte depărtat de oraş.

Hangarele, care fuseseră construite în timpul războiului, adăposteau fel de fel de aparate, pe care comisarii poporului le foloseau adesea în călătoriile lor. Chiar într-una din zilele următoare trebuia să aibă loc o asemenea călătorie, căci un fruntaş revoluţionar voia să inspecteze câteva gubernii şi, mai ales, taberele armatei roşii.

Aerodromul era păzit cu străşnicie şi poarta acestuia întotdeauna închisă. Petroneff, însă, părea foarte binecunoscut de santinele, căci fu lăsat înăuntru fără nicio greutate.

După ce străbătu un câmp întins pe care zăceau împrăştiate fel de fel de piese vechi din avioanele ieşite din uz, el se îndreptă spre un hangar, de uşa căruia stătea rezemat un aviator, care trăgea tacticos dintr-o pipă. Când dădu cu ochii de Petroneff, un zâmbet se ivi pe buzele sale.

„Ştiam eu că o să vină înapoi” murmură aviatorul, luându-şi o mutră, nepăsătoare şi aşteptând apropierea noului venit.

— Mare noroc ai avut, dragul meu! zise el, după ce Petroneff îi întinse mâna.

— De ce?

— Chiar înainte cu câteva minute a fost aici comandantul şi, dacă ar fi dat de dumneata, ai fi fost nevoit să te legitimezi… Bănuiesc că asta ar fi însemnat pieirea dumitale.

Petroneff păli. Nu se temea pentru persoana lui, ci pentru aceea a contesei, care nu se putea bizui decât pe el. Cât despre Urez, ar fi trezit imediat bănuieli dacă ar fi încercat să împlinească dorinţa misterioasei femei.

— Ai să primeşti mai mult decât zece mii de lire, dar ce trece peste această sumă ţi se va plăti după aterizare, zise Petroneff, privind cu teamă în jurul său.

Rokkartin – căci el era aviatorul – clătină din cap, cu hotărâre.

— Totul sau nimic! zise el. Când vom ajunge la Londra vreau să am banii în buzunar, căci după câteva ceasuri am să şi fiu pe bordul unui vapor, care mă va duce în America.

— Bine, dar cine îmi chezăşuieşte că n-ai să ne înşeli? întrebă Petroneff.

— Dacă n-aveţi încredere în mine, treaba voastră!

Şi, trecându-şi pipa în partea cealaltă a gurii, voi să se depărteze, dar Petroneff îl reţinu:

— Bine, ne-am înţeles, zise el. Aşadar, fii pregătit. Am să-ţi dau de veste la vreme… ştii ce-am hotărât, nu-i aşa? Santinela o să creadă că iei pe bord un comisar al poporului.

— Asta las’ pe mine! răspunse aviatorul.

Şi, arătând spre răsărit, unde se afla o colină netedă, urmă:

— Vă aştept acolo. După ce voi face un zbor de recunoaştere, voi ateriza pe colină. Trebuie, însă, să fiţi pregătiţi, ca să nu pierdem niciun minut în zadar… La început vom porni spre est şi abia mai târziu ne vom schimba direcţia. Poate că vom face un popas la Stockholm… fireşte, fără voia mea.

— Dacă nu se poate altfel, vom primi şi asta, încuviinţă Petroneff.

Apoi îşi luă rămas bun de la Rokkartin şi se depărtă în grabă. Când ajunse la poartă rămase câteva clipe locului, căci zări că santinela intrase în vorbă cu şoferul maşinii, care îl adusese de la locuinţa prezicătoarei.

Nu cumva soldatul izbutise să-l tragă de limbă?

Dar, după cât se păru, temerile sale fuseseră neîntemeiate, căci la ivirea lui Petroneff santinela se dădu de o parte şi nu făcu nici cea mai mică mişcare spre a-l împiedeca să urce în automobil.

Totuşi, după ce fu schimbat din post, raportă comandantului cele întâmplate. Acesta, la rândul lui, dădu de veste prin telefon celor din Petrograd, care răspunseră că, în orice caz, necunoscutul, să fie reţinut dacă se va mai ivi la aerodrom.

După două ceasuri, un automobil de curse, de culoare cenuşie, se opri la poarta aerodromului. Într-însul se aflau un comisar al Cekei şi încă doi bărbaţi. După ce se sfătui cu tovarăşii săi, comisarul porunci santinelei să deschidă poarta. Când îl zări apropiindu-se, Rokkartin păli, dar nu-şi pierdu cumpătul şi făcu repede o însemnare într-un carnet. Apoi ieşi din hangar, fumându-şi pipa tacticos.

Comisarul aţinti asupra lui o privire ameninţătoare.

— Eşti un trădător! strigă el, deodată.

— Ce? făcu aviatorul, cu pumnii încleştaţi. Cine eşti dumneata că-ţi îngădui să-mi aduci această învinuire mârşavă?

Comisarul scoase carnetul său de legitimaţia şi i-l arătă.

— Cu atât mai mult n-ai dreptul să mă insulţi! zise Rokkartin, foarte liniştit, înapoindu-i carnetul. Ce doreşti de la mine?

— Vreau să nu spui ce ai pus la cale cu omul care a fost aici de trei ori până acum.

Aviatorul făcu o mutră ca şi cum habar n-ar fi avut despre cine era vorba. Apoi, tresări brusc:

— Aha, ştiu pe cine crezi. Dacă omul acesta e un spion, las' că-i vin eu de hac!

Comisarul izbucni într-un hohot de râs.

— Întâi ar trebui să am încredere în dumneata! răspunse el. Necunoscutul a fost aici de trei ori?

— Da.

— De ce n-ai raportat asta?

— Să raportez? Vezi-ţi de treabă, tovarăşe comisar… iată aici raportul meu!

Zicând acestea, scoase carnetul din buzunar, îl deschise, apoi îl întinse celuilalt, care citi următoarele trei însemnări:

„2 Septembrie. Vizita unui bărbat, care se dă drept un oarecare comisar Brotşinski şi susţine că face parte din poliţia secretă.”

„5 Septembrie. Vizita aceluiaşi bărbat. Într-una din zilele următoare va trebui să-l iau pe bord, împreună cu Tr., îndreptându-ne spre front.”

„7 Septembrie. Aşa-zisul Brotşinski a fost aici de două ori. Chestia a început să-mi dea de bănuit. Pare să fie o înşelătorie la mijloc. Voi raporta celor în drept.”

Comisarul îi înapoie carnetul şi aţinti asupra aviatorului o privire sfredelitoare.

— Eşti un om prevăzător, Rokkartin! zise el. Rămâi şi în viitor tot aşa şi vino de hac spionului! Ştii, doar, că oamenii destoinici sunt răsplătiţi împărăteşte…

— Sunt revoluţionar şi ştiu care e datoria mea! răspunse aviatorul, cu mândrie.

— Foarte frumos! încuviinţă comisarul, strângându-i mâna.

Rokkartin îl urmări cu privirea; deodată începu să tremure din tot trupul, picioarele i se împleticiră şi fu nevoit să se ţină de zid, ca să nu se prăbuşească la pământ – atât de puternică era tulburarea care îl cuprinse după trecerea primejdiei.

— Drace, douăzeci de mii de lire… frumoasă sumă! murmură el. Totuşi, capul mi-e mai scump… La ce mi-ar folosi banii, dacă aş pleca pe lumea cealaltă?

Aviatorul rămase pe gânduri. Un glas puternic îl făcu să tresară – era chemat în camera de gardă. După ce străbătu platoul, i se arătă spre telefon, care era deschis. În încăperea de alături, ofiţerul de serviciu ţinea receptorul la ureche, ascultând cu încordare.

— Cine-i acolo? întrebă Rokkartin.

— Comisarul poporului la interne. La ora cinci să vii la minister, căci avem de vorbit cu dumneata.

— Am înţeles! răspunse aviatorul şi părăsi încăperea, foarte liniştit.

Afară, soldaţii jucau cărţi. Rokkartin ştia că ofiţerul de serviciu ascultase convorbirea telefonică. Ce era de făcut acum?

Aşadar, la ora cinci urmau să vină fugarii, la aerodrom? Se înţelese, doar, cu Petroneff, ca să-i anunţe prin telefon în acest chip. Acum nu mai putea să dea înapoi, căci dacă fugarii erau prinşi, intra şi el în bucluc.

Rokkartin intră în hangar şi-şi făcu de lucru la unul din avioane. Din când în când, arunca o privire afară, dar nimeni nu se zărea pe platou. Când bătu ceasul cinci, un zâmbet triumfător se ivi pe buzele aviatorului.

De astă dată, nimeni nu mai putea să-i aţină calea, căci ar fi fost zdrobit de elice.

206. În împărăţia norilor

Petroneff coborî din maşină înainte de a ajunge la locuinţa stăpânei sale. Aflase de la şofer ce vorbise cu soldatul şi era foarte îngrijorat pentru soarta contesei, care trebuia neapărat să părăsească oraşul şi, mai cu seamă, casa prezicătoarei – altminteri toate planurile lor dădeau greş. Pe drum se întâlni cu Urez, care îi istorisi că Irina izbutise să fugă din fortăreaţă şi se îndrepta spre locuinţa ocrotitoarei sale.

În sfârşit, cei doi bărbaţi apărură în faţa contesei.

— Totul e în ordine, doamnă contesă! zise Petroneff. Mă tem, însă, că au prins bănuieli. Noroc că Irina Verodin e liberă…

— Liberă? strigă ea, cu bucurie. De unde ştii asta?

— Mi-a spus-o domnul Urez, pe care l-am întâlnit aici în apropiere.

Misterioasa femeie privi spre agitator, care încuviinţă din cap.

— Da, în sfârşit a izbutit să fugă din temniţă, zise acesta. Am stat în apropierea porţii şi am văzut ieşind din curte un camion cu lucruri casnice. Paznicul Elianovski şi soţia lui îl însoţeau. Alături de ei se afla o tânără fată. Era Irina Verodin, pe care am recunoscut-o numaidecât. Se părea, c-au avut greutăţi la plecare, căci un soldat a încercat să o împiedece pe Irina de a părăsi fortăreaţa. În cele din urmă, însă, tot a lăsat-o să treacă… Socotii de datoria mea să mă iau după camion, pentru a observa dacă nu e urmărit. Când mă încredinţai că n-am de ce să mă tem, pornii încoace spre a vă da de veste. Şi ei trebuie să sosească dintr-o clipă în alta… pesemne că au făcut un ocol.

— Atunci, putem porni la drum chiar astăzi – se adresă contesa lui Petroneff.

— Fireşte, doamnă! încuviinţă acesta, că însufleţire. Cu cât veţi pleca mai curând, cu atât va fi mai bine pentru dumneavoastră. Trebuie să dau de veste aviatorului, ca să fie pregătit. La ce oră doriţi să plecaţi?

— La cinci! Până atunci sper să fiu gata.

Petroneff se depărtă, chemă la telefon aerodromul şi vorbi cu Rokkartin. Un suspin de uşurare îi scăpă de pe buze când închise iarăşi aparatul. Acum toate pregătirile erau făcute.

După jumătate ceas câteva bătăi răsunară la uşa din dos a casei. Trei persoane fură primite înăuntru: paznicul Elianovski, soţia lui şi Irina Verodin.

Aceasta din urmă fu dusă în altă încăpere, unde aştepta contesa.

Când dădu cu ochii de Urez şi Petroneff, biata fată se îmbujoră. Ştia că aceştia erau oameni cumsecade, care îi voiau binele. Dar unde era Boris Verodin şi Vasilieff? De ce fusese adusă aici?

— Unde mă aflu? întrebă ea, cuprinsă de nelinişte. Unde e tatăl meu… şi Boris Verodin?

— Mă cunoşti, copila mea? întrebă contesa, cu glas blând, apropiindu-se de ea.

— Dumnezeule! Dumneavoastră… sunteţi… doamna al cărei portret atârna în odăiţa mamei Anuşca! exclamă frumoasa fată.

— Da, însă mai sunt şi altcineva! răspunse contesa, zâmbind. Ia gândeşte bine, nu cumva ţi-am venit în ajutor acum, câtva timp?

Tânăra făcu o mutră nedumerită.

— Nu-ţi aduci aminte de călugăriţa din ordinul „Maicilor cenuşii”? urmă contesa.

— Da… da… dumneavoastră sunteţi misterioasa călugăriţă… acum vă recunosc! Aţi dat îngrijiri lui Vasilieff în palatul prinţesei Nataşa!… Dar ce înseamnă toate acestea? Nu mai înţeleg nimic…

Privirile bietei copile se îndreptară spre Urez şi Petroneff, dar contesa urmă, cu însufleţire:

— Acum n-avem vreme de pierdut. Trebuie să ne grăbim, copila mea… Dar unde e nenorocitul de care mi-a vorbit domnul Urez?

În acea clipă uşa se deschise şi venerabilul bătrân păşi în încăpere, rotindu-şi privirile de la unul la altul.

— Am fost redat vieţii – dar numai pentru scurtă vreme –

murmură el. În curând voi porni spre altă lume… mai bună… acolo unde îşi găsesc pacea toţi acei care s-au chinuit pe acest pământ blestemat!

Contesa îl privise cu încordare.

— Cine… eşti dumneata, moşule? întrebă ea, deodată.

Bătrânul avu un zâmbet obosit:

— Cred că numele meu a fost demult uitat… e mai bine să nu mai amintesc de el…

Misterioasa femeie şopti ceva lui Petroneff, care privi buimac spre moşneag.

— Nu eşti dumneata… prinţul Vladimir de Orlinski? întrebă contesa, luând mâna bătrânului.

Acesta făcu o mutră mirată, apoi zâmbi cu tristeţe.

— Da, doamnă, văd că sunteţi bine informată, răspunse el, oftând. Aşa mă numeam odinioară… când eram bogat şi puternic…

Adânc înduioşată femeia întoarse capul spre a-şi ascunde lacrimile.

— Şi soţia dumitale… nu era baroana Augustina de Balten? întrebă ea, după un răstimp.

Bătrânul tresări, ochii i se holbară şi glasu-i deveni nespus de trist.

— Da… acesta era numele sărmanei mele soţii, murmură el. O, trebuie să fi trecut demult, în lumea celor drepţi…

— Da, a murit de foarte multă vreme, încuviinţă contesa. Dar ai avut şi un fiu…

Nenorocitul ridică mâinile în semn de împotrivire.

— Nu, n-am avut niciun fiu! strigă el. Vă rog să nu mai vorbiţi de asta… nu vreau să ştiu nimic despre acest bastard!

— Şi el e mort! urmă nobila femeie, cu glas îndurerat. Ştiu, ai suferit nespus, prinţe… Acum, însă, n-avem vreme de pierdut… trebuie să fugim… Chiar astăzi vom părăsi Petrogradul, pe calea aerului. Desigur că nu ştii că putem călători prin aer, tot atât de sigur ca şi cu trenul? Petroneff va purta de grijă ca, în puţinul timp care ne-a mai rămas, să capeţi o înfăţişare mai omenească…

„Negrul” se depărtă cu bătrânul. Urez îi însoţi şi el, aşa că

Irina rămase singură cu contesa.

Câtva timp privirile călugăriţei cercetară cu luare-aminte chipul frumoasei fete, care devenise mai palidă, căci aerul din subterană îşi lăsase pecetea pe faţa ei. În cele din urmă, contesa rupse tăcerea, zicând cu blândeţe:

— Acum, copila mea, povesteşte-mi tot ce ai pătimit… spune-mi tot ce ai pe suflet şi te voi înţelege.

Irina povesti suferinţele îndurate de la răpirea ei. După ce sfârşi, nobila femeie îi dezmierdă părul, dar nu rosti niciun cuvânt.

— Groaznic! murmură ea, în cele din urmă. Ştiam că lumea e rea, însă nu mi-aş fi închipuit niciodată că poate exista atâta cruzime. Ah, cât ţi-a fost dat să suferi! Dar căile Domnului sunt minunate… Dacă n-ai fi fost întemniţată în subterana aceea înfiorătoare, nenorocitul bătrân n-ar mai fi văzut niciodată lumina soarelui. Desigur că ar fi murit de foame acolo, căci din clipa când paznicul ar fi trebuit să-şi părăsească slujba, n-ar mai fi avut cine să poarte grijă de bietul deţinut.

— Îl cunoaşteţi, doamnă contesă? întrebă Irina.

Cealaltă zâmbi cu tristeţe.

— Am auzit, doar, de el, căci dispăruse pe atunci şi nimeni nu ştia ce se făcuse cu sărmanul om. Odinioară a fost prietenul puternicului Ţar, dar favoarea suveranilor nu e veşnică… Prinţul a devenit unul din cei mai nenorociţi oameni de pe pământ.

— Ştiu, mi-a povestit totul, zise Irina.

Contesa rămase pe gânduri. Cum să destăinuiască nevinovatei copile că acela care fusese până acum ocrotitorul ei, nu mai era în viaţă? Şi Boris Verodin? Şi Nataşa? Nu trebuia oare, să dea lămuriri şi asupra acestor doi oameni prigoniţi de soartă?

— Sărmană copilă! murmură ea.

Irina tresări, cuprinsă de nelinişte.

— Ce… ce s-a întâmplat, doamnă contesă? bâigui ea. De ce mă compătimiţi? Sunt doar iarăşi liberă, respir iarăşi aerul proaspăt!… Ah, vorbiţi, vorbiţi… mi-e teamă…

Ochii ei nutri, albaştri, se pironiră asupra contesei.

— Fii tare, copila mea! răspunse aceasta. E mai bine să afli totul acum… Tatăl dumitale… binefăcătorul dumitale…

Cuvintele i se opriră în gâtlej, căci nu se simţea în stare să facă grozava destăinuire.

Irina păli, îşi apăsă mâinile pe pieptul care-i zvâcnea cu putere, iar ochii-i holbaţi de groază rămaseră aţintiţi spre buzele nobilei femei.

— Vasilieff… tatăl meu… ce e cu el… ce i s-a întâmplat? bâigui ea.

— E… e mort.

Un ţipăt deznădăjduit ieşi din pieptul copilei. Până acum aproape că nu-şi dăduse seama cât preţuia pentru dânsa acest om. Abia acum înţelese că el fusese ultimul ei sprijin, că el o călăuzise în viaţă, luând-o sub ocrotirea sa.

Inima i se strânse de durere şi în acea clipă Irina se socoti cea mai nenorocită fiinţă de pe pământ.

Contesa părăsi încăperea, lăsând-o singură cu durerea ei. Cum ar fi putut s-o mângâie atâta vreme cât şi ea fusese atât de crunt lovită prin moartea lui Vasilieff?

Irina plânse mult timp. În cele din urmă, contesa care trăsese mereu cu urechea la uşă, intră iarăşi în încăpere şi găsi pe fată zăcând în pat, istovită.

— Copila mea, nu vrei să te pregăteşti de drum? întrebă ea.

Irina se ridică.

— Să mă pregătesc de drum? repetă ea, cu faţa scăldată în lacrimi.

— Da, trebuie să plecăm, căci suntem spionaţi. Domnul Urez a văzut indivizi suspecţi dând târcoale casei… Dar ţi-o fi foame. Mai avem un ceas până la plecare, şi în vremea asta ai putea să mănânci ceva, ca să mai prinzi puteri.

— Nu, doamnă contesă, mulţumesc! Singura mea dorinţă e să mor cât mai curând…

Călugăriţa se apropie de ea şi-i puse mâna pe umăr.

— Eşti atât de tânără şi vrei să mori?… Ţi-ai pierdut părintele, e adevărat, în schimb ai putinţa să-ţi câştigi o mamă… Vrei să fii copila mea?

Irina o privi cu ochi mari şi-şi dădu seama că această femeie va fi tot atât de bună ca şi nobilul moşier.

— Vă sunt foarte recunoscătoare, doamnă contesă! murmură ea.

Contesa o sărută pe frunte. O altă grijă o frământa acum. Cum să-i destăinuiască sfârşitul tragic al lui Boris Verodin? Biata fată nu bănuia nimic despre moartea fratelui ei.

Dar era el, într-adevăr, fratele ei? În orice caz. Ce să-i spună când va întreba de Boris?

— Aşadar, trebuie să plecăm? zise Irina. Socot, însă, că voi putea să-mi iau rămas bun de la Boris?

Contesa îşi păstră înfăţişarea-i prietenoasă.

— După câte ştiu, Boris Verodin a plecat să ducă la îndeplinire o misiune secretă, zise ea.

— Aşadar, nu s-a înapoiat încă?

— Nu… ba a fost pe aici… dar a plecat iarăşi, primind o însărcinarea din partea guvernului.

— Dar Saşa, mătuşa mea… şi Nataşa?

— Sunt în Siberia, amândouă.

— În Siberia? Ce caută ele acolo?

— Nu ştiu, copila mea… Acum, însă, trebuie să ne grăbim, altminteri tot planul nostru dă greş.

Irina nu mai stărui.

Contesa mai ţinu o consfătuire cu Urez şi Petroneff.

— Nu-mi vine să cred că Boris e mort, zise ea, adresându-se acestuia din urmă. Te rog să faci cercetări amănunţite… Nu uita că… — îşi curmă vorba, căci era cât p-aci să spună „o mamă”, ceea ce ar fi trădat-o faţă de Urez – o femeie nenorocită e îngrijorată de soarta lui.

— Doamnă contesă, vă dau cuvântul meu că voi face tot ce-mi va fi în putinţă spre a afla adevărul, răspunse credinciosul servitor, cu glas solemn.

— Îţi mulţumesc… şi dumitale de asemenea, domnule Urez… Iar dacă vei avea nevoie cândva de vreun ajutor, dacă această ţară se va prăbuşi tot mai mult, dacă vei fi la impas… atunci gândeşte-te la mine… Oricând vei fi binevenit în casa mea, căci mă simt îndatorată pentru ceea ce ai făcut!

Urez îi sărută mâna, apoi, privirile-i se aţintiră în gol şi un zâmbet se ivi pe buzele sale.

— Dacă lucrurile vor ajunge atât de departe, atunci voi prefera să mor, doamnă contesă! zise el. Nu, nu voi părăsi Rusia niciodată.

Cei doi bărbaţi plecară. Bătrânul – care îşi tăiase barba şi îmbrăcase un costum de haine aparţinând lui Petroneff – îi aştepta cu nerăbdare.

În cele din urmă, contesa îşi luă rămas bun de la soţii Ipanoff, care aveau să locuiască şi mai departe în casa prezicătoarei, primind şi o sumă de bani pentru întreţinerea lor.

După ce ieşiră pe uşa din dos a casei, cele patru persoane se îndreptară spre colţul străzii, unde le aştepta maşina.

Contesa, Irina şi bătrânul prinţ luară loc în spate iar Petroneff lângă şofer. Apoi, automobilul porni în goană pe străzile capitalei.

Din când în când, Petroneff arunca în urmă o privire îngrijorată. Fuseseră spionaţi oare? Nu cumva agenţii Cekei prinseseră de veste ce se punea la cale? Şi cum se vor desfăşura lucrurile pe aerodrom?

În cele din urmă colina se ivi în zare şi, îndărătul ei, aerodromul.

Poarta acestuia era închisă, iar santinela se afla înaintea ei cu arma la umăr.

Petroneff porunci şoferului să oprească în spatele colinei.

În vremea asta, Rokkartin îşi pregătise aparatul, care era acum gata de zbor. Ştia el ce avea de făcut, căci era cel mai îndemânatec aviator şi tocmai de aceea comisarii poporului se foloseau de dânsul, când voiau să facă vreo călătorie cu avionul. Nu-i vorbă, i se pusese la dispoziţie cel mai bun aparat.

Peste o zi sau două, unul din fruntaşii revoluţionari trebuia să plece cu el. Rokkartin izbucni în râs:

— Haha, ce mutră o să facă, atunci când o auzi că am şters-o! murmură el.

Apoi se îndreptă spre fundul hangarului, unde făcuse câteva găuri, şi privi terenul înconjurător. O maşină se apropia de colină.

— Ei sunt! şopti aviatorul.

Porni spre uşă. Nimeni nu se zărea în jur. Santinela stătea la poartă, cu arma în mână, fără să bănuiască ceva.

După ce mai aruncă o privire asupra aparatului şi se încredinţă că totul era în ordine, Rokkartin deschise uşile hangarului şi se urcă în carlingă. Puse motorul în mişcare şi uriaşa pasăre ieşi din colivia ei, îndreptându-se spre locul de decolare. După puţin timp, avionul se înălţă în aer. Ajunsese la vreo treizeci de metri când ceilalţi soldaţi ieşiră din camera de gardă, privind buimăciţi spre aparatul care descrise câteva viraje deasupra aeroportului, apoi îşi luă zborul mai departe.

— Ce o mai fi însemnând şi asta? murmură ofiţerul de serviciu, cuprins de bănuieli. După cât se pare, a pornit la drum.

Totuşi, se înşela, căci uriaşa pasăre mai făcu un viraj deasupra lor, apoi se lăsă pe colină.

— Repede, repede! îi zori Rokkartin pe fugari. Trei persoane… nu-i aşa?

— Da, răspunse Petroneff, ajutând bătrânului să urce în avion.

Apoi, urmară cele două femei, în timp ce aviatorul aruncă o privire spre camera de gardă, de unde se apropiau câteva automobile.

— Gata! strigă el.

Şi, adresându-se lui Petroneff, adăugă:

— Grăbeşte-te să ajungi cât mai repede în oraş, altminteri n-o să-ţi meargă tocmai bine!

Şoferul dădu maşinii toată viteza. Abia se pierdu printre copacii pădurii apropiate, când automobilele gărzii îşi făcură apariţia, gonind spre colină.

Rokkartin începuse să urce cu aparatul, tocmai când maşinile opriră la poalele colinei.

— Stai! Stai! auzi el strigătele urmăritorilor săi.

Dar nici nu se sinchisi de ele. Frumosul aeroplan se ridică

falnic în văzduh. Gloanţele şuierară în jurul lui, dar nu-i aduseră nicio pagubă.

Bătrânul privea mirat în jurul lui şi nu-i venea să-şi creadă ochilor.

— Zburăm spre cer! murmură el, cuprinzând mâna Irinei. Mi-a fost dat să trăiesc şi asta, după ce am lâncezit atâţia ani în subterana fortăreţei Petru şi Pavel! Da, Dumnezeu a dat aripi oamenilor!

Contesa îi zâmbi cu blândeţe. Din pricina zgomotului făcut de motor, nu înţelegea ce spune bătrânul, dar îşi închipuia mirarea lui.

După un viraj mare, ajunseră deasupra portului Cronstadt, de unde îşi luară zborul peste marea albastră.

În aceeaşi seară, doi bărbaţi pribegeau pe străzile capitalei, care luaseră cu totul altă înfăţişare. Palatele impunătoare păreau ultimele rămăşiţe ale unor vremuri de glorie. Din casele în care odinioară locuiseră familii nobile, ieşeau acum indivizi zdrenţăroşi care priveau cu teamă în jurul lor.

Ţăranii, care o duceau mai bine decât cei de la oraş, îşi mobilau casele cu covoare scumpe sau obiecte de artă, pe care nici nu le văzuseră până atunci în viaţa lor. Pentru câteva ouă sau o găină, aduceau acasă comori întregi.

Cei doi bărbaţi se opriră la un colţ de stradă, în apropierea Nevei.

— Ei, cum îţi place Petrogradul? întrebă unul dintre ei, cu glas batjocoritor. Iată cum s-a înfăptuit visul dumitale, pentru care ai luptat atâta vreme! Ia te uită la oamenii ăştia, cu ochii înfundaţi în orbite, cu obrajii supţi de foame! Îl vezi pe tânărul de colo, care se furişează ca un hoţ? Ce vârstă crezi că are? Nici zece ani… şi ia te uită cum fumează! Nu e o adevărată ruşine pentru omenire, ceea ce se petrece acum? Copiii sunt răpiţi de lângă părinţii lor… sute de mii de nenorociţi sunt lăsaţi fără adăpost… rabdă de foame, până ce, într-o bună zi, întind mâna spre lucrul altuia. Asta e libertatea voastră… asta e fraternitatea pe care aţi trâmbiţat-o atâta vreme!

Cel care vorbise până acum era Petroneff, care pornise

împreună cu Urez să facă o plimbare prin oraş. Într-una din zilele următoare, cei doi prieteni voiau să înceapă cercetările pentru a dovedi nevinovăţia lui Boris Verodin şi a stabili, în acelaşi timp, dacă tânărul îşi găsise într-adevăr moartea în casa doctorului Barickin.

Un bărbat trecu pe dinaintea lor şi privirile agitatorului alunecară fără voie pe chipul acestuia. Doi ochi negri, străpungători, se aţintiră în treacăt asupra lui Urez, care se încleştă de braţul însoţitorului său.

— Ce-i cu dumneata? întrebă Petroneff, mirat.

— Colo… omul acela… el e! murmură agitatorul, cuprins de tulburare.

— Cine e?

— Prinţul Potcikev.

— Nu mai vorbi prostii, dragul meu! Ce să caute el aici? Ştii doar că a fost condamnat la moarte! Se poate să nu fi fost executat încă, dar în niciun caz nu i-au redat libertatea!

— Hai să-i tăiem drumul, propuse Urez. Dacă merge mai departe, trebuie să-l mai întâlnim o dată.

— Mai bine procedăm în alt chip… Dumneata rămâi în urma lui, iar eu ocolesc strada, apoi îi ies în întâmpinare. Astfel, nu ne poate scăpa în niciun caz.

Zis şi făcut. Petroneff coti într-o stradă lăturalnică, iar celălalt rămase pe urmele individului, care păşea liniştit înainte.

După câtva timp cei doi prieteni se întâlniră din nou.

— Ei, am avut dreptate? întrebă Urez.

— Da. L-am recunoscut… e prinţul Potcikev, răspunse Petroneff. Dar cum e cu putinţă? În ce chip a izbutit să scape din închisoare?

Urez înălţă din umeri.

În vremea asta, urmăritul cotise într-o stradă laterală. Cei doi nu-l părăsiră din ochi nicio clipă. În cele din urmă, Potcikev se opri şi sună la poarta unei clădiri cu ferestrele zăbrelite.

— Ştii că aceasta e o închisoare a Cekei? şopti Urez tovarăşului său.

— O închisoare a Cekei? repetă Petroneff. Şi tocmai aici intră prinţul? Zău, nu mai ştiu ce să cred!

Uşa se deschise şi în prag se ivi un bărbat cu un felinar în mână. Lumina acestuia căzu asupra chipului său.

Cei doi prieteni scoaseră o exclamaţie în acelaşi timp şi ochii lor se aţintiră spre omul cu felinar, care făcu loc prinţului să intre înăuntru, apoi încuie uşa după el.

207. Vasilieff...

Urez şi Petroneff rămaseră buimăciţi, ca şi cum o fantomă ar fi trecut pe dinaintea lor.

Aruncând o privire speriată în jurul său, Petroneff se adresă agitatorului:

— Hai să mergem, dragul meu, căci aici nu se petrec lucruri curate... Am fost oare amândoi victimele unei năluciri, sau omul pe care l-am zărit e într-adevăr...

— Rosteşte-i numele fără teamă, Petroneff, răspunse celălalt. Şi eu sunt de părere că e vorba de Vasilieff...

— Poate că e numai un om care are o mare asemănare cu el? replică Petroneff.

— Nu, el era! stărui Urez, cu încăpăţânare. Ce-i drept, trebuie să recunosc că acum are cu totul altă înfăţişare. Chipul său era neobişnuit de grav şi palid... iar în ochi i se citea o tristeţe atât de adâncă, încât ţi se rupe inima de milă.

— Şi vrei să rămânem aici? întrebă Petroneff.

— Nu, căci n-ar avea niciun rost... Dar într-una din zilele următoare trebuie neapărat să lămurim misterul.

Cei doi prieteni porniră mai departe şi chibzuiră pe drum cum să facă pentru ca să intre în legătură cu Vasilieff, pe care îl socotiseră mort şi-l descoperiseră acum într-o situaţie atât de ciudată.

— Cel mai bun lucru ar fi să vorbesc mâine cu Iesta Ulkitzki, care se află în fruntea administraţiei închisorilor şi poate pătrunde în orice temniţă – propuse Urez.

Celălalt primi şi astfel rămase ca, a doua zi, agitatorul să se pună în legătură cu tânărul prinţ.

Din nefericire, acesta se afla într-o inspecţie în oraşele apropiate şi urma să se înapoieze în capitală abia peste trei zile. Urez se hotărî deci, să pornească cercetări pe cont propriu.

În seara următoare, el se postă la poarta închisorii cu pricina şi izbuti să intre în vorbă cu unul din paznici, care era liber.

— N-avem niciun gardian cu numele de Vasilieff zise acesta. Ştiu foarte bine asta, căci suntem şaizeci cu toţii, astfel că ne cunoaştem între noi.

Urez păru surprins. Să se fi înşelat, oare?

— De când e în slujbă paznicul cel mai nou? întrebă, după un răstimp.

— Cea mai mare parte dintre noi suntem de multă vreme în serviciu, răspunse gardianul. Ultimul care a venit se numeşte Grigorevici şi a fost trimis de la fortăreaţa Petru şi Pavel.

— Ciudat, eram sigur că voi da de el aici! murmură Urez.

Celălalt se depărtă. În timp ce agitatorul rămase locului încă mult timp, nădăjduind ăl acela pe care îl luase drept Vasilieff se va ivi din nou.

Dar nici în noaptea aceea, nici a doua zi, nu se împliniră speranţele agitatorului, ceea ce îl hotărî să aştepte înapoierea lui Iesta Ulkitzki.

În sfârşit, Urez se întâlni cu prinţul la biroul acestuia.

Iesta aflase de la Petroneff soarta tragică a prietenului său şi a Nataşei. Singura lui mângâiere era că cei doi soţi îşi găsiseră moartea în acelaşi timp. Când Petroneff aduse vorba despre Irina, tânărul prinţ tresări şi o bucurie fără margini puse stăpânire pe el, aflând că fermecătoarea copilă scăpase cu viaţă.

— Cum te simţi, tovarăşe Urez? întrebă, tânărul, întinzând mâna agitatorului.

— Mulţumesc, bine, îmi fac mereu datoria, răspunse celălalt.

Şi, aruncând o privire cercetătoare spre Iesta, adăugă:

— Dar ce-i cu dumneata? Pari foarte mâhnit.

Prinţul zâmbi cu tristeţe şi dădu din cap:

— Nu, n-am nimic! Mi-e dor de prieteni… Atâta tot.

Urez îi înţelegea durerea şi era mulţumit că poate aduce vorba de altceva:

— Vin la dumneata într-o chestiune, care îţi va trezi interesul, tot aşa cum l-a trezit pe al meu şi al lui Petroneff… E vorba de Vasilieff…

— Vasilieff? făcu prinţul, tresărind. Ce vrei să spui cu asta?

— Vasilieff trăieşte…

— Trăieşte? exclamă Iesta. Vrei să-ţi baţi joc de mine, tovarăşe Urez? Doar ştii şi dumneata tot atât de bine ca şi noi ceilalţi că Vasilieff a căzut victimă unei erori judiciare sau, mai bine zis, unei ticăloşii fără seamăn.

— Da, ştiam şi eu asta… şi nu m-am îndoit nicio clipă că Vasilieff a trecut în lumea celor drepţi. De trei zile, însă, sunt de altă părere, deşi nu ştiu ce să cred din cele ce mi s-au întâmplat.

Şi istorisi tânărului cum se întâlnise, pe neaşteptate cu prinţul Potcikev şi cum acesta se dusese la închisoarea Cekei, unde poarta îi fu deschisă de un paznic în persoana căruia recunoscuse pe Vasilieff.

Iesta Ulkitzki fu cuprins de tulburare.

— Nu cumva te-ai înşelat, tovarăşe Urez? întrebă el.

— Nu, nu m-am înşelat, răspunse agitatorul, cu hotărâre. De altminteri, l-a recunoscut şi Petroneff… Acum, însă, vine ceva şi mai ciudat… Am vorbit cu un paznic al închisorii, pe care l-am întrebat dacă nu există vreun gardian pe nume Vasilieff. Ei bine, numele îi era absolut necunoscut! Ce zici de asta?

— Hm, foarte ciudat! murmură Iesta, dus pe gânduri. În orice caz, voi porni chiar astăzi cercetări ca să văd cum stau lucrurile.

— Tocmai asta voiam să te rog şi eu, încuviinţă Urez, cu însufleţire. Trebuie să fii însă, cu mare băgare de seamă, căci nu se poate şti dacă stabilirea adevărului nu va primejdui situaţia lui Vasilieff.

— Fii liniştit, ştiu eu ce am de făcut, răspunse Iesta. Dar când ai stat de vorbă cu paznicul, nu cumva l-ai întrebat dacă

există un deţinut cu numele de Potcikev?

— Nu, căci mi-era teamă să nu trezesc bănuieli.

— Hm, asta e o chestie, cum nu poate fi alta mai misterioasă… După cât se pare, Vasilieff trăieşte sub un nume fals, îndeplinind slujba de paznic într-o închisoare a Cekei. Pe de altă parte, prinţul Potcikev, care a fost condamnat la moarte şi e întemniţat probabil în această închisoare, face plimbări nocturne şi se înapoiază în temniţă, unde e lăsat înăuntru de Vasilieff… Să priceapă cine poate!

— Şi eu mi-am bătut capul, dar n-am izbutit să ajung la niciun rezultat, zise Urez. Şi când vrei să te duci la închisoare?

— Când s-o întuneca. Vrei să mă însoţeşti?

Agitatorul chibzui câteva clipe, apoi îşi dădu încuviinţarea.

Spre seară, cei doi bărbaţi se duseră la închisoare şi Iesta ceru comandantului să-i arate registrele, susţinând că se strecuraseră câteva greşeli la cheltuieli.

În chipul acesta află din câţi oameni era format personalul temniţei, precum şi leafa pe care o primea fiecare din ei. Nicăieri, însă, nu era trecut un gardian cu numele de Vasilieff.

— Aşadar, în această închisoare e deţinut şi fostul general Potcikev? întrebă Iesta, după ce aruncase o privire pe lista arestaţilor. Dar ăsta parcă fusese condamnat la moarte?

— Da, aşa e, răspunse comandantul închisorii. Nu ştiu, însă, când va fi executat, căci se bănuieşte că e deţinătorul unei taine foarte însemnate. E vorba de transportul de aur pe care Boris Verodin l-a smuls din mâna oamenilor lui Kerenski. E o afacere foarte încâlcită, în care sunt amestecate diferite persoane, printre care şi prinţul Potcikev. De aceea s-a amânat executarea lui, căci altminteri ar duce cu sine taina în mormânt. Fireşte că după ce comoara va fi descoperită, condamnatul îşi va primi pedeapsa.

— Dar nu cumva poate să evadeze de aici? întrebă Iesta, aruncând o privire spre Urez.

Comandantul zâmbi.

— Asta e cu neputinţă, căci prinţul a fost întemniţat în celula cea mai sigură din toată închisoarea.

— N-aş putea să văd şi eu celulele?

— Mă rog cu plăcere.

Comandantul chemă un paznic, care-i măsură din cap până-n picioare pe cei doi vizitatori.

— Tovarăşii vor inspecta închisoarea! îi zise superiorul său.

Clădirea fu cercetată cu amănunţime, întâlniră mulţi paznici, dar niciunul din ei nu era cel căutat. Iesta privi deznădăjduit spre însoţitorul său.

— Nu s-ar putea ca toţi paznicii să fie adunaţi? îi şopti acesta.

— Nu, căci am trezi bănuieli şi afară de asta, e îndoielnic dacă vom ajunge la vreun rezultat, căci numai jumătate din gardieni sunt de serviciu astă-seară.

— Totuşi trebuie să găsim un mijloc.

Tânărul rămase pe gânduri.

— Ah n-am văzut încă celulele condamnaţilor la moarte! zise el gardianului care îi conducea. Unde se află acestea? Sunt ocupate?

— Numai patru din ele.

— Printre condamnaţi e şi prinţul Potcikev?

— Da.

Temnicerul îi conduse în subterană şi descuie câteva uşi grele. Când ajunse la cea din urmă, se opri, căci n-avea cheia.

— Aşteptaţi aici, mă duc să-l trimit pe Staluvici, care are în grijă partea asta, zise gardianul.

Peste puţin timp se ivi un paznic, cu un mers cam târşit şi ţinând în mână un felinar, care-i lumina numai partea de jos a trupului. Când ridică însă felinarul spre a vedea la faţă pe tei doi bărbaţi, lumina căzu şi pe chipul său.

Paznicul tresări, scoase un oftat adânc şi aţinti o privire obosită spre cei doi prieteni.

Era Vasilieff.

208. Un prieten la nevoie

Da, Vasilieff fusese salvat printr-o adevărată minune, după ce viaţa-i atârnase de un fir de aţă.

Când pornise, împreună cu ceilalţi condamnaţi, spre

celulele de execuţie, o parte din ei fură luaţi, pentru a fi transportaţi în altă închisoare. Ferecaţi în lanţuri, unul de altul, cei douăzeci şi unu de nenorociţi – din care făcea parte şi Vasilieff –, străbătură străzile oraşului şi ajunseră în temniţa respectivă, unde fură închişi în celule separate.

Moşierul, căruia îi era totuna ce se va întâmpla cu el înainte de moarte, primi o celulă posomorâtă, de care toţi ceilalţi se temeau. Resemnându-se cu soarta lui, nobilul bărbat îşi petrecu noaptea în rugăciuni, aşteptând liniştit clipa hotărâtoare.

În sfârşit, răsări şi soarele – un soare de primăvară. Dar în posomorâta încăpere nu pătrundeau razele dătătoare de viaţă. Prin ferestruica celulei sale, Vasilieff nu putea să vadă decât un petec din cerul albastru, spre care îşi aţinti privirile multă vreme.

Cam pe la zece, paznicii împărţiră mâncare condamnaţilor.

Un zâmbet îndurerat se ivi pe buzele moşierului. La ce bun să mai mănânce? Totuşi, uşa celulei se deschise şi un gardian depuse jos o strachină, apoi se depărtă.

După vreo jumătate ceas, uşa fu deschisă din nou şi un bărbat înalt, cu chipul grav, se ivi în prag.

— Dumneata eşti condamnatul Iunistin? întrebă el.

Vasilieff şovăi. Ce să răspundă? Să se împotrivească iarăşi, susţinând că e o greşeală la mijloc? Nu vor proceda oare, ca şi mai înainte? Nu vor…?

Deodată, moşierul îşi întrerupse gândurile şi privi cu luare-aminte spre celălalt, care se apropiase de el.

— Cum te cheamă? întrebă necunoscutul.

— Iunistin, răspunse Vasilieff.

— Cine eşti… dumneata?

Un fulger sfâşie întunericul. Omul ţinea în mână o lampa electrică, la lumina căreia privea uimit chipul condamnatului.

— Dumneata… conte Vasilieff de…

— Taci, căpitane! îi curmă vorba moşierul. Aici sunt un oarecare Iunistin, iar înainte am purtat vreme îndelungată numele de Vasilieff, care mi-a fost luat pentru ca să fiu trimis la moarte în locul altuia… Desigur că ai venit să mă duci în

celula de execuţie?

Celălalt rămase buimăcit cu desăvârşire şi holbă ochii spre omul pe care nu-l mai văzuse de atâţia ani şi despre care ştia că fusese graţiat şi eliberat din celula numărul optsprezece a fortăreţei Petru şi Pavel.

— Ce… ce s-a întâmplat? murmură, după câtva timp fostul căpitan, care se numea Ievroslav şi făcuse parte din garda imperială.

— Chestia e foarte simplă, răspunse Vasilieff. Trebuie să ispăşesc pedeapsa altuia, care a fost condamnat la moarte… Nu-i aşa că am avut dreptate presupunând că ai venit să mă duci în celula de execuţie?

— Fireşte, însă, acum nici nu mai poate fi vorba de aşa ceva, adăugă el, repede. Voi interveni pentru dumneata… voi pune totul în mişcare, pentru ca…

Îşi curmă vorba, făcând o mutră deznădăjduită. Vasilieff clătină capul.

— Nu-i aşa că nu merge? zise el. Sub regimul nou întâlneşti piedeci la tot pasul… Dar cum ai ajuns dumneata aici, căpitane Ievroslav? Dumneata, membru al Cekei? Asta e pentru mine tot atât de neînţeles, cum e pentru dumneata transformarea petrecută cu mine…

Fostul căpitan privi cu teamă în jurul său şi trase cu urechea spre capătul gangului, unde se afla scara.

— Trebuie să stăm de vorbă, domnule… cum să-ţi spun?

— Vasilieff.

— Aşa. Domnule Vasilieff… vreau să-ţi istorisesc povestea vieţii mele, care e tot atât de tristă pe cât e de ciudată… Acum câtva timp am fost grav rănit şi transportat într-un spital, unde am zăcut multă vreme. Când mă făcui bine, ruşii terminaseră războiul demult. Atunci băgai de seamă ura pe care o aveau împotriva noastră, a foştilor ofiţeri. Poate că şi aveau dreptate, căci au existat mulţi ticăloşi printre noi… După puţin timp aflai că soţia şi fiica mea fuseseră ucise de revoluţionari, iar bunurile mele confiscate. Medicul spitalului, care mă îngrijise cu multă bunăvoinţă, îmi dădu sfatul să-mi schimb numele, căci numai astfel puteam să-mi câştig

existenta sub noul regim. Făcui întocmai şi devenii un simplu Ievroslav, fără titlu de nobleţe, aşa cum sunt nenumăraţi Ievroslavi în întinsa noastră Rusie.

Fostul căpitan tăcu vreo câteva clipe şi privi întunecat înaintea lui.

— Ajung la capăt, urmă el. Am devenit revoluţionar… ceea ce nu mi-a fost prea greu. Datorită culturii mele, izbutii să mă deosebesc printre ceilalţi, astfel că primii o slujbă în această temniţă. Acum sunt un om bine văzut şi poate că, într-o bună zi, voi fi numit comandantul închisorii. Însă, orice s-ar întâmpla, mai bine m-aş lăsa tăiat în bucăţi, decât să consimt la uciderea unui om nevinovat. Aşadar, ştii cum am ajuns aici… De astă dată, e rândul dumitale să-mi dai lămuriri asupra celor ce ţi s-au întâmplat…

Vasilieff istorisi nenorocirile care se abătuseră asupra bui, şi când sfârşi încheie:

— După cum vezi, îmi aştept moartea şi nimeni nu mă mai poate scăpa. Peste câteva ceasuri voi fi mort şi numele de Iunistin va fi şters din registre.

— Nu, asta nu trebuie să se întâmple cu niciun chip! răspunse Ievroslav. Trebuie să fac ceva pentru dumneata… Am să te salvez.

Moşierul înălţă din umeri. Şi, deoarece în clipa aceea se auziră paşi afară, fostul căpitan se depărtă, după ce-i şopti:

— Ai încredere în mine, domnule Vasilieff! Am să-ţi scap viaţa, deşi deocamdată nu ştiu nici eu cum.

Încuie uşa pe dinafară şi moşierul îl auzi intrând în celula alăturată şi spunând condamnatului să se pregătească. Aceasta însemna că execuţia va avea loc în curând iar a doua zi paznicul şi ceilalţi vor purta hainele victimei lor.

Un zâmbet trist încolţi pe buzele moşierului.

Dacă n-ar fi întâlnit un cunoscut binevoitor, sărmanul condamnat din celula vecină ar mai fi trăit câteva zile. Ievroslav amânase execuţia lui, jertfind în schimb viaţa altuia.

După trei zile, fostul căpitan se ivi din nou în celulă.

— În curând am să-ţi dau o legătură în care se află un rând de haine cum poartă paznicii, zise el. Direcţiunea închisori

Centrale ne-a cerut un gardian şi urmează să trimitem pe un oarecare Staluvici, care se află aici de câteva zile şi e originar din Ural. Când a fost în armată, a făcut parte din compania mea şi îmi este foarte devotat, astfel că pot avea încredere în el. Ce-i drept, e mult mai tânăr ca dumneata! Însă am schimbat anul naşterii. Aşadar, vei îmbrăca hainele sale şi te vei prezenta la închisoarea Centrală cu actele lui Staluvici. E singurul mijloc ca să poţi scăpa cu viaţă. Va trebui, însă, să îndeplineşti acolo slujba de paznic câtva timp, altminteri iese totul la iveală.

Vasilieff ascultase cu răsuflarea întretăiată. Nădejdea încolţi din nou în inima sa. Ce-i drept, planul era foarte îndrăzneţ, dar dacă Ievroslav susţinea că va izbuti, trebuia neapărat să fie aşa.

— Ce o să se întâmple, însă, cu adevăratul Staluvici? întrebă el, după un răstimp.

— Ăsta o să dispară… ar trebui, însă, să i se dea ceva bani…

— Dacă am să fiu liber, o să-şi primească răsplata, zise Vasilieff.

— Bine, atunci totul e în ordine.

— Dar n-o să se bage de seamă că lipseşte trupul condamnatului Iunistin?

— Cât despre asta, fii fără grijă, domnule Vasilieff! Eu sunt răspunzător! Ce-i drept, voi fi nevoit să prefac listele, dar nici asta nu-i prea mare lucru. Numele dumitale, sau, mai bine zis, al condamnatului la moarte Iunistin, va apare în lista celor care au fost executaţi.

Vasilieff întinse mâna salvatorului său.

— Dumnezeu să te răsplătească, domnule Ievroslav! zise el, adânc mişcat. Ascultă-mă, sunt foarte bogat… dacă vrei să pleci în străinătate, aş fi bucuros să te iau cu mine.

Fostul căpitan clătină capul, oftând:

— Îţi mulţumesc pentru ajutorul oferit, dar nu-l pot primi, căci îmi iubesc patria. Simt că n-aş trăi, dacă n-aş mai avea în juru-mi pe fraţii mei şi n-aş respira aerul ţării mele…

Vasilieff nu stărui, căci cunoştea destul de bine acest

simţimânt, care îşi făcuse loc şi în inima lui, când se stabilise în străinătate. Mânat de dorul de patrie, fusese nevoit să se înapoieze în Rusia şi să se retragă în mijlocul pădurii, departe de oameni.

Şi, cu toate astea, ce puţin preţuia o viaţă de om în marele imperiu rusesc!

Peste câteva zile uşa celulei se deschise şi o legătură de haine zbură înăuntru. Apoi, uşa fu încuiată la loc.

Vasilieff trase cu urechea la zgomotul paşilor care se îndepărtau, după aceea îmbrăcă uniforma de paznic pe care o scoase din legătură şi rămase în aşteptare, cu inima zvâcnind.

Trecură câteva ceasuri. Deodată, moşierul tresări, auzind un glas poruncitor, întrerupt din când în când de vocea fostului căpitan.

Ce însemna oare aceasta?

Dar în curând avea să fie lămurit, avea să-şi dea seama că soarta îşi bătuse iarăşi joc de el, încurcându-i toate socotelile. Însoţitorul lui Ievroslav era un funcţionar superior al Cekei, care venise să inspecteze temniţa. După cât se părea, inspectorul voia să vadă toate celulele, căci uşile fură deschise una după alta.

Vasilieff rămase câtva timp ca încremenit.

Venindu-şi în fire, îşi scoase repede uniforma şi se îmbrăcă în hainele sale. Abia făcuse legătura la loc şi o împinse într-un colţ întunecat al celulei, când uşa se deschise.

209. O întâlnire neaşteptată

Înaintea moşierului se afla un bărbat semeţ, ai cărui ochi străpungători îi priveau cu ură.

— Tu eşti Iunistin? întrebă acesta, cu glas răguşit.

— Da, răspunse Vasilieff.

Un râs batjocoritor răsună în încăpere, apoi uşa fu iarăşi încuiată. Condamnatul rămase locului, neîncumetându-se să facă vreo mişcare şi ascultând la zgomotul paşilor şi glasurile de pe coridor.

După vreo două ceasuri Ievroslav vârî capul pe uşa celulei.

— Hai, acum e momentul prielnic, şopti el. Parola e „Moscova”… Bagă de seamă să nu te rătăceşti, căci altminteri dăm de dracu’!

Bietului condamnat i se păreau toate un vis. Cu paşi şovăitori părăsi celula şi ascultă atent lămuririle celuilalt cu privire la drumul pe care trebuia să-l urmeze.

Porni mai departe pe gangurile închisorii şi, cu ajutorul parolei, izbuti să ajungă afară.

Clădirea posomorâtă se afla îndărătul lui. Era liber!

Plin de recunoştinţă, îşi îndreptă privirile spre cer şi înălţă o rugăciune fierbinte, mulţumind Celui de Sus că-i trimisese un salvator.

La un moment dat îi veni gândul să fugă, fără să se mai sinchisească de nimic din jurul său. Dar aceasta era cu neputinţă. Făgăduise lui Ievroslav că se va prezenta la închisoarea Centrală şi trebuia neapărat să-şi respecte cuvântul. Se îndreptă deci spre temniţă, unde se înfăţişă drept paznicul Staluvici.

Noul gardian locuia şi el în închisoare, ca cea mai mare parte din colegii săi. Ce-i drept, ar fi putut să se folosească de casa familiei Ulkitzki, dar socoti mai nimerit să nu iasă în stradă, până ce va izbuti să dispară cu totul din închisoare.

Într-una din zile, însă, nu mai putu să se stăpânească şi porni spre locuinţa prinţului, pe care o găsi însă încuiată şi totul arăta că nimeni nu mai dăduse demult pe acolo.

O alta încercare avu acelaşi rezultat – ceea ce îl făcu să renunţe.

În vremea asta adevăratul Staluvici primise o mare sumă de bani şi plecase acasă.

Mai trecu o bucată de vreme. Vasilieff devenise un om posomorât, ursuz aproape. Într-una din zile, fu numit paznicul celulelor în care se aflau condamnaţii la moarte. Din curiozitate aruncă o privire prin ferestruicile încăperilor, vrând să vadă ce înfăţişare aveau nenorociţii.

Erau două femei şi şase bărbaţi. Trei din aceştia şi femeile fuseseră învinuiţi de spionaj. Acestea din urmă făcuseră şi

mărturisiri. Erau două poloneze şi se duceau la moarte cu zâmbetul pe buze. Alţi doi bărbaţi erau nişte tâlhari, care pătrunseseră într-o casă din Petrograd şi siliseră pe locatari să le dea banii şi bijuteriile; cei ce se împotriviseră, fuseseră ucişi fără milă.

Mai rămăsese încă unul din condamnaţi, care ţinea mereu privirile plecate, astfel că nu i se putea vedea faţa.

Paznicul deschise uşa celulei. În aceeaşi clipă, condamnatul înălţă capul. Atât Vasilieff cât şi celălalt rămaseră buimăciţi, privindu-se ţintă, fără să fie în stare să scoată vreo vorbă. Se recunoscuseră Condamnatul era… prinţul Potcikev.

Acesta fu cel dintâi care izbuti să-şi vină în fire.

— Ei asta, mai că nu-mi vine să-mi cred ochilor! făcu el, întinzând mâna lui Vasilieff, care i-o strânse.

— Cum ai ajuns aici, Nicolai? întrebă moşierul, nedumerit.

— Cum am ajuns aici? răspunse prinţul, izbucnind într-un râs tăios. Asta ar trebui să-i întrebi pe câinii ăia de revoluţionari, care s-au încumetat să deschidă acţiune împotriva unui prinţ Potcikev.

— Dar ce ai făcut?

— Nu ştii, într-adevăr? răspunse Potcikev, măsurându-l cu priviri neîncrezătoare.

— Nu, Nicolai, nu ştiu, căci de multă vreme n-am mai citit un ziar.

Condamnatul privi înaintea lui, dus pe gânduri. Să-i spună totul? Da era mai bine, căci altminteri Vasilieff ar fi putut oricând să afle cum stăteau lucrurile.

— Am fost învinuit că am ucis o femeie şi un copil! scrâşni el, plin de mânie. Dar nu e adevărat, soţia mea, prinţesa Nataşa, cocota aceea care trăieşte cu luntraşul… ea i-a omorât… De altminteri, nu mai lipsea, mult şi ar fi fost condamnată… În ultima clipă, însă, s-a ivit fratele moartei şi, datorită mărturiei şi jurământului său, ucigaşa a scăpat cu faţa curată… Ah, ticălosul, aş da orice să mă mai întâlnesc odată cu el!

Vasilieff clătină capul, mustrător.

— Eşti nedrept, Nicolai, zise el. Ştiu că tu eşti ucigaşul…

Nataşa e curată la suflet.

Prinţul izbucni iarăşi într-un hohot de râs.

— Curată la suflet? făcu el. Ea şi curată la suflet… auzi vorbă!… Ea, care s-a lăfăit în pat cu individul ăla zdrenţăros…

Moşierul nu mai putu să rabde.

— Ascultă-mă, Nicolai, pot să fac ceva pentru tine? Întrebă el vrând să isprăvească mai curând cu omul acesta josnic. Deşi sufletul ţi-e împovărat cu nenumărate crime, sunt hotărât să-ţi dau o mână de ajutor, dacă aceasta îmi va fi cu putinţă.

— Nenumărate crime? Ei, tu nu poţi înţelege asta… Totuşi, poţi să faci ceva pentru mine… înlesneşte-mi fuga… lasă-mă să plec de aici.

— Nu, asta nu… cel puţin nu acum. Vreau să chibzuiesc mai întâi.

O sclipire de triumf se ivi în ochii prinţului, care se apropie de paznic.

— Aşadar, pot să nădăjduiesc că mă vei salva? întrebă el.

— Lasă-mi timp de gândire… ştiu că nu vei fi executat atât de curând…

— Ticălosul Verodin ăla a avut mare noroc! strigă condamnatul, furios. Da, el a izbutit să evadeze din închisoare! Desigur că tot el a dosit milioanele…

Moşierul clatină capul, cu neîncredere.

— Mă bucur din toată inima că Boris Verodin a izbutit să-şi recapete libertatea, răspunse el. În ceea ce priveşte, însă susţinerea ta că el e hoţul aurului, mă împotrivesc cu hotărâre… Boris Verodin nu e în stare să înfăptuiască o asemenea fărădelege…

— Din partea mea, crede ce vrei, replică celălalt. Eu, însă, repet că individul a dat o lovitură în urma căreia a intrat în stăpânirea comorii. Fireşte îşi închipuia că va izbuti să-şi ducă tovarăşii de nas, până ce într-o zi ar fi şters-o cu prada lui în străinătate, unde ar fi dus o viaţă îmbelşugată.

Vasilieff nu răspunse. Ce ar fi putut să spună acestui om, frământat de ură?

Prinţul se uită cu luare-aminte la cel dinaintea sa. Până

acum nu dăduse nicio atenţie faptului că moşierul purta uniforma de paznic.

— Ascultă-mă, cum ai ajuns să faci parte din personalul închisorii? întrebă el. După câte ştiu, ai alte preocupări decât să faci pe gardianul într-o temniţă a noului regim.

Vasilieff oftă şi privi cercetător spre celălalt. Nu cumva prinţul îl va trăda?

— Despre asta, vom vorbi mai târziu răspunse el. Deocamdată nu pot decât să-ţi spun că sunt gardian în această închisoare şi mă numesc Staluvici.

— Drace! exclamă Potcikev, tresărind. Ce-o mai fi însemnând şi asta? Cum ai ajuns la acest nume?

— Chestia nu prezintă nicio însemnătate, răspunse moşierul, foarte liniştit.

„Hm, aşa vei fi crezând tu!” îşi zise prinţul.

Şi, cu glas tare, adăugă, râzând:

— În orice caz, mă bucur din toată inima că ne-am întâlnit. Acum ne vom putea folosi reciproc de prietenia noastră… Sunt sigur că-mi vei ajuta să scap de aici.

— Şi dacă nu te-aş ajuta?

— Atunci, ar însemna că nu-mi eşti prieten.

— Cât despre asta, nu uita că şi prietenia ta a lăsat cam mult de dorit! răspunse Vasilieff. Chiar în anii din urmă ai luptat împotriva mea şi ai vrut să mă distrugi, cu toate că nu ţi-am făcut niciun rău.

— Nu ştiu ce vrei să spui cu asta.

— Ei bine, atunci am să-ţi aduc aminte…

Potcikev ridică mâna în semn de împotrivire.

— Nu, nu, lasă pe altădată… Ştii ce, Vasilieff? Hai să facem un târg: tu îmi ajuţi să evadez, iar în schimb îţi destăinuiesc un secret care e de cea mai mare însemnătate pentru tine.

— Ce fel de secret poţi să-mi destăinuieşti tu? întrebă moşierul, clătinând capul, cu neîncredere.

— Sunt sigur că n-o să te lase atât de nepăsător… Ba, mai mult, socot că merit să-mi redai libertatea, în schimbul lui. Ei, ce zici?

Vasilieff înălţă din umeri.

— De altminteri, poţi să chibzuieşti, căci avem doar timp destul, adăugă prinţul, căscând.

Moşierul aruncă asupra lui Potcikev o privire plină de milă, apoi părăsi celula, adâncit în gânduri.

Ce taină voia să-i dezvăluie prinţul? Nu cumva era o înşelătorie la mijloc?

Peste câteva zile, Vasilieff se afla iarăşi în celula condamnatului, care aproape izbutise să-l câştige de partea lui.

— Ascultă-mă, îţi dau cuvântul meu de cinste! căuta acesta să-l convingă. Oi fi eu cum oi fi, dar cuvântul mi-l respect. Astă-noapte eşti de serviciu… Vrei să-mi dai drumul pentru câteva ceasuri? Cam pe la miezul nopţii, sunt înapoi, crede-mă!

Moşierul aţinti asupra lui o privire cercetătoare.

— N-ai de ce să te temi, stărui condamnatul. Mi-ai făgăduit că peste două săptămâni îmi redai libertatea, căci atunci vei dispărea şi tu… şi te cred… De ce nu m-aş înapoia deci astă noapte?

— Bine, Nicolai, mă învoiesc, zise Vasilieff. Astă-seară la ora nouă, poţi părăsi închisoarea. Dar dacă nu te înapoiezi în trei ceasuri, atunci… voi fi învinovăţit că ţi-am înlesnit fuga… şi acesta e un delict foarte grav, care se pedepseşte aici cu cea mai mare asprime.

— Ai cuvântul meu de cinste că mă înapoiez, spuse prinţul. Şi atunci vei afla şi taina despre care ţi-am vorbit.

După un sfert de ceas, Potcikev părăsea închisoarea, în timp ce paznicul stătea liniştit în ghereta lui. Dacă prinţul nu se înapoia în timpul hotărât, nu-i mai rămânea decât să fugă şi el la miezul nopţii.

Totuşi Vasilieff nu aşteptă zadarnic, căci Potcikev îşi respectase cuvântul. Când auzi semnalul convenit, paznicul se duse la poartă, o deschise şi celălalt se strecură înăuntru.

Cu acest prilej, zărise pe cei doi bărbaţi care se aflau în apropiere, dar nici prin minte nu-i trecea că erau prietenii săi credincioşi: Urez şi Petroneff.

210. Veşti triste

Paznicul Staluvici strânse mâinile celor doi bărbaţi care se aflau înaintea lui.

— Aşadar… trăieşti, domnule Vasilieff? strigă Urez, plin de bucurie. Mai că nu-mi vine să-mi cred ochilor…

— Da, trăiesc, răspunse moşierul, zâmbind.

— De fapt ar fi trebuit să fiu mort, căci condamnatul Iunistin – cum mă numeam până acum de curând – a fost executat demult… Cu toate astea, vedeţi că mai sunt în viaţă… Multe minuni se mai petrec sub regimul nou! Nu sunteţi şi voi de aceeaşi părere?

— Ah, dacă ai şti cât de îndurerat am fost că nu te-am putut salva! zise Urez. Am aflat cu groază despre ticăloşia care s-a pus la cale împotrivă-ţi. Când ajunsei însă la închisoare mi se spuse că execuţia a şi avut loc.

Vasilieff trase cu urechea spre uşă, dar nu se auzea niciun zgomot suspect, astfel că puteau vorbi mai departe. Cei doi prieteni aflară tot ce se întâmplase nobilului moşier de la dispariţia lui până în clipa de faţă.

— Zău, dacă n-aş auzi toate astea din gura dumitale, mai că nu mi-ar veni să cred, făcu Iesta Ulkitzki, în cele din urmă. Dar… domnule Vasilieff, ştii că Irina a părăsit Rusia acum câteva zile?

O sclipire de bucurie se ivi în ochii moşierului, dar imediat făcu o mutră îngrijorată.

— Cum, Irina a plecat şi Petroneff mai e aici? întrebă el, neliniştit. N-o să i se întâmple ceva? E în mâini bune?

— Da, foarte bune, domnule Vasilieff, răspunse agitatorul. Am izbutit să facem rost de un avion, al cărui pilot s-a lăsat cumpărat de noi. Fata va ajunge cu bine în Franţa.

— Şi ce se aude cu ceilalţi?! cercetă moşierul mai departe. Ce fac Boris Verodin şi drăgălaşa lui soţie?

Iesta şi Urez schimbară o privire plină de înţeles. Nu, nu puteau să-i destăinuiască groaznicul adevăr!

— Nu ştim, domnule Vasilieff, răspunse agitatorul. În orice caz, tinerii sunt împreună.

— Cât timp vrei să mai rămâi aici? interveni şi Iesta, ca să schimbe vorba. N-ar fi mai bine să fugi?

— Peste câteva zile am să dispar, şi arătând spre uşa celulei în care se afla prinţul, adăugă: Atunci, va suna şi pentru el ceasul liberării…

— Fii sigur că n-o să-şi arate niciodată recunoştinţa, zise Urez.

— Cred, dar nu pot altfel…

— Domnule Vasilieff, când şi unde am putea sta de vorbă astăzi sau mâine? întrebă Iesta.

— Mâine sunt liber. La ora douăsprezece ne putem întâlni la capătul străzii.

— Bine.

— Nu cumva vrei să-l vezi pe prinţ, domnule Urez? întrebă Iesta, zâmbind.

— Nu. N-am chef să dau ochii cu el, răspunse agitatorul.

Cei doi bărbaţi mai stătură de vorbă câtva timp cu „paznicul” şi tânărul prinţ îi istorisi că părinţii săi ajunseseră cu bine în Franţa, unde se stabiliseră pe moşia lui Vasilieff.

— Îţi mulţumesc din toată inima pentru tot ceea ce ai făcut, domnule Vasilieff, încheie Iesta, strângându-i mâna, adânc mişcat.

În curând poarta închisorii se închise iar în urma celor doi prieteni.

A doua zi, se întâlniră cu Vasilieff la ora hotărâtă şi porniră spre locuinţa tânărului prinţ.

— Slavă Domnului, acum putem vorbi nestingheriţi, zise presupusul paznic, răsuflând uşurat, când se văzu în casă.

Deodată i se păru că cei doi bărbaţi aveau ceva pe suflet.

— Ce-i cu voi, dragii mei? întrebă el.

— Avem veşti rele pentru dumneata, domnule Vasilieff, răspunse Iesta Ulkitzki.

— Veşti rele? E vorba de Irina? Nu cumva?…

— Nu, domnule Vasilieff, îl întrerupse Urez, fata e la adăpost… Ne gândeam, însă, la… Boris Verodin şi soţia lui…

În clipa aceea se auzi o bătaie în uşă şi Iesta coborî să deschidă. Ştia că era Petroneff, pe care îl chemaseră încoace

spre a-şi saluta stăpânul. Când se înapoie, însoţit de Petroneff, moşierul părea doborât de durere. Între timp, Urez îi destăinuise tragicul sfârşit al lui Boris Verodin şi al soţiei sale.

— Groaznic! gemu Vasilieff. Sărmanii, ar fi meritat o soartă mai bună!

După ce mai vorbiră câtva timp, moşierul zise:

— Ascultă-mă, Petroneff, cred că nu mai avem ce căuta în Rusia… Aşadar, pregăteşte-te de plecare. Vom încerca să părăsim ţara, îmbarcându-ne pe bordul unui vapor ancorat în Cronstadt… Ceea ce se petrece acum în patria mea, mă întristează atât de mult, încât, nu mai pot rămâne aici. Când soarele va străluci iarăşi deasupra bietului nostru popor, ne vom înapoia, ca să ne bucurăm împreună cu ceilalţi.

Petroneff încuviinţă cu însufleţire, căci era bucuros că stăpânul său se hotărâse, în cele din urmă, să părăsească această ţară unde suferise atâta.

Ce-i mai lega de pământul Rusiei? Irina plecase – şi doar mai mult pentru dânsa rămăsese aici nobilul moşier. Totuşi, mai fusese ceva: voise să ocrotească familia imperială. Ţarul Nicolai fusese odinioară prietenul său, dar apoi îl prigonise. Cu toate acestea, Vasilieff intrase în rândurile conspiratorilor pentru a-l salva pe fostul său prieten.

În ultimele zile auzise el oarecare zvonuri în temniţă, dar nu ştia nimic precis. Rămase câtva timp pe gânduri, apoi întrebă:

— Ce face doamna Virubova? Mai e în închisoare?

— Nu, i s-a dat drumul, răspunse Petroneff. Acum se află în Moscova.

— În Moscova? Pentru ce? S-a mutat acolo centrul organizaţiei noastre?

— Nu, ci din alte pricini.

Petroneff ştia că fosta favorită a Ţarinei se adăpostise în mănăstirea „Maicilor cenuşii”, căci nu mai putea rămâne în casa prezicătoarei. Acolo nu mai locuiau acum decât cei doi Ipanoff cărora nu li se putea întâmpla nimic.

— Doamna Virubova nu mai are ce căuta în Rusia, zise Petroneff, cu tristeţe. Probabil că, în curând, o va părăsi şi ea.

— Nu mai are ce căuta în Rusia? repetă moşierul, nedumerit. Ce vrei să spui cu asta?

— Cum, nu ştiţi… ce s-a petrecut în Siberia… la Ecaterinburg?

— Nu… Am auzit eu ceva, dar nu mi-a venit să cred că e adevărat… Se vorbea de moartea Ţarului…

— Oh, e mult mai rău, domnule Vasilieff. Din păcate, faptele nu pot fi puse la îndoială… Ce-i drept, guvernul încearcă să ascundă groaznicele întâmplări, dar de degeaba… Ţarul e mort, împreună cu toată familia lui… Au căzut răpuşi de gloanţele ucigaşilor, care au fost fără nicio îndurare… Acum au loc lupte înverşunate între ruşi şi legiunile albe, care se aţin prin Ural.

— Nicolai e mort… împreună cu toţi ai săi!… murmură Vasilieff.

Se apropie de fereastră, privind copacii care începuseră să fie despuiaţi de podoaba lor. Toamna era pe sfârşite şi în curând avea să vină iarna… iarna aspră din Rusia, când poporul trebuia să rabde nu numai de foame, ci şi de ger.

Moşierul îşi ascunse faţa în mâini şi rămase nemişcat câtăva vreme. În cele din urmă, zise, trist:

— Bănuiesc că s-au mai petrecut şi alte lucruri… Spuneţi-mi totul… mă simt în stare să îndur orice durere!

Cei trei bărbaţi se uitară unul la altul, nehotărâţi. Petroneff îşi luă inima în dinţi şi răspunse:

— Nu, asta e totul, domnule Vasilieff… Doar soarta tristă a acelei femei, după care se înnebuneau bărbaţii odinioară, poate că v-a rămas necunoscută.

— Care femeie?

— Sonia Petrovici… Vrând să se răzbune împotriva lui Boris Verodin, l-a trădat duşmanului său de moarte. După aceea, însă, cuprinsă de remuşcări, a încercat să-l salveze, dar nenorociţii fuseseră deja încolţiţi de vrăjmaşi. Numai ea şi Boris Verodin au scăpat cu viaţă, însă au zăcut mult până ce s-au văzut iar pe picioare. Sonia a rămas desfigurată de arsuri devenind de nerecunoscut… Numai astfel se explică, poate, cum n-a căzut încă în mâinile călăului, care o aşteaptă…

Vasilieff ridică mâna, făcând un gest obosit.

— Trebuie să plec, dragii mei! zise el. Petroneff, pregăteşte totul pentru fugă...

— Fiţi liniştit, domnule Vasilieff! răspunse acesta. Cunosc un căpitan englez care, se află cu vasul său în Cronstadt, şi care ne va duce dincolo de graniţele Rusiei.

— Bine, mă voi înapoia peste puţin timp, încuviinţă moşierul. Deocamdată, rămâneţi cu bine!

Cei trei bărbaţi îl urmăriră cu privirea, apoi, se despărţiră şi ei.

211. Destăinuirea lui Potcikev

Vasilieff se înapoie în închisoare, preocupat mereu de cele auzite. Deodată îşi aminti de fotografia pe care i-o trimisese prezicătoarea, când zăcuse bolnav în palatul Gogineff. De unde această uimitoare asemănare cu Tatiana, femeia pe care o iubise mai presus de orice? Ce-ar fi să mai plece o dată la Moscova, spre a cere lămuriri stareţei mănăstirii „Maicilor cenuşii”?

Trebuia să fie ceva la mijloc – un mister oarecare. Şi ca să-l lămurească, voia să facă un nou drum la Moscova.

În acea seară, Vasilieff era iarăşi de serviciu. Dacă ar încerca să fugă şi, în acelaşi timp, să redea şi prinţului libertatea? se întrebă el.

Până se întunecă, nu se gândi decât la asta. În cele din urmă luă hotărârea să stea de vorbă şi cu Potcikev, astfel că porni cu băgare de seamă spre celula acestuia.

Fiori de groază îl străbătură, gândindu-se că oamenii, care se aflau închişi acolo, vor fi morţi peste puţin timp. Poate că nici ei nu dormeau, ci rămăseseră treji în încăperile cufundate în beznă!

Moşierul se opri în faţa unei celule în care se afla o femeie tânără şi frumoasă. Respiraţia liniştită a acesteia îl încredinţă că doarme.

Trase apoi cu urechea la celula alăturată. Şi cealaltă femeie părea să doarmă liniştit.

Lumea se schimbase cu totul. Oamenii se duceau la moarte fără să le pese măcar. După cum soldaţii porniseră cântând spre câmpul de luptă, unde aveau să fie măcelăriţi de duşmani – tot astfel nenorociţii îşi aşteptau sfârşitul nepăsători. Viaţa nu mai avea niciun farmec pentru ei.

În altă celulă se auzeau şoapte şi râsete. Vasilieff se furişă într-acolo, dar tresări, văzând că încăperea era luminată. În ea se aflau cei doi tâlhari, şi stăteau pe marginea patului. Unul din ei purta uniforma militară şi avea gradul de sergent-major.

În cele din urmă, se îndreptă spre celula prinţului, dar un zgomot ciudat îl făcu să tresară. Şovăi, apoi un zâmbet i se ivi pe buze, în timp ce vârî cheia în broasca uşii. Când păşi în încăpere, îl văzu pe condamnat întins liniştit pe culcuşul său.

Vasilieff se duse la fereastră, aproape fără voie, şi, ridicând felinarul, zări că gratiile erau pilite.

— De ce ai făcut asta? întrebă el, apropiindu-se de patul lui Potcikev. Ţi-am făgăduit, doar, că în curând îţi voi reda libertatea.

Condamnatul sări în sus.

— Îţi voi răspunde la întrebare, Vasilieff! strigă el. Ţi-am făgăduit că mă voi înapoia în temniţă… şi mi-am respectat cuvântul, căci mai sunt încă om de onoare. Totuşi, nu mai lipsea mult şi l-aş fi călcat, căci mi-a fost nespus de greu să mă întorc în celula asta afurisită, după ce am respirat aerul proaspăt de afară, şi am avut putinţa să mă mişc în voie… O zi petrecută aici mi se pare o veşnicie, fiecare minut parcă nu mai ia sfârşit… Cu toate astea, m-am înapoiat! În schimb, am adus cu mine uneltele necesare pentru a-mi pregăti fuga… Da, sunt hotărât să evadez, căci nu vreau să fiu la cheremul tău, să aştept până când vei avea bunăvoinţa să-mi dai drumul. Vreau să-mi recâştig libertatea, prin propriile mele puteri… Eu, prinţul Potcikev, n-am nevoie de ajutorul altuia.

Moşierul ascultase în tăcere izbucnirea de manie a condamnatului. Apoi clătină capul şi răspunse:

— Am venit să-ţi spun că astă-noapte vreau să părăsesc temniţa, împreuna cu tine.

— Astă noapte? întrebă celălalt, cu neîncredere.

Vasilieff încuviinţă.

— Aşadar, fii pregătit… Bani ai?

— Nu, sunt sărac lipit pământului, căci n-am fost atât de prevăzător ca tine şi să-mi trimit averea în străinătate. Mi s-a luat totul… moşiile, castelul, palatul meu din Petrograd… Ştiu că indivizii ăia respingători se lăfăiesc acum pe canapelele de pluş şi calcă cu cizmele lor murdare pe covoarele fine. Dar mă voi răzbuna cumplit… voi lupta împotriva lor până la cea din urmă picătură de sânge!

Moşierul nu-şi dădu osteneala să-l întrerupă. După ce prinţul tăcu, celălalt rămase câteva clipe îngândurat, apoi zise:

— Te înşeli amarnic, dragul meu! Nu mi-am trimis averea în străinătate… bunurile mele din Rusia sunt şi ele pierdute. Ştii, însă, că am fost nevoit să trăiesc multă vreme departe de ţara mea şi cu acest prilej am luat cu mine o parte din ceea ce mi-a aparţinut… Aşadar, dacă am rămas bogat, aceasta nu se datorează decât unei simple întâmplări… dacă n-aş fi fost alungat din patrie, dacă duşmanii mei nu m-ar fi ţinut departe de cei care îmi erau dragi, aş fi fost acum tot atât de sărac ca şi tine… Atunci, cum rămâne? Sunt hotărât să-ţi ajut la fugă… Primeşti?

— Nu! scrâşni prinţul.

Vasilieff înălţă din umeri.

— Ştii că Ţarul a fost ucis? întrebă el, apoi.

— Ţarul… a fost ucis? repetă Potcikev.

Şi, izbucnind într-un hohot de râs, urmă:

— Aşa îi trebuia, căci prea s-a purtat blând cu supuşii lui! Da, ar fi trebuit să-i mângâie mai mult cu cnutul. Ei, dacă ar fi fost după mine, aş fi procedat altfel!

— Te înşeli, n-a fost prea blând, replică Vasilieff, liniştit. N-ar fi trebuit să iscălească aceste legi aspre. S-a lăsat linguşit, ademenit de răuvoitori, care au aţâţat asupra lui furia poporului. Sămânţa urii a căzut pe pământ roditor.

— Cât despre asta, noi n-o să ne înţelegem niciodată, zise prinţul. Din păcate, încep să-mi dau seama că voi fi nevoit să

primesc ajutorul tău… N-aş fi vrut, dar mi-e teamă că altminteri n-o să izbutesc să scap din celula asta blestemată… Ascultă-mă, nu eşti curios să afli taina pe care voiam să ţi-o dezvălui? Nu te interesează ce răsplată ţi-am hotărât în schimbul ajutorului tău?

— Nu, nu mă interesează defel.

— Nici dacă ar fi vorba de Gloria Tatiana?

Un geamăt scăpă de pe buzele moşierului, care holbă ochii la Potcikev.

— Ce… ce vrei să spui cu asta? bâigui el. Nu eşti vrednic să-i rosteşti numele!

Condamnatul izbucni într-un hohot de râs batjocoritor.

— Hm, s-ar părea că tot mai eşti îndrăgostit de dânsa! murmură el.

Vasilieff răsuflă din greu şi-şi trecu mâna peste frunte.

— Eşti un ticălos! Nu, nu vreau să mai am de-a face cu tine! Nu vreau să mai aud nimic!… Peste două ceasuri mă înapoiez şi atunci, vom părăsi temniţa.

— Mai stai o clipă! strigă prinţul. Habar n-ai ce voiam să-ţi spun… Gloria Tatiana mai trăieşte…

Moşierul rămase locului, ca trăsnit. Apoi începu să tremure şi, sprijinindu-se de masă, ochii i se holbară cu groază la Potcikev.

— Minţi… minţi! răcni el, deodată.

— Da? Poate că ştii tu mai bine decât mine… Totuşi, aş fi vrut să-ţi destăinuiesc că am văzut-o cu ochii mei… Da, era Tatiana Gloria… şi ea m-a recunoscut…

— Unde ai văzut-o? întrebă moşierul, cuprinzând mâna celuilalt şi aţintind asupra lui o privire imploratoare. Spune-mi, nu mă chinui! Îţi dau tot ce am… numai destăinuieşte-mi adevărul… Unde ai văzut-o?

Condamnatul îi aruncă o privire plină de viclenie, întocmai ca a unei fiare, care se pregăteşte să se năpustească asupra prăzii sale.

— Într-o pădure care se află la jumătatea drumului dintre Cronstadt şi Petrograd… Purta uniforma călugăriţelor din ordinul „Maicilor cenuşii” şi-l îngrijea pe Boris Verodin, care

zăcea bolnav într-o colibă. O dată, mă uitai pe fereastră şi o văzui aplecându-se deasupra lui şi sărutându-l. Aşadar, Tatiana ta nu era atât de sfântă cum îţi închipuiai, de vreme ce şi azi mai cochetează cu bărbaţii… şi încă cu bărbaţi care sunt de două ori mai tineri ca ea. Ce-i drept, însă, trebuie să recunosc, că a rămas foarte frumoasă!

Cuvintele ticălosului pătrunseseră ca nişte săgeţi în inima sărmanului Vasilieff.

— Eşti un nemernic! scrâşni acesta, părăsind celula.

Potcikev îl urmări cu privirea şi o bucurie diabolică se întipări pe chipul său.

— Lovitura l-a nimerit în plin! murmură el. Atât de repede n-o să-şi mai revină în fire.. Haha, nu-i venea să creadă că Tatiana mai trăieşte… Şi, totuşi, aşa e… căci am văzut-o cu ochii mei. Fireşte, însă, că nu astfel cum i-am povestit lui Vasilieff. Nu ştiu dacă l-a sărutat, dar mare mirare n-ar fi, căci toate femeile se înnebunesc după câinele ăla de revoluţionar.

În acest timp, Vasilieff era chinuit de îndoială. Nu cumva exista, totuşi, un grăunte de adevăr în cele spuse de prinţ? El însuşi fusese doar în îngrijirea misterioasei călugăriţe, a cărei înfăţişare şi-o amintea ca prin vis. Şi fotografia? Ah, dacă ar fi putut, cel puţin, să stea de vorba cu bătrâna prezicătoare!

Da, când va fi în Franţa, va pune totul în mişcare spre a descoperi adăpostul Denisei Barobleur.

— Omul acesta e mult mai rău decât mi-am închipuit! murmură Vasilieff, după un răstimp. Spre a-şi potoli setea lui de răzbunare, a răscolit în mine o rană adâncă… o rană care nu se va tămădui niciodată…

În cele din urmă, sosi şi clipa când îşi pusese în gând să părăsească închisoarea. Coborî în subterană şi descuie uşa celulei lui Potcikev.

— Vino! şopti el. Trebuie să plecăm… peste un ceas va fi prea târziu…

O sclipire de triumf se ivi în ochii negri ai condamnatului la moarte.

Aşadar, în curând avea să fie liber – i se dădea iarăşi putinţa să se mişte în voie! Peste câteva zile va fi în lagărul

duşmanilor actualului regim, care îl vor primi cu braţele deschise. Ei nu-l vor târî în faţa judecăţii, nu-l vor condamna la moarte!

Însoţit de Vasilieff, prinţul intră în odăiţa paznicului de serviciu.

— Îmbracă mantaua asta! şopti moşierul, şi se învălui şi el într-o manta.

Potcikev se supuse. După ce mai ascultă câtva timp în jurul său, Vasilieff porni înainte şi descuie poarta. Un întuneric de nepătruns domnea pe strada pustie, căci oamenii nu prea se încumetau să treacă prin faţa închisorii.

În sfârşit, cei doi fugari părăsiră clădirea şi porniră tăcuţi mai departe. După câtva timp, Vasilieff se opri la colţul unei străzi.

— De aici drumurile noastre se despart, zise el. Mâine vei afla din ziare că amândoi suntem urmăriţi… aşadar, bagă de seamă să nu cazi iarăşi în mâna lor, căci mi-e teamă că a doua oară n-ai să le mai scapi…

— Lasă, nu-mi purta de grijă! răspunse prinţul. În noaptea aceea când m-ai lăsat să plec, din închisoare mi-am netezit calea spre viitorii mei prieteni.

— Îţi doresc mult noroc! mai zise moşierul, întinzându-i mâna. Vreau să sper că n-o să ne mai revedem niciodată! adăugă el.

Celălalt clătină capul în semn de încuviinţare, şi, zise:

— Te rog, însă, să mă crezi că nu te-am minţit…

— Ba m-ai minţit! izbucni Vasilieff.

— Din partea mea, n-ai decât să-ţi închipui ce pofteşti! Ţi-am spus, însă, adevărul… am văzut-o pe Tatiana cu ochii mei, aşa cum te văd pe tine.

— Jură! exclamă Vasilieff, chinuit încă de îndoială.

— Bine, jur! Dar să ştii că eu nu prea pun mare preţ pe jurăminte…

Zicând acestea, prinţul izbucni iarăşi într-un hohot de râs.

— Eşti îngrozitor, Nicolai! murmură celălalt. Oare nu ţi-e teamă de pedeapsa lui Dumnezeul?

— Nu, nu mi-e teamă!

— Bine, însă ştii, doar, că Tatiana… s-a înecat în mare?

Potcikev ridică din umeri, nepăsător.

— Ştiu că veşmintele s-au găsit pe ţărm, că trupul ei şi cel al copilului au fost pescuite după foarte multă vreme şi că rufele purtau iniţialele ei… Asta e tot ce ştiu.

— Atunci, să fi avut loc vreo substituire?

— Asta n-aş putea să-ţi spun. Cel mai bun lucru ar fi s-o întrebi pe ea, când vă veţi întâlni… Căci, după cum am văzut-o eu, tot astfel poate să-ţi iasă şi ţie în cale.

Prinţul nu mai vru să-şi piardă vremea şi, întorcându-se porni înainte, în timp ce salvatorul său îşi urmă drumul, cufundat în gânduri, fără să ţină seama de cele ce se petreceau în jurul său. Trebuia cu orice preţ să afle adevărul, trebuia să se încredinţeze dacă Tatiana mai era în viaţă. Deşi prinţul era un ticălos, deşi nesocotise prietenia care îi legase odinioară – totuşi, acum se părea că nu minţise.

Aşadar, moşierul hotărî să stea de vorbă cu Petroneff, apoi să plece la Moscova. Deşi ştia prea bine că-şi primejduia viaţa, totuşi trebuia neapărat să capete lămuriri de la stareţa mănăstirii, care părea să ştie mai mult decât îi destăinuise atunci.

—————————————

Urmează: Cap. 212. Misiunea Soniei
din fascicola nr. 114

—————————————